

Godigo Nogi Ugwaba Sabo Tęabi Po Wabo Buku Dabe Hasia nedabo tau sabo po

Te e buku da, te Israel dabe augwaligo te lotu po wabo tęabi buku elaluai dao. Me badu tęabi po dabe e bukude elalubo, augwali te Godigo beba sisinibo sogo augwaligo te Jerusalemde lotu weyu, te tęabi dabe wali. Te me badu po dabe te we bidi dabego te lotu wabo side te gedu haluasa po wabo tiwai yali, ma te deli deli we bidi augwade te sęgę elalubaso, te tiwai wali.

E tiwai homu ebao, te bidi hauwago te tęabi po dabe aşeyu, te gedu haluasa po wabo dabe aşeyu yali, te haniani sogode aşeani. Tama nosali, gasa bidi dabego te po dabe deliba sisinama, tama te buku me deli pedalubo tiwai ilali.

Te tęabi po dabe me, gedu haluasa po wabo dabe me, te homu kolesaga page te haniani elalubao. Te Godigo nogi ugwaba sabo tęabi po dabe me elalubao, tama me te sęgę po pusulama, te dwai sę sela sębo gedu haluasa po wabo me elalubao. Tama me te mena usu sabo sęgę yai sęde te tau sabo gedu haluasa po wabo me elalubao, tama me te gesi king bidi nigiliyu, genuai side wabo tęabi po elalubao. Tama te Godiba konealubo homu elalubo haninibo po wabo tęabi po me elalubao, tama te Godiba buba hwi po wabo tęabi po me elalubao, tama me te haliga sęgę ebo me homu hauwa ebode gedu haluasa po wabo me elalubao. Tama me te boi

bidi dabe dolomainu te Godiba gedu haluasa po wabo me elalubao, tama te təabi po dabego te wiegi yai kolesaga te we bidi dabe augwaligo wali pomainogo ola mani po me wai dao.

Te təabi po dabe me gedu haluasa po dabe te deliba taluama wali pode, te da we bidigo bidibo ula te badu po olama walio. Dago wiegi yai homu pemene ebo sogo elalu, me haliga səgə ebo me elalubao. Te da gesi we bidi bidiyu, te bomo elalubao, tama te monu dabe yabo sogo me elalubao. Me sogo da gasi siyu, te me sogo da wiegi yai bugai haliga eyu yaibao. Te təabi po wabo bukude te tobage səgə dabe te da we bidi dabe e təde bidibo ulade bidibo sogo, te dabolo dolo pedalubo sə dabede po dolo pusali, tama tialima polobadu digi gagalama, te sə ela asali, megı e sogoba usu nagasoyu, te təabi po wabo bukude wali pogo te dago konealubo po dəwaliyu, tama te Godigo we bidigo bidibo ula tau mu sabo po wai elalubao.

Buku 1

1

(Tib 1-41)

Doloba pai bidi dali, dwai bidi dali side po wai.

¹ Niwai bidi agai

te dwai bidigo po wali pisiabo bidi,
tama dwai səgə sai bidigo tüde bilibo menio,
tama God dali posobo po wabo bidi
dali taluama, dulaluyu bidibo menio,
tama tiyu, te bidi aga
dwagi yai homu mu eyu bidaibao.

² Magi baso meni, te bidigo Genuai Bidi Godigo

bomo yai po naga godolo mu eyu,
te po wali pabo dao.

Tama agai te bomo yai po siade dali, hulide dali
nedeyu,
tede homugo kone paliyu ebo dao.

³ Te bidi te ni bidi mego aji sesegede
bulai ni elalubo tiwai bidibao.

Te nigo nedudu walobo,
te sogo dolo naga waliyu ebo dao,
tama te ni yabe me sasia pabo menio.

Tama tigidali se agai ebaso,
te bugagia pedalobo dao. *

⁴ Tiali goli, dwai bidi dabe augwali
te tiwai gilama mu menio.

Augwali te tubo nai wit bo
te waligo selasa pabo tiwai ebo dao,
te yalala pai olo nai mu dao.

⁵ Tama tiyu, dwai bidi dabe augwaligo
Godigo po tu ebo aiyaba elalugobeo.

Awe, te dwai sege sai bidi dabe,
augwali doloba pai bidi bidibo hani
tomode bidigobeo.

⁶ Magi baso meni, Godigo te doloba pai bidi dabe
bugagia tonalubo dao,
tialima dwai kolesaga ebo bidi dabe,
augwali dwai dene ebo bulude
bidada peyu, bidada pabo elalubo.

2

Godigo king nigelili.

* ^{1:3:} Jer 17:8

1 Magi baso te Israel hani isawai we bidi dabego
te God dali hagoma kolesaga yabo po mia
saliwe?

Magi baso te we bidi dabe augwaligo
te dwai kolesaga yabo po te odolali po mia
saliwe?

2 Te augwaligo king dabe tigidaligo
me te hwjabo sisi yali.

Tama te tobolu bidi dabe sisinama,
tama Godiba po dwai wali,
tama agai te sa muani bidi te polalubo bidi,
agaba me te dwai po wali. *

3 Augwa te po wai, "Dago te augwali sigo nogo
aligabo togoinao," wali,
"tama me te augwali sigo da kęalubo
bono pisigina sainao," wali.

"Te dena tedali bidinao," wali.

4 God Genuai Bidi te dagalude dulalu, aga gisugu
mayu,

tama agai augwaliba posobo po obao.

5 Aga te haliga sębę posolo elama,
tama augwaliba bomai po mobao.

Tama agai wado po genuai weyu,
te augwali wi dwai ilibao.

6 Tama te agai augwaliba te tama po obao,
"Ena eno te bidi me deli nigilama, te king
bidimainu yai,

tama eno aga te Saionde munama bidimainu
yali,

te eno tedali gasagi yai wiegi yai
bulu du dao," agai te po obao.

7 God Genuai Bidigo sa muani kingo te po wali,

* **2:2:** Tpi 4:25-26

Tib 2:8

v

Tib 2:12

"Megi da, eno te Genuai Bidigo enabolo mani po
pusubao.

Agai enaba te po wai,
'Nage eno wai dao.

Megi tama nage te king bidi pedalubo sogo,
ena te nago aya pedalubao.*

⁸ Enaba hanalubaso, tama te tigidali hani
we bidi nageba mayu,

tama te tigidali tq pedai te naga saibao.

⁹ Te nago augwali te nago bomogo tonaluagameo.

Tama te nago augwali dwasianu kakali
minama, te bidigo te tqgo nigai sene
alubo tiwai yaibao,' Genuai Bidigo te po
wai."*

¹⁰ Tama tibaso, te dage king dabe,
dagego bugagia olo muiqo.

Dage te tqde tobolu bidi dabe, dagego te po
odolama,
tama dage dua dao.

¹¹ Dagego Godide wi elama, tama agade midigi
siqo.

¹² Dage aga dologoba mu pelama, tama kidu
sugunao.

Meni baso da, teda agai haliga sębę
polo elama, te dage isaibao.

Bidigo konealubo homu Godiba dąu weyu,
tama agaba mu kęa pelama ebo bidi,
te aga wiegi yai homu pemene eyu bidaibao.

* **2:7:** Tpi 13:33; Hib 1:5; 5:5 * **2:9:** Ped 2:26-27; 12:5; 19:15

3

Te kigamu bidi me deligo te boomo sainu, gedu haluasa po wali

Devit te aga ogwa Apsalomde wi pali, tama te sogo agai te balia po aséai dao. Te buku 2 Samuel, Daj 15 me 16, te suao.

¹ Genuai Bidio, te eno boi bidi dabe augwali
te hauwa mu pedalubao.

Te bidi hauwago ena dolobo s̄e ebao.

² Mu tama, te augwa hasi augwaligo
enade te tama wabo,
“Te Godigo aga me tau sogobeo,” wabo.

³ Tiali goli, menio. Genuai Bidi naga digi
te nago ena geme dualubo awa tiwai ebo
dao.

Nago naga ena te augwali aiyaba elalumainu ebo
dao.

Awe, nago naga te eno homu s̄eḡe sela s̄ayu,
tama eno tobolu ugwaba sabo dao.

⁴ Eno te Genuai Bidiba i weyu,
te ena tau somainu ebao.

Aga te aga wiegi yai tedali gasagi yai
bulu dude digi bidiyu,
tama eno i wabo odoyu, tau sali.

⁵ Ena te betde pibo, te ena isibo tiwai ebo dao.
Kigamude ena ma hodasa holama,
tama ena bugagia bidibao, magi baso meni,
Genuai Bidigo ena tonaluali.

⁶ Te 10,000 boi bidigo ena
te tigidali badu bobogela sobaso,
tagalao, ena augwalide wi me egobeo.

⁷ Genuai Bidi nage asao. Nage eno God,
nage aselama, ena tau sagasiyu,
te boi bidi dabego nogode ma sao.

Nago te eno boi bidi dabe tigidali
aiyaba mu elalubo dao.

Nago te dwai s̄ ebo bidi dabe dolobo dao.

⁸ Genuai Bidi, nago deligo naga te da ma siyu,
tama da me dolisiabo da.

Eno homugo nago te naga we bidi dabe
wiegi yai bugagia bidimainu ilao.

4

Te Devitgo aşeanı balia po me deli dao.

*Te hulide bidi me deli te bomo sainu gedu
haluasa po wai*

¹ God, nago ena tonalubo bidi da.

Te eno nageba i wabo sogo,
nago te eno i wabo odoyu, tau sao.

Polobadu ena haliga s̄ęgę dwai ebaso,
tama nago eno te haliga s̄ęgę ebo dagala
s̄awani.

Nago te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga enaba megi elama, tama
eno
gedu haluasa wabo po odao.

² Dage nogi elalubo bidi dabego,
te nisu naga sogo te dagego nogi
posobo po enaba obawe?

Nisu naga sogo dagego te haniani te dwai
s̄ ebo godolo homu iduaibawe?

Nisu naga sogo dagego te tibo po wabo
kolesaga wali piduaibawe?

³ Tiali goli, dagego te ebo sę koneiąo,
 te aga pagede bidibo we bidi,
 te Genuai Bidigo augwali sa muani,
 te aga da weyu yali.

Tama tigidali sogo eno agaba i obaso,
 agai eno te wabo i odobo dao.

⁴ Dage te Godide wi elama, tama
 te dwai sę ebo kolesaga tagaliąo.

Te dage betde godege pibo sogo,
 dagego tede bugagia kone paliyu,
 tama pedauwali pania siąo. *

⁵ Dagego te Genuai Bidigo wei eyu
 godolo ebo tobage ofa dabe iyąo.

Tama dagego konealubo homu agaba dąu mu
 waiyąo.

⁶ Bidi hauwago te tama po wabo dao,
 "Dago te wiegi yai nai dabe sobaso da,
 teda dago homu pemene
 wiegi yai yaibao," wabo.

God, nago te olo mu tau sabo wiegi yai
 kolesagago te da tau sao.

⁷ Te wit me wain te gide hauwa pedalubo sogo,
 te bidi dabe augwa wiegi yai homu
 pemene ebo dao.

Tiali goli, te nago eno homude muani
 wiegi yai pemene ebo homugo,
 te augwaligo wiegi yai homu pemene ebo
 te aiyaba mu elalubo dao.

⁸ God, nago naga ena tonalubaso,

* ^{4:4:} Ef 4:26

tama ena bugagia bidibao.
 Tama tiyu, eno te magi nai me delide wi me ebeo.
 Te ena betba pabo sogo, te polo tama ena pibadi,
 nago ena tonalubo dao.

5

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Te bidigo gedu haluasa po Godigo aga tonalumainu wali

¹ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po wabo odao,

tama eno homu hę wabo madi olo muao.

² Nage king me eno God da, te nago ena tau somainu,

eno nageba gedu haluasa po obaso,
 nago eno i wabo odao.

³ Genuai Bidi, te tigidali sogo kigamude
 nago te eno gedu haluasa po odobo dao.

Te giliga pedalubode eno nageba
 bomonama, gedu haluasa po obao,
 te ena ofa ebo tiwai.

Tama eno te gedu haluasa po wali
 wei ponobo te nageba tonalubo dao.

⁴ God, te dolo isiąbo kolesagade
 nago te wiegi yai homu pemene me egobeo.

Tama te dwai we bidi te nago augwali gesegobeo.

⁵ Nago gedude te hagoma ebo bidi dabe
 te dolalumainu me egobeo.

Tama te dwai kolesaga ebo bidi dabe
 te nago godolo homu mu me isiąwaibao.

⁶ Nago te tigidali tibo po wabo bidi dolobo da.

Tama bidi ela mubo bidi dabe, me te tibo po
weyu,
te gasa po dali ugwidu ma daganobo bidi,
te nago godolo homu mu me egobeo.

⁷ Tiali goli, nago ena sesemane godolo mu ebo
da.

Tama ena te nago be tomoba asabo
usu ebo tiwai yali.

Eno te kidu sugunama, te nageba te nago tedali
genuai
lotu be tempel tomode lotu obaso, te usu
yaibao.

⁸ God, te boi bidi hauwago ena dolainu ebao.

Tama tiyu, nago eno saq̄a dodolobaso,
teda eno nago doloba pai kolesaga wali
paibao.

Awe, te nago homugo ena somainu
homu ebo sunumi te enaba ola mao.

⁹ Te eno boi bidi dabego
te mu po dwasianu me wagobeo.

Augwaligo te gasa bidi dolabo homu naga ebao.
Te augwaligo pedauwali te gü page tq dedage
dalalubo tiwai elalubao.

Augwaligo te homu bega sabo po hauwade te bidi
dabe
dwai madiba kekebo dao. *

¹⁰ God, nago augwali po tü ilama,
tama augwaliba dwai dene mao.

Te augwaligo dwai s̄e emainu sininama,
te bage augwali dwai madi tula palomainao.
Te augwali nago gesabidide digibulu

* **5:9:** Rom 3:13

selasaya, magi baso meni,
augwaligo te nagede hagoma eyu,
tama te dwai se hauwa ebao.

¹¹ Tiali goli, te nago tonalubo we bidi
augwali tigidali,
augwa wiegi yai homu pemene yao.
Augwa te bugai homu mu elama,
tama te wiegi yai homu pemene ebo
balia sesemane waiyao.

Nago augwali bugagia sesela sao.
Tama tiyu, te nage wei mu ebo
we bidi dabego nago nogi uwababa saibao.
¹² Genuai Bidi, nago po wali pabo bidi
dabeba te nago wiegi yai nai mayu ebo da.
Awe, nago augwali geme dualiyu,
tama augwali bugagia mu tonalu ebo da,
te bidi te awago te seselaluyu,
te bugagia bidibo tiwai ebo dao.

6

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te səgə elalubo bidigo te Godiba gedu haluasa
po weyu, aga tau somainu yai*

¹ Genuai Bidi, nago wado yabo homu elalubao,
tiali goli nago
enaba wado po me wagio.

Nago haliga səbə yali, tiali goli nago enaba
dene me magio. *

² God, nago te ena homu dene eyu,
te tau sabo kolesaga enaba yao.

* **6:1:** Tib 38:1

Magi baso meni, ena bomo mu menibao.
 God, nago ena usu ma ilao, magi baso meni,
 eno bomo tigidali sia salio.
³ Eno haligade genuai sęgę mu elalubao.
 Tiali goli, God, nago magi ebawe?
 Nisu naga sogo enade
 te haliga sęgę elalu bidimainuwe?

⁴ Genuai Bidi, nage begasa aselama,
 ena usu ma ilagasao.
 Awe, nage te olo mu tau sabo
 wiegi yai kolesaga ebo bidi da,
 tama tibaso, te ena isidali weyu, nago ena tau
 sao.
⁵ Magi baso meni, te isali bidi dabego
 te nage homu kone me egobeo.
 Te gü pagede te bidi me deligo
 nago nogi ugwaba sobaso, te usu me egobeo.
⁶ Ena i udu udubadi genama,
 tama ena bomo tigidali sia salio.
 Tigidali sogo hulide te gedu gela giguai ąjgo
 te eno bet te gologo yai.
 Eno gela umabo mu udali digi,
 te eno tobolo ni het pilo
 te gela giguaigo gologo mu yai dao.
⁷ Ena gela udali madigi tama eno gedu bo dali,
 tama eno te nai dabe suabo
 usu meni yai, magi baso meni,
 eno boi bidi hauwa elalubao.
⁸ Dage te dwai kolesaga ebo bidi dabe, dage geda
 sao.
 Godigo eno gedu haluasa po odalio. *

* **6:8:** Mat 7:23; Luk 13:27

⁹ Eno Godiba i weyu, ena tau somainu yali,
tama agai eno i wabo odalio.

Agai eno gedu haluasa po wabo odali.

¹⁰ Te Godigo te boi bidi dabe aiyaba elaluama,
tama augwali te sègè toliyu,
tama augwali hale mu yaibao.

Tama polo tama augwali ma geasa wi peyu,
augwali te noma siyu, umuna paibao.

7

Te sègè elalubo bidigo gedu haluasa po wali

Me sogo Devitgo te Kus paniabo homu sègè elaluali, te Benjamingo hani bidi me deligo, te po agaba wali, tama tiyu agai te Genuai Bidiba gedu haluasa po wabo balia po wali.

¹ Genuai Bidi, eno God da, ena nageba asiyu,
tama ena te boi bidi dabede geme duala
saibao.

Nago ena tau sobaso,
te ena pobeasa asali bidi dabego
te augwaligo ena me eligobeo.

Nago ena ma sobaso, te ena me dolobeo.

² Tiyu, te ena augwaligo dolidalio,
te laiongo bidigo tigiwali togobo tiwai gilama
idalio.

Tiyu, te augwaligo ena te gasaba me kekasa peyu,
tama ena ma sainu yabo bidi me deli meni
yaibao.

³ Genuai Bidi, eno God da,
te eno dwai sè meba te tama eyu da,
te eno gasa bidiba dwai sè eyu,

⁴ tama ena abagi dali geagano bilibo sè eyu,

tama eno te ena boi bidi dolobo sę olo eyu ebaso
da,

⁵ teda, nago te boi bidi dabego ena pobelama,
tama ena tola somainu yagameo.

Tama augwa ena ela muyu,
tama ena mu dolomainu yaibao.

Awe, eno tigi te tq daide olo elalumainao.

⁶ God, nago haliga sębę elama, te nage hogo-
dama,

tama te boi bidi dabego dwai sębę eyu,
ena dali bomonama mu hwibaso,
te nago augwali dwai dene ilao.

Ena God, te nago ena polo mu tau sao.

Magi baso meni, nago te doloba pai kolesaga
naga
wei homu ebo dao.

⁷ Te tigidali we bidi nage pąba naga sisinama,
tama nago augwali tonalumainu yao.

⁸ Genuai Bidi, nago te tigidali we bidigo kolesaga
dagalubo da.

Tama tiyu, nago ena te po tüde tau sao.

Magi baso meni, nago koneani,
eno dwai sę me ebeo, eno te wiegi yai
doloba pai kolesaga naga yai.

⁹ God, nage te doloba pai mu da.

Nago te tigidali bidigo haliga me
homu te dagalubo dao.

Tialima, nago te dwai sę ebo bidi dabego
dwai kolesaga ebo te tigidali silao.

Tama nago te wiegi yai bidi dabego
ebo dwagi yai kolesaga wei ponao. *

* **7:9:** Ped 2:23

- 10** God aga da, te ena tonalubo bidi da.
 Agai te aga po wali pabo bidi dabe tau sabo
 dao.
- 11** God te po tū dodolobo odobo wiegi yai jas bidi,
 tama te doloba pai po tū ebo da.
 Sesemane sogo agai te dwai bidi dabe aiyaba
 elalueibao.
- 12** Te dwai sē ebo bidi dabe te augwa
 homu begeleyu, ge nesiābaso da,
 teda Godigo te aga bainat hwā dulaibao.
 Tama te agai enesigi balibi dolama,
 te hwīabo sisi elalueibao.
- 13** Agai augwali te sia dabo enego usu sali.
 Agai te bidi dabe augwali ela muabo
 ene dabe sisi yai elalubao.
- 14** Te dwai bidi suao, agai te gasa bidi dali
 dwai sē yabo homu beasi elalubao.
 Agai te tobage dwai sē yabo sisi elama,
 tama te sesemane sogo tibo po wabo dao.
- 15** Agai tōde genuai tō dedage nigilama,
 te gasa bidi aba tulalumainu yali, tiali goli
 aga digi
 aga te nigali tō dedageba tulalubo dao.
- 16** Te tiwai naga aga te yali dwai sē
 tiali aga pageba ma asobo dao.
 Tama agai te gasa bidiba te wado me hwīyu
 ebogo
 begelama, tama aga digi aga dolaibao.
- 17** God te doloba pai mu da,
 tama tiyu, eno agaba usu da weyu,

gedu haluasa po waibao.
 Tama te Ugwadu Mu Bidibo God nogi ugwaba
 selama,
 te eno balia po dabe waibao.

8

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te Godigo magi baso da we bidi dade homu
 kone ebo dawe?*

¹ Yawe, nage dago Genuai Bidi da, tama te tigidali
 tq̄ badu
 te nago nogi te mu polalubao.

Nago genuai nogi dali, nago bomo dali si
 te ugwanu mu elaluyu,
 te dagalu aiyaba mu elalubao.

² Nago te wai dabe me te ogwa wegi sibi
 munama,
 tama augwaligo nago nogi dali,
 bomo dali si te ugwaba sabo dao.

Tebogo nago te nage dali boi homu
 ebo bage augwali dwai hale iliyu,
 tama augwaligo sagia sabo dao.

Te nago po sela səbo bage me
 augwaligo po wabo tagaluyu, olo bidibo
 dao.*

³ Te eno nago nogogo nigali dagalu subo sogo,
 tama eno te poluaba me,

te tigidali hq̄ te nago ugwide muani tonono ebo
 sogo,

⁴ eno midigi siyu, tama homu ebo da,
 ‘Da tq̄de bidi te magi nai,

* **8:2:** Mat 21:16

tama nago dade homu kone ebo dawe?
 Da te olo nai tiwai da.
 Magi baso nago da te bugagia tonalubo dawe?**

- ⁵ Nago da nigelama, tama nago da
 te nagaduba deli naga dologode bidimainu
 muani.
 Nago da ugweba siyu,
 tama daba genuai nogi mabo dao.
- ⁶ Nago da sa muyu, te nago nigali nai tigidali
 tonalumainu yai.
 Nago te tigidali nai dago dologoba munama,
 elalubo dao.
- ⁷ Awe, tigidali sipsip me, bulmakau me,
 te buside elalubo tigidali hasa dabe me,
⁸ tama te ugweba bola bilibo tigidali ba me,
 tama te tamu qide tigidali suq me,
 tama te tamu qide bilibo tigidali nai me.
 Tigidali te da bidigo dologode bidibo dao.
- ⁹ God, nage dago Genuai Bidi da.
 Te tigidali bulu habude te nago nogi te mu
 polalubao.

9

Te Devitgo aseani balia po me deli dao.

*Bidigo te Godigo doloba pai kolesagade te
 Godiba usu da weyu, gedu haluasa po wali*

- ¹ God, eno nageba usu da weyu,
 gedu haluasa po mu obao.
 Eno te we bidi augwaliba te nago

* ^{8:4:} Jop 7:17-18; Tib 144:3; Hib 2:6-8

midigi sabo wiegi yai sę tigidali yali po
waibao.

² Eno nageba homu koneama,
tama eno te wiegi yai homu
pemene ebo balia waibao.

Te Ugwade Bidibo God mu, te eno balia weyu,
nago nogi ugwaba saibao.

³ Te eno boi bidi dabego nage sulama, tama wi
pai.

Augwali tulaluama, tama mu isalio.

⁴ Nage te jas tiwai te siade dulalu,
tama nago te doloba pai po tū ebao.

Nago eno kolesaga osola suyu, dagalali,
te nago suali, eno magi sę me deli ebeo.

⁵ Nago po odisiąwai bidi hani dabe,
te Israel hani isąwai hani dabe, te nago po
tū ilali.

Nago te dwai sę ebo bidi dolali,
tama te bidi mego augwaliba
te homu kone munu me ma egobeo,
augwa hani nogi mu miyä saibao.

⁶ Awe, te boi bidi dabe sesemane doludubadi usu
nanio.

God, nago te augwaligo hanu dabe dolama,
tama te mena bidi me deligo
te augwaliba homu kone ma egobeo.

Mu menio. *

⁷ Tiali goli, God te sesemane king bididubadi usu
yai.

Agai te po tū yabo sisi yai dao.

* **9:6:** 1 Ko 15:27; Ef 1:22; Hib 2:8

- 8** Mu tama, agai te tqode we bidi tonalubo,
tama agai bomai po te doloba pai mu da.
Agai te tigidali we bidigo kolesaga
dagalubo sę te deli tigi poai sęgo naga
dagalubo dao.
- 9** God te bomai be me deli tiwai.
Te bidi dabe te boi bidide sęgę sobaso,
augwa te agaba aselama, bidagasobo dao.
Te sęgę sabo augwa te agaba pelama,
te geme dualalubo dao.
- 10** God, te nageba asobo we bidi
te nago augwali tudiba munu me mugobeo.
Tama tibaso, te nage koneani bidi dabego
da, te nageba konealubo homu dąu mu wabo
dao.
- 11** Genuai Bidi God te Saion hanude king bidibao.
Dagego te aga nogi uwabawa siyu, te tęabi waiyao.
Tama dagego te tigidali Israel hani
isławai bidiba po hanilama weyu,
te agai yali tigidali bomai sę po waiyao.
- 12** Magi baso meni, Godigo te dene
tolobo bidi homugo konebo da.
Tama agai te augwaligo gela wabo
te homugo me gegeda palugobeo.
Agai te augwaliba dwai dene mabo
bidi dabeba te dwai dene wei ponobo dao.
- 13** Genuai Bidi, nago enaba te olo mu
tau sabo wiegi yai kolesaga yao.
Te boi bidi dabego enaba
te dene me sęgę mabo, te nago sua.
Te pąde ena isainu ebadi goli,

tiali goli nage asiyu, ena dą̄u walao,
te ena bugagia bidimainogo tiao.

14 Tama tiyu, eno te nago yali sę̄ po tigidali weyu,
tama eno nago nogi ugwaba saibao.

Ena te Saion hanu sunumide dolalu,
tama te nago ena ma sali po weyu,
te wiegi yai homu pemene yaibao.

15 Te Genuai Bidigo po odisą̄bo Israel
hani isą̄awai bagego te tq dedage diginama,
te da kalabus emainu yali.

Tiali goli, augwa digi teba tulaluai.
Augwaligo te da tola somainu yabo bono
gą̄ga geme muani, tiali goli,
te bono gą̄gą̄go augwa digi ma tola sai.

16 Awe, te tama tebogo te God agai
kolesaga te bidi dabeba
te po tų̄ ebo sogo ola mawai dao.

Te dwai sę̄ ebo bidi dabego te gasa bidi dolabo sę̄
yali,
tiali goli te naigo begelama, te augwa digi ma
dolai.

17 Te dwai bidi dabe, me te God tudiba mubo we
bidi
hani dabe, te tigidali isimainu ebo dao.

18 Me ma, Godigo te magi doado bage
meni yai bidi dabe te sesemane sogo homu
kone palubo me tagalobeo.

Mu tama, Godigo te genuai sę̄gę̄ elalubo
bidi dabe tau siyu, te augwa konealubo
homu
te odolali me tagalugobeo.

¹⁹ Genuai Bidi, nage asao.

Te tøde bidi dabego nage ela soyu,
te poligi soabo bidi dabe te nago me
gogolamuuo.

Nago po odisåbo Israel hani isåwai bidi dabe
te nago po tøde augwali dodolama,
tama augwa kolesaga dagalamainao.

²⁰ Genuai Bidi, nago augwali dwai wi ilao.

Nago te we bidi dabe augwali gë nomainu ilao,
augwali te osogo bidibo tiwai konemainu ilao.

10

*Te Godigo te dwai së ebo bagego kolesag
dagalamainu eyu, bidigo gedu haluasa po wali*

¹ O Genuai Bidi, magi baso nage digibulu
dolalubawe?

Magi baso te dwai së daba
pedalubo sogo nago dade geme duala
sobawe?

² Te dwai bidi dabego te hagoma eyu,
tama te magi doado bage
meni yai bidi dabe pobeasa biliyu,
te augwali dolainu ebo da.

Augwa te gasa bidi dabe kalabus ilainu,
te nigali tø dedageba te augwa digi teba
tulolumainao.

³ Te dwai së ebo bidigo te aga ebo
dwai homu kolesagade hagoma homu eyu
ebo dao.

Tama te hauwa nai wei eyu, pesa ebo bidigo agai
te Godiba dwai po weyu,
tama aga tudiba mudu gebo dao.

⁴ Te hagoma ebo bidigo te tama po wabo da,
“Eno koneani, Godigo eno ebo dwai sę wei
ponobeo.

Agai enade magi homu me egobeo.”
Te dwai sę ebo bidigo te tama homu eyu,
agai te Godigo ebo kolesaga wali pabo menio.

⁵ Te agai yali sę tigidali, te wiegi yai pedalubo
dao.

Agai te Godigo po tü yabode
te homu kone dwasianu me ebeo.

Agai te boi bidi dabeba
te posobo po weyu ebo dao.

⁶ Agai te aga homude kone palama, tama te po
weyu,

“Ena bomonama dolalubo da,” po wai.
“Te magi nai me deligo ena dwasianu me degele-
gobeo.

Te enade sęgę me gegegobeo,” te po wabo dao.

⁷ Te sesemané sogo agai te gasa bidi dolomainu,
agai te i ola mabo po wabo dao,
tama tibo po me, te gasa bidi
wi ilibo po me weyu ebo dao.

Polo tama agai te dwai sę ebo kolesaga me,
te haniani sę yabo po mibo sę ebo dao. *

⁸ Te bidi te bidibo be nani pesage
tomode geme dulaluyu,
tama te dwai sę isawai bidi dabe asobo tonalu-
ama,
tama augwali ela mubo dao.

Aga te geme dulaluyu,

* **10:7:** Rom 3:14

tama te bomo meni yai bidi dolainu tonalubo
da.

⁹ Aga te geme duala selama, tonalu,
te laion me deligo aga tō dedage
tomode tonalubo tiwai ebo dao.

Aga te geme duala selama,
te bomo meni yai bidi tola sainu tonalubo
da.

Agai te aga bono gagā haliga gebelama,
tama aga kegasa pabo dao.

¹⁰ Te dwai sē isiąwai bidi dabe
mu dolama, tama pila mudali.

Te dwai bidigo genuai bomogo
te augwali aiyaba elalubo dao.

¹¹ Te dwai sē ebo bidigo te tama homu ebao,
“Godigo te sē ebode magi sē me egobe da,”
homu ebao. “Agai ena me sugobeo.

Agai te aga gedu panianio,”
dwai bidigo te tama homu ebo dao.

¹² Genuai Bidi, holaluao, nago aga elao.

O God, nago te sēgē tolobo bidi dabede
homu kone ebo me tagalugio.

¹³ Te dwai sē ebo bidigo te God
tudiba muani, tama aga homude
te tama homu ebo dao,

“Agai te eno dwai sē ebo wei ponogobe da,”
wabo.

Magi baso agai te tama po wabo dawe?

¹⁴ Tiali goli, menio.

God, nago te dwai sē ebo bidi dabego
kolesaga subo dao.

Tama da gasa we bidi dabeba te sęgę me dene
 mabo,
 te nago koneani,
 tama nago da tau sainu sisi yai.

Te bomo meni yai bidi aga digi
 te nage nogoba muani,
 magi baso meni, te sesemane sogo
 nago te magi nai meni yai bidi
 tau sabo dao.

¹⁵ Nago te dwai sę ebo bidi dabego
 bomo silao.

Nago te augwa yali dwai kolesaga
 deli deli wei ponama,
 tama mu usu nao.

¹⁶ Te Genuai Bidi te sesemane sogo
 te king bidada peyu, bidada paibao.

Agai te aga po odisäbo Israel hani
 isäwai bidi dabe
 te aga tqde ela gudulama,
 tama augwali tede mu me bidigobeo.

¹⁷ God, te nage dologoba
 asobo we bidigo usu da weyu,
 gedu haluasa po wabo te nago odao,
 tama nago augwali homu däy walao.

¹⁸ Te nago te tiana wai dabe me,
 te haliga sęgę elalubo bidi dabego me, te
 augwaligo
 gela wabo nago odobo dao.

Te nago augwali tau selama,
 te augwa po tqde te gasa bidi aiyaba elalu-
 ama,
 buluba dia soaibao.

Tama tiyu, te dwai sę ebo bidi dabego
 te augwali wi ma ilibaso, te usu me egobeo.
 Te dwai sę ebo bage augwali te tqde
 osogo bidabo bage naga dao.

11

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao.

Bidigo konealubo po God dali dąu wai

¹ Eno konealubo po mu dąu wali,
 Genuai Bidigo ena tonaluuibao.
 Abagi dede, dage kolesaga isąyu,
 dagego enabolo te po wali,
 "Nage bulu duba wi pao,
 te ba me deli wi ebaso, polo pabo tiwai yao.

² Magi baso meni,
 dwai bidi dabe augwaligo ene selama,
 te balibiba tulama, nage enainu, te kegebaio.
 Augwali te hulia sai bulude geme dualama,
 tama te dwagi yai bidi dabe enainu te ebao.

³ Tama tibaso, te we bidi dabe
 augwaligo te bomai po dologode
 bidibo kolesaga tagaliyu da,
 teda dwagi yai kolesaga ebo bidi
 aga mena tama tegowe?"
 Dagego enabolo te po wali.

⁴ Genuai Bidi God aga dwagi yai bede bidibo.
 Tama aga dagalude genuai tuni bidi bidiyu,
 tama agai gedugo tigidali bidi subo dao.
 Tama augwaligo tigidali sę ebo agai osola subo
 dao.
⁵ Genuai Bidigo dwagi yai bidi dali,
 dwai bidi dali osola subo dao.

Agai bomo yai po sela səbo
 te bidi agai hagela mu ebo dao.
 Te bagego gasa we bidi elebo kolesaga ebo dao.

⁶ Agai dwai kolesaga ebo bidibolo
 posolo yai sia ugwdalu aiyaba gelebo dao.
 Tama te posologo augwali mu dene sabo dao.
 Te augwaligo dwai sə ebaso, dene somainogo
 tiwai.

⁷ Genuai Bidi aga dwagi yai dolo mu dao.
 Tama agai te dwagi yai kolesaga ebo
 we bidi godolo mu ebo dao.
 Bidi augwaligo agai
 po wali pabo bidigo aga gesabidi sueibao.

12

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te gedu haluasa po wabo bidi da, te Godigo
 aga tau saibao*

¹ God, nago da tau sao.
 Te wiegi yai bidi deli me bidibo menio.
 Te doloba pai bidi dabe subo me usugobeo.
² Te tigidali bidigo te gasa bidi dabeba
 tibo po wabo da.
 Te homu bega sabo pogo augwali
 te geagano bilibo tiwai ebo dao.

³ Genuai Bidi, nago te homu bega sabo
 po wabo bidi dabe pedauwali paniam,
 tama te hagoma ebo bidi dabe
 pedauwali me paniao.

⁴ Te bidi dabego te tama po wai,
 “Te dena digi dena homugo po waibao,” wai.

"Te mena bidi mego da me paligobeo," wali.
"Dego da tonalubo dawe?"

⁵ Tiali goli, Genuai Bidigo te tama po wai,
"Te megi da, ena asaibao, magi baso meni,
te magi doado bage meni yai bidi dabe te bidi
dabego aiyaba elaluai.

Tama te dene me sęgę tolali bidi dabe,
te augwaligo gela udali.
Te eno augwali te bugagia bidabo
te augwa sainu tonaluali madi, teba
muaibao," wali.

⁶ Godigo dąu walali po te mu po naga dao.
Agai po te wiegi yai mu,
te wiegi yai kapa silva tiwai dao,
tama te silva augwaligo te a naga olama,
nogo me badu si,
te tama sogo siaba ulama, te dwasianu meda
mu meni yai tiwai mu dao.

⁷ Genuai Bidi, da bugagia tonaluao.
Te sesemane sogo da bugagia tonaluao,
te tobage bidi dabego da dolomainu me
egobeo.

⁸ Te dwai sę ebo bidi dabe
te tigidali habu badu bilalubao.
Tama tigidali we bidigo te dwai sę ebo kolesaga
te wiegi yai nai da homu ebo dao.

13

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te Godigo aga tau somainu eyu, bidigo gedu
haluasa po obao*

- ¹ Genuai Bidi, nisu naga sogo nago te enade
homu kone ebo tagalubawe?
Te bidata pabo sesemane sogo usu nama,
agawe?
Nisu naga sogo mu nago ena sula tagalobawe?
² Te nisu naga sogo ena te dene tolomainu
ebawe?
Te nisu naga sogo ulade me hulide
te eno haliga sęgę elaluaibawe?
Nisu naga sogo ena te boi bidi dabe
dologode bididuaibawe?
³ Genuai Bidi, nage eno God da.
Nago enade homu koneama,
te eno gedu haluasa po wabo odao.
Te ena isidali weyu, nago ena dąu ma walao.
⁴ Tama tialima, te boi bidi dabego
te enade po me wasiąwaibao,
“Dago aga aiyaba elaluali,” te kęne po me
wagobeo.
Tama augwaligo ena tulalubaso,
te wiegi yai homu pemene me idali weyu
obao.
⁵ Tiali goli, ena da, eno te nago ena
sesemane godolo ebo kolesagade
eno homugo dąu walai dao.
Tama eno wiegi yai homu pemene nageba ebao,
magi baso meni, te nago ena tau saibao.
⁶ Awe, Genuai Bidi, te eno nago nogi ugwbaba sabo
balia po waibao. Magi baso meni, nago
enaba
wiegi yai sę mu yai dao.

14

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Dwai kolesaga ebo bidi dabede elalubo po

- ¹ Kolesaga meni yai dwai sę ebo bidi dabe
augwa hasi te po wabo dao,
“God bidibo menio,” wabo dao.
Te bidi dabe augwali te dwai bidi dao.
Augwaligo dwai kolesaga mu naga ebo dao.
Bidi me deligo dwagi yai kolesaga me ebo menio.
² Genuai Bidi dagalude bidiyu,
 tama agai tqde bidibo we bidi aiyaba
 tonalubo dao.
Agai te kolesaga koneai bidi me deli gegeyu,
te God gegebo sę ebewe naga suainu tebo dao.
³ Tialima, menio. Tigidali augwaligo dwagi yai tü
 wali pabo tagalai.
Tigidali tiwai naga yai,
 augwali dwai bidi mu pedelai dao.
Tama augwali me deligo dwagi yai kolesaga me
 ebeo.
Mu menio. *
- ⁴ Genuai Bidigo te po wai, “Te bidi dabe aug-
 waligo
 dwai kolesaga yai,
augwaligo homu kolesaga meni, agawe?
Augwaligo te eno we bidi dabe ela silibao,
te augwaligo te bret tubo tiwai gilama te mu
 silibao.
Tama augwaligo enaba gedu haluasa
 po wabo menio,” wali.

* **14:3:** Rom 3:10-12

⁵ Tialima, te bidi dabe augwali wi mu yaibao.
Magi basowe, God aga te agai
 po wali pabo bidi dabe augwali dali bidibao.

⁶ Te dwai sę ebo bage augwaligo
 te nai meni yai bidi dabego yainogo ebo sę
 dali
 gisugu mabo dao.

Tiali goli, Genuai Bidigo te nai meni yai bidi dabe
 augwali bugagia tonalubo dao.

⁷ Eno homugo Genuai Bidigo Saion bulu bidi me
 deli
 tagala palama,

Israel we bidi ma somainogo te homu ebaø.
Nosali Genuai Bidigo aga hani bidi tau selama,
tama augwali bugagia ma bidimainogo yaibao,
tialima, Israel hani augwali homu dwagi yai
 emainogo.

Ao. Te Jekop aga hani bage augwaligo
 dwagi yai homu mu yaibao.

15

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Godigo godolo yabo kolesaga dago emainogo
yai*

¹ Genuai Bidi, de nago dwagi yai bede bidibo
 usugowe?

De nago te dwagi yai bulu du Saionde duagawe?

² Bidigo God agai homu kolesaga
 tigidali wali painogo ebo bidi,
tama sesemane sogo doloba pai kolesaga naga
 eyu,

tama tigidali sogo mu po naga weyu ebo bidi,
aga te Genuai Bidigo bede bidibo usu yaibao.

³ Agai gasa bidigo nogi doliyu,
wialubo po wasiąbo bidi,

tama abagi dabe augwali dali dwai sę isąma,
tama agai te sabilibo po

gasa bidi dabe dali me wasiąwai bidi dao.

⁴ Agai Godigo te tudiba muani bidi dabe
augwali godolo isiąma,

tama agai Godigo po wali pabo bidi
dabego nogi ugwaba sabo dao.

Tama agai te Godigo gedude eno
te sę yaibao po obaso da,
teda agai te po usu naibao.

Ma, tebogo te sęgę agaba mobaso da,
tagalao, agai te dąu walali po togogobeo.

⁵ Tama te agade negeli sali bidigo
te negeli wei ponobo sogo,
agai te giguai mone ma ugwidu
daganobo mone mao olama, agai sogobeo.
Te gasa bidi dabego te dwai sę isąwai bidi me
deli dali po tų yainogo eyu,
tama augwaligo homu augwaligo
te doloba pai bidibolo mone meba geme
menama,

tama agai te po tų ebode
te tibo po kisilibo po waibao.

Tiali goli, agai te mone selama,
agai te tibo po kisilibo po wagobeo.

Bidigo te dwagi yai kolesaga ebo
wali pabo bidi aga tulalugobeo.

16

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Bidigo konealubo po dą̄u olama, God dali gedu haluasa po wai

¹ God, nago ena tonaluao.

Magi baso meni, eno te nago

 ena bugagia tonalueibao homu eyu,
tama ena nage dologoba bidagasobo dao.

² Eno Genuai Bidi Godibolo te po wai,

 “Nage eno genuai bidi dao.

Tigidali dwagi yai nai eno tolalubo,

 te nai nago naga mabo nai dao,” wali.

³ Augwaligo konealubo homu Godiba

 naga dą̄u wali we bidi, augwali e tqde
 bididubadi,

 augwali te tedali gasagi yai we bidi hani dao.

Eno dwagi yai homu mu elama,

 augwali dali bidaio homu ebo dao.

⁴ Tibo po wabo god pageba painogo udabo we
 bidi,

 augwali sęgę hauwa saibao.

Ena augwali dali deliba sisinama,

 te tibo godibolo nai ula mabo ofa sę egobeo,
tama eno augwaligo te tibo godiba lotu po
 wagobeo.

⁵ God, nage deli eno God mu,

 tama eno gasa nai me menio.

Tama nago eno sqa pali nai tigidali ena
 mawai.

Eno bidibo ula nago tolalubo dao.

- 6** Eno dwagi yai nai tigidali nage dali naga olo sai.
Mu tama, te nai dabe dwagi yai mu dao.
- 7** Eno Genuai Bidigo nogi uwgaba sobao, magi
basowe,
agai ena bugagia dodolobo dao.
Tama hulide eno homu kolesagago
te dwagi yai tü enabolo ola mabo dao.
- 8** Sesemane sogo eno homugo konebo,
Genuai Bidi ena pade bidibao, te eno dolo nogo
badu,
tama magi nai mego ena me degelegobeo.
- 9** Tama tibaso, eno homu dwagi yai eyu,
tama eno po wabo mobo dwagi yai homu
ebo dao.
Tama eno magi nai me dali wi ebo menio.
- 10** Magi baso meni, nago ena
te isai bidigo bulude bidimainu tagala palo-
gobeo.
- Tama nago naga tedali gasagi yai bidi
aga te gü pagede damua pomainao wag-
obeo.*
- 11** Nago digi ena te bidibo ula te tü ola mawai.
Nage ena dali pade bidibaso, nago
te eno dwagi yai homu mu ebo dao.
Tama nago ena sesemane bidadu pabo sogo tau
sabo,
eno dwagi yai homu mu ebo dao. *

17

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

* **16:10:** Tpi 13:35 * **16:11:** Tpi 2:25-28

Dwai sę isawani bidigo gedu haluasa po wai

- 1 Genuai Bidi God, nago eno gedu haluasa i
wabo po odao.
Ena bugagia dolo bilai, tama eno te po sela
aselama
nagebolo obao.
Eno tibo po olama, gedu haluasa po wabe,
tama nago eno te gedu haluasa po wabo
odao.
- 2 Nago ena tau selama,
tama eno po tü ebo aiyaba elaluao.
Magi basowe, nago koneai,
mena kolesaga dwagi yai ebo.
- 3 Nago eno homude koneai.
Nago ena hulide me suagasai,
tama nago ena usu sai,
tama nago eno homu kolesaga
dwai elalubo nago me subeo.
- 4 Eno dwai po bidi mebago wabo po tiwai wabo
menio.
Eno nago po bomo elama dą̄ weyu,
tama eno te wado po weyu,
hwı̄bo po wabo kolesaga tudiba muai.
- 5 Eno sesemane sogo nago kolesaga wali peyu,
tama eno sęgę dwasianu me geda mubeo.
- 6 God, eno nagebolo gedu haluasa po wabo dao.
Magi baso meni, nago eno gedu haluasa
po wei ponobo dao.
Nago olo eno gedu haluasa
po wabo digi munama, odao.
- 7 God, nago dabolo dwagi yai homu elama,

olo mu tau sabo genuai kolesaga
 ola mayu, tama ena tau sao.
 Da nage dali pade bidiyu, tama boi bidi aug-
 waligo da
 suidali weyu duala sai.

⁸ Ena tonaluao, nago naga gedu tonalubo tiwai
 ena tonaluao.

Ena nago bugagia mu dualao,
 te ba kakaruk aga wai dabe bogogo
 mesega sabo tiwai ilama yao.

⁹ Tama dwai bidi dabe augwaligo ena dologobeo.
 Augwaligo ena dali boi bidi mu elama,
 tama augwaligo ena bobegelebao.

¹⁰ Augwaligo gasa bidi dali
 homu dene eyu, olo me tau sabeo.

Augwaligo genuai po daga weyu,
 tama augwa nogi naga uwababa sabo dao.

¹¹ Augwaligo ena pobeasa biliyu,
 tama megis augwaligo ena bobegelebao.

Augwaligo ena aiyaba elaluainogo
 bodolu munama, tonalubo dao.

¹² Augwali te laiongo hasa elainogo ebo tiwai,
 tama te bomai laion duala sela
 tonalubo tiwai ebo dao.

¹³ Genuai Bidi, nage aselama,
 eno boi bidi dali hwina, augwali aiyaba
 elaluao.

Nago bobobage hwago augwali dali hwina,
 tama ena dwai se ebo bidi dabego nogode
 ma sao.

- 14** Mu tama, Genuai Bidi, nago bomogo ena tau siyu,
 tama bidi dabe augwaligo ena siligobeo.
 Ena te tqode nai naga sisinibo bidi dabe
 augwaligo nogode ma sao.
 Nago te dwai s̄ ebo bidi dabego
 kolesaga wei ponainogo sisi yai,
 tialima megis augwalibolo te s̄ yao.
 Tama augwaligo wai dabe dali me tiwai,
 tama augwaligo wāj dabe nosali pedalubode
 me
 tama naga tiwai s̄ yao.
- 15** Tialima, ena da, eno augwalide
 dwai s̄ me deli isâma,
 tama nosali eno nage mu sueibao.
 Nosali ena piali tagalama, ena hodaluama,
 tama nage ena dali bidibo sulama,
 ena dwagi yai homu mu yaibao.

18

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao. Me sogo
 Genuai Bidi Godigo te Devit te Sol dali, gasa boi
 bidi dali augwaligo nogode ma sali sogo, te sogo
 Devitgo e balia po Genuai Bidibolo wai.

*Te Godigo Devit tau sobaso, agai aga boi bidi
 dabe aiyaba elaluali*

¹ God, eno nage wei mu ebao.
 Nago ena dây walai.

² Genuai Bidi agai ena tau sabo da.
 Aga te eno bomai obo tiwai da.

Genuai Bidigo ena tonalubaso, tama te boi bidi
 dabego

ena me dologobeo.
 Genuai Bidi te hwj̄bo sabele tiwai elama,
 tama ena geme seselalubo.
 Agai te ena ma selama,
 tama ena tonaluabo bomo elalubo dao.

³ Dago te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Eno agaba gedu haluasa po weyu,
 usu da obaso, te agai ena tau selama,
 tama te boi bidi dabego dolainu yali usu ebeo.

⁴ Te p̄ade ena isainu yai,
 tama te bonogo ena bomonama k̄enani tiwai yali.
 Te dwai s̄e ebo bidi dabego enaba bomonama
 hwiani,
 tama augwali te genuai tamu ąi sigo
 ena mesegelibo tiwai yali.

⁵ Te p̄ade ena isainu yali,
 te bonogo ena bomonama k̄enani tiwai
 yali.
 Te ḡu pagego ena dalainu tonaluai.

⁶ Ena haliga s̄eḡe dwai ebaso, tama eno Godiba i
 wai.

Eno gedu haluasa po te ena Godiba weyu,
 te agai ena tau somainu yai.

Aga te aga wiegi yai be mude bidiyu, tama eno
 po odali.

Te eno gedu haluasa po wabo te agai oloba
 pedelali.

⁷ Tialima, meḡi da, Genuai Bidigo wado po
 elalubao.

Tama agai te t̄o mali mu ilali.

Tama te bulu du page dabe te mumunu ela silali.

⁸ Te hano aga gunide pedelali.

Tama aga pedauwalide dabo siago
te doado bage hauwa ulali.

⁹ Agai te pø dabe sela sànama, tama aga aiyaba dulali.

Tama husugu yai pø te aga sàgà dologode elalu-
ali.

¹⁰ Aga te ensel dabe daide ugwidu dugulasa,
tama bola asai.

Te bogo te ba dabego bogo tiwai elalubao,
tama te God auwàsa polo mu asaibao.

¹¹ Aga digi aga te hulia sigo haluali.

Aga te tulubage umabo mu elalubo
husugu yai pø tomoba duala sai.

¹² Te pøde be sele eyu, tama te bogoli mu elama,
te agaba kisa sigi pali.

Tama sia me talua ge tulubagego te husugu pø
aluama,
tama aiyaba dulai dao.

¹³ Tama Genuai Bidigo te dagalude bomonama
mu
i weyu, te pø kulukulu wabo tiwai yali.

Tama te bidi dabego te Ugwade Mu Bidibo
Godigo
i wabo odali.

¹⁴ Agai te be selego te bidi dabeba ula enani,
te bidigo te boi bidi dabe
te enego enebo tiwai ebaso.

¹⁵ Genuai Bidi, nago te dwai sè ebo bidi dabeba
wado ebo sogo,

te bomai waligo augwali degelibo tiwai ebao.

Tama te tamu ại dologode tigidali tø

te bulu ulaba hania pedelali, tama te tq page
 me
 te hania pedelalio.

16 Genuai Bidi te dagalude bidiyu,
 tama agai nogo te aiyaba muyu, tama ena
 tola sali.

Ena te aiyanu mu yai wède
 te hagawainu ebo bidi tiwai ebadi,
 tama Godigo ena ma salio.

17 Agai ena te boi bidi dabego bomai nogode me,
 te ena wei isiąbo bidi dabego nogode ma
 salio.

Te bidi dabe augwaligo bomogo
 te eno bomo aiyaba elaluai dao.

18 Polobadu, te dwai sego ena gegelama,
 tama augwaligo enaba hwı̄gasali.

Tiali goli tagala, te Godigo ena tonaluali.

19 Agai ena tonalubaso,
 tama eno te boi bidi dabe tagalali.

Agai ena wei mu elama,
 tama agai ena ma sai dao.

20 Eno te doloba pai kolesaga wali pobaso,
 tama Godigo wiegi yai sę enaba bugagia yai.

Eno dwai me deli ebeo,
 tama tiyu, Godigo wiegi yai sę enaba mawai
 dao.

21 Magi baso meni, eno te Genuai
 Bidigo bomai po bugagia wali pai.

Eno dwai sę me isiąma, tama ena God tudiba me
 mubeo.

22 Eno te agai doloba pai bomai po
 te sesemane homu kone paliyu,
 tama eno agai po tudiba me mabeo.

- 23 Te magi dwai sę me deli isiąbo te agai koneani,
 tama eno te magi nai me delide magi sę me
 ebeo.
- 24 Tama tiyu, Godigo te eno doloba pai
 kolesagade homu koneama,
 tama agai ena bugagia mu tonaluai.
 Magi baso meni, agai koneani,
 te eno magi sę me isiąwai.
- 25 Te bidigo nage wali mu asobaso da,
 teda nago te nago po dolo wali pelama,
 tama nago aga tonalubo dao.
 Te bidi dolasa biliyu, tama te magi naide
 te magi me deli isiąbaso, nago agade te wiegi
 yai
 homu ebo dao.
- 26 Te bidi me deligo te meda mu
 meni yai kolesaga ebaso da,
 teda nago me agaba te wiegi yai kolesaga ola
 mabo da.
 Tiali goli, te bidigo dwai kolesaga wali pobaso da,
 teda nago agaba te dwai kolesaga wei ponobo
 dao.
- 27 Nago te augwa digi te haliga
 aiyaba elalubo we bidi dabe augwali te ma
 sabo da.
 Tiali goli, nago te augwa digi
 augwa nogi uwabawa sabo we bidi
 te aiyaba elaluuibao.
- 28 Te enade digi te Genuai Bidigo ula elalubao.
 Awe, tama ena Godigo te enade
 hulia sai elalubo te sela sębo dao.
- 29 Godigo te boi bidi dabe dali

hw̄ibo bomo te enaba mawai.
 Tama agai enabolo te augwaligo
 seselalubo nai dabe dolobo
 te genuai bomo mawai dao.
 30 Te God da, agai kolesaga te wiegi yai mu elama,
 tama dolo mu elalubao.
 Te Godigo te magi nai me delide po d̄aū obaso
 da,
 teda agai po te mu po naga wabo waibao.
 Te agaba pabo bidi tigidali te agai bugagia tonalu,
 tama te boi bidi dabede geme dualalubo da.
 31 Genuai Bidi naga te God mu da.
 Agaduba deli naga te dago boma pai obo dao.
 32 Agai naga ena d̄aū walama, tama ena bilibo
 sogode
 te bugagia tonalubo dao.
 33 Agai ena te bulu uni kibu hasa
 bugagia bilimainu ebo tiwai eyu,
 tama ena te bulu du dabede bidibo sogo
 agai ena tau sabo dao,
 tama ena tulalu me ebo meni. *
 34 Agai enabolo te hw̄ibo ola mawai,
 tama eno te bomai kapago nigai enesigi
 kegebaso,
 usu yaibao.
 35 Genuai Bidi, nago ena tonaluama,
 tama ena ma dobola sabo dao.
 Awe, nago dolo nogogo bomogo ena tau sabo dao.
 Nago ena tau selama, tama ena te we bidi dabego
 gedude genuai nogi elalubao.
 36 Nago te eno sunumide tonalubaso,
 tama te boi bidi dabego ena pageabi eyu,

* 18:33: Hab 3:19

- te ena me tola sabeo.
 Tama eno sąqä te me kikila pisäma,
 tama ena me tula mubeo.
- ³⁷ Eno te boi bidi dabe pobelama,
 te augwali tola sali.
 Tama eno augwali polo me tagala palobeo.
 Menio. Eno hwjnama, te augwali aiyaba elaluyu
 yai.
- ³⁸ Eno te enego augwali enama,
 tama augwali te ma hodaluainu
 ebaso, te usu meni yai.
 Augwali te isilama, tama te eno sąqä pade pila
 mubo
 tiwai yai dao.
- ³⁹ Naga digi nago ena te boi bidi dabe
 dali hwjbo bomo däq walai.
 Naga digi nago ena tau selama,
 tama eno augwali aiyaba elaluai.
- ⁴⁰ Nago te boi bidi dabe tudi ola momainu ebaso,
 tama enade wi pai.
 Te enaba boi bidi yali bidi dabe
 te eno augwali ela muani.
- ⁴¹ Te augwali bidi me deli tau somainu te i wali,
 tiali goli dego augwali tau saibawe?
 Te me deli meni yai.
- Augwaligo te Godiba i wali, tiali goli agai aug-
 waligo
 te gela wabo me odobeo.
- ⁴² Eno augwali mu dolama,
 tama augwali te waligo sela holobo tq
 hogomu
 tiwai pedelali.
 Eno te boi bidi dabe elaluama,

eno te sunumide agabo pu tiwai gagawai
dao.

43 Nago ena tau siyu,
tama te hagoma ebo bidi dabego ena dolomainu
me ebeo.

Nago ena te we bidi hani dabego
king pedalumainu ilali.

Te eno konesiąwai we bidi augwali, te augwali
aselama,
tama eno sę yagasai.

44 Augwaligo eno po odolama,
tama polo tama augwaligo wali pabo dao.

Te digibulu bulu bidi dabego
kidu sugunagasiyu, gagamu ebo dao.

45 Te augwaligo haliga nagamea pelama,
tama augwali didibili elama,
tama augwa bomai obo tomode bidali
tagalama,
tama augwali ena dologoba bidagasobo dao.

46 Genuai Bidi bididubadi gebao.

Agai ena sesemane sogo bugagia seselalubo
dao,
te moni dobo dwai masigi tiwaigo ena
mesegalobo dao.

Tama tiyu, eno agai nogi ugwaba sabo da.
God da, te ena tau sabo bidi da.
Tama tiyu, eno agai genuai nogi ugwaba
sobao.

47 Agai naga ena tau selama,
tama eno te boi bidi dabe aiyaba elalubo dao.

Tama agai deligo naga te haniani we bidi hani
 dabe
 ena dologoba mubo dao.

48 Genuai Bidi, naga digi ena tau selama,
 tama te boi bidi dabego ena me dolobeo.

Mu tama, Genuai Bidi, nago naga
 ena te hw̄ibode tau selama,
 tama eno te boi bidi dabe
 aiyaba elaluai.

Nago ena tau siyu, tama te hw̄ibō bidi dabego
 ena me ela mubeo.

49 Tama tiyu, te haniani tqde bidibo
 we bidi hani dabe tomode
 eno nago nogi uwababa siyu,
 tama eno nago nogi uwababa sabo balia po
 waibao.*

50 Genuai Bidigo ena Devit sa munama,
 tama ena te king bidibao.

Tama agai eno te hw̄ibode
 sesemane sogo te boi bidi dabe
 aiyaba elalumainu ilali.

Agai ena godolo mu elama, tama te eno wāj nōq,
 te nosali pedalubo bagede me, te tama
 tiaibao.

Agai te da godolo mu ebo kolesaga munu me
 siligobeo.

19

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Godigo nigali tigidali naigo aga genuai nogi
 dabolo ola mabo dao*

¹ Dagalugo dabolo ola mabo dao,

* **18:49:** Rom 15:9

God agai bomo dali,
 genuai nogi dali si mu elalubao.
 Awe, tigidali nai dagalu ugwidu
 elalubo naigo dabolo te Godigo digi augwali
 nigai,
 te hania ola mabo dao.
² Tigidali bidibo sogo te nai dabego po
 naga hanilama, po wabo dao.
 Tama tigidali be hulibo sogo,
 augwaligo dabolo te po ma wabo dao.
³ Ulade me, be hulide dali,
 te dagalude elalubo nai dabego
 pedauwali meni yai dao,
 tama tiyu, po me wagobeo.
 Dago te ulade me hulide dali
 te nai dabego dogonide
 po me wabo dago odobo menio.
⁴ Tiali goli, ulade me, hulide me,
 te nai dabego da tigidali tqde we bidi
 te Godigo bomo dali,
 genuai nogi dali si ola mabo dao.
 Tama augwaligo po tigidali
 buluba pelama, usu mu ebo dao.

Tama dagalude Godigo giligago
 ugwa be me deli sę yai tiwai elalubao. *
⁵ Siago buluba teda soai, te bidi we siyu,
 dwagi yai ebo gilama,
 tama aga bidibo be tagalama, buluba teda soai.
 Giligago aga dwagi yai homu eyu,
 aga pabo tų wali pabo dao,
 te bidi udawainogo sisi elama,

* **19:4:** Rom 10:18

dolalubo tiwai ebo dao.

⁶ Sia ge pedalobo te dagalu sesege badu pedalobo
daο,
tama gasa badu pabo dao,
tama magi nai me agai posolo ebo
digi me duala sogobeo.

⁷ Genuai Bidi Godigo bomo yai po
te tigidali dolo mu naga ebo dao,
tama dabolo bidibo bomo yai ula mabo dao.
Genuai Bidi God agai pode dago bomo yai
homu agabolo dą̄ olama, muyu da,
te usu mu yaibao.

Te pogo dwagi yai homu kolesaga
agai po kuna konesiawanı bidi polo agai
mabo dao.

⁸ Genuai Bidigo dabolo dwagi yai po mu ola mabo
daο.

Te pogo dago homu kolesaga
dwagi yai pemene mu ebo dao.

Genuai Bidigo tama tiao wabo po te dwagi yai
mu dao,
tama dabolo dwagi yai koneabo homu kole-
saga
mabo dao.

⁹ Bidigo Genuai Bidide wi eyu,
aga dologode bidibo bidi,
agai dwagi yai meda isiąwai kolesaga mu ebo
daο.

Tama te kolesaga sesemane sogo
elalua peyu, mu elalua paibao.

Genuai Bidi Godigo dago yabo
kolesaga po tigidali wabo dao,

tama te mu po tigidali dolo mu ebo dao.

10 Te tobage pogo te wiegi yai nai go te aiyaba elaluai,

awe, te meda isiąwai te gol,
te me te pogo aiyaba mu elaluai,
tama dago agai te po mu godolo yao.

Genuai Bidi God agai bomo yai po te pusu mu yai,

tama te megego pusu ebo aiyaba elaluai.

Agai te dwagi yai pusu mu ebo mege
aqi tubo te aiyaba mu elaluai dao.

11 Nago bomo yai pogo naga sę bidi
eno koneabo homu kolesaga mabo dao.

Eno nago bomai po wali pobaso,
tama nago ena dulalubo digi dwagi yai ilibo da.

12 Tialima, niwai bidigo aga yali dwai sę koneaibawe?

Eno dwai sę meba yali te eno kuna konebeo,
tama nago eno te dualai dwai sę yali
pęq şalama, ma sela sayao.

13 Ena nago sę bidi dao,
nago ena bugagia tonaluao,
tama eno hagoma homu eyu, nago po sela sęyu,
dwai sę ma idali weyu yao.

Nago eno dwai kolesaga ebo nago sulama tonalugio.

Tama tiyu, ena dolo bugagia bidiyu,
eno dwai sę genuai me egobeo.

14 Genuai Bidi, eno homugo eno po dali,
eno homu kolesaga dali,
te nago gedude usu emainogo te homu yai.

Genuai Bidi, nage bidibo digi ena duala selama,
tama nago ena tau siyu, ma dobola sabo bidi
dao.

20

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te gedu haluasa po wabo bidi te Godigo aga
tau siyu, te boi bidi aiyaba elaluaibao*

Devit, te Genuai Bidigo şe bidi, agai te balia po aşəani. Agai te po Godiba wali te ula te bubugade Godigo aga tau selama, tama te boi bidigo aga aiyaba me elalusiąyu, tama te Solgo aga me dolobeo. Te po olama, te balia aşəai dao.

¹ Dago king bidio, eno homugo
te nage haliga şege ebo sogo,

te Genuai Bidigo nage tau somainu yao.

Mu tama, te Jekopgo Godigo nage seselaluiba.
Awe, agai nogigo bomogo tama tiao.

² Aga te aga wiegi yai be mu te Saionde bidibao,
tama agai nage tau selama,
tama nage daq walomainu yao.

³ Agai te nago ofa tigidaliba homu koneama,
tama agai te nago tigidali
te siaba ulubo ofa te wei elama, godolo yao.

⁴ Eno homugo Godigo te nago wei ebo nai
tigidali momainu yao.

Tama nago yainu homu yali şe tigidali
te agai nage tau sobaso,
tama nago te şe ebo usu yaibao.

⁵ Tama nosali nago te hwjani aiyaba elalubaso
da,
teda dago nago te yalide

wiegi yai homu pemene eyu, bomonama i
waibao.

Tama dago te homu koneama,
tama dili buduama, tama dago
dobuali balia po weyu,
dena Godigo nogi ugwbaba saibao.

Dago homugo te Genuai Bidigo
nago te gedu haluasa po wabo po tigidali
odaibao.

Te kingo te po wei ponani po wali.

⁶ Megi da, eno koneanio,
Genuai Bidigo ena tau sabo da, te king aga digi
sa muani.

Aga te aga wiegi yai tedali bulu dagalude bidibao,
tama agai eno gedu haluasa po wabo odobo dao.

Te agai bomode digi agai ena tau selama,
tama eno hwibo side te eno augwali
aiyaba mu elalubo dao.

⁷ Te meba hanigo hagoma eyu,
te hwibo karis dabeba homu muani,
tama gasa hani mebago te augwa
hos dabeba homu muani.

Tiali goli, dago te dena God Genuai Bidiba,
Godiba, konealubo homu dąu wabo dao.

⁸ Te we bidi dabe augwali tulaluama,
tama mu hagawaibao.

Tiali goli, da te hodalu, tama bomonama dolalu-
aibao.

⁹ Genuai Bidi, nago ena king tau sobaso da,
teda eno te hwibo aiyaba elaluaibao.

Te Genuai Bidigo te dago i wabo sogo te da tau
sao.

21

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Godigo te king tau selama, tama agai Godigo
nogi ugwaba sali*

¹ Genuai Bidi, nago te kingba bomo mobaso,
te agai wiegi yai homu pemene yai.

Te nago agai te hwibode augwali aiyaba
elalumainu yali sède

te agai homu pemene wiegi yai mu ebao.

² Te agai wei eyu sainu yali nai, nago agaba
manio.

Awe, agai nageba hanalu wali nai, nago te agaba
mani.

³ Nage agaba asiyu, te wiegi yai homu ilabo nai
dali
selas asai.

Tama nago te wiegi yai kapa gol elalubo
kingo madi aga toboluba muai.

⁴ Agai nageba te bidibo ula mao po hanalu obaso,
tama nago aga mawai.

Mu tama, nago aga bidibo ula
te sesabi mu elama, bidimainu yai.

⁵ Nago aga tau selama,
tama aga genuai nogi mu elalubao.

Nago nogi me bomo digi nago aga mani.

⁶ Mu tama, te nago wiegi yai sè ebo
kolesaga agade sesemane elaluabao.

Nage aga pàde bidiyu, tama tebogo aga wiegi yai
homu
pemene mu ilibo dao.

- 7** Te Ugwade Mu Bidibo
 Boma Pai God, kingo nageba
 konealubo homu dą̄ mu wali.
 Nagoolo tau sabo wiegi yai kolesaga
 sesemane sogo te kingba ebaso,
 tama tiyu, te aga bomo elama, dolalu idu-
 aibao.
- 8** Te kingo aga boi bidi tigidali nogogo touwaibao.
 Tama aga digi te aga wei homu isiąbo
 bidi dabe te kalabus yaibao.
- 9** Te aga hania te pepeli diliba pedalubo sogo da,
 teda agai te boi bidi dabe ela silibo da,
 te genuai siago te nai dabe ulubo tiwai
 gilama
 yaibao.
- Mu tama, te Godigo wado po weyu,
 tama augwali aiyaba elaluama,
 tama te siago augwali tigidali dela silaibao.
- 10** Te kingo augwaligo wai tigidali ela silaibao.
 Tama te augwali hanigo wai dabe
 te tqde munu me bidigobeo.
- 11** Te boi bidi dabe augwa homude koneama,
 tama agaba dwai sę yabo miani.
 Tiali goli, augwaligo aga aiyaba
 elaluainu ebo usu me ebeo.
- 12** Magi baso meni, te agai ene te augwaliba
 eneyu,
 wi ilibaso te augwali wi paibao.
- 13** God, nage te naga bomo dali asao.
 Tama dago te naga naga bomogo yali

genuai sę dabede balia po waibao.

22

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te sęgę elalubo bidigo gela wabo, me te bidigo
puba hwi wabo balia po*

¹ Eno God, eno God,

magi baso nago ena tagaluwe?

Magi baso nago ena tau sisama ebawe?

Magi baso eno gela wabo nago

odobewe? *

² God, eno nageba te giligade i wabo da,

tiali goli nago eno po odobeo.

Eno nageba te hulide me i wali,

tiali goli nago te po wei ponesiąbaso,

eno dwasianu toma me nabeo.

³ Tiali goli, naga digi nage

te tedali wiegi yai mu elalubao.

Nage te king bidibaso,

tama te Israel dabego nago nogi ugwaba
sabo dao.

⁴ Polobadu dago wąq nōq dabe

augwaligo konealubo homu nageba dąq
wali.

Augwa konealubo homu dąq obaso,

tama nago augwali tau selama,

tama te boi bidi dabego augwali aiyaba me
elalubeo.

⁵ Augwaligo nageba i weyu, gedu haluasa po
obaso,

tama nago augwali te boi bidi

dabego nogode ma dobola sai.

* **22:1:** Mat 27:46; Mak 15:34

Awe, augwaligo konealubo homu nageba dąu
wali,
tama augwa te konealubo homu dąu wali
te odolali me hagagobeo.

6 Tiali goli, bidigo gedude ena te tode osogani
tiwai,
ena te olo bage tiwai mu da.

Tigidali bidigo enaba wado po weyu,
tama ena tudiba muani.

7 Tigidali we bidigo ena sulama,
tama augwaligo posobo po enaba wabo dao.
Augwaligo hamena enaba diniyu,
tama augwa tobolu peme eyu ebo dao.*

8 Augwaligo te po weyu, “Nago konealubo homu
te Godiba mubo da,” wabo.
“Magi baso agai nage ma sabewe?
Te Godigo nage wei homu eyu da,
te magi baso agai nage tau sabewe?”
Augwaligo te tobage po wabo dao. *

9 Tiali goli, God, nago naga ena
te idago haligade selama, tama ena bugagia
pedelali.

Tama ena te ame tubadi, nago ena tonaluai.

10 Eno konealubo homu nageba muani,
te idago ena ame nani sogode
dai elasa, meg i sogoba su nagasobao.

Idago ena gesi nom a ame nabode,
tama nage eno God bidai.

11 Te sęge enaba meg i pedalubao,

* **22:7:** Mat 27:39; Mak 15:29; Luk 23:35 * **22:8:** Mat 27:43

tama tiyu, nago ena me tagaligio.
 Ena tau sabo bidi deli me menio.

¹² Te boi bidi hauwago ena
 te bulmakau dabe pobeasa bilibo tiwai ebao.
 Augwali te Basan bulude omai bulmakau dabego
 bomo tiwai gilama ebo dao.

¹³ Te boi bidi dabe augwaligo te ena dolainu sisi
 elama,
 te laiongo dwai hwą wabo tiwai eyu,
 tama te uni hasa tuabo pedauwali nalubao.

¹⁴ Eno bomo tigidali silalio,
 augwa te tqba wę gelama,
 te soa sabo tiwai gilama yai.

Te dili ununani tigidali te guda pai.
 Eno homu te mu nagamea pali,
 te posolo yai ili wę pedalubo tiwai yali.

¹⁵ Eno dogoni te wa mu pali,
 tama eno hamena te pedauwalide agana sai.
 Naga digi ena tagalama, ama ena mu isainu ebao.

¹⁶ Te dwai bidi dabego ena te tigidali habu badu
 te yowigo uni hasa pobeasa bilibo
 tiwai gilama ebao.

Augwaligo eno sągąde me nogode
 te augwaligo gaugo kelebao.

¹⁷ Eno tigi dili tigidali te hania pedelali.
 Tama te bidi dabego ena sulama, tama ena dolali
 sede
 te augwa wiegi yai homu pemene yai.

¹⁸ Augwaligo te eno ugwa dabe selama,
 augwa dobola sali,
 tama mena bidigo te eno ugwa dabe deli deli
 sabo bidi

pedalumainogo eyu, augwaligo te satu gagali
yai.*

19 Genuai Bidi, nage enade digibulu me bidamuo.
Nage da, te ena sesemane sogo tau sabo bidi dao.
Nage polo tama asiyu, ena tau sagasao.

20 Nago ena ma dobola sali da,
 teda augwaligo ena te moni hwago me ela
 mugobeo.

Nago ena tau sobaso da, teda te yowi tiwai bidi
 dabe
 augwaligo ena ela muainu ebaso,
 te usu me egobeo. Menio.

Te ena bidibo ula elalu, bidaibao.

21 Augwaligo ena te laiongo uni hasa
 ela tubo tiwai gilama silainu ebao.

Nago ena te augwaligo nogode ma dobola sao.
Eno magi se me deli ebo te uni bulmakau dabe
 gesabidide me usugobeo.

22 Nago tama tiwai ebaso da, teda eno te ena hani
 bidi dabebolo nago yali se po pusaibao.

Augwali te lotu weyu, deliba sisinibo side,
 tama eno nago nogi te augwali tomode
 ugwaba saibao. *

23 Eno tama po waibao, “Dage te Godigo hani da,”
 po waiba, “aga nogi ugwaba sao.

Dage Jekopgo hani, te Genuai Bidigo nogi ugwaba
 sao.

Awe, dage te Israel dabego hani,
 dagego agaba lotu wabo po wao.

* **22:18:** Mat 27:35; Mak 15:24; Luk 23:34; Jon 19:24 * **22:22:**
Hib 2:12

24 Agai te magi doado bage
meni yai bidi dabe tudiba me mubeo.
Agai te augwalide sègè me dene ebo
te olo nai da homu me egobeo.
Tama aga te augwalide digibulu me bidigobeo.
Menio.
Agai te augwaligo usu da weyu,
gedu haluasa po wabo odobo dao."
Eno tama po waibao.

25 Te lotu wainu sisinibo genuai
pesagede te eno nago nogi deli naga uwaba
saibao,
te nago ebo sè tigidalide te tama tiaibao.
Te polobadu eno yaibao po dàù wali ofa,
te eno te nagede wi ebo
we bidi gedude yaibao wali.

26 Te magi nai doado bage
meni yai bidi augwali eno i obaso,
augwali aselama, te nai tulama,
haliga mu pagana paibao.
Tama te Godiba pabo bidi dabego,
teda augwaligo aga nogi uwaba saibao.
Eno homugo Godigo augwali sesemane sogo
bugagia wiegi yai ilama, bidimainu yao.

27 Te tqode tigidali we bidigo augwaligo
te Godiba homu koneama,
tama augwa agaba ma asaibao.
Te tigidali hani we bidi dabe
augwaligo kidu sugunama, agaba lotu
waibao.
28 Magi baso meni, Genuai Bidi te king bidiyu,

tama agai te tigidali hani we bidi tonalubo dao.

²⁹ Te dwai kolesaga eyu, hagoma ebo bidi dabego kidu sugunama, tama agaba lotu waibao.

Te bidabo ula elalubo usu isiayu,
te isabo aq ebo bidi dabego,
te tigidaligo kidu sugunama, te Godiba lotu waibao.

³⁰ Te nosali pedalubo we bidi hani,
augwaligo te agai se yaibao.

Te bidi dabego te nosali pedalubo haniba
te Godide po hania pusaibao.

³¹ Te hani augwali ame nisiabadi,
tiali goli augwali pedalubo si da,
teda augwaligo te tama po augwaliba waibao,
“God aga digi te aga we bidi dabe ma sai dao,”
te po waibao.

23

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Genuai Bidi agai da tonalubo bidi dao

¹ Genuai Bidi te ena tonalubo bidi da, tama ena te aga sipsip me deli tiwai dao.

Tama tiyu, te magi nai me deli ena me sqaq pogobeo.

² Agai ena te wiegi yai tuabo nosaide pila mumainu ebo dao.

Tama agai ena te dwasianu wę ulu

pedalubo madi odasa pelama, tama ena te
w  tuyu,

te ena toma nabo dao. *

³ Agai enabolo gesi bomo mabo dao.

Tama agai ena te doloba pai sunumidu
odasa pabo dao, te agai tama tiaiba po
polobadu wali gilama ebo dao.

⁴ God, ena te dwai bulu
te be hulia sai madi bilibaso da,
te tagalao, ena te dwai naide wi me egobeo.

Magi baso meni, nage ena dali bidibao.

Eno suali, nago te sipsip tonalubo
bidigo dono tolasa bilibo suali,
tama tibaso, eno homu nagame elama,
bidibo dao. Ena me dologobeo.

⁵ Nago te eno wiegi yai nai te hania
te tebol saide sisi ilama,
tama eno boi bidi dabego suali goli,
te augwaligo magi s  me yabo usugobeo.
Nago ena selama, te nage dali duayagasobo,
tama ena nago bugagia geseb  dao.

⁶ Genuai Bidi, eno mu koneani,
te nago ena bugagia tonalu,
tama nago enade homu dene eyu, tau sabo
kolesaga,
te kolesaga si te ena dali sesemane sogo bidaibao.
Tama, Genuai Bidi, ena nago bede
sesemane sogo bidada peyu, bidada paibao.

24

Te Devitgo a ani balia po me deli dao.

* ^{23:2:} Ped 7:17

God da, te genuai tuni bidi king dao

- ¹ Te tq dali, tigidali tqde elalubo nai,
te tigidali Godigo nai naga dao.
Tigidali bulu me, te Godigo nigali nai dao.
Tama tigidali bulude bidibo we bidi me,
augwali me te Godigo hani we bidi naga
dao.*
- ² Magi baso meni, agai tq ugwapu nigai,
tama qj aiyadu mu elalubo dao.
Tama agai tq page tamu qj tomoda nigai.
- ³ Niwai bidi te Genuai Bidi Godigo
bulu duba holobo usugowe?
Niwai bidi agai dwagi yai be tomoba pogowe?
- ⁴ Dwai se isawai bidi,
tama agai homu meda meni yai dwagi yai.
Tibo god dalibolo lotu po wasiawai bidi,
tama bidigo gasa bidi tibo daj wabo po me
ola masiawai bidi. *
- Tiwai bidi aga te usu yaibao.
- ⁵ Te bidi dali te Genuai Bidigo dwagi yai se
yaibao.
- Awe, Godigo aga ma selama, tama te bidi dwagi
yai bidi
dao waibao.
- ⁶ Tiwai bidigo God subo dao.
Aga te Jekopgo God paba pabo dao.
- ⁷ Dage te tempel bede elalubo tu, dage dayao.
Dage te augwaligo polobadu mu
nigali tu, dage genuai gisiga dayao.

* **24:1:** 1 Ko 10:26 * **24:4:** Mat 5:8

Tama polalubo genuai tuni bidi king tomoba
somainao.

⁸ Genuai polalubo bidi, aga de dawe?

Aga te Genuai Bidi God deli dao.

Agai genuai bomo elalubao,
aga te boma pai king mu dao,
tama bidigo aga dali hwjbo usu ebo menio.

⁹ Dage tū, dage dayao.

Dage polobadu tū dao,
dagego genuai tū gisiga dayao.

Tama genuai polalubo tuni bidi king
be tomoba somainao.

¹⁰ Genuai polalubo tuni bidi king aga de dawe?

Aga te Genuai Bidi God dao, agai te genuai ami
bidi

hani tonalubo dao.

Aga deli digi mu te polalubo tuni bidi king mu
dao.

25

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te bidigo Godiba gedu haluasa po weyu, te aga
bilibo dodolama, te tonaluao po wai*

¹ Genuai Bidi, megı eno

gedu haluasa po nageba obao,
te eno ofa me deli tiwai mobao.

² Nage eno God da, tama eno konealubo homu
nageba naga dą̄ wabo da.

Nago ena tau sao.

Tiyu, eno konealubo po odolali elama,
tama ena hale idilio.

Nago te boi bidi dabego
ena aiyaba elalumainu elama,
tama augwaligo ena kęne po omainu me igio.

3 Awe, nageba te konealubo homu ąų wabo bidi dabe,
te augwaligo konealubo odolali
dąų omainu elama, tama me tagaliyu me egobeo. Menio.

Te nageba hagoma polo ebo bidi dabe,
augwali naga te dwai dene somainu elama,
tama augwa yali kolesagade hale yaibao.

4 God, nago te naga kolesaga enaba ola menama,
tama nago sunumi enaba ola mao.

5 Te nago po mu eno wali pomainu ola mao,
magi baso meni, nage te eno God dao,
tama nago ena ma sabo dao.

Te tigidali sogo nago ena tau somainu tonalubo dao.

6 Genuai Bidi, nago te naga olo mu
tau sabo wiegi yai kolesaga,
me homu dene ebo kolesaga te homu kone palao.

Nago te kolesaga da dali ebo
te polobadu digi yali te ela asudubadi,
megi sogoba usu nagasobao.

7 Genuai Bidi, nago eno dwai sęge sali,
me dwai sę yali kolesagade homu kone me palamuo,
te ena gesi bidide te sę yali.

Nage te da godolo ebo Genuai Bidi God dao,
tama nage te sesemane wiegi yai elalubo da.

Nago enade homu koneama, tama nago ena te
olo mu
tau sabo wiegi yai kolesaga yao.

⁸ Genuai Bidi te wiegi yai elama,
tama agai te po tu sesemane dolo naga ebo
dao.

Tama tiyu, agai te dwai sege sabo bidi
dabeba te agai wei eyu, godolo homu yabo
kolesaga
wali pomainu ola mabo dao.

⁹ Te aga dologode bidibo bidi dabe
te bilibo dodolaibao,
tama augwa te doloba pai kolesaga
wali pomainu ebo dao.

Agai te aga sunumi me te augwaliba ola mabo
dao.

¹⁰ Godigo te agai da dali daq wali po,
me bomai po te wali pabo we bidi
tigidaliba te agai homu keq peyu,
godolo mu ebo dao.

Tama agai homu me hasegeliyu me egobeo.

¹¹ God, nago te naga daq wali po wali peyu,
tama eno yali dwai se hauwa sela sayao.

Nago eno yali dwai se tigidali sela sabaso,
tama eno nago nogi ugwbaba saibao.

¹² Te Genuai Bidigo po wali mu pabo we bidi,
te Godigo augwaliba wiegi yai sunumi ola mayu,
tama augwali te sunumidu pomainu tebo
dao.

¹³ Te tobage bidi dabe augwali da
te wiegi yai mu bidaibao,
tama augwa wai dabe me te tode
bugagia bididuaibao.

¹⁴ Genuai Bidi God aga
te aga dologode bidibo we bidi dabe

augwaligo abagi mu dao,
 tama augwali dali te dąu wali bomai po
 kontrak
 te augwaliba ma ola mabo dao.

¹⁵ Tigidali sogo te Genuai Bidigo ena
 tau somainu tonalubo da.

Magi baso meni, te ena dolainu yali
 nai dabede te agai ena ma sabo dao.

¹⁶ Genuai Bidi, eno homugo nage ena ma ase-
 lama,
 tama nago te olo tau sabo wiegi yai
 kolesaga enaba yao,
 magi baso meni, enaduba deli tama eno
 bomo sililio.

¹⁷ Nago eno haliga sęgę elalubo tigidali sela
 sęyao,
 tama eno haliga te nagame yai dua bidi-
 mainu yao.

Nago ena tau selama,
 tama te sęgę dabego ena elalumainu me
 egobeo.

¹⁸ Nago enade te haliga sęgę,
 me haliga dene ebo tigidalide
 nago homu kone palama,
 tama nago eno sęgę tigidali sela sęyao.

¹⁹ Nago te eno boi bidi dabe subao,
 augwali te hauwa mu tama.

Augwaligo ena dali sębę mu genuai ebao.

²⁰ Nago ena ma selama,
 tama ena bugagia seselaluao,
 tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.

Nago ena tonalumainu eyu, te ena nageba asobao.

²¹ Eno konealubo homu nageba elalubao, tama tiyu, nago eno te tigidali wiegi yai doloba pai kolesaga emainu eyu, tego te sesemane sogo ena tonalumainu ilao.

²² God, nago te naga we bidi tigidali ma dobola sao.

Tama te tigidali haniani sęęgo
augwali aiyaba elalumainu me elamu dao.

26

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Te doloba pai bidigo gedu haluasa po wali

¹ Genuai Bidi, nago ena doloba pai bidi nogi yao.

Magi baso meni, eno te doloba pai kolesaga yali, tama eno konealubo homu nageba tigidali muani.

² God, nago eno kolesaga tigidali usu sao.

Tama nago eno haliga, me homu, te dagalao.

³ Magi baso meni, nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga enaba eyu, tama ena sesemane sogo dodolobo dao, tama nage te ena soabo madi sesemane poligi solama, tama nago ena me tagalubo menio.

⁴ Ena te dwai sę ebo bidi dabe dali me bilisiąwai. Ena te tibo po wabo bidi dabe dali me bilibeo.

⁵ Ena te dwai sę ebo bidi dabe dali bilabo te hagela homu mu ebo da.

Eno augwali ela soabo dao.

- 6** Genuai Bidi, eno nogo wę telayu,
 te eno dwai sę me yali menibaso,
 te nageba ola mayu tiali.
 Tama eno nago alta bagulubo sę eyu,
 tama eno nageba lotu po wabo dao.
- 7** Eno tama tiyu, tama eno nageba usu da wabo
 tęabi po me deli obao,
 tama eno te we bidiba te nago yali
 wiegi yai sę po pusubao.
- 8** Genuai Bidi, eno nago be te wei elama,
 godolo mu ebao,
 te nago genuai nogi dali,
 bomo dali si elalubo bulude.
- 9** Nago ena te dwai sę ebo bage dali me dologio.
 Nago ena te gasa bidi ela mubo
 bidi dabe dali me ela mugio.
- 10** Te bidi dabe augwaligo te
 dwai kolesaga sesemane sogo ebo dao,
 tama augwaligo te bidi meba
 te monego homu bega selama,
 te gasa bidiba dwai sę emainu tebo dao.
- 11** Tiali goli, ena digi eno da,
 te doloba pai kolesaga ebo dao.
 Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
 enaba elama, tama ena ma sao.
- 12** Ena bomonama dolalubao.
 Te magi nai me deligo ena dolomainu me egobeo.
 Te eno Genuai Bidi nago nogi
 te we bidi sisinama lotu wabo tomode
 te eno nago nogi ugwaba saibao.

27

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te Godigo nogi ugwaba sabo gedu haluasa po
dao*

¹ Genuai Bidi God aga te eno ula page da,
tama agai ena tau sabo da.

Tama tiyu, te bidi me delide ena midigi me
egobeo.

Genuai Bidigo naga ena seselalubao,
te moni bomai obo tiwai te palialubao.

Tama tiyu, te magi nai me delide ena wi me
egobeo.

² Te dwai sə ebo bidi dabe ena pąba aselama,
tama dolainu usu sobaso da,
te bidi dabe augwa digi sąqą tō dedageba
tuloliyu,
habala paliyu, augwa digi augwa ma
dolaibao.

³ Awe, te ami hani me deligo ena
bagua sagasobaso da, teda ena wi me
egobeo.

Te boi bidi dabego enaba hwı̄agagasobaso da,
tagalao.

Eno konealubo homu Godiba munama,
tama ena ibaba me kila sogobeo.

⁴ Eno te nai me delide naga te Godiba hanalu
wali,
tama eno homugo agai

te tama sə emainu homu yali.

Eno agaba te tama po hanalu wali,
te ena bidibo ula elalubo sogo

ena te agai bede tigidali sogo bidainogo yai.
 Te agai enaba wiegi yai homu bugagia ebaso,
 te eno wiegi yai homu pemene agaba yaibao.
 Tama eno agaba hanalu,
 te enaba wiegi yai sunumi
 ola momainu homu ebo dao.

5 Te dwai sē enaba pedalubo sogo,
 teda agai ena te agai beba geme dualaibao.
 Te aga wiegi yai beba te sunumi paliam,
 tama ena geme bugagia mu dualaibao.
 Te agai ena te genuai masigi mu
 me deli te daiba dualama,
 tama ena bugagia bidaibao.
6 Tama tiyu, te ena bobegelalubo
 boi bidi dabe augwali eno aiyaba elaluabao.
 Te eno wiegi yai homu pemene umabo mu
 elama,
 tama i weyu, te Godigo tedali wiegi yai bede
 ofa yaibao.
 Te eno aga nogi ugwaba sabo balia po waibao.

7 Genuai Bidi, te eno nageba i wabo sogo,
 nago enaba te olo mu tau sabo
 wiegi yai kolesaga yao.
 Tama nago eno gedu haluasa wabo po odao.
8 Eno homude eno te koneanio,
 nago enabolo te tama po wali,
 “Nage enaba asao,” wai.
 Tialima, Genuai Bidi, te ena paibao.
9 Naga digi nage te enade geme duala selamu.

God, te nago ena tau sabo da.

Nago enade sębę elama, tama ena sela sągio,
ena naga sę bidi da.

Nago ena hauwa sogo tau sali.

Nago ena me tagaligio.

Nage enade wi me pigio.

¹⁰ Aya me ida sigo te ena tudiba mubaso da,
tagalao, te Genuai Bidigo ena tonaluabao.

¹¹ Genuai Bidi, te nago enabolo
te nago homugo emainu ebo sę ola mao.

Nago ena te wiegi yai sunumiba odasa pao.

Magi baso meni, eno boi bidi te hauwa elalubao.

¹² Te boi bidi dabego ena somainu,
te nago ena me tagaligio.

Augwaligo te po tų ebode tibo po weyu,
tama ena wi ilainu eyu,
augwaligo ena elaibao po wabo dao.

¹³ Mu tama, nosali ena me bididubadi,
eno te Godigo wiegi yai sę te aga
we bidi dabeba ebo te eno sueibao.

¹⁴ Te nago konealubo homu dąu olama,
tama te Genuai Bidigo nage tau sagasobo
tonaluao.

Bomo elama dolaluao, nago haliga sęgę me igio.

Awe, nago konealubo homu dąu olama,
tama te Genuai Bidigo nage tau sabo
tonaluao.

28

Te Devitgo aşeanı balia po me deli dao.

*Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga
tau somainu yai*

- ¹ Genuai Bidi, nage da
 te ena seselalubo bidi dao,
 tama eno nageba i obao.
 Eno gela wabo odao.
 Te nago eno gedu haluasa po wabo
 wei ponisiayu da,
 teda ena te isai we bidi dabe tiwai elama,
 tama te isali bidi dabego pesageba paibao.
- ² Te eno nageba i weyu,
 nago ena tau sao wabo sogo,
 te nago eno gela wabo odao.
 Eno gedu haluasa po weyu,
 tama eno nogo ugwaba siyu,
 te nago wiegi yai be elalubo
 madiba nogo dù yaibao.
- ³ Nago ena te dwai sę ebo bidi dabe
 dali aiyaba me elalugio,
 tama te dwai kolesaga ebo bidi dabe dali me,
 te tama me tigio.
 Augwali da te wiegi yai pusu yai pogo
 homu bega sabo po wabo bidi dabe dao,
 tiali goli augwali homude
 te dwai sę ebo kolesaga paganalubao.
- ⁴ Te augwa yali kolesagade usu nama,
 te augwali dene mao.
 Te dwai dene augwaliba wei ponao.
 Te augwa yali sęgę tigidali usu nao. *
- ⁵ Augwaligo te Genuai Bidigo genuai sę
 te homu konesiayu,
 tama agai ebo sę dabede homu konebeo.
 Tama augwaligo tama tialigo da,

* **28:4:** Ped 22:12

teda agai augwaliba te dene mayu,
tama augwali tigidali silimainu yaibao.

6 Eno te Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao.
Agai ena dali homu dene eyu, tama ena tau
somainu,

 eno agaba gela wali,
 tama agai eno gela wabo odalio.

7 Godigo naga ena seselaluyu,
 tama ena bobegela sai elalubo dao.
Tama tiyu, eno konealubo homu agaba muani da.
Genuai Bidigo ena tau sobaso,
 tama eno wiegi yai homu pemene agaba
 ebao,
 tama eno aga nogi ugwaba sabo balia po
 dabe obao.

8 God Genuai Bidigo te aga we bidi dabe sese-
 lalubo dao.
Aga te tudibadu daganalu,
 tama aga sa muani king tau sabo dao.

9 Genuai Bidi God, naga we bidi dabe tau siyu,
tama naga te sa muani we bidi hani dabe
 bugagia wiegi yai ilao.

Nage te augwali tonalubo bidi bidiyu,
 tama augwali te bidada peyu,
 bidada pabo sesemane sogo bugagia
 tonaluao.

29

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Dago Godigo dogoni te genuai tulubage tulu-
bode, ma wali asobode, te dago odaibao*

- ¹ Dage te boma pai ensel mobo bidi dabe,
dagego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Te agai genuai nogide me bomode
te wiegi yai homu pemene yao.
- ² Te Genuai Bidigo genuai nogi ugwaba sao.
Agai magi sę isäma, wiegi yai mu
bidiyu, tama dagego agaba lotu waiqo. *
- ³ Genuai Bidigo po obadi,
tama augwaligo te tamu ąi pedai
tigidali badu odobo dao.
God aga te genuai nogi me bomo elalu,
tama agai i bomonama wabo
te be kulukulu wabo tiwai ebo dao.
- Te agai po te genuai tamu ąi
tigidali badu pedaide te po wabo dao.
- ⁴ Te Genuai Bidigo i wabo bomo te genuai
elalubao.
Tigidali bidigo Godigo i wabo odolama,
tama augwali agade wi ebo dao.
- ⁵ Te Genuai Bidigo i wabogo
te genuai ni sida dabe pedaibao,
tama agai te Lebanon bulu du dabede
ni sida dabe me peda sabo dao.
- ⁶ Agai te Lebanon bulu du dabe
te bulmakau wai te sasamano pabo tiwai ilibo
dao,
tama te Hermon bulu du te ogwa bidi
bulmakau omai sasamano pabo tiwai
yaibao.
- ⁷ Te Genuai Bidigo i wabogo te be sele elibo dao.

* **29:2:** Tib 96:7-9

⁸ Te agai dogonigo te wa pai bulu te gęq ilaibao.
Agai te Kedes hanu wa pai bulu te gęq ilibo dao.

⁹ Te Genuai Bidigo i wabogo
te uni hasa dabego wai sąqanobo tiwai
yaibao,

tama te tigidali ni yabe dabe sela səbo dao.

Tama te Genuai Bidigo wiegi yai bede
tigidaligo te tiwai i weyu,

“Godigo genuai nogi elalubao,” te po wabo dao.

¹⁰ Genuai Bidi te king bidiyu,
tama te tigidali genuai tamu ąj tonalubao.

Aga te king sesemane sogo bidibao.

¹¹ Genuai Bidigo bomo
te aga we bidi dabeba mabo dao.

Agai augwaliba te wiegi yai sę yabo
homu kolesaga menama,
tama augwali homu nagame elama, bidibao.

30

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao.

Bidi me deligo te Godiba usu da po olama, gedu haluasa po wai

¹ Genuai Bidi, nago ena ma selama,
tama nago ena te boi bidi dabego aiyaba
elaluama, te kęnę omainu me ebeo.

Tama tibaso, eno nago nogi te ugwaba mu sobao.

² Genuai Bidi, nage eno God da,
tama eno gedu haluasa po nageba olama,
tama nago ena usu ma īlai dao.

³ Genuai Bidi, ena isibo bidi tiwai yai digi,
tama nago ena ma hodolali.

Te nago ena tau somainu,
 te eno nageba bomonama usu da po weyu,
 gedu haluasa po wai dao.

⁹ Tama eno te po wai,
 "Te ena te isai madiba pobaso da,
 teda te mena wiegi yai nai pedelaibawe?

Te ena gụ pageba pobaso da,
 teda tebogo de tau sogowe?

Te isali bidi dabego nago nogi uwgaba somainu
 te homu eba, agawe?

Te augwaligo nageba pusuyu, te nago sesemane
 sogo
 augwali wiegi yai bugagia ilibo da
 homu ebo po waiba, agawe? Menio.

¹⁰ Genuai Bidi God, nago eno
 wabo po odao, tama te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enaba yao.

Genuai Bidi nago ena tau sao.

¹¹ Nago eno homu sęgę elaluali te sela şanama,
 tama nago ena te wiegi yai homu
 pemene tęabi po omainu yali.

Hasia ena te bidi isaide gela wabo bidi tiwai yali.
 Tiali goli, nago eno gela wabo hasegelama,
 tama eno homu pemene wiegi yai mu ilali.

¹² Tama tialima, eno pedauwali me pania so-
 gobeo.

Te eno nago nogi uwgaba sabo tęabi po waibao.
 Genuai Bidi, nage eno God da,
 te eno sesemane sogo nageba usu da weyu,
 gedu haluasa po waibao.

31

Devitgo te balia aşəani. Augwaligo te balia po augwa te moni lotu be tempel te Godiba mani sogo wai tiwai po dao.

Bidigo konealubo homu dą̄ olama, te Godigo aga tau somainu yai

¹ Genuai Bidi, ena nageba asobaso, te nago ena tonaluao.

Nago ena tau sao, nago te boi bidi dabego ena aiyaba elalumainu me igio.

Nage te doloba pai mu da, nago ena ma selama, te ena me dolobeo.

² Nago eno i wabo odolama, tama ena polo ma sao.

Tama tiyu, nage te ena duala sabo madi te genuai masigi bulu du tiwai elalubao.

Tama nago ena bugagia bobegelalu, te ena bugagia bidiyu, tama te boi bidi dabego ena aiyaba me elalugobeo.

³ Mu tama, nage te ena geme duala sabo pesage tiwai elama, tama nago ena tonalubo dao.

Tama tibaso, nage ena asobodu poligi pelama, tama ena te wiegi yai sunumiba odasa pao, te nago polobadu te sę yaibao po wali gilama tiao.

⁴ Te boi bidi dabego ena tola somainu yabo bono gagą muani.

Nago ena bugagia tonalubaso da, teda ena tede me dologobeo.

Magi baso meni, nage naga te ena geme duala
 sabo
 pesage dao.

⁵ Ena te eno mobo nage nogoba mobao.
 Genuai Bidi, nage te mu kolesaga
 naga mu ebo God, nago ena ma sao. *

⁶ Nago te tibo god dabede lotu wabo bidi dabe
 te wei mu me isiąwai.

Tiali goli, eno konealubo homu nageba dą̄ wali.

⁷ Nago ena sesemane sogo
 homu dene yai, tama tiyu eno nageba
 wiegi yai homu pemene ebao.

Nago eno te sęgę suali, tama nago enaba
 te pedalubo dwai ebo kolesaga te koneanio.

⁸ Nago ena te boi bidi dabego
 kalabus emainu me ebeo.

Nago ena bugagia tau siyu, tama ena
 te dwagi yai madigi bugagia bidibao.

⁹ Genuai Bidi, nago te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enabolo yao.

Ena te genuai sęgę elalubao.

Ena gela hauwa weyu, tama eno gedu bo dalio.

Eno dili dabe te bomo kimi meni yani.

¹⁰ Te ena haliga sęgęgo digi
 ena bidabo ula pęwadage ilali.

Ena gela mu udu gebaso,
 tama tiyu, te ena sesabi elama me bidigobeo.

Eno genuai sęgę mu elalubao,
 tama tiyu, eno bomo sililio,
 tama eno dili tigidali dolobo sę ebao.

* **31:5:** Luk 23:46

11 Te boi bidi dabego dwai posobo po enaba wali.
 Tama tibaso, te abagi dabego me enaba po dwai
 weyu,

tama eno abagi dabego enade dwai wi mu yali.
 Ena te sunumidu pobadi,

te bidi dabego ena sulama,
 augwali wi peyu ebo dao.

12 Tigidali bidigo ena homu kone ebo tagalali,
 augwaligo te isai bidi homu
 kone isiabo tiwai gilama yalio.

Ena te togo nigali sospen sene
 alua pobaso sabo tiwai gilama yai.

13 Eno odali, te boi bidi dabe hauwago
 ena posobo po odali.

Augwaligo ena moni wi ilali.

Tama augwa deliba sisinama,
 tama enaba dwai se yabo po mia sai.

Augwaligo ena ela muabo po wai.

14 Tiali goli, tagalao.

Genuai Bidi, eno konealubo homu
 nageba daq wabo da.

Eno te tama wali, nage eno God da po wai.

15 Ena nago nogode sesemané sogo bidibao.

Nago enade te boi bidi ebo bidi me,
 te ena pobeasa bilibo bidi dabego
 nogode ma dobola sao.

Tiyu, augwaligo ena dolidalio.

16 Ena nago se bidi da,
 nago olo tau sabo wiegi yai
 kolesagago ena tau sao.

Nago ena godolo mu ebo kolesaga te siligobeo,
 tama tiyu, nago ena ma sao.

17 Genuai Bidi, eno nageba i wabo,
te nago ena tau somainu obao.

Nago ena te boi bidi dabego
aiyaba elalumainu me igio.

Tiali goli, te boi bidi dabe da, dolomainu yao.

Augwali isimainu elama, tama augwa pedauwali
te isibo bidi dabego pesagede pania sai
elalumainu yao.

18 Te bidi dabe augwaligo te hagoma eyu,
te posobo po weyu ebo da,
tama doloba pai bidi dabeba
po dwai weyu ebo dao.

Augwaligo tibo po naga wabo da.

Nago augwali dolama, tama augwa pedauwali
te mu pania somainu yao.

19 Nago te nage dologode bidibo
we bidi olo tau sabo
wiegi yai kolesaga hauwa tolalubo dao.

Nago te nageba konealubo homu dą̄ wabo
we bidi bugagia tonalubo dao.

Nago te augwali tau sabo
te tigidali we bidi gedude umabo mu ebo
dao.

20 Nago te konealubo homu dą̄ wabo bidi dabe
te nage pą̄ba geme dualubo dao,
tama te augwali elainu te po mia sali bidi
dabe,
augwali usu me egobeo.

Nago te nageba homu kę̄pabo bidi dabe
geme bugagia dualama,
tama te boi bidi dabego tibo po kisilibo po
wabogo

te augwali aiyaba me elalugobeo.

21 Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Agai enaba dwagi yai sę umabo mu elama,
tama agai ena tau sabo wiegi yai sę yali,
 te boi bidi dabego ena pobeasa biliyu,
 dolainu yali sogo te ena tau sai.

22 Genuai Bidi, polobadu ena wi mu elama,
tama eno homugo te nago ena sela sęyu,
tama ena nage pąde ma bidigobe homu yalio.
Tiali goli, nago eno gela wabo odoyu,

 tama nago ena tau sali, te eno nageba i
 olama,
 enade homu dene eyu, tau sao po wali
 sogo
 te tama tiai dao.

23 Te Godigo we bidi dabe,

 dagego aga wei eyu, godolo mu yao.

Agai te aga wali asobo we bidi dabe
 bugagia tonalubo da.

Tiali goli, agai te hagoma ebo

 we bidi dabeba te dwai dene dolo wei
 ponobo dao.

24 Dage te Genuai Bidiba konealubo

 homu dąu wali we bidi tigidali,
 dage bomo elama dolalu,

tama duga haliga sesemane bomo sao.

32

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Bidigo sęgę te Godiba pusama, tama Godigo
agai sęgę sela sęyu yai*

1 Te Godigo bidi me deligo
 dwai sę yali sęgę tagaliyu,
 tama agai sęgę sela sębo si da,
 teda te bidi aga wiegi yai homu
 pemene eyu, bugagia bidibao.

2 Te Genuai Bidigo te po weyu,
 te bidigo sęgę megı me elalubeo po weyu,
 tama te bidigo te tibo po wabo kolesaga
 wali me pabe da po obaso da,
 teda aga wiegi yai homu pemene eyu,
 bugagia bidibao. *

3 Te eno ena dwai sę yali po
 te Godibolo pususiąbadi digi,
 eno te giligade me hulide dwai gela wali.
 Tama eno tigi bomo kimi mu meni yai.

4 Te giligade me hulide nago nogogo enaba dene
 mani.
 Eno bomo tigidali te hagawali,
 te genuai giliga tqba naniyu,
 te tq wa pabo tiwai yai.

5 Nosali eno sęgę te eno nageba pusali.
 Eno ena yali dwai kolesaga geme me dualubeo.
 Eno te homu yali, eno te bomai po bolali
 kolesagade sali sęgę tigidali
 eno te Genuai Bidiba pusabo homu yali.
 Eno hania pusula silibaso,
 tama nago eno yali dwai sę me, eno sęgę me,
 sela sęwai dao.
 Tama tiyu, nago ena tede nosali
 elegobeo wali. *

* **32:2:** Rom 4:7-8 * **32:5:** 2 Sml 12:13

6 Tama tibaso, nage wali asobo tigidali we bidi,
 te augwaliba sègè pedalubo sogo,
 te augwaligo gedu haluasa po nageba
 omainao.

Tama te sègè genuai mu pedaliyu,
 tama te aì genuai asiyu,
 tama te bidi sainu ebo tiwai gilama eboso da,
 teda te sègègo augwali aiyaba me elalugobeo.

7 Nagede naga ena duala sabo pesage elalubao.
 Nago ena tonalubaso,

tama te sègègo ena aiyaba me elalugobeo.
 Awe, nago ena te sègède siyu yali,
 tama tede te eno balia po genuai mu wabo
 dao.

8 Genuai Bidigo te tama po wai,
 "Eno nage bugagia ola mayu, tama nage bilabo
 madi
 te sunumi nageba ola mawaibao.

Te nago konemainu te nage eno ola mawaibao.

9 Nage te hos me donki tiwai pedelamuo.

Te augwali sigo kolesaga me elalubeo.

Nago te ain elalubo bobobage baklain
 te augwali sigo pedauwaliba munama,
 tama augwali si pabo ola mabo
 te baklaingo kegeyu, ola mabo dao.

Te menibaso da, teda augwali sigo
 te nago homu wali me pogobeo."

10 Te sègè me dene hauwa
 te dwai sè ebo bidi dabeba pedalaibao.

Tiali goli, Genuai Bidigo te
 agaba homu kę̄ pabo we bidiba
 te olo tau sabo wiegi yai kolesaga elama,

tama augwali bugagia tonaluuaibao.

¹¹ Dage te doloba pai we bidi,
 dage te bugai haliga elama,
 tama te Genuai Bidigo wiegi yai sę tigidali yalide
 te wiegi yai homu pemene yao.
 Dage tigidali we bidi,
 dage te God gedude doloba pai mu yali, dage
 te wiegi yai homu pemene elama,
 tama hae weyu, nogo eleyu yao.

33

Te Godigo nogi ugwbaba sabo balia po dao

- ¹ Te doloba pai we bidi dabe,
 dagego te Genuai Bidigo tigidali
 sę yalide te wiegi yai homu pemene yao.
 Dage te Godigo po wali pabo we bidi,
 dagego te Godigo nogi ugwbaba siqo,
 te dolo naga dao.
- ² Te musik po kulelego weyu,
 te Godigo nogi ugwbaba sao.
 Te nogo si string elalubo gita eliyu, te musik
 agaba wao.
- ³ Te gesi tęabi po wao.
 Te gita bugagia eliyu, tama wiegi yai musik mu
 weyu,
 tama bomonama i dali wao.
- ⁴ Magi baso meni, te Genuai Bidigo
 po da te mu po tama dao.
 Agai te doloba pai kolesaga wali peyu,
 te tigidali sę ebo dao.
- ⁵ Genuai Bidigo te wiegi yai kolesaga tigidali me,
 tama te doloba pai kolesaga tigidali
 te wei homu ebo dao.

Sesemane sogo Genuai Bidigo
 te tqde we bidi tigidali wei eyu, godolo ebo
 dao.

6 Genuai Bidi Godigo te po naga obadi,
 tama te giliga, me polua, me ho dabe
 te dagalude pedelai.

Awe, agai po naga obaso, tama tigidali nai te
 ogwade
 pedelai dao.

7 Agai te tamu ai selama, te deliba naga sisinani,
 te bidigo te deli sene suspende naga
 te we tabibo tiwai gilama yali.

Agai te tamu ai page te aga pesagede
 aiyadu mu elalumainu yai.

8 Te tigidali tqde bage te Genuai Bidide wi elama,
 tama aga dologode bidimainu yao.

9 Magi baso meni, agai po naga obaso,
 tama te tq pedelali.

Agai bomai po waligo, tama tigidali nai elalubao.

10 Genuai Bidigo te we bidi hani dabego
 homu kolesaga te olo tama hagamainu yaibao.
 Mu tama, te bidi dabego po miyu,
 te magi nai me deli nigaiwa wali,
 tama agai augwaligo te se yabo paliyu,
 tama te se mu egobeo.

11 Tiali goli, Genuai Bidigo te se yao po wali da,
 teda agai po te sesemane bomo elaluabao.

Agai te mena se me deli yabo
 homu eyu da, tama te homu yali
 te sesemane elalua peyu, elalua pabo dao.

- 12 Te hani dabe augwa God te Genuai Bidi
bidibao,
augwa te wiegi yai homu pemene iyao.
Te bage te aga da olama sa muani bage,
te augwa wiegi yai homu pemene yao.
- 13 God te dagalude bidu, tama aiyaba tonalubao.
Agai te tigidali tqde we bidi subo dao.
- 14 Aga te king aga pesagede bidibao,
tama te tigidali tqde we bidiba
aiyaba tonalubo dao.
- 15 Aga digi te tigidali we bidigo
homu kolesaga pedalumainu ilibo dao,
tama te augwaligo ebo kolesaga
tigidali konebo dao.
- 16 Te hwibode te we bidi hanigo kingo
te boi bidi aiyaba elaluama,
tama te genuai ami dabede naga
te boi bidi dabe me sela sagobeo.
Te ami dabe augwa bomogo digi
te boi bidi aiyaba me elalugobeo.
- 17 Te hwibio hos dabego te ami dabe tau sobaso,
te hwibio aiyaba elaluainu eboso, usu egobeo.
Tama te hosgo bomogo naga te ami
te hwibode hagabo ma sainu eboso, usu me
egobeo.
- 18 Tiali goli, odao.
Genuai Bidigo te aga dologode bidibo
we bidi tonalubo dao.
Awe, te agai te da godolo ebo kolesaga ebo
siligobeo
homu ebo we bidi, te augwali agai
bugagia tonalubo dao.
- 19 Agai te we bidi dabe augwali tonalu,

te augwali me isigobeo.
 Tama agai augwali te nasi ebo sogo nai mayu
 yaibao,
 te augwali bidibo ula dali bidimainu yaibao.

²⁰ Te da Genuai Bidigo tau sabo te dago
 tonalubao.

Genuai Bidigo naga da tau sabo da.
 Aga te hwjibo sabele tiwai elama,
 tama da agade duala sabo dao.

²¹ Dago konealubo homu agai
 wiegi yai nogide dą̄ obao.

Tama tiyu, dago agade
 wiegi yai homu pemene yao.

²² Genuai Bidi, dago konealubo homu dą̄ olama,
 tama nago da tau sabo tonalubao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
 daba sesemane sogo yao.

34

Devit te Abimelek dali bidiyu, tama Abimelekigo
 aga elidali weyu, aga te wabo pabo bidi tiwai
 bilibaso, tama te Abimelekgo aga sela s̄awani. Te
 Devit pelama, nosali tama te e balia po așeai dao.
 1 Sml 21:13-15 suao.

*Godigo wiegi yai s̄e Devitba ebaso, tama agai
 Godigo nogi ugwbaba sai*

¹ Te eno Godiba usu da weyu,
 gedu haluasa po weyu,
 tama eno aga nogi sesemane sogo ugwbaba
 sobao.

² Te Godigo ena tau sali homu elama,

tama eno agaba wiegi yai homu pemene ebo
da.

Te sègè tolobo we bidi augwa te po odama,
tama augwa bugai homu mu emainao.

³ Dago te Godigo genuai nogide po pusubao.
Dago agai nogi ugwaba sao.

⁴ Eno te Genuai Bidiba usu da weyu,
te ena tau somainu gedu haluasa po wali,
tama agai eno gedu haluasa po wabo odali.
Agai te eno homude wi ebo tigidali sela sànama,
tama megi da, ena haliga nagame yai bidibao.

⁵ Te tigidali we bidigo sègè elaluali,
tiali goli te augwa Genuai Bidiba
konealubo homu dàù weyu,
te augwa wiegi yai homu pemene yaibao.

Tama tiyu, te augwa konealubo homu
dàù wali te me dolobeo,
augwali tede hale munu me egobeo.

⁶ Te sègè elalubo bidi dabego
te Genuai Bidiba gedu haluasa po obaso,
tama agai te augwaligo
gedu haluasa po wabo odolama,
tama augwa te tigidali sègède
te augwali tau sali.

⁷ Te Genuai Bidigo mobo bidi ensel
te Genuai Bidi dologoba pelama
bidibo we bidi dabe pàde bidiyu,
tama agai augwali tau sobaso,
te augwali me dologobeo.

⁸ Genuai Bidigo wiegi yai kolesaga
dabolo ebo dao.

Duga digi te usu bugagia selama, suiçao,

tama te dagego koneyu,
 te Genuai Bidi wiegi yai mu da waibao.
 Te Genuai Bidiba konealubo homu
 däụ mu wabo bidigo da,
 aga te bugai haliga mu elama bidaibao. *

⁹ Te Genuai Bidigo we bidi dabe,
 dage te aga dologode bidao.
 Magi baso meni, te aga dologode
 bidibo bidi dabe da,
 te augwali magi nai deli me sqä pogobeo.

¹⁰ Awe, te boma pai ogwa bidi laion dabe me sogo
 te bulu hasa dabe sqä peyu,
 tama augwali nasi eyu, augwa bomo kimi
 isaibao.
 Tiali goli, te Genuai Bidi wali pabo we bidi dabe
 da,
 augwali te wiegi yai nai dabe me sqä pogobeo.

¹¹ Te dage konea sabo homu ebo bage, dage
 aselama,
 tama eno poba olo bugagia muagasao.
 Eno dage ola menama,
 tama dage te Genuai Bidi dali wi eyu,
 aga dologode sesemane bidimainu yaibao.

¹² Magi ebowe, te nago homugo
 te nago bidibo ula bugagia
 pedalumainu homu ebawe?
 Tama nago homugo te nago bidibo ula
 te sesabi elama bidimainu eyu,
 tama nage te bugagia bidiyu,
 te wiegi yai pemene yabo homu ebawe?

¹³ Te homu nago wei eyu, godolo ebaso da,

* **34:8:** 1 Pi 2:3

teda nago te po dwai me wagio,
tama nago tibo po me olamuo.

14 Tama nago te dwai kolesaga ebo te tudiba
muao,
tama wiegi yai kolesaga naga wali pao.

Nage te gasa we bidi dabe dali
te bugagia bidabo sunumi gegeyu,
tama te sunumi naga dolo wali pao.

15 Genuai Bidigo te doloba pai bidi dabe
tonalubao,
tama agai te augwaligo usu da weyu,
gedu haluasa po wabo odobo dao.

16 Tiali goli, agai te dwai sę ebo bidi dabe wei
isiayu,
tudi ola mabo dao.

Tama agai te augwali ela muyu,
tama te we bidigo augwali homu
kone ma egobeo. *

17 Te doloba pai we bidi dabego
te Genuai Bidiba usu da weyu,
gedu haluasa po obaso,
tama agai augwaligo wabo po odobo dao.

Agai augwali tau siyu,
te sęgęgo augwali me elalugobeo.

18 God te sęgę elalubo we bidi dabe pąde
bidaibao.

Tama agai te we bidigo konealubo homu
dąu wali te dolainu ebaso,
te augwali tau sabo dao.

19 Mu tama, te sęgę hauwa

* **34:16:** 1 Pi 3:10-12

te doloba pai bidiba pedelaibao,
 tiali goli, te Genuai Bidigo aga tau siyu,
 tama te sègè dabego aga aiyaba me elalu-
 gobeo.

²⁰ Genuai Bidigo aga mu tonaluaibao,
 tama agai tigigo dili me deli me
 togwa pogobeo. *

²¹ Te dwai sè ebo bidi dabego haniani
 dwai kolesaga ebogo augwa digi isaibao.
 Tama Genuai Bidigo te doloba pai bidi
 dabeba dene mabo boi bidi dabeba
 dwai dene mu ilibo dao.

²² Godigo te aga sè bidi dabe ma selama,
 tama augwa bidibo ula dali bidaibao.

Tama tigidali we bidigo homu agaba kę̄ pelama,
 te agai augwali tonalumainu eyu,
 te augwali me hagagobeo. Mu menio.

35

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te bidigo Godiba gedu haluasa po weyu, te aga
 tau somainu yai*

¹ Genuai Bidi, nago te ena dali
 wado yainu elalubo bidi dabeba
 te nago wado ilao.

Te ena dali hwj̄bo bidi dabe dali te nago hwj̄ao.

² Nago te hwj̄bo doado bage,
 me te sablele dali selama,
 tama nago ena tau sagasao.

³ Nago te ene me hw̄ selama,
 tama ena te pobeasa bilibo bidi dabe dali
 hwj̄ao.

* ^{34:20:} Jon 19:36

Nago te po enabolo wao,
te ena nage tau sabo bidi da wao.

- 4** Te bidi dabego ena ela muainu eba.
Nago te hwiju, augwali elaluama,
tama augwali hale ilao.
Augwaligo te ena dolabo po mia sali.
Nago augwali pobelama,
tama augwali kone tua pomainu mu yao.
- 5** Genuai Bidi, nago enselgo te dwai bidi dabe
selā sāmainu ilao,
te waligo te nosa kakali selā sabo tiwai yao.
- 6** Te nago enselgo te augwali pobeasa pelama,
tama augwaligo sunumi te hulia selama,
tama dwai bedege mu pedalumainu ilao.
- 7** Eno dwai sē augwaliba me isiąwai, tiali goli
tagalao,
te augwaligo ena dolabo bono
gągą dualali elalubao.
Tama augwaligo ena tulalumainu yabo
tō dedage me deli nigai dao.
- 8** Tiali goli, te augwaligo konesiąwai sogo,
te augwaligo ena dolomainu te muani bono
gągągo,
nago te augwa digi polo dolomainu ilao.
Tama augwa digi augwa te nigali
dedageba tolalumainu yao.
- 9** Genuai Bidigo te tama tibaso,
tama te eno wiegi yai homu pemene agaba
yaibao.
Te agai ena tau sobaso,

te eno bugai homu agaba yaibao.

¹⁰ Tama te eno usu da po mu te Godiba waibao,
“Genuai Bidi, te nage tiwai me deli elalubeo.
Nago te bomo meni yai bidi dabe bugagia tau
sabo dao,
tama te bomo mu ebo bidi dabego
augwali dolainu ebo te usu me egobeo.”

¹¹ Te tibo po wabo bidi dabego enaba
te eno isiąwani dwai sę meba po
enaba kisilama wali.

¹² Eno wiegi yai kolesaga augwaliba ebadi,
tama augwaligo dwai kolesaga enaba wei po-
nani.

Tama tibaso, eno haliga sęgę mu yai.

¹³ Tiali goli, eno augwaliba
te tiwai sę me ebeo. Mu menio.

Te augwali gasi elalubaso, eno homu dene mu
elama,
tama eno ugwa dwai gudali.

Eno te nai tubo me habu selali,
tama tego digi enaba sęgę mani.

Tama eno usu da weyu, gedu haluasa po
te nago augwali tau somainu wali.

¹⁴ Te eno abagi me ama teba
homu sęgę ebo tiwai yali.

Ena te ida isaide te homu dene eyu,
gela wabo bidi tiwai bilali.

Ena te haliga sęgę mu elama, tama ena te gela
weyu,
homu dene dali bidali.

¹⁵ Tiali goli, te sęgęgo ena gegebo sogo,
augwali sisinama, te wiegi yai homu pemene yai.
Augwali sisinama, ena elaluainu yali.

Te eno konesiąwani bidi meba,
 augwaligo enaba te dwai po
 kisilibo sę te toma me nabeo.

¹⁶ Augwaligo posobo po umabo mu weyu,
 tama enaba sęgę mani.

Augwaligo ena wei me isiąma,
 tama augwaligo enade gebo hulia sali.

¹⁷ Genuai Bidi, te nisu naga sogo
 nago augwali sula tagalogowe?

Nago ena ma siyu,
 tama augwaligo ena me dologobeo.

Augwaligo te laiongo ena ela muainu ebo tiwai
 ebao,

tama ena nago te augwali nogode ma sao.

¹⁸ Te nago tama tibaso da,
 te eno nageba usu da wabo po
 te hauwa we bidi sisinibo tomode te po
 waibao.

Mu tama, te eno nago nogi te genuai hani
 we bidi tomode ugwaba saibao.

¹⁹ Te bidi mebago ena dali odolali boi bidi ebao.
 Tiyu, augwaligo ena aiyaba elalu,

te kęnę wabo te nago sula me tagaligio.

Augwaligo odolali ena dali dwai homu ebao,
 tama tiyu, nago eno sęgęde
 te wiegi yai pemene emainu sula me
 tagaligio. *

²⁰ Augwaligo te gasa bidi dabe dali
 bugagia bidabo po dwasianu me migobeo.

* **35:19:** Tib 69:4; Jon 15:25

Augwaligo te bidibo bulude bugagia bidibo bidi
 dabe
 dolabo po weyu ebo dao.

Augwa te wiegi yai bidi dabe tibo po ola mayu,
 dolabo po sisinama mibo dao.

²¹ Augwaligo enaba po kisilama,
 te genuai po dągą weyu, te tama po wabo
 dao,

“Mu tama, dago te nago dwai kolesaga
 meba te ebo gedugo sualio,” te po wabo dao.

²² Tiali goli, Genuai Bidi, nago
 te bidi dabe augwali sualio.

Tama tiyu, nago pedauwali panialuamuo.

Genuai Bidi, nage enade
 te digibulu me bidilamu dao.

²³ Nage God, me eno Genuai Bidi,
 nage hogodama, te ena tau sagasao.

Nago ena hasegelama,
 tama ena tau sabo po hanilama pusao.

²⁴ Genuai Bidi, eno God,
 nago te doloba pai kolesaga ebo dao.

Nago ena tau sabo te boi bidi dabego koneama,
 eno te doloba pai kolesaga wali pabo da po
 omainao.

Te ena dolomainu eyu, augwaligo te kęnę wabo
 te nago
 sula me tagaligio.

²⁵ Nago te augwade digi augwa po
 mia siyu, te tama po wali,

“Wiegi yai mu da,” te po wabo
 nago sula me tagaligio.

“Te dago yainu yali sę, megı da te sę yalio.”
 Nago te po augwaligo omainu me igio,

“Dago aga dolali dao.”

²⁶ Augwaligo te enaba pedelali sęgęde
wiegi yai homu pemene yali.
Tama tiyu, nago augwali dwai hale emainu
elama,
tama augwaligo homu kone mu tuq pomainao.
Augwa digi augwa nogi ugwaba siyu,
te ena aiyaba elaluainu yali,
tama tiyu, nago augwali
te hale dwai mu emainu elama,
tama augwaligo nogi te aiyaba elaluao.

²⁷ Tiali goli, te gasa bidi dabego
homugo nago ena te doloba pai bidi
nogi emainu homu eyu,
augwa wiegi yai pemene elama i weyu,
tama bugai haliga elama bidimainu
emainao.

Sesemane sogo augwa te po omainao,
“Genuai Bidi te polalubo bidi mu da,” waibao,
“agai te aga sę bidi bugagia bidimainu
godolo ebo dao,” omainao.

²⁸ Tama tiyu, te eno nago doloba pai
kolesagade po hanilama weyu,
tama nago nogi tigidali sogo
giligade me, hulide me ugwaba saibao.

36

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Te dwai kolesaga ebo bidi dabede wali po dao

¹ Agai dwai sęde sali sęgę te dwai bidigo
haligade elalubao,

tama te po meba agabolo mabo dao.
 Te bidigo te Godide wi me egobeo.
 Mu menio. Agai aga tudiba muaibao. *

² Agade digi aga hagoma eyu, te homu ebo da,
 "Ena te polalubo bidi mu da," waibao.

"Tama tibaso, Godigo te eno ebo dwai sę dabe
 te me gegegobeo elama,
 tama agai ena po tü me iligobeo," wabo dao.

³ Sesemane sogo agai te dwai sę yabo po,
 me te gasa bidi tibo po ola mabo po weyu
 yaibao.

Agai te wiegi yai kolesaga yabo homu
 te agade me elalubo menio.

⁴ Aga te betide pila mudu,
 tama te dwai sę yabo kolesaga te
 homu kone paludaibao.

Agai te dwai sę ebo sunumi naga wali pidu,
 tama te dwai sę ebo kolesaga tudiba me
 mugobeo.

Godigo wiegi yai kolesaga ebo dao

⁵ Genuai Bidi, nago te we bidi
 godolo ebo kolesaga te dwasianu meni,
 te godolo ebo dąi te dagaluba usu nigi pali.

Nago te mu kolesaga naga wali pabo,
 tama te me te dwasianu menio.

Te dąi te ugwdadu mu elalubo pöba usu nigi palio.

⁶ Te nago doloba pai kolesaga te genui mu
 elalubao,
 te bulu du dabe tobage tiwai elalubao.

Dago nago te doloba pai po tü ebo page koneainu
 ebaso,

* **36:1:** Rom 3:18

te usu me egobeo.
 Te aiyanu mu dulali,
 te tamu aji aiyanu mu ebo tiwai yai.
 Genuai Bidi, nago te bidi dabe
 me te hasa dabe bugagia tonalubaso,
 te augwali bugagia bidibo dao.

- ⁷ God, nago te da godolo ebo kolesaga te siligobeo,
 tama te wiegi yai mu yai, dago wei homu mu ebao.
 Tama te we bidi dabe
 te nageba pelama, duala sabo da,
 te kakaruk wai dabe te aga idago
 bogo dologoba duala sabo tiwai gilama ebo dao.
⁸ Nago bede te nai hauwa elalubao,
 tama tiyu, te we bidi dabe te nai me sqaq pabo menio.
 Te nago wiegi yai nai te umabo mu elalubao,
 te soabo genuai we tiwai eyu,
 tama nago da te we tumainu mabo dao.
⁹ Magi baso meni, nage te tigidali
 naigo bidibo ula page bidi dao.
 Tama nage te ulago page da.
 Dago te nagede naga ula siyu,
 tama da bugagia bidibao.
- ¹⁰ Sesemané sogo nage konebo
 we bidi te nago augwali wei eyu,
 godolo mu idu geao.
 Nago te doloba pai bidi dabe tau siyu,
 te augwali bugagia bidimainu tau sidu geao.

¹¹ Nago ena te hagoma bidi dabego
sagaço agamainu me elamuo.

Tama ena te dwai bidi dabego sela səmainu me
igio.

¹² Suao. Te dwai sə ebo bidi dabe
te tōba tulaluama, te pila mubao.
Augwali te ma hodalugobeo.

37

*Magi nai te wiegi yai bidide, me dwai bidide
pedalubo po wai*

¹ Abagi, nago te dwai sə ebo bidi dabego te
wiegi yai nai dabe sabode
te nago homugo pesa me elamuo.

Nago te dwai kolesaga ebo bidi dabego
naide haliga dwai me elamuo.

² Te dwasianu sogo naga tama,
te dwai sə ebo bidi dabe dolaibao,
te nosa wa pabo tiwai eyu,
me te ni yabe wa pabo tiwai yaibao.

³ Nago konealubo homu Godiba munama,
tama wiegi yai kolesaga yao.

Nago tama tiali da, tama nage te naga tōde sesabi
elama bidaibao,
tama magi nai me deligo nage me dologobeo.

⁴ Nago Genuai Bidiba wiegi yai pemene yao,
tama agai te nago godolo homu ebo
nai dabe mawaibao.

⁵ Nago te naga bidibo ula te Genuai Bidi nogoba
muao.

Te konealubo homu agaba dāu weyu,
te agai nage tau saibao.

- 6** Tama tiyu, te agai nago wiegi yai kolesaga
 te hania pepeli diliba pedalumainu ilama,
 te giliga ula pedalubo tiwai yaibao.
 Tama agai te nago doloba pai kolesaga
 te bidi dabego gedude te pepeli diliba
 haniliyu,
 te nai tubode te giliga tomo yagasu
 ula ebo tiwai yaibao.
- 7** Nage dua digi te Genuai Bidi paba pelama,
 bidaoo.
 Te dua digi bidiyu, te agai nage tau sabo
 tonaluao.
 Te bidi dabego augwa ebo kolesagade
 te wiegi yai nai dabe sabode te
 nago homugo pesa me elamuo.
 Mu tama, te haniani dwai kolesaga yabo
 homu ebo bidi dabego ebo homude
 nago homu kekeli eyu, tama te tiwai se eyu,
 pedelabo homu me elamuo.
- 8** Nago wado po me wasiqyu,
 tama nago te haliga sebę ebo kolesaga me
 tagalao.
 Nago homu te nai dabede kekeli elama,
 homugo pesa me elamuo.
 Te kolesagago nage kekelama,
 te dwai kolesaga emainu yaibao.
- 9** Te dwai se ebo bidi dabe mu dolaibao.
 Tiali goli, te konealubo homu da olama
 bidibo we bidi dabego
 te Genuai Bidigo augwali tau somainu
 tonaluali we bidi dabe da,

te augwali te augwa tōde bugagia bidaibao.

- ¹⁰ Te pāde tama digi sogo,
te dwai sē ebo bidi dabe mu hagawaibao.
Te nago augwa pesagede te augwali gegebo sē
yaibao,
tiali goli nago augwali me sugobeo.
- ¹¹ Tiali goli, te augwa digi augwa
aiyaba elalubo we bidi dabe,
te augwali te tōde bugagia bidaibao.
Te augwali wiegi yai mu bidiyu,
tama wiegi yai pemene elama, bidaibao. *
- ¹² Te dwai sē ebo bidigo
te wiegi yai bidi dolabo homu eyu,
te wado po wabo dao.
- ¹³ Tiali goli, Genuai Bidigo te sogo me deli
te bodolu pedalubo koneyu, tama te sogo
te dwai sē ebo bidi dabe dolaibao.
Tama tiyu, Genuai Bidigo augwaliba gisugu
mabo dao.
- ¹⁴ Te dwai sē ebo bidi dabego te bainat hwā dia
siyu,
tama te enesigi kegelama,
te nai meni yai bidi dabe,
me te magi doado bage soq̄ pabo
bidi dabe enainu yaibao.
- Augwaligo te doloba pai kolesaga
wali pabo we bidi dabe ela muabo homu ebo
dao.
- ¹⁵ Tiali goli, te augwa bainatgo
te Godigo augwali isilaibao,

* **37:11:** Mat 5:5

tama Godigo te augwaligo enesigi togwa
paibao.

¹⁶ Te doloba pai bidigo te dwasianu naigo
te tigidali dwai bidigo nai hauwa
te aiyaba elalueibao.

¹⁷ Magi baso meni, Genuai Bidigo
te dwai bidi dabego bomo silama,
tama agai te doloba pai bidi dabe
tonalueibao.

¹⁸ Genuai Bidigo te aga po wali pabo
we bidi bugagia tonalueibao.

Tama te Godigo augwali mani doado bage,
te augwa sesemane sogo tolalueibao.

¹⁹ Te dwai sogode te segego augwali me gege-
gobeo.

Tama te nasi ebo sogo, te augwa nai hauwa elalu,
te augwali nai me soq pogobeo.

²⁰ Tiali goli, te dwai se ebo bidi dabe,
augwali da, mu dolaibao.

Te Genuai Bidigo boi bidi dabe augwali te ha-
gawaibao,
te wiegi yai plauago, me nosaigo au tqba tegalu-
ama,
te hagabo tiwai gilama yaibao.

Mu tama, te augwali te sia hano
te dwasianu sogo naga elaluama,
tama te hano pela silibo tiwai gilama ebo
dao.

²¹ Te dwai se ebo bidigo te nai dabede negeli
selama,
tama agai te negeli sali wei me ponogobeo.

Tiali goli, doloba pai bidigo te wiegi yai kolesaga
eyu,
tama agai te gasa bidi dabeba te nai olo
mabo dao.

²² Te Genuai Bidigo wiegi yai po
augwaliba wabo we bidi da,
te augwali te bugagia töde bidaibao.

Tiali goli, te Genuai Bidigo te dolomainao po wali
we bidi dabe da, teda agai augwali sela
sawaibao.

²³ Genuai Bidigo te we bidi
bilibi dodolobo sę ebo dao.

Te agai bidi me deligo kolesaga
wei eyu, godolo ebaso da,
agai te aga dolasa bilimainu dąu walaibao.

²⁴ Tama te bidi tulalubaso, tagalao,
aga te mu dologobeo.

Magi baso meni, Genuai Bidigo
te aga nogo tola selama,
tama aga ma dolugulumainu ebo dao.

²⁵ Polobadu ena gesi ogwa bidi bidali,
tama megı da ena monu dabe yilio,
tiali goli te Godigo doloba pai bidi
me deli tudiba mubo te eno me subeo.

Tama te doloba pai bidi dabego
wai dabe te nai soq pabo te eno me susiąyu,
tama te gasa bidigo augwali
tau somainu i me wabeo. Mu menio.

²⁶ Te sesemane sogo
te doloba pai kolesaga
ebo bidigo te olo mu tau sabo
wiegi yai kolesaga eyu,

tama te gasa we bidi dabeba nai
 hauwa mayu ebo dao,
 tama augwa wai dabego
 te aya ida wiegi yai homu
 pemene ilibo s̄e ebo dao.

²⁷ Nago te tigidali dwai kolesaga tudiba munama,
 tama wiegi yai kolesaga naga yao.

Te tiwai nago eboso da,
 teda nago nosali pedalubo hani bage
 augwaligo te tqde sesabi elama,
 bugagia bidada paibao.

²⁸ Magi baso meni, Godigo te doloba pai kolesaga
 ebo

we bidi wei eyu, godolo mu ebo dao.

Agai te aga we bidi hagamainu me egobeo.

Sesemane sogo Genuai Bidigo te
 we bidi dabe dolasa bilimainu tonalueibao.

Tiali goli, te dwai bidi dabego
 wai dabe da, te mu dolaibao.

²⁹ Tiali goli, te doloba pai bidi dabe da,
 te Godigo augwa mani tq saibao,
 tama augwa tede sesemane sogo bidada
 paibao.

³⁰ Doloba pai bidigo te wiegi yai
 kolesaga koneani elalu,

tama wiegi yai po naga pusaibao.

Agai te doloba pai kolesagade po mibo dao.

³¹ Te Godigo bomai po aga homude elalu,
 tama agai God wali peyu,
 tama te bomai po me tagalogobeo.

³² Te dwai s̄e ebo bidi geme dualalu,

tama te doloba pai bidi tonalueibao,
 tama aga ela muabo sunumi gegeyu tebo
 dao.

³³ Tiali goli, Genuai Bidigo te doloba pai bidi
 te dwai bidigo ela mumainu me tagalogobeo. Mu
 menio.

Tama te dwai s̄e ebo bidigo

te doloba pai bidi po tu ilibaso da,
 teda Genuai Bidigo agai te doloba pai bidi
 te po tude aiyaba elalumainu me
 sula tagalu me gogologobeo.

³⁴ Nago konealubo homu Genuai Bidiba dāu
 olama,
 tama agai po dolo wali peyu,
 tama agai kolesaga wali pao.

Nago te tiwai eyu da, teda agai nageba
 te genuai nogi mayu,
 tama nago te agai nageba mani tq tolalu
 bidaibao.

Tama agai te dwai s̄e ebo bidi dabe
 dolobo te nago sueibao.

³⁵ Eno suali, te dwai s̄e ebo bidigo
 genuai bomo elalubao, tama agai te we bidi
 dabe
 aiyaba elalu, te Lebanononde elalubo
 te moni ni sidago te gasa ni dabe aiyaba
 elalubo
 tiwai gilama ebo dao.

³⁶ Tiali goli, nosali ena te badu ma pali,
 tama aga te munu ma elalubeo.

Eno aga gegebo s̄e yali,
 tiali goli eno aga me subeo. Mu menio.

³⁷ Nago te magi dwai s̄e me deli is̄awai

bidide homu kone paliyu,
tama te doloba pai bidi suabo homu yao.
Te gasa we bidi dabe dali
dua digi bidibo bidi yaibaso da,
teda aga hani te sesemane sogo bidaibao.
³⁸ Tiali goli, Genuai Bidigo
te dwai sę ebo bidi dabe te mu dolaibao.
Te augwa hani wai nöq dabe
augwali nosali te mu menia saibao.

³⁹ Genuai Bidigo digi te doloba pai dabe ma sabo
dao.
Te sęgę augwaliba pedalubo sogo,
augwali te udułama, agaba pobaso,
tama agai augwali tonalubo dao.
⁴⁰ Augwaligo konealubo homu agaba dąq wai.
Tama tiyu, agai augwali tau siyu, tama agai
augwali
te dwai bidi dabego nogode dobola se-
lama,
tama augwa bugagia bidibo dao.

38

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Te sęgę elalubo bidigo gedu haluasa po wai

¹ Genuai Bidi, nago wado yabo homu elalubao,
tiali goli nago enaba wado me iligio.
Nago haliga sębę yai,
tiali goli nago enaba dene me magio.
² Nago ene dabego nago ena mu enama,
tama naga nogogo nago ena aiyaba elaluali.

- ³ Nago enaba wado eboso, tama ena dwai gasi
yai.
Eno sègè elalubaso,
tama eno tigi bomo mu meni yai.
- ⁴ Te ena sègè dabego te ena mesegelama,
tama te sègè dabe te eno walu tolai
sègè tiwai elama, tama sègè mu ebo dao.
- ⁵ Te eno tigide elalubo kenide
te keni bole hauwa elalu, tama te kugumini
mu ebao.
Eno te geda mubo kolesaga mu eyu,
tama te sè enaba pedelai.
- ⁶ Eno haligade te genuai sègè mu elama,
tama ena dolobao.
Te tigidali side ena homu dene eyu,
tama gela naga wabo dao.
- ⁷ Eno tigi te posolo mu eyu, te siago dabo tiwai
ebao,
tama ena genuai gasi mu elalubao.
- ⁸ Ena mu dolama, tama ena dwai bidali,
te magi nai me deligo ena bomonama agabo
tiwai
gilama yali.
Eno haligade te dwai homu mu yali,
tama ena te genuai denede i me weyu yali.
- ⁹ Genuai Bidi, nago te eno bomai homu
wei ebo koneani.
Eno haligago dwai gela wabo,
tama nagede tebo te geme me
dualalubeo.
- ¹⁰ Te eno hoboludu sè bomo mu eboso,
tama eno bomo te mu sia salio.
Te eno gedu hulia selama,

tama eno bugagia ma tonosiabo dao.

11 Te eno abagi, me hai namu dabe,
te augwali ena paba asabo homu isawai.

Augwaligo te eno keni suabo homu isawai.

Tama ena hani sibi dabe augwali te digibulu
bidibao.

12 Te ena ela muainu ebo bidi dabe,
augwaligo te ena tola somainu yabo
bono gagä sisi elama, muani.

Te ena dolainu ebo bidi dabe,
augwaligo te enaba dwai se yabo po miani.

Tama sesemane sogo augwaligo enaba
dwai se yabo homu kolesaga ebo dao.

13 Tiali goli, ena te olo degai bidi tiwai elama,
tama eno augwaligo wabo po me odobeo.

Ena te pedauwali pania sai tiwai elama,
tama eno pedauwali me a me wabeo.

14 Ena te po odisabo bidi me deli
tiwai gilama yali, tama eno augwaliba
te po wei me ponobeo.

15 Tiali goli, Genuai Bidi,
eno konealubo homu nageba dañ wali.

Genuai Bidi, nage eno God da,
te naga digi enaba te po
wei ponomainu yaibao.

16 Eno te tama gedu haluasa po wali,
“Nago te boi bidi dabego ena aiyaba elalu-
ama,
tede keneñ omainu me elamuo,” wali.

“Te ena dwasianu tula mubo sogo,
nago te augwali hagoma eyu,

wiegi yai homu pemene emainu me igio,"
wali.

¹⁷ Magi baso meni, te pade ena tulaluainu eyu,
tama ena sesemane sogo dene ebo dao.

¹⁸ Eno dwai se yali po nageba pusali,
tama ena yali segede ena homu dene yai.

¹⁹ Te eno boi bidi tigidaligo te bomo mu ebao.
Te bidi hauwa umabogo

te enaba odolali boi bidi ebao.

²⁰ Eno dwagi yai kolesaga augwaliba ebadi,
tiali goli augwaligo enaba
dwai kolesaga wei ponoyu yai.

Eno te wiegi yai kolesaga wali pobadi,
tama tede augwaligo homu koneama,
tama enade augwa boi bidi pedelali.

²¹ Genuai Bidi, nago ena me tagaligio.

Eno God, nage te enade digibulu me bidigio.

²² Genuai Bidi, nage da ena ma dobola sabo bidi
da.

Nago ena polo tama tau sao.

39

Te Devitgo aséani balia po me deli dao.

Te segé elalubo bidigo po wali

¹ Eno po te tama wali,

"Eno te ena ebo kolesaga tigidali te bugagia
tonalueibao," po wali.

"Tiyu, te ena wali pode segé sidalio.

Te dwai se ebo bidi dabe ena pade bidibo sogo
da,
teda eno po deli me wagobeo," wali.

² Tialima, eno pedauwali pania selama,
tama eno po deli me wabeo.

Tama eno te wiegi yai naide me po me deli me
wabeo.

Tiali goli, eno haliga sęgę te genuai mu pedelalio.

³ Tama eno moni homu mu yai.

Eno homu kone palubo sę idubadi,
tama eno haliga te mu dwai yali.

Tialima, megı da, eno pedauwali
pania sobaso, usu egobeo. Menio.

⁴ Eno Godiba te tama po hanalu wai,
“Genuai Bidi, te ena bidabo ulade
te nisu naga kibu be elalubawe?

Te mena sogo ena isigowe?

Te eno bidabo ula te pewadage sogo
naga elalubo homu ebao.

Nago enabolo pusa mao,” po wali.

⁵ Nago ena bidabo bodolu
te pewadage sogo mu muani elalubao.

Te nago gedude ena te bidabo bodolu muani,
te olo bage tiwai yali.

Tigidali bidi te wali tiwai eyu,
te bidi me deligo te pedauwalide
ponobo tiwai gilama ebo dao.

⁶ Tigidali bidi te ni noma te giligade elalubo tiwai
ebao.

Augwa te doado bage hauwa sabo sę dene ebadi,
tiali goli, augwa te sę dene odolali hagayu
yai.

Te bidi dabego doado bage hauwa sisinani,
tiali goli, augwali isibo si,
dego sogowe, te augwaligo me konebeo.

- 7** Tiali goli, Genuai Bidi, megi eno magi nai
tonalubowe? Menio.
Eno konealubo homu nageba dąu weyu,
tama nago naga ena tau sabo tonalubao.
- 8** Nago ena ma selama,
tama eno sęge tigidali sela sayao.
Nago te kolesaga geda mubo bidi dabego
te enaba posobo po omainu me elamu.
- 9** Tiali goli, eno da po me wagobeo.
Eno pedauwali pania saibao.
Magi baso meni, nago digi te dene mabo sę enaba
yali.
- 10** Nago ena me dolamuo dao.
Nago ena dene mu menama,
tama pąde ena isainu ebao.
- 11** Nago te bidi me deliba wado eyu,
tama aga yali sę wei ponoyu ebo dao.
Tama nago te agai godolo ebo nai te mu siliyu
yaibao,
te asobago te ugwa togobo tiwai eyu,
tama te ugwa dolobo tiwai ebao.
Mu tama, tigidali bidi pedauwalide
te po mobo wali asobo tiwai ebo dao.
- 12** Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po odao.
Nago te eno i waboba olo bugagia muao.
Te eno nageba i wabo sogo, nago olo pania
selamuo.
Nago koneani, ena te dwasianu sogo
nage dali te tqde bidaibao.
Ena te ena wąi noq dabe tobage tiwai dao,
augwali me te pewadage sogo naga te tqde bidai
dao.

13 Nago enaba te dene mabo sę me elamuo.
 Enabolo sula tagalu, te ena haliga wiegi yai
 ma emainu yao.
 Tama nosali ena isibaso, te tő mu taga paibao.

40

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao.

Te God nogi uwawa sabo təqbi po dao

- 1** Ena dua digi bidiyu,
 tama eno te Genuai Bidigo ena
 tau sabo tonalu bidai.
 Tama agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
 enaba eyu,
 tama eno gedu haluasa po wabo odali.
- 2** Ena te aiyaba mu igulai genuai dedage
 tomode bidibo bidi tiwai bidiyu,
 tama ena dolainu ebaso,
 tama Genuai Bidigo ena kegelama,
 tama ena uwawa holali.
 Ena te pu węde mu dąu olama,
 tama tego ena tola sai elalu,
 tama Genuai Bidi agai ena tedu gudulama,
 tama ena te masigi elalubo madiba
 dodolama,
 tama ena bomonama ma pai dao.
- 3** Agai te gesi təqbi po me deli enaba mani,
 te agaba konealubo homu dąu wabo
 God nogi uwawa sabo təqbi po dao.
 Te bidi hauwago te agai enade yali sę
 po odolama, tama augwa wi elama,
 tama augwa te Genuai Bidiba
 konealubo homu dąu omainu yaibao.
- 4** Bidigo konealubo homu te

Genuai Bidiba dąu wabo bidi da,
 te aga wiegi yai homu pemene yao.
 Te hagoma ebo bidi dabe wali pisabo bidi tiwai,
 tama te Genuai Bidi me tagalisiąma,
 tama te tibo god dabeba lotu po me wagobeo.

Mu menio.

⁵ Genuai Bidi, eno God,
 nago te da tau sabo sę wiegi yai hauwa yali.
 Te nage tiwai bidi me elalubeo.
 Nago augwali aiyaba mu elaluali.
 Eno te bidi dabeba po pusuyu,
 tama nago sę me homude po weyu da, ya
 tegobao!

Te umabo umabo mu yaibao.
 Eno nedebaso, usu me egobeo.

⁶ Nago te augwaligo elama ofa ebo
 kibu dabe te wei ebeo.
 Te tobage augwaligo
 te siaba tigidali ulama domainu
 te sęgę sela sabo ofa, te me nago wei me
 isiąwai.

Tiali goli, nago eno homu hodolobaso,
 tama eno nago po wali pabo dao.

⁷ Tialima, megı eno e tama obao,
 "Suao. Ena asalio.

Te nago bomai po elalubo bukude nago homugo
 te eno emainu yabo sę aşeanio.

⁸ Eno God, eno te nago
 homu wali pabo wei mu ebao.

Te nago bomai po te ena haliga tomode
 elalubao." *

* **40:8:** Hib 10:5-7

9 Genuai Bidi, eno te nago bukude po pusubo sę
te nago we bidi dabe sisinibo tomode wai dao.
Eno te tama po wai,

“Genuai Bidigo te da ma sabo dao.”

Genuai Bidi, nago koneani,
eno te po sesemane pusaibao.

Eno pedauwali me pania sogobeo.

10 Nago ena tau selama, tama ena ma sali,
tama te eno me geme dualubeo.

Te nago naga mu po te wali pelama,
tama te nago da ma sabo da po eno pusadio.

Nago te tigidali we bidi wei mu eyu,
tama nago mu kolesaga wali pobaso,
tama eno te lotu wainu sisinibo
we bidi dabeba eno me dualubeo.

Menio, eno augwaliba wai dao.

11 Genuai Bidi, eno koneani,
te nago homu dene eyu,
tau sabo sę ebo te palia sogobeo.

Menio, nago ena sesemane sogo homu ebo dao.

Nago ena wei eyu, tama naga mu po te wali peyu,
tama tebo kolesagade te nago
ena sesemane sogo tonalubo dao.

Agai te Godiba gedu haluasa po weyu, aga tau somainu yali

12 Te sęgę hauwa enaba pedelali,
tama te augwali eno nedebaso, usu egobeo.

Te dwai kolesaga dabe eno yali,
tego ena aiyaba elalualio,

tama eno bugagia me tonono me ebeo.

Te dwai kolesaga hauwa mu pedelama,
tama te eno tobolude elalubo

tobolu nisi namba te aiyaba elaluai.
 Eno homu kolesaga tigidali tuloluai,
 tama ena bomo meni yai dao.
 13 Genuai Bidi, ao, te nago ena ma sao.
 Genuai Bidi, te nago ena polo tau sao.
 14 Te bidi mebago ena ela muainu ebao.
 Nago augwali elalu,
 tama augwali homu kone mu tuq palama,
 te augwali dwai hale somainao.
 Te bidi dabego eno sęgęde wiegi yai pemene
 ebao,
 nago augwali ma sela sənاما,
 tama augwali te elaluao.
 15 Te bidi dabego enaba posobo po weyu, kęne
 wali.
 Nago augwali te hale mu elalumainu yao,
 te augwa yali kolesagade
 dwai midigi mu somainu yao.

 16 Tiali goli, eno homugo te nage koneani bidi
 dabego
 da, augwa te nageba wiegi yai pemene eyu,
 tama bugai homu elama bidaibao.
 Te nage godolo mu idubo we bidi dabe,
 te nago augwali ma sao, augwa te po omainu
 yao,
 "Genuai Bidi te polalubo bidi mu da," omainao.
 17 Tiali goli, ena te bomo meni yai bidi,
 tama ena te tigidali doado bage sqą pai
 elalubao.
 Tama nage, Genuai Bidi, nago ena homu
 koneani.
 God, nago digi nago ena tau sabo bidi da,

tama nago ena ma sabo dao.
Nago me tonalugio, nago ena polo tau sao.

41

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Gasi yai bidigo te Godiba gedu haluasa po
weyu, te Godigo aga usu ma ilimainu yai*

¹ Bidigo te magi doado bage meni yai bidiba
homu kone palama,
tama augwali tau sabo bidi da,
te bidigo homu wiegi yai pemene yao.

Te səgə agaba pedalubo sogode,
te Genuai Bidigo aga tau saibao.

² Godigo te aga tonalu,
tama aga bidibo ula dą̄ walaibao.

Tama Genuai Bidigo te aga pesagede
bugagia bidimainu ilaibao.

Tama te Genuai Bidigo te boi bidi dabego
aga dolomainu me iligobeo.

³ Te bidi aga gasi elalubo sogo,
te Genuai Bidigo aga tonalubao.

Agai te aga gasi usu ma ilama,
tama aga bomo ma somainu ebo dao.

⁴ Tiali goli, ena digi eno te po wali,
“Genuai Bidi, eno nageba dwai sə yali,” po wai.
“Tiali goli nago te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga enaba eyu,
tama eno gasi silao,” wali.

⁵ Te eno boi bidi dabego enade dwai haliga eyu,
tama augwa te po wai,

"Te aga polo isibaso, te dago homu kone agade
 ebo
 tagalaibao."

6 Te bidi mebago ena suagasu,
 tama augwa enade odolali po miani.

Augwaligo te ena gasi dwai ebo po odainu yali.
 Tama nosali augwa buluba diq soyu,
 tama augwaligo ena te gasi ebo po
 te tigidali habude te po pusubo dao.

7 Tigidali bidigo ena wei me isayu,
 te augwaligo eno gasi po gema wabo dao.
 Augwaligo homugo te dwai nai mugo
 ena dolomainu homu ebo dao.

8 Augwa te tama po wai,
 "Te dwai naigo aga salio," wali.
 "Te aga ma hodalubaso, te usu egobeo.
 Te aga isaibao," wai.

9 Eno abagi me deli elaluai,
 aga te eno hai namu mu tama,
 tama aga te ena dali nai tuyu yai.

Tiali goli, aga me te eno boi bidi pedelali.*

10 Genuai Bidi, nago te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enaba eyu,
 tama e gasi silimainu yao,
 tama te eno te bidi dabe augwa yali
 kolesaga wei ponaibao.

11 Te boi bidi dabego ena dolisabaso da,
 teda eno koneyu,
 te nago ena godolo eba homu yaibao.

12 Nago suali, te ena dolo bilabaso,

* **41:9:** Mat 26:23; Mak 14:20; Luk 22:21; Jon 13:18

tama nago ena tonaluali,
 tama nago ena te naga pade sesemane
 dolaluabao.

- ¹³ Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao,
 aga te da Israel dabego God dao.
 Tama te nosali pedalubo hani
 augwa te tama naga tiaibao.
 Te mu dao. *

Buku 2

42

(*Tib 42-72*)

Polobadu mu te dago megi wabo Tib 42 dali, Tib 43 dali te balia po me deli naga elaluali. Tiali goli, nosali augwaligo te balia po pedama, tama megi dago te balia po si badu elalubao. Tama te balia side elalubo po page te deli page dao, te bidi aga page bulude homu dene mu eyu, tama Genuai Bidi Godibolo aga gedu haluasa po obao. Te Kora hani dabego aşənai balia po me deli dao.

Te aga bulu digibulu bidibo bidigo gedu halu-asə po wali

- ¹ Uni hasa te wede nogene eyu,
 tama te tubo dwasianu wəba
 udua pabo dao.

Tama te tiwai naga, God, eno homu wei eyu,
 te nage pade bidabo homu ebao.

- ² God, nage te bidibo ula elalubo God da,
 tama eno nage wei homu mu ebao,
 te bidi aga dogoni wa pobaso,
 te wə tuainu ebo tiwai yaibao.

* **41:13:** Tib 106:48

God, mena sogo te ena nageba aselama,
 tama te moni lotu be tempelde
 nageba lotu wagowe?

³ Sesemane sogo te bidi dabego enaba te tama po
 wali,

“Te nago God mena bidibawe?”

Tama tibaso, ena sesemane sogo gela udubo sę
 yali.

Te eno gedu ąi te eno siade me hulide
 nai tubo tiwai gilama yali.

⁴ Eno te polobadu wiegi yai homu elaluali sogo
 homu kone palama,
 tama eno haliga sęgę mu yali.

Polobadu ena te hauwa we bidi dali bilali,
 tama ena poligi pelama,
 tama augwali te Godigo beba odasa pai.

Da pelayu, tama wiegi yai pemene ebo i me wali,
 tama Godiba usu da wabo tęabi po wali.

Te sogo da tigidali te olo bidibo side sisinani.

⁵ Magi baso ena sesemane sogo
 te haliga sęgę ebawe?

Magi baso eno haliga midigi ebawe?

Eno konealubo homu te Godiba dą olama,
 tama agai ena tau sabo tonalueibao.

Aga te eno God da, tama ena tau sabo da.

Tama tiyu, eno aga nogi ugwbaba ma saibao.

⁶⁻⁷ Te boi bidi dabego ena te augwa
 buluba odasa asobaso,
 tama megı eno page bulu te digibulu mu
 elalubao.

Tama tibaso, eno haliga sęgę mu ebao.

Tama tiyu, God, eno homu kone nageba ebao.

Nago te enaba te haniani genuai sęgę menama,

tama augwaligo ena mesegelali,
 te moni soabo ąj tiwai dao.
 Tama te masigi yai madi soabo wę
 te aiyaba sabo duluyu,
 te węgo kulukulu umabo mu wabo dao.
 Te tiwai me te enaba pedelali sęgę dabego
 te eno homu kone tų̄ pali.
 Nago te biksi peda pomainu elama,
 tama pepeda pomainu yali,
 tama te nambisde tő mesegebo dao.
 Tama te tiwai naga nago enaba
 te muani sęgę tigidaligo te ena mesegelibo
 dao.
⁸ Tiali goli, eno homugo te Genuai Bidigo enabolo
 te olo tau sabo kolesaga te giligade emainu
 yali.
 Tama te hulide eno te agaba usu da weyu,
 gedu haluasa po wabo tęabi po waibao,
 tama te ena bidabo ula mabo Godiba te usu
 da po
 wabo gedu haluasa po waibao.
⁹ God da, te ena seselalubo bidi mu dao,
 tama eno agaba te tama po obao,
 "Magi baso nago enaba homu kone ebo
 tagalubawe?"
 Magi baso nago ena te boi bidi dabego
 elalumainu eyu,
 tama ena te haliga sęgę emainu ebawe?"
¹⁰ Te sesemane sogo te boi bidi dabego
 enaba te tiwai kęne po weyu,
 "Te naga God mena bidibawe?" po wabo.
 Te pogo te ena tigide te ene enama,
 tama ena isainu ebo tiwai yai.

¹¹ Magi baso ena haliga sègè sesemane sogo ebawe?

Magi baso eno haliga midigi ebawe?

Ena te Godiba konealubo homu dàù olama,
tama agai ena tau sabo tonalueibao.

Aga te eno God da, tama ena tau sabo dao.

Tama tiyu, eno aga nogi ugwbaba ma saibao.

43

*Aga bulu taga pelama, digibulu bidibo bidigo
gedu haluasa po wai*

¹ God, te bidi dabego nage tudiba muyu,
te augwaligo ena aiyaba elaluainu
homu ebao.

Nago ena tau selama,
tama augwaligo te dwai po wabo togolama,
tama augwaliba eno ebo
wiegi yai kolesaga naga ola mao.

Augwali te tibo po wabo bidi dabe da,
tama augwaligo kolesaga te dolo me isawai.

Nago ena tau selama,
tama augwali nogode ena ma dobola sali.

² Magi baso meni, nage naga, nage eno God da.
Ena nageba aselama,
tama te dwai bidi dabede geme duala sali.

Tialima, magi baso nago
ena homu ebo gegeda palubawe?

Magi baso te boi bidi dabego ena aiyaba elalu-
ama,
tama ena haliga sègè
dwai mu iduaibawe?

³ Nago te naga mu po ola toliyu,
tama nago ula me asiyu,

tama enabolo sunumi ola mobaso da,
 teda ena te naga tedali bulu du dolo
 te Saionba pelama digi,
 tama te nage bidibo lotu be tempelba
 paibao.

⁴ Tama tialima, ena te God, nago alta sai teba
 paibao.

Magi baso meni, nago ena wiegi yai
 haliga iliyu, te pemene ilibo dao.

Nage eno God da, te eno gita selama, te musik
 weyu,
 tama nago nogi ugwaba sabo təqbi po naga
 waibao.

⁵ Magi baso ena haliga səgə sesemane sogo
 elalubawe?

Magi baso eno haliga dwai midigi sobawe?

Eno konealubo homu Godiba dəqə weyu,
 tama te agai ena tau sabo tonalueibao.

Aga te eno God da, tama ena tau sabo dao.

Tama tiyu, eno aga nogi ugwaba ma saibao.

44

Te Kora hani dabego aşənani balia po me deli dao.

*Te Israel dabego te Godigo augwali tau so-
 mainu hanalu wali*

¹ God, te dago wəj nəqə dabego te nago
 polobadu bomai sə yali po te dabolo pusali,
 te augwali təde bidali sogo.

Tama dena digi te po wabo odai dao.

² Nago digi te Israel hani isəwai bage
 te augwa təde sela şənəma,
 tama nago te tə te da Israel bagego
 wəj nəqə dabebe mani,

- tama augwali tede bomo elalu bidali.
 Nago te gasa hani dabego yali
 dwai kolesaga wei ponani,
 tiali goli nago te dena wāj nōq dabe
 te bugagia bidimainu elama,
 tama hauwa umabo we bidi pedalumainu
 yai dao.
- ³ Te wāj nōq dabego hwjani,
 tiali goli augwaligo te tō te hwjinama me
 sabeeo.
 Te augwa digi augwa bomogo te hwjbo tau
 selama,
 te boi bidi aiyaba me elalubeo.
 Menio. Nago augwali wei mu yali,
 tama tiyu, nage augwali dali bidiyu,
 tama augwaliba ula mani.
- Tama nago bomogo digi te boi bidi
 aiyaba elaluai dao.
- ⁴ Nage eno king me eno God dao.
 Nago po obaso, tama te Jekopgo hanigo
 te boi hwjibode
 te boi bidi dabe aiyaba elalubo dao.
- ⁵ Te nago bomogo naga dago
 te boi bidi dabe sela sāyu ebo dao.
 Mu tama, nage da dali bidiyu,
 tama dago te da dali hwjbo bidi dabe
 aiyaba elaluyu, sāgāgo agabo dao.
- ⁶ Eno enesigi me ene elalubao,
 tiali goli eno homugo eno te hwjibode
 te nai dabego ena tau sabo homu me ebeo.
 Eno te bobobage bainat hwā elalubao,

tiali goli tego me ena te hwibode tau me
sogobeo.

⁷ Menio. Nago naga da tau sobaso,
tama te boi bidi dabego da aiyaba me
elalubeo.

Te bidi dabego da wei me isabadi,
tiali goli nago augwali dali hwinama,
tama nago augwali aiyaba elaluai dao.

⁸ God, sesemane sogo dago nago nogi uwaba
sobao.

Tama dago nageba usu da weyu,
geda haluasa po sesemane sesemane sogo
wabo da.

⁹ Tiali goli, megi da, magi yaliwe?

Nago da tudiba munama,
tama nago dago nogi aiyaba muani.

Tama nage te dago ami bidi dabe dali
te hwiboba me pabeo.

¹⁰ Nago tama tibaso,
tama da te boi bidi dabede wi sobadi,
tama augwaligo te dago doado bage salio.

¹¹ Nago da te augwaligo ela muabo
kibu sipsip tiwai pedalumainu ilali.

Tama nago da te dena tqde bidali sela s̄abaso,
tama da tedela pelama, te gasa hani bage
tomoba
bidigi pai dao.

¹² Nago te naga we bidi te gasa haniba tagala
palama,
tama nago augwalide dwasianu mone mu
sai.

Nago te augwalide gasa ugwidu
daganobo profit mone me sabeo.

- 13 Nago dade te tiwai yali,
 tama te da pâde bidali hanigo
 te posobo po daba wali.
 Te we bidi dabego dwai gisugu mayu,
 tama dabolo hale ebo po wali.
- 14 Nago te hani bage dabe homu hodolubaso,
 tama augwaligo dago nogide hale yabo po
 wabo dao.
 Te daba pedalubo sède augwaligo
 dwai gisugu mabo sè ebao.
- 15-16 Te bidi dabego posobo po,
 me dwai po enaba wali,
 tama te boi bidigo me te bidi dabego
 te dwai sè enaba wei ponobo eno suali.
 Tama ena sesemane sogo homu sègè
 elalu, tama ena hale mu yai dao.
- 17 God, dago nage homu kone palubo
 me gegeda palisiayu,
 tama dago nago dâu walali bomai po
 te me sela sâyu ebeo.
 Tiali goli, te sè dabe daba pedalubao.
- 18 Dago nage tudiba me musiayu,
 tama dago nago sunumi wali asobo me
 tagalubeo.
- 19 Tiali goli, nago da te uni hasa dabego
 pesagede dolomainu ebao.
 Tama nago da te be hulia sai dwai
 madi mu te mesegelibo tiwai ebao.
- 20 Dago God, te dago nageba homu kone me
 isiayu,
 tama dago te tibo godiba

gedu haluasa po obaso da, teda nago
koneaibao.

²¹ Nago te bidi dago haligade geme elalubo homu
te tigidali konea pai elalubo dao.

²² Dago te nage naga wali pobaso,
tama te tigidali sogo augwaligo da ela mubo
dao.

Augwaligo homugo te da
ela muabo sipsip tiwai homu naga ebo
dao.*

²³ Genuai Bidio, nage hodaluao.

Magi baso nage pila mubawe? Nage hodaluao.

Nago te sesemané sogo da tudiba mudamuo.

²⁴ Magi baso nage dade geme duala sobawe?

Te bidi dabego da dwai mu ilama,
tama da te genuai sègè mu tolobao.

Nago dago te sègède homu kone me gegeda
paligio.

²⁵ Da te tqba tula munama,
tama dago tigi te isai bidigo tigi
pila mubo tiwai elalubao.

²⁶ God, nage hogodama, te da tau sagasao.

Te nago da godolo ebo kolesaga te me elalua
paibao.

Tama nago tede homu koneama, tama da ma
sobaso da,
teda da me isigobeo.

45

Te Kora hani dabego aséani balia po me deli dao.

Te kingo we sabo sogo wabo tèqabi po

¹ Te wiegi yai po hauwa eno homude elalubao.

* **44:22:** Rom 8:36

Eno te təabi po asənama,
te kingba mawainu yali.

Eno pedauwali da, te wiegi yai kuskus
bidigo te po asəbo hoda pen tiwai dao.

² King bidi, nage te gasa sawi yai bidi mu dao.
Te gasa bidi nage tiwai me menio.
Nago po te wiegi yai naga elalubo.
Tama te sesemane sogo Godigo nageba
te wiegi yai homu ebo yai.

³ Nage te bomai king da.
Nago au dobage te hauwa elalubao,
tama nago genuai nogi te ugwanu mu yai.
Nago te bainat hwə dia selama, te hwjabo sisi
elaluao.

⁴ Nage te genuai nogi elalu, te polalubo king dao.
Nage te hosde dugulasa, tama te hwiboba
pelama,
tama te hwibbo bage aiyaba elaluao.

Nago hwjainu da, te bidi dabego
nago po te aiyaba me elalugobeo.

Tama nago hwibbo te bidi dabe dolasa
bilimainu tau siyu hwjani.

Te nago hwibbo te boomo yai pedelaibao,
tama te dwai bidi dabe nagede
wi mu emainu ebo dao.

⁵ Te nago ene dabe te mu poa pelama,
tama te boi bidi dabe mu eneyu ebo dao.

Nago hwjyu, te gasa hani dabe aiyaba elaluama,
tama augwali te nage dologode bidibao.

⁶ Godigo nage te king nigilama,
tama nage te king sesemane
bidada peyu, bidada paibao.

- Nago te naga we bidi dabe
 te doloba pai kolesagade naga tonalubo dao.
- ⁷ Nago te doloba pai kolesaga wei eyu,
 tama nago te dwai kolesaga te
 wei isiayu, hagela mu ebo dao.
- Tama tibaso, naga Godigo digi, agai te nage sa
 muyu,
 tama agai nago nogi ugwaba mu muyu,
 tama nago nogi te gasa king dabego
 nogi aiyaba elalubo dao. *
- ⁸ Te nago gudubo bobage ug Wade
 te wiegi yai denami ebo haniani nai,
 te sanda tiwai mea, me kasia te denami
 elalubao.
- Augwaligo te kingo be te haniani
 au ilibo naigo te au ilali,
 augwa te elefan kelego nigali,
 tama augwa te nage wiegi yai homu
 pemene ilibo musik weyu ebo dao.
- ⁹ Te gasa tq pedai kantri tonalubo king
 dabego wegi dabe,
 te genuai nogi elalubo we dabe dali,
 te nago bede bidibao.
- Kwin we te nago dolo nogo badu dolalubao.
- Augwa te bulu Ofirde sali wiegi yai
 golgo nigai au ilibo naigo
 te agai au elama, bidibao.
- ¹⁰ Nage te gesi wegi te king dali bidi painu,
 nago te eno po odolama,
 tama tede homu kone palao.
- Nago te naga bulude bage

* **45:7:** Hib 1:8-9

te homu kone ebo gegeda palama,
 tama naga deli kaneme bage me
 te homu kone ebo tagalao.

11 Nago tama tebo te kingo subaso da,
 te nage sawi yai we da weyu,
 tama te nage godolo mu yaibao.

Aga te nago genuai bidi da,
 tama tiyu, nago agai po wali pao.

12 Te Tair bulu we bidi augwaligo
 te nageba wiegi yai homu ilibo nai dabe
 sesaibao,
 tama te mone hauwa elalubo
 bidi dabego me te nageba
 wiegi yai homu ebo nai dabe mawaibao.

13 Te kingo gesi we te aga be habude bidibao,
 tama aga te gasa sawi yai mu.

Agai te ugwa augwaligo te nigilama,
 tama te golgo nigai hobigo au ilai ugwa muai.

14 Agai te ugwa kala te dodobolo pali
 te hauwa elalubao.

Megi da, augwaligo te we te kingba odasa pobao.

Tama te gesi weginani te aga hai namu dabe
 augwali te aga wali pali.

15 Augwali te wiegi yai haliga pemene elama,
 tama augwa te kingo wiegi yai
 genuai be tomoba palio.

16 Tama king, nago da, te nago wai ogwa
 te hauwa elaluaiabao,
 tama augwaligo te nago wāj nōq dabe
 bidali pesage hasegeliyu,
 tama king dabe pedelaibao.

Te nago augwaliba genuai namba mayu,
 tama augwaligo te tigidali bulu
 tq pedai we bidi dabe tonaluuaibao.

¹⁷ Te nago genuai nogide po eno hanilama
 pusuyu,
 tama te nosali pedalubo hani tigidaligo
 te nage sesemane sogo homu kone paibao.
 Tama tiyu, te me badu we bidi dabego
 te nago nogi sesemane sogo
 ugwaba siyu yaibao.

46

Te Kora hani dabego aşəani balia po me deli dao.

God da dali bidibao

¹ God aga te da seselalubo bidi da, tama agai
 sesemane sogo da bomo mabo dao.

Aga te pəde bidiyu,
 te dago genuai səgə sabo sogo
 tau sainu sisi elalubo dao.

² Tama tiyu, te haniani sə dabe pedalubo side,
 te dago wi me elamuo.

Tq te mali eyu aluaibao, tama te bulu du dabe te
 tamu əj̄ tomoba degasa dulaibao.

³ Tama genuai tamu əj̄ te bomonama, kulukulu
 weyu,
 tama pepeda pelama, tama te dini pedaliyu,
 tama genuai tamu əj̄ boj̄ samanu,
 tama te bulu du dabe degelaibao.

Te tobage genuai sə pedaligi sogo da,
 teda da wi munu me igi meni.

⁴ Te Godigo hanu da, te magi dwai sə meni yai
 wiegi yai bulu,

- te Ugwadu Mu Bidibo Godigo hanu dao.
 Te genuai soabo wę me deli te tomode elalubao,
 tama te węde te we bidi dabego
 wiegi yai pemene ebo dao.
- 5** God te taunde bidibao,
 tama tiyu, te taun munu me dologobeo.
 Te be posisabantu, tama te Godigo aga tau saibao.
- 6** Te haniani tọ pedai kantri we bidi hani dabe
 augwali dwai midigi selama,
 tama hwijyu dali yai, tama te king dabe dali,
 te augwa we bidi dabe me,
 te augwali dolaibao.
- Godigo genuai po dągą mu obaso,
 tama tọ te olo wę tiwai pedelaibao.
- 7** Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
 Bidi aga te da dali bidibao.
 Te Jekopgo God aga te dago duala sabo pesage
 elalubao.
- 8** Ae, tegobao!
 Dagego te Genuai Bidigo yali sę suagasao.
 Te dagego haliga te agai
 te tőde gasa tobage bomai sę hauwa
 ebaso, midigi saibao.
- 9** Agai te tigidali tọ pedai badu
 te hwibø togolobo dao.
 Agai te tigidali enesigi me ene togolama,
 tama te sabele dabe te siaba ulubadi ebo dao.
- 10** Agai te po wai,
 “Dage munu ma hwjnamuo,” wali.
 “Dagego ena bugagia koneiąo, ena God mu
 dao.

Ena ugwanu mu elalu,
 tama te tigidali tq pedai kantrigo
 we bidi hani dabe ena dologode bidibao.
 Te tigidali bulu pedai tqde
 ena te polalubo bidi bidibo dao.”
11 Te Tigidali Bomo Elalubo Genuai
 Bidi da dali bidibao.
 Te Jekopgo God aga te da seselalubo bidi mu da.

47

Te Kora hani dabego aşəani balia po me deli dao.

God te tigidali tqde we bidigo king bidibao

- 1** Dage tigidali we bidi,
 te wiegi yai pemene elama, nogo elao.
 Dagego wiegi yai pemene ebo i weyu,
 tama Godigo nogi ugwaba sabo təqbi po wao.
- 2** Dago te Genuai Bidide wi yao,
 aga te Ugwade Mu Bidibo God dao.
 Aga te tigidali tqde we bidi tonalubo polalubo
 king dao.
- 3** Agai te tigidali Israel hani isəwai we
 bidi aiyaba elaluama,
 tama da Israel bage te augwali daide
 ugwanu bidibao.
 Agai te gasa hani dabe te da dologode bidimainu
 ilali.
- 4** Godigo digi te tq me deli dəj ilama,
 tama dabolo mawai dao.
 Da te Jekopgo hani da, Godigo da godolo mu eyu,
 tama dago te dena tqde wiegi yai pemene
 ebo dao.

5 God te dagaluba pali.

Te Genuai Bidi ugwbaba holali sogo,
 te we bidi dabe wiegi yai homu pemene
 elama,
 tama bomonama i weyu,
 tama biugel bu weyu dali yai.

6 Ae, tegoba, dago te God nogi ugwbaba sabo
 təabi po hodolama, waiqo.

Dago te təabi po hodolama weyu,
 tama agaba wiegi yai pemene inao,
 aga te dago king dao.

7 God te king bidiyu, tama tigidali tq pedai
 tonalubao.

Dago te aga nogi ugwbaba sabo təabi po wao.

8 God te king bidiyu, te tigidali hani we bidi
 tonalubao.

God te aga sia kingde dulaluyu,
 te aga magi se meni yai wiegi yai mu bidibo
 dao.

9 Te haniani we bidi hanigo te tobolu bidi dabe
 augwali te Abrahamgo God

wali pabo we bidi dabe dali sisinama, bidibao.

Godigo bomogo te tigidali ami
 dabego bomo aiyaba elalubo dao.
 Aga te polalubo king dao.

48

Te Kora hani dabego aşəani balia po me deli dao.

*Saion taun te genuai nogi elalu, te au wiegi yai
 elalubao*

1 Genuai Bidigo genuai nogi elalubao.
 Da te Godigo bulu duba holinao,

- tama agai taun tomoba pelama,
 tama dago agai nogi ugwaba mu sinao.
- ² Godigo te bulu du te wiegi yai mu,
 tama te ugwanu mu elalubao.
 Te tigidali tqde we bidi augwaligo
 te Saion bulu du godolo mu ebo dao.
- Te bulu du te not badu elalubao,
 tama te polalubo kingo taun dao. *
- ³ God te taun tomode bidiyu,
 tama agai te we bidi dabego
 hwjbo sogo tau siyu yai.
 Tama tiyu, augwali bugagia bidai.
- ⁴ Polobadu te king dabego te Saionba hwjgi painu
 yai.
 Augwali te deliba sisinama, tama te taun paba
 asai.
- ⁵ Tiali goli, augwaligo te taun sulama,
 tama augwali polo tama dwai midigi sali.
 Tama augwali wi umabo mu ebaso,
 tama augwali wi pai dao.
- ⁶ Augwali te dwai noma mu selama,
 tama augwali genuai dene sali,
 te wego wai ame nayu ebo dene tiwai gilama
 yai.
- ⁷ Godigo te genuai wali
 te giliga asobo badu asomainu elama,
 tama te Tasis hanu bidi dabego
 genuai sip dabe dolali.
- ⁸ Te se te polobadu Godigo yali po odolama,
 tama megi dago subo me agai te tiwai ma
 yai.

* **48:2:** Mat 5:35

Da te Genuai Bidigo taunde bidibao.
 Dago God, te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
 tama agai te sę ebo dago suai.
 Godigo te aga taun dą̄ walama,
 tama te taun sesemane sogo
 elalua pomainu yai dao.

⁹ God, da te nago tempel bede bidibao,
 tama dago te nago da sesemane
 godolo ebo kolesagade te homu kone
 palubo dao.

¹⁰ Te tigidali tő habu badu
 te we bidi dabe augwaligo
 te nago nogi uwgaba sabo dao.

Te tigidali habu badu we bidi dabego
 te nago genuai nogide wiegi yai pemene ebo
 dao.

Nago te tigidali bage te doloba pai kolesagade
 naga
 tonalubao.

¹¹ Tama tialima, te Saion bulu dude
 bidibo we bidi tigidaligo te augwa
 wiegi yai pemene yao.

Nago te tigidali we bidigo ebo kolesaga
 te dolo dagalubo dao.

Tama tibaso, eno homugo te Juda taun we bidi
 dabe
 augwa te wiegi yai pemene mu emainao.

¹² Dage we bidi, dage te Saion bulu dude biliyu,
 tama te taun obo baguliyu,
 tama tede elalubo bobobage be taua dabe
 nedao.

¹³ Dagego te Saion bagulali

obode bugagia homu kone palao,
 tama agai te bomai be dabe bugagia suiəo.
 Tama tiyu, dagego te nosali pedalubo
 hani dabeba te po pusagameo.

¹⁴ Dagego augwaliba te tama waiyagameo,
 "Te Godigo da tonaluai da," po wao,
 "Aga te dago sesemane sogo
 bidada peyu, bidada pabo God dao.
 Tama sesemane sogo te aga poligi soyu,
 tama dabolo te sunumi ola mawaibao," te po
 wao.

49

Te Kora hani dabego aşəani balia po me deli dao.

*Bidigo homu masigi dali, genuai walu dali, teba
 homu mubo bidi, te bidigo kolesaga menio*

- ¹ Dage tigidali we bidigo, odao.
 Dage tigidali təde bidibo we bidigo,
 eno wabo poba olo bugagia muao.
- ² Dage nogi yai bidi me, dage olo bidi me,
 dage masigi hauwa munalubo bidi me,
 dage magi nai meni yai bidi me,
 dagego te po odao.
- ³ Eno homu kolesagade wiegi yai kolesaga
 koneama.,
 tama eno dwagi yai po dagego
 konemainogo pusubao.
- ⁴ Eno po digi po begelama, hasia meba pusaibao.
 Tama eno dwagi yai təabi gita dali elama,
 tama dagebolo te po begelama wali po page
 pusaibao.
- ⁵⁻⁶ Bidi dabe augwaligo masigi hauwa munalubo,
 te homugo augwali dəŋ omai te homu elama,

tama augwa digi genuai po dąq̄ ola bilibo dao.
 Augwaligo nai hauwa munalubo homu elama,
 te bidi dabe augwaligo ena dolainogo
 bobegelali.

Tialima, eno augwali dali wi egobeo.

⁷ Dago koneai, bidi mego aga masigigo
 aga digi aga ma abelama, ma dobola sabo
 menio.

Tama agai Godibolo aga bidabo ula abeliyu,
 mone masigi Godibolo magobeo. Mu menio.

⁸⁻⁹ Bidigo mone masigigo God abelama,
 tama Godigo aga te bidibo ulade bidao
 omainogo,
 tama aga isidali weyu,
 dago tama tiali usu munu me egobeo.

¹⁰ Da tigidaligo koneai, kolesaga
 koneai bidi, augwali me isibo dao.

Tama dwai kolesaga ebo bidi,
 te kolesaga meni yai bidi me, augwali isibo
 dao.

Te bidi dabe augwaligo walu me
 mone masigi tigidali nai isu, taga peyu,
 tama gasa bidi dabego te nai sabo dao.

¹¹ Hasia te bidi dabe augwaligo tq̄ me elaluai,
 tialima meḡi te ḡu page augwaligo tq̄ tiwai
 elama,
 augwali tede sesemane sogo bidada peyu,
 bidada pabo dao.

¹² Dago genuai nogi sabo tego dago
 te isibo tq̄ dąq̄ wagobeo. Menio.

Da te hasa dabe isibo tiwai yaibao.

¹³ Te s̄e ebo te bidi dabe augwa digi

- tode tigidali nai homugo
 däü wabo bidide pedelebo dao.
 Tiwai bidi dabego dwagi yai homu kolesaga
 menio.
 Te bidi dabe augwaligo e tode tigidali nai
 dali osogo dwagi yai elama, tama augwali
 isibo dao.
- ¹⁴ Godigo agai bodolu muyu,
 augwali te kibu sipsip isibo tiwai elama,
 augwali te isali bidigo buluba paibao.
 Tama te isibo tego augwali tonalubo bidi tiwai
 bidaí.
 Augwaligo tigi tigidali polo damua pabo si,
 tama augwali te isibo bidigo bulude
 augwaligo be tiwai elama bidaibao.
 Tama te dwagi yai doloba pai we bidigo
 augwali aiyaba elaluama, tonalueibao.
- ¹⁵ Tiali goli, Godigo ena ma saibao,
 tama isibo bidigo bulude
 te agai bomogo ena däü wabo usu
 egobeo.
- ¹⁶ Niwai bidi me agai masigi hauwa selama,
 tama genuai be señama,
 tama te bede dwagi yai nai hauwa elaluai,
 tagalao, nago te nai sulama, godolo igio.
- ¹⁷ Nago koneai, nosali te bidi aga isibode,
 tama agai te tigidali nai me sela pogobeo.
 Be me, te au ebo nai me, masigi me,
 te nai tigidali aga dali te isibo bidigo buluba
 selasa pogobeo.
- ¹⁸ Tama aga e tode bidibo sogo
 te bidi agai te tigidali nai dali dwagi yai
 homu yai.

Agai sę bomo elama, nai hauwa sai,
 tama bidi augwaligo te po wai,
 "Aga dwagi yai bidi dao."

¹⁹ Tialima, aga isilama,
 tama te hasia isali waj dabe
 augwali dali te giliga ula isawai bulude
 bidada peyu,
 bidada paibao.

²⁰ Dago genuai nogi siyu da,
 tego dago isibo tü däg wagobeo.
 Menio. Da te bulu hasa dabe isibo tiwai
 yaibao.

50

*Godigo te we bidi dabego kolesaga dagalaibao
 po wai.*

¹ Te Tigidali Bomo Elalubo God,
 aga te dago Genuai Bidi da,
 megi da agai po weyu, tama te giliga
 pedaluboba,
 me te giliga dega siguluboba
 usu nama, te tigidali we bidiba i obao.

Agai te tigidali bulu tü we bidiba i wabo dao.

² God te Saionde bidiyu,
 te taun te polalubo taun mu,
 tama te gasa sawi yai mu elalubao, tama
 Godigo ula
 te pepeli diliba pedelali.

³ Dago God aga megi da te asobao.

Tama pedauwali me pania sabeo. Mu menio.

Te tigidali nai dabo sia bogoli
 te aga asobodu polasa paibao,

tama genuai wali me, tulubagego me,
aga bagulama, elalubo dao.

⁴ Agai te dagalu me tq asomainu i olama,
augwali sigo agai te aga we bidi dabego
ebo
kolesaga te bugagia dagalobo
suagasamainu eyu,
agai augwali si i obao.

⁵ Godigo te tama po obao, “Te eno we bidi dabe,
dagego ena dali te bomai po dãu walali,
tama dagego te dãu walali po dãu waliyu,
te kibu hasa dabe ofa yai.

Dage te ena dali deliba sisinagasao,” po wai.

⁶ Te dagalugo digi te tama po obao,
“God te doloba pai mu dao.

Aga digi te po tu odobo bidi jas bidibao,” wabo.

⁷ Godigo te po wali, “Dage te eno we bidi da,
odao.

Eno po elalubao.

Dage Israel dabe, eno dage po tu ilaibao.

Ena naga, ena te God mu da,
tama ena te dagego God dao.

⁸ Eno te dagego yali ofade
te eno dageba wado po weyu me wabeo.
Menio.

Te seseman sogo dagego te ofa
te siaba tigidali ulubo te eno suai dao.

⁹ Tiali goli, eno te dagego obo tomode
te omai bulmakau, me ma meme omai te
dagego
ofade sabo homu ebo meni.

- 10 Magi baso meni, te tigidali buside bidibo uni
 hasa,
 tama te tigidali bulu dude bidibo bulmakau
 me,
 te tigidali te eno naga dao.
- 11 Te tigidali ba, me te busi hasa dabe
 me, te kala nosa bulude bilibo ba sibi me, te
 tigidali
 eno muai nai naga dao,”
 Godigo te po wai.
- 12 “Ma, te ena nasi ebaso,
 te eno dageba po me wagobeo.
 Magi baso meni, te tq dali, tigidali elalubo nai,
 te eno naga dao.
- 13 Te eno omai bulmakau mi tubo
 homu ebawe?
 Eno te meme kaneme tubo homu yaiba, agawe?
 Menio.”
- 14 “Te dagego enaba usu da mu waiyao,
 tebo te dagego yabo ofa tiwai tama.
 Te dagego te enaba olo mabo
 tigidali nai maiyabo po wali,
 te Ugwadu Bidibo God Mu te enaba dagego
 maiyao.
- 15 Dagego tama tibo si,
 tama te seqe pedalubo sogo, dagego enaba i
 waiyq,
 tama te eno dage tau mu siyu,
 tama dagego eno nogi ugwaba sagameo,” po
 wali.
- 16 Tiali goli, Godigo te dwai seqe ebo
 bidi dabeba te tama po wali,

"Magi baso te dagego eno bomai po
tigidali nogibo dawe?

Tama magi baso te dagego eno dąu wali bomai
pode
te po mibo dawe?

¹⁷ Te eno dage dodolobo te dagego hagela homu
eyu,
tama dagego eno po sesemane sela səbo sə
ebo dao.

¹⁸ Dagego te nai wi sabo bidi dabe sulama,
tama dage augwa abagi pedelali.

Tama dage te we sabo sə dolama,
tama te penani sə ebo we bidi dabe
dali munasa, biliyu yai.

¹⁹ Dagego te dwai po,
me te tibo po sesemane sogo wabo sə ebo
dao.

²⁰ Tama dagego te duga ama dabe
po tū ilibo sə eyu,
tama dagego augwaliba te posobo weyu ebo
dao.

²¹ Dagego te tiwai yali,
tama eno po deli me wabeo.

Tama dagego te ena te dage
tiwai tobage da homu yai.

Tiali goli, mu menio.

Megi eno dageba wado po olama,
tama dage te pepeli diliba sela munama,
te po tū ilaibao," wali.

²² "Te ena tudiba mubo we bidi, dagego odao.
Te dage te tiwai tama bididubaso da,

teda eno dage dolaibao, tama te bidi me
deligo dage

ma sainu eboso, te usu me egobeo.

²³ Te enaba usu da weyu, gedu haluasa po weyu,
te enaba ofa mabo tiwai ebo bidi,
agai te eno nogi ugwaba sobao.

Tama eno te po wali pabo bidi dabe
te eno ma dobola saibao,” po wai.

51

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao. Agai
te gasa bidigo we nogi Batseba dali penani yai,
tama te profet bidi Natan aselama, “Nago dwai
sə yalio,” te tobage po wali. Tama Devitgo ge
neyu, e balia po weyu aşəani.

2 Samuel Dąj 11, 12:1-15 suoao.

*Bidigo gedu haluasa po Godibolo weyu da, te
bidigo səgə sela sqwaibao*

¹ God, nage hobede ebo page bidi,
nago ena olo mabo səgo ena tau sao.

Nago olo mabo sə hauwa mu elaluai,
tama eno homugo nago eno
dwai kolesaga tigidali sela sayao.

² Nago ena tigidali ąj telayao,
tama dwai kolesaga enade ma elaludalio.

Eno səgə sela şanama,
ena dwagi yai pedelama bidaio.

³ Eno koneai, eno dwai sə yai.

Tama ena yali səgəde eno homugo konealubo
tagalobeo.

⁴ Eno dwai səgə nage deli dali naga yai.
Eno dwai kolesaga nago gedude yai.

Tama nago ena po tü ela menama,
tama nago doloba pai kolesaga naga yao.

Nago eno s̄eḡe wei siyu, tama nage da,
dwai se isiawai bidi. *

5 Nago koneai, idago ena ame nani sogo,
ena dwai se ebo bidi pedelai.

Mu tama, ena idago haligade bidibadi,
ena sege saj bidi dao.

6 Nago homugo te eno nage dolo naga wali asiyu,
tibo kolesaga igio homu ebao.

Tama tibaso, nago ena dwagi yai
homu kolesaga ola mao

7 Nago eno sęge sela şanama,
ena meda meni vai nedelajo

Nago ena aji tedelama,
ena meda isiąwai mu pedelaio,
tedela yai kedau ebo nai sno te tiwai pede-
laibao.

^{1a/b/c} 8 Nago eno homu dwagi yai ma ilao.

Mu tamao, nago ena aiyaba elaluai,
tama nago eno sęgę wei ponai,
tialima, megı eno dwagi yai homu ma
yaibao.

⁹ Nago eno dwai sę yaliba ma tonono igio.

Tama eno homugo nago eno dwai sę yali
te nago tigidali sela sayaō.

10 God, nago eno homu kolesaga
tomode meda meni yai dwagi yai
gesi kolesaga ilibo se ma yao.

* 51:4; Rom 3:4

- 11** Nago ena sela s̄ayu,
tama ena nage digibulu bididilio.
Nago ena dali bidibo mobo bidi naga ma sidilio
weyu.
- 12** Polobadu nago ena ma sobaso,
te ena dwagi yai homu yai, nage dali.
Tama megı eno te homu yai,
nago ena te dwagi yai homu
kolesaga enabolo ma mao.
Nago eno homu kolesaga hodolama,
tama nago po eno wali paibao.
Eno tama homu kolesaga emainogo
nago ena d̄aŋ walagameo.
- 13** Tama eno nago kolesaga
te s̄ege sai we bidi augwalibolo ola
mawaibao,
tama te we bidi augwali
nage bidibo digi ma asaibao.
- 14** God, nage te God nago ena ma sabo bidi dao,
nago ena dali olo mabo s̄e tigidali dwagi yai eyu,
tama nago ena ma elegio.
Tama eno nago nogi ugwaba siyu,
nagebolo t̄eabi hauwa waibao,
nago doloba pai kolesaga naga ebo dao.
- 15** Genuai Bidi, nago ena tau siyu,
mu po dolo hanilama, enabolo wao,
tama eno nago nogi ugwaba saibao.
- 16** Ma, te nago eno yali dwai s̄e sela s̄amainu eyu,
eno te kibu sipsip nagebolo ofa mobaso,
nago sogobeo.
Nago te sabo homu igi sogo da,

teda eno te ofa magasigi da.

Eno kibu sipsip me elama, siaba ulama,
tigidali mu dela peyu da,
te nago te ebo sède dwagi yai homu egobeo.

¹⁷ Tialima, God, ena digi ena aiyaba elaluama,
nage dologode ena bidaibao.

Te tobage kolesaga ebo da,
te nago gedude te nago sabo ofa mu tiwai
dao.

Eno koneai, bidi aga yali dwai sède aga ma
koneyu,
aga digi aga aiyaba elaluai magi basowe?

Aga te yali dwai sède homu dene eyu, tebo dao.
Te tobage kolesaga ebogo te nagebolo ofa
mabo sè
hasegelama, te nago gedude te usu mu dao.

¹⁸ Naga homu kolesagago digi,
te Saion we bidi dwagi yai homu ma ilao.

Naga digi Jerusalem genuai hanu
moni masigigo nigali obo ma dodolao.

¹⁹ Tama te sogo nago dwagi yai doloba pai
te usu da olama, ela mabo
kibu sipisip ofa nago godolo yaibao,
tama meba siago tigidali dela pabo nai dabe.

Tama dago bulmakau omai selama,
nagebolo usu da olama, siaba tigidali ulama,
tama siago tigidali dela paibao,
te nagebolo nai ula ofa mabo
sawali sai altade te sè yaibao.

52

Devitgo te balia po aşəani, te dago homu kone-mainogo yai. Hasia bolo te Idom bidi Doek te Solba pelama, tama agabolo te tama po walali, "Devit te Abimelekgo bede bidibao," po wai. Tama tede Devitgo homugo ma kone palama, te balia po aşəani. 1 Samuel 21:7, 22:9-10 tede elalubo po suao.

*Te dwai kolesagade wiegi yai pemene ebo bidi,
aga te wabo pabo bidi tiwai ebao*

- ¹ Nage te bomai bidi, te magi baso nago
te genuai po daga weyu,
tama nago te Godigo we bidi
augwaliba dwai kolesaga elama,
tama tede nago odolali te wiegi yai homu
pemene ebo dawe?
- Te sesemane sogo Godigo te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga augwaliba ebo dao.
- ² Nage te tibo po wabo bidi da,
te nago po te resa te mu poa pai tiwai elalu,
tama nago po wabogo te gasa bidi dolobo
dao.
- Tigidali side nago te gasa bidi dolabo homu
elalubo dao.
- ³ Nago te wiegi yai kolesaga wei me isiąyu,
nago te dwai kolesaga naga wei ebo dao.
- Nago te mu po wabo kolesaga wei meni yai.
- Nago te tibo po wabo kolesaga naga wei ebo dao.
- ⁴ Nage te tibo po wabo bidi dao.
- Nago te gasa bidi dolabo homu ebo
po wei mu ebo dao.
- ⁵ Tiali goli, odao.

Godigo te nage mu doloyu,
 tama nage te tiwai elalua paibao.
 Agai te nage pageabi elama,
 tama naga bede te nage sela s̄awaibao.
 Tama nage mu sia somainu ilama,
 tama nage te t̄ode ma bidimainogo me elalu-
 gobeo.
 6 Te doloba pai bidi dabego te tiwai
 pedalubo sulama, te augwali wi yaibao.
 Te augwaligo nage gisugu mayu,
 te tama po waibao,
 7 "Suao. Te bidi te Godigo aga
 tau sabo homu wei isiqyu,
 te aga d̄aq me walobeo.
 Agai te aga mone, me doado bage
 hauwade teba homu munama,
 tama aga homugo te dwai kolesagago
 aga bugagia bidimainu ilaibao,
 te homu yali," te po waibao.
 8 Tiali goli, eno te tiwai me ebeo.
 Ena te Godigo be p̄ade elalubo ni oliv tiwai dao.
 Eno konealubo homu Godiba munama,
 te Godigo olo tau sabo wiegi yai kolesaga te
 sesemane bidada peyu,
 bidada pabo sogo te enaba
 te kolesaga emainu ebo dao.
 9 God, nago ena tau sali, tama tiyu, eno sesemane
 sogo
 nageba usu da weyu, gedu haluasa po
 wabo dao.
 Tama te nago we bidi dabego gedude
 te eno nago nogi ugwaba siyu,
 tama eno te po waibao,

"Godigo te wiegi yai kolesaga enaba
ebo da," po waibao.

53

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te kolesaga geda mubo, me te dwai sə ebo bidi
dabego kolesagade po wai*

¹ Te kolesaga meni yai
dwai sə ebo bidi dabego
augwa digi te tama po wabo dao,
"Te God me bidibeo," wabo da.
Te bidi dabe te augwali bidi dwai naga dao.
Augwaligo kolesaga te dwai mu ebo dao.
Te bidi me deligo wiegi yai kolesaga me ebo
menio.
Mu menio.

² God te dagalude bidiyu,
te we bidi dabe bidalubo madi aiyaba
tonalubo dao.
Agai te kolesaga koneai bidi me deli gegeyu,
te God gegebo sə ebewe naga suainu tebo
dao.

³ Tiali goli, menio.
Tigidali mugo te sunumi tagalalio.
Tigidali te deli tobage tiwai naga elalubao,
augwali te dwai bidi dabe mu elalubao.
Te bidi me deligo wiegi yai kolesaga
me ebeo. Mu menio. *

⁴ Godigo te tama po wali,
"Te bidi dabego te dwai kolesaga ebao,
te augwaligo kolesaga koneai me

* **53:3:** Rom 3:10-12

elalubo homu meni da, agawe?
 Augwaligo te eno we bidi dabe
 te augwaligo te bret tubo
 tiwai gilama te mu silibao.
 Tama augwaligo enaba gedu haluasa
 po wabo menio," wali.

5 Tiali goli, te augwali wi umabo mu yaibao.
 Polobadu augwa te tiwai wi me ebeo.
 Mu menio. Magi baso meni,
 te Godigo dagego boi bidi tigidali silimainu
 yaibao.
 Agai augwali ela munama,
 tama agai augwaligo dili dabe sə sə paibao.

6 Eno homugo Godigo te Saion
 bulu bidi me deli tagala palumainu elama,
 te Israel dabe ma sagasomainu homu yai.
 Nosali Godigo te aga bage tau selama,
 tama augwali bugagia ma bidimainu yaibao,
 teda te Israel hani augwali wiegi yai pemene
 yaibao.
 Ae, te Jekop aga hani augwali bugai haliga mu
 yaibao.

54

Devitgo te balia aşəani, te Sifde sə yali bidi
 dabego te Solba po waligi peyu, te Devit augwali
 tomode geme dualalubo po waligi pai, te səde
 agai homu kone ma paliyu, e balia po aşəai dao.
 1 Samuel 23:19, 26:1 tede elalubo po suo.

Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tau somainu yai

¹ God, te nago bomogo,
nago ena te dwai bidi dabego nogode ma sao.

Te nago genuai bomogo nago ena
te olo mu bidimainu ebo bidi pedalumainu
ilao.

² God, eno homugo nago eno
gedu haluasa po wabo odomainu homu
ebao.

Eno homugo nago eno wabo poba
olo mumainu homu ebo dao.

³ Te hagoma ebo bidi dabe aselama,
te augwaligo ena dali hwjainu ebao.

Te homu dene isiaabo bidi dabe
augwaligo ena ela muainu ebao.

Te bidi dabe augwaligo homugo
te God olo nai tiwai da homu ebo dao.

⁴ Tiali goli, Godigo digi ena tau sabo bidi dao.
Mu tama, Genuai Bidigo te ena tonalubaso,
tama ena bugagia bidibo dao.

⁵ Te Godigo eno boi bidi dabeba
te tiwai dene mawaibao.

Te augwaligo enaba ebo kolesagade,
tego augwa digi dolaibao.

Godigo ena me tagalogobeo,
tama tiyu, agai te boi bidi dabe mu silaibao.

⁶ Genuai Bidi, eno te nageba ofa
maiyabo homu wei ebao.

Nage te wiegi yai mu da,
tama tiyu, eno nageba gedu haluasa
pode usu da mu obao.

⁷ Nago ena tau selama, tama enaba
 te pedelali tigidali sègègo te ena aiyaba me
 elalubeo.
 Tama eno suali, te nago eno
 boi bidi dabe aiyaba elalubo subo dao.

55

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao.

*Bidigo abagigo aga dali dwai sè ebaso, agai
 gedu haluasa po wai*

¹ God, nago eno gedu haluasa
 po wabo odao.

Nago eno gela wabode olo me pania sigio.

² Ae, nago eno gedu haluasa po bugagia odolama,
 tama enaba po wei ponao.

Te sègègo ena mu dolainu ebo dao.

³ Te boi bidi dabego ena dolabo po bomo mu yai.

Te dwai bidi dabego ena aiyaba mu elalu yali.

Tama tiyu, eno haliga te dwai sègè mu yai.

Augwaligo te sègè hauwa enaba muyu,
 te wado po dali weyu yai,

tama augwaligo enaba boi bidi mu ebao.

⁴ Ena te augwalide wi umabo mu eyu,
 tama ena isabo homu elama,
 tama tego ena haliga sègè mu ilibo dao.

⁵ Awe, ena wi mu elama,
 tama eno tigi te didibili dwai mu ebao.

Te wigo ena aiyaba mu elaluai.

⁶ Tialima, eno te tama po wali,
 "Hobede ya, te eno homugo
 te ba dabego bogo tiwai sigi da homu yai.

Tama ena bola pelama, te toma nabo
 pesage me deli gegelama,

tama ena tede dugulalu dabo homu ebao,"
wali.

⁷ "Te ena digibulu mu bola pelama,
tama ena te bidi meni yai pesageba
mu bidigi paibao," wali.

⁸ "Te ena asesa bola peyu,
tama geme duala sigi pelama,
bidabo pesage me deli gegelama, bidainu
yaibao,
tama ena te bomai walide me tulubagede
geme duala selama, bidaibao," wali.

⁹ Eno suali, te bidi dabego te taun tomode hwjbo
suali.

Tama tialima, Genuai Bidi, nago
augwaligo po kone tuq palumainu elama,
tama augwali mu silimainogo yao.

¹⁰ Te giligade me hulide augwali
te taun bagulali obo dajide bilalu ebo dao.

Tama te taun we bidi dabego te
dwai sege sabo kolesaga ebo se hauwa eyu
ebo dao.

¹¹ Te taun pedai tigidali badu te
bidi dabego gasa bidi dabe me,
doado bage dabe me doloyu ebao.

Te sunumi sesegede,
me te bidi sisinibo pesagede,
te bidi dabego te gasa bidi dabe aiyaba elalu
ebao,
tama augwali tibo po ola mayu,
te augwaligo doado bage sainu ebo dao.

¹² Te boi bidi me deligo po dwai
enabolo wagi sogo da, tagalao,

eno te agai wabo pogo sęgę bugagia toligi da.
 Ma, ena wei isiąwai bidigo enaba
 kęnę po wagi sogo da,
 teda ena agade geme duala sabo usugi da.
¹³ Tiali goli, menio. Te nage naga dao.
 Nage te eno polalubo abagi da,
 tama nage te eno hai namu mu da.
 Nago digi te dwai po wabo kolesaga ebo dao.
¹⁴ Polobadu da si hodobo biliyu,
 tama po dali bugagia miyu, ela bilai,
 tama te Godigo moni lotu be
 tempelba te gasa bidi dabe dali peyu yali.

¹⁵ Eno homugo te eno boi bidi dabego
 haligade me, te augwa bede me,
 te dwai kolesagago pągąnaluaoo.

Tialima, eno homugo
 te augwali polo isimainu homu yai.
 Te augwali bidibō elalubadi,
 tama augwali te isibo bidi dabego
 pesageba pomainu ebao.

¹⁶ Tiali goli, te Godigo ena tau somainu
 te gedu haluasa po obao.

Tama aga digi ena ma saibao.

¹⁷ Te kigamude me,
 te genuai giliga nanobode me,
 te hulide me, te sęgę dabego ena dolobaso,
 tama eno agaba gela wabo da.

Tama agai eno gedu haluasa po odoyu yaibao.

¹⁸ Te bidi hauwago ena dali hwı̄bao.
 Tiali goli, ena me dolobeo.

Magi baso meni, Godigo ena tonaluyu,
 tama ena ma odasa asaibao.

- 19** Polobadu mu God king bidali,
 tama megı me aga te king bidibao.
 Te aga digi eno gedu haluasa po wabo odama,
 tama agai te boi bidi dabe
 te hwibode aiyaba elaluabao.
 Augwali te agade wi me isawai,
 tama tiyu, augwaligo te dwai se ebo
 kolesaga tagalogobeo.
- 20** Eno te abagigo agai te
 aga abagi dabe dali digi hwjani.
 Tama agai te augwali dali polobadu
 te daq walali bomai po bolalio.
- 21** Te pedauwalide agai pusai po wali,
 tiali goli te haligade agai te boi bidi enade
 elaluali.
 Te agai pogo dago tabi nagame ilama bidibao.
 Tiali goli, te po te bobobage bainat hwq
 tiwai mu poa pelama, tama da togobao.
- 22** Tigidali seqe nago tolobao,
 te nago Genuai Bidiba mao.
 Te agai tolama,
 tama te agai nage daq walaibao.
 Te agai te magi nai me deligo
 te doloba pai bidi dabe dolomainu me
 iligobeo.
- 23** Tiali goli God, te nago te bidi
 ela mubo bidi dabe sela sayu,
 tama te tibo po wabo bidi dabe me sela sayu
 elama,
 tama augwali te dwai pesageba pelama,

tama augwali hagawaibao.
 Te augwaligo bidabo sogo bodolu
 te me elalubadi, tama te augwali isaibao.
 Tiali goli, ena digi, teda eno konealubo homu
 nageba
 mu sesemane kę̄ paibao.

56

Te Filistia dabego Devit te Get taunde pageabi
 elama, tola sobaso, tama Devitgo te gedu haluasa
 po weyu, te Godiba gela wali. 1 Samuel 21:10-15
 tede elalubo po suao.

*Te Godiba konealubo homu dą̄ wabo bidigo
 gedu haluasa po wai*

¹ God, nago te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga enaba yao.
 Te bidi dabego ena pobeasa biliyu,
 tama ena dali hwijyu ebao.
 Te boi bidi dabego sesemane sogo dwai enaba
 ebao.

² Tigidali sogo giligade
 te boi bidi dabego ena dali hwjai.
 Te bidi hauwago enaba boi bidi ebo dao.
³ Te Tigidali Bomo Elalubo God Mu,
 te ena magi nai me delide wi ebo sogo,
 eno konealubo homu nageba dą̄ mu wabo
 dao.

⁴ Eno konealubo homu Godiba kę̄ pelama,
 tama ena agai mu poba homu konealubao.
 Tama tiyu, ena agai nogi ugwaba sobao.
 Eno konealubo homu Godiba munama,
 tama ena te magi nai mede wi me egobeo.
 Te bidi dabego mena sę̄ enaba yaibawe? Menio.

- 5** Tigidali sę eno yainogo ebadi goli,
 te boi bidi dabego dolobo sę yai.
Te sesemane sogo augwaligo homugo
 te ena dolabo sunumi gegebo sę yai.
- 6** Augwa deliba sisinagaselama, geme dualalubo
 dao.
Te augwaligo ena bilibo bugagia tonalu,
 tama ena augwaligo ela muabo
 homu eyu, te tama tibo dao.
- 7** God, nago te augwa ebo kolesagade dwai dene
 mao.
Nago augwalide haliga sębę eyu,
 tama augwali mu dolama, aiyaba mu
 elaluao.
- 8** Nago ena te sęgę toliyu,
 tama ena te dwai dene me eyu,
 tama ena te gela udubo te nago koneai.
Tialima, nago tede homu konealu elama,
 tama te naga bukude te nago aşeai dao.
- 9** God, eno nage koneanio.
Nago ena tau sainu yai.
Tama tialima, nosali eno nageba
 gedu haluasa po waibao,
 te nago te boi bidi dabe pobebaso,
 tama augwali wi paibao.
- 10** Eno te Godiba homu konealu,
 tama eno agai dąu wali poba homu
 konealuai.
Tama tiyu, eno agai nogi ugwaba sabo dao.
Mu tama, eno te Genuai Bidigo
 dąu walali poba homu kone palama,
 tama eno aga nogi ugwaba sabo dao.
- 11** Eno konealubo homu te Godiba dąu obaso,

tama tiyu, te eno magi naide wi me egobeo.
Te bidi dabego mena sę enaba yaibawe? Menio.

12-13 God, te polobadu eno yaiba
olama po dąu wali sę, te sę eno yaibao wali.
Nago ena ma dobola saligo tama, ena me isibeo.
Nago ena tau saligo
te boi bidi dabego ena me aiyaba elalubeo.
Tama tialima, God, ena te nage dali
sesemane sogo bilibao,
tama ena te nago ulade bilidubadi,
te ena isiboba usu naibao.
Tama eno nageba usu da mu weyu,
tama eno te usu da wali po dąi iliyu,
te eno ofa me deli yaibao.

57

Devit te Solde wi pelama, tama te bulu du
odua beba bidigi pai. Te 1 Samuel 22:1; 24:1-3
tede elalubo po suo. Agai te dabolo kolesaga
konemainu ola mayu, te balia aşeai dao.

*Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga
tau somainu wai*

¹ God, nago te homu dene eyu,
tau sabo kolesaga enaba yao.
Magi baso meni, nago ena tonalumainu
eyu, ena nageba asobao.
Ena nage dali bidibaso, te ena bugagia bidibao,
te ba kakaruk wai dabe te aga idago bogo
dologode
bugagia geme dualalubo tiwai gilama ebao.
Ena te tiwai tama bididu, te ena dolainu yali nai
tigidali

silibo sogoba usu nigi paibao.

² Eno te Ugwadu Mu Bidibo Godigo
te ena tau somainu i wabo dao.

Tama agai te ena sqaq pabo nai tigidali mabo dao.

³ Aga te dagalude bidiyu,
tama agai eno gedu haluasa po wabo odama,
tama ena ma dobola saibao.

Aga te ena dolainu ebo bidi dabe te aiyaba
elalueibao.

Godigo te sesemane sogo
ena wei mu eyu, godolo elama,
tama agai ena munu me tagalugobeo. Mu menio.

⁴ Te dwai hasa laion tiwai bidi dabe
augwaligo ena bobegelali,
tama augwaligo te we bidi dabe tuainu sisi yali.
Te augwaligo kele te ene me sesemone poa pai
mu
tiwai elaluali.

Te augwaligo hamena te bainat hwq poa pai mu
tiwai elaluai dao.

⁵ God, nago magi se me deli te dagalude
te tigidali we bidiba te tiwai ola mao,
naga digi te polalubo bidi mu da olama,
tama nage te augwali daide ugwidu bidibao.
Te nago bomo te tigidali bulu tq pedaide
pepeli diliba hanilama, pedalumainu yao.

⁶ Te boi bidi dabego ena tola somainu
ebo bono gagq muani.

Tama tiyu, genuai segego ena aiyaba mu elaluai.
Augwaligo eno sunumide te tq dedage dogolama,
teba ena tula mumainu yai.

Tiali goli, ena tula mubeo.
Augwa digi te dedageba ma tulaluali.

- 7** God, te eno haligade da,
 eno konealubo homu nageba dą̄ wali.
Awe, eno konealubo homu nageba mu mubao.
Tama tibaso, te eno nago nogi ugwaba
 sabo tę̄abi po waibao.
- 8** Te ena pila mubo tagalama hodaluuibao.
Eno te gita me, kulelego me, te musik waibao.
Te be posa pabode, teda eno te musik waibao.
- 9** Genuai Bidi, te eno nageba usu da wabo po
 te gasa hani tomode waibao.
Te ena tigidali tqde bidibo we bidiba pelama,
 te nago nogi ugwaba saibao.
- 10** Magi baso meni, nago da sesemane
 godolo ebo umabo mu ebao.
Te dago usu sainu ebaso da, teda te dą̄j te
 dagaluba
 usu nigi paibao.
Nago da tonaluabo po dą̄ walama,
 tama nago da me tagalubeo.
- Te nago da tonalubo sogo tigidali te dago nedebaso da,
 teda dą̄j te dagaluba usu nigeluaibao.
- 11** God, nago magi sę̄ me deli
 te dagalude te tigidali we bidiba te tiwai ola
 mao,
naga digi te polalubo bidi mu da olama,
tama nage te augwali dą̄jide ugwadu bidibao.
Te nago bomo te tigidali bulu tq pedaide
 te pepeli diliba hanilama, pedalumainu ilao.

58

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te Godigo te dwai sę ebo bidi dabeba dwai dene
mawainogo eyu, te bidigo gedu haluasa po wai*

¹ Dage te tobolu bidi dabe,
dagego te doloba pai po
te po tüde wabo da, agawe?

Te dagego tigidali bidigo po
bugagia dagalubo da homu eba, agawe?

² Mu menio. Te dagego homu
te dwai kolesagaba naga kęq pai elalubao.

Tama dagego te tigidali badu
te bidi dabe dolobo sę ebao.

³ Te dwai sę ebo bidi dabe te
augwa tigidali sogo bilibode
te wiegi yai sunumi tagalali.

Te augwali wąj boçde digi gagalali,
te augwa monu dabe eboba usu nigi peyu,
te augwaligo tibo po wabo sę naga yalio.

⁴ Te augwaligo wabo po te bidi gąq kelebo
hasamanigo
kelede elalubo te bidi isibo nabi tiwai
dao.

Augwa olo pania siyu yali, te hasamanigo ebo
tiwai,
te aga olo pania selama, te aga po te me
odobeo.

⁵ Te hasamanigo te kolesaga koneai
bidigo po me odisiąwaibao,
te agai musik wabo sogo te hasamani ho-
daluama,
tęabi emainu yai.

- Te agai ona elaidu geani,
 tama te hasamanigo me odogobeo.
- ⁶ God, nago te dwai bidi dabe dolao.
 Genuai Bidi, te augwali
 te dolama hwjibo laion tiwai ebao,
 tama tialima, nago augwali kele togolama,
 tigidali guda sayao.
- ⁷ Augwali te wę pelama,
 tama te tqde odolali menia siyu,
 hagabo tiwai emainao.
- Nago augwali agayu, tama te bidigo nosa
 agalama,
 te isibo tiwai gilama emainao.
- ⁸ Eno homugo augwali te ma damubo
 tiwai gilama emainao,
 moni dwai kukumini emainao.
- Tama augwali te wai idago haligade
 isibo tiwai emainao.
- Nosali idago aga ame nenama,
 tama te waigo giliga susiabo tiwai emainu
 yao.
- ⁹ Te polo mu tama, Godigo augwali dolaibao,
 te bidigo dwasianu ni gelibo tiwai gilama yaibao.
 Augwali te bidibo ula elalubadi,
 tama Godigo augwalide haliga sębę mu
 elama,
 tama agai augwali te pobele bage
 sąbo tiwai gilama ebo dao.
- ¹⁰ Te doloba pai bidi dabego
 te Godigo te dwai sę ebo bidi
 dabebolo te dwai dene mabo subo si,
 te augwali wiegi yai pemene yaibao.
- Te doloba pai bidi dabego sąqa

te dwai bidi dabego kanemego s̄aq̄a w̄e
telaibao.

¹¹ Tama gasa bidi dabego te tama po waibao,
“Mu dao, Godigo te doloba pai bidi dabeba
wiegi yai s̄e wei pona mawai.

Mu tama, God bidibao, tama agai te tigidali bage
te doloba pai po t̄ugo dagalaibao,” waibao

59

Polobadu Solgo bidi meba tagala palama, te
Devitgo beba tonalugi pai. Augwaligo aga ela
muainu yai. Te 1 Samuel 19:11 tede elalubo po
sua. Tialima, Devitgo megis te balia aseyu, te
dabolo bugagia ola mawai.

*Te bidigo gedu haluasa po weyu, te boi bidigo
aga me dolidali olama wai*

¹ Eno God, nago ena te boi bidi dabego
nogode ma dobola sao.

Nago ena bugagia seselalubaso,
te augwaligo ena me dolisīwaibao.

² Nago ena te dwai bidi dabego
nogode dagala sao.

Tama ena ela muainu ebo bidi dabede
nago ena ma dobola sao.

³ Augwali sua. Augwali geme dualalu,
te ena ela muainu eba.

Augwali te dwai hwjibo bidi dabe,
tama augwali sisinama, te ena dali hwjainu
ebo dao.

⁴ Genuai Bidi, augwali dali eno dwai s̄e me isiq̄yu,
tama eno nago bomai pode hagoma me ebeo,

- tama eno magi nai me delide magi dwai sę
me ebeo.
Tiali goli, augwali asesa pelama,
te ena dali hwjainu pąba bidagasai elaluali.
- 5** Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo
Elalubo God dao.
Nago polo tama ena tau sagasao.
Nage te Israel dabego God, te bidi dabe suao.
Nage polo aselama, tama te Israel hani isąwai we
bidiba
dwai dene magasobo sę yagasao.
Nago augwalide homu dene me elamu.
Te bagego wiegi yai kolesaga yaiba po wali,
tiali goli, augwaligo te dwai kolesaga
yabo homu naga elaluai.
Te augwali wei ponobo sę nago mu yao,
- 6** Te hulide augwali te genuai hanuba ma ase-
lama,
tama augwali te taun bobegelali obo
sesege badu bagula biliyu,
tama te yowi dabego wabo tiwai i ola bilai.
- 7** Odao. Te augwaligo po te dwai mu weyu,
te bainat hwą poa pai mu tiwai yali.
Tiali goli, augwaligo te po wali,
“Dego dago te po odomainu yagawe?”
- 8** Tiali goli, Genuai Bidi,
nago augwaliba dwai gisugu mu mabo dao.
Nago te tigidali Israel hani isąwai we
bidi haniba te kęne po wabo dao.
- 9** Nago naga ena dąu waliyu, tama ena tonalubao.
God, ena te nageba naga pelama,

tama ena te boi bidi dabede geme duala sabo
da.

¹⁰ Te eno God agai ena wei eyu, godolo mu elama,
tama aga aselama, ena tau sagasali.

Godigo te agai eno boi bidi dabe te
aiyaba elalubo te enabolo sumainu yaibao.

¹¹ God, te nago augwali ela mugio.

Magi baso meni, te eno hani bage augwaligo
te naide homu kone ebo tagalidailio.

Genuai Bidi, nage da tonalubo bidi dao.

Te nago bomogo naga,
nago te boi bidi dabe sela sənama,
te augwali tedela pomainao.

¹² Sesemane sogo augwaligo
te dwai sə yabo po naga weyu ebo dao.

Te augwa hagoma ebo kolesagade
te augwa dolomainu sula tagalao.

Augwaligo te nago nogide po dwai weyu,
tama sesemane sogo tibo po wabo dao.

¹³ Tama tialima, te nago haliga səbə
augwalide eyu, te augwali elao.

Te dwai sə ebo bidi dabe mu silao.

Nago te tibaso da,
tama te we bidi dabego koneama,
nage te God, nage te da Israel dabego king
bidi me,
tama nage te tigidali bulu təde
bagego king da olama,
te augwaligo konemainao.

¹⁴ Tama hulide te eno boi bidi dabe
te taunba ma aselama,
tama augwali te bagula biliyu,

tama te yowi dabego go wabo tiwai ebo dao.

¹⁵ Augwali te yowi tiwai biliyu, te uga peyu, eda asiyu,

te nai gegebo ebao,

tama te augwali haliga pągąsiąboso,

augwali te i dwai mu weyu ebo dao.

¹⁶ Tiali goli, eno te nago genuai

bomode te tęabi weyu yaibao.

Te tigidali sogo kigamude te eno tęabi genuai
weyu,

te nago ena sesemane sogo godolo ebode

te homu paliyu tiaibao.

Magi baso meni, te haniani sęgę dabe

polobadu enaba pedelali,

tama nago ena bugagia tonalu,

tama nage te eno obo tiwai elalubo dao.

¹⁷ God, nage naga te ena seselalubo bidi dao.

Eno te nago nogi uwgawa sabo tęabi po wainogo
ebao.

God, nago ena godolo mu ebao,

tama nage te eno bomai obo elalubao.

60

Devitgo te da ola mayu yai. Agai te polobadu te Mesopotemiatqede bidali bage, me Soba tqede bidali bage, te Siria dabe dalihwıjani sogo, te hani kone ma palali. Tama agai te bidi Joapte ma geasa asiyu, tama te Tamu Elalubo Tq Malude bidali, te Idom bidi dabe te 12,000 bidi ela muani, teba agai homu konema palama, te balia po asęai dao. Te 2 Samuel Dąj 8; 1 Stori Dąj 18, tede elalubo po suoao.

Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo augwali ma somainu yali

¹ God, nago da tagalama,

tama da te hwibode aiyaba
elalumainu sula tagalalio.

Nago dade wado homu elalu, tama nago te tiwai
yali.

Tiali goli, megı te nage ma asiyu,
te da ma tau sagasao.

² Nago dago tq malı emainu ilama,
tama nago te alumainu elama,
tama genuai tq dedage pedelalio.

Megı da, te tq mu dolainu ebao.

Tialima, nago ma dodolao.

³ Nago te sege hauwa te naga we bidi dabolo
mawai.

Tama nago dabolo te wain aji menama,
tumainu ebo tiwai yai.

Dago tulama, tama da te umuna pai mu pedelali.

⁴ Nago te wi pao po te nageba

lotu wabo we bidiba pusai,
te boi bidi dabego augwali dolidali weyu,
augwali wi pomainogo yali.

⁵ Da te nago bomogo ma sao,

magi baso meni, te nago da godolo mu ebo dao.

Tama tibaso, nago dago gedu haluasa po wabo
odolama,

tama da te boi bidi dabego nogode ma sao.

⁶ God te aga wiegi yai bulude bidiyu,

tama aga te po wai dao,

“Te eno hwibø boi bidi dabe aiyaba elaluama,
tama eno wiegi yai pemene mu yaibao.

Megi da, eno te Sekem bulu tō pedaibao,
 tama te Sukot tō malu bulu pesagede me,
 tama eno
 te ena we bidi dabeba dobawaibao.

⁷ Te Gileat tō pedaide bidibo we bidi
 me, te Manase hani dabe me, te eno bage
 dao.

Te Efraim hani we bidi te eno kapago
 nigai tobolu madi tiwai elalubao,
 tama eno king te eno bage Judade munama,
 elalubao.

⁸ Te eno te Moap dabe te eno sē yabo bidi
 pedalumainu elama, tama eno te Idom
 dabe
 te eno sē olo ebo bidi dabe nigilaibao,”
 wali.

“Te eno te Filistia dabe te hwjnama, aiyaba
 elalubaso,
 tama eno homu pemene eyu,
 tama i waibao,” po wai.

⁹ God, dego ena te Idomba odasa pogowe?
 Tama dego ena te bomai obo elalubo
 taunba odasa pogowe?

¹⁰ God, te nago da
 te tudiba muani homu eba, agawe?

Nage te dago ami dabe dali pisāma eba, agawe?

¹¹ Nago da tau sobaso,
 tama dago te boi bidi dabe dali hwjibaibao.

Magi baso meni, te bidi dabego naga da tau
 sobaso da,
 te olo nai tiwai naga dao.

¹² Tiali goli, te God da dali bidibaso da,
 teda dago te hwjibode te boi bidi dabe
 elaiabao.

Mu tama, Godigo te dago boi bidi dabe
aiyaba elaluabao.

61

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Te bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga
seselalumainu wai*

¹ O God, te eno nageba i wabo te nago odao.

Te nago eno gedu haluasa po waboba
bugagiaolo muao.

² Ena te ena bulu pesage digibulu bidibao,
tama eno haliga te sęgę mu ebao.

Tama tibaso, te eno nageba i weyu,
te nago ena tau somainu ebo dao.

Nago ena te geme dualabo
pesage me deliba odasa pobaso da,
teda te boi bidi dabego ena me dologobeo.

³ Magi baso meni, nago naga ena
te bugagia seselalubo dao.

Nage naga te eno bomai obo elalubao,
tama tiyu, te boi bidi dabego
ena me dolainu ebaso, te usugobeo.

⁴ Eno homugo te godolo mu eyu,
ena te nago bede bididubadi,
te ena isibo sogoba usu nabo homu ebao.

Tama ena nage pade bugagia bidiyu,
te kakaruk wai te aga idago bogo
dologode bugagia bidibo tiwai gilama
yaibao.

⁵ God, te tigidali naide eno nageba
te po dąu walali, te nago odalio.

Tama nago te nai dabe enabolo mawai,
 te nago nogi ugwaba sabo we bidi
 augwaliba mabo tiwai gilama yalio.

⁶ Nago te king te bidibo ula dali
 te hauwa kibu be bidimainu yao.

Nago aga te tqde sesabi elama, bidimainu yao.

⁷ God, nago gedude te aga sesemane sogo
 te king bidimainu ilao.

Nago aga sesemane godolo mu ebaso,
 tama te nago aga sesemane sogo bugagia
 tonaluao.

⁸ Nago tama tibaso da,
 teda te tigidali side te eno polobadu
 te po nageba dą̄ walali po, te eno wali
 peyu,
 tama eno nago nogi ugwaba sabo tę̄abi po
 te sesemane bidata pabo sogo udaibao.

62

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

God deligo naga da tonalubo dao

¹ Mu tama, eno konealubo homu te God deliba
 naga dą̄ weyu, tama sagia siyu,
 tama eno te agai ena tau sabo tonalubo dao.

Aga deligo naga te ena ma selama,
 tama ena bidibo ula dali bidibo dao.

² Agai deligo te ena tonalu, tama ena tau siyu
 ebao.

Tama aga deli naga eno bomai obo elalubao.

Tama tiyu, te hwı̄bo side ena me hagagobeo. Mu
 menio.

- ³ Ena dali boi homu ebo bage, nisu naga sogo
dagego
 ena dali hwijyu, te ena dolainu ebawe?
Dagego homugo ena te obo tomage
 me deli te tulaluama,
 te mu togwa pabo tiwai gilama emainu ebao.
⁴ Eno genuai nogi elalubadi,
 tiali goli, te dagego eno genuai nogi dolainu
 ebaо.
Dagego te tibo po wabo
 godolo homu mu ebo dao.
Dagego te Godigo enaba wiegi yai sę yabo po
 pusai,
 tiali goli dagego haligade dagego
 te tama weyu wali, “Dago homugo te Godigo
 aga dolomainu homu ebaо,” po wali.
⁵ Eno konealubo homu te God deliba
 naga dąу wabo dao.
Tama eno te agai deligo ena tau sabo tonalubo
 dao.
⁶ Agai deligo naga ena tonalu, te ena tau sabo
 dao.
Tama aga deli naga eno bomai obo elalubao.
Tama tiyu, ena te hwıbo side me
 hagagobeo. Mu menio.
⁷ God deligo naga ena ma sali,
 tama aga digi enaba te genuai nogi mani.
Aga te ena tonalubo bomai bidi te bidibao.
God aga digi aga te eno bomai obo elalubaso,
 tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.
⁸ Eno hani dabe, sesemane sogo dagego
 te Godiba konealubo homu dąу waiyao.
Dagego te duga tigidali sęge me,

te tigidali homu te agaba pusao,
 awe, bidigo te wę gelibo tiwai eyu yao.
 Magi baso meni, da te agaba pelama,
 bugagia bidainu te tama tiao.

⁹ Te we bidi da, augwali e tiwai dao.
 Te olo we bidi dabe te pedauwalide
 olo mobo pedalubo tiwai te ebao.
 Tama te genuai namba elalubo bidi dabe
 augwali me, te olo nai tiwai naga yai.
 Te augwali dago dagalobaso da,
 teda augwali te sęgę mu elalusiąbo
 te dago me suaibao.
 Te augwaligo sęgę te pedauwalidu
 pedalubo mobogo sęgę dali usu egobeo.
¹⁰ Tama tibaso, dagego te tama homu igimio,
 "Te hwjibō kolesaga me,
 te nai dabe wi sabo kolesaga me,
 te wiegi yai kolesaga da weyu,
 tama da te mone bidi pedalubaso,
 te usu yaiba," homu me igio.
 Ma, te dagego mone me doado bage
 te hauwa pedalubaso da,
 teda dagego te nai dabeba naga duga
 homu mugio. Te usu egobeo.

¹¹ Godigo te tama po wabo te eno odali,
 "Ena God, eno te genuai bomo elalubo dao," wali.
 Me ma, e tama po wabo eno hauwa sogo odali,
¹² "Tama sesemane sogo eno te
 tigidali we bidi godolo mu ebao."
 Te po wabo si eno mu odalio.
 Genuai Bidi, nago te da tigidali

we bidigo ebo kolesagade usu nama,
te sę wei si ma ilibo dao. *

63

Devitgo te balia aşəani, te aga te Juda bagego
te bidi meni yai bulude bidali sogo, teba kone
paliyu, te balia aşəai. Te 2 Samuel 15:23-28, tede
elalubo po suao.

*Te bidigo homugo te God aga dali bidimainu
homu eyu, gedu haluasa po wai*

¹ O God, nage eno God dao.

Eno nage gegebo sę bomo ebao.

Te eno homu ogwa waigo te nage dali
bidabo homu godolo mu ebao.

Eno tigigo me, te nage dali bidabo homu godolo
yali,

te bidi te wę meni yai wa pai bulude
te wę nogonego sabo tiwai gilama yai.

² Eno nage te naga mena wiegi yai bede
mu suabo homu elama,

tama eno homugo te nago genuai
bomo te enabolo ola momainu
homu yali, tama nago genuai
nogi yai ula me te ola momainu yai.

³ Te e təde bidibo ula te wiegi yai yai,
tiali goli nago te da sesemanne
godolo ebo wiegi yai kolesaga te po-
lalubo dao.

Tama tiyu, eno nago nogi uwababa sabo dao.

⁴ Te eno nageba usu da weyu,
tama nago nogi uwababa sidubadi,

* **62:12:** Jop 34:11; Jer 17:10; Mat 16:27; Rom 2:6; Ped 2:23

- te ena isibo siba usu naibao.
 Te eno nogo uwaba selama,
 tama nageba gedu haluasa po waibao.
- ⁵ Te eno homu ogwa wai mobo
 te wiegi yai mu elalubao,
 te bidigo wiegi yai nai dabe tulama,
 tama te usu yai tiwai gilama yai.
 Tama ena wiegi yai pemene elama,
 tama nage nogi uwaba sabo dao.
- ⁶ Te ena betba pigilubo sogo,
 te eno nageba homu kone palu ebo dao.
 Te hulide eno homu kone nageba naga ebo dao.
- ⁷ Magi baso meni, nago ena sesemane sogo tau
 sali.
 Ena nage pade bidali,
 te kakaruk wai te aga idago bogo
 dologode bidibo tiwai gilama eyu,
 tama eno te wiegi yai pemene ebo balia po wali.
- ⁸ Ena nage dali bilibaso,
 tama nago ena bugagia tonalubo dao.
- ⁹ Tama te ena ela muabo homu ebo
 bidi dabe, teda augwali
 te isibo bidi dabego pesageba dulaibao.
- ¹⁰ Te hwjbo side augwali isibaso,
 tama te uni yowi dabego augwaligo
 tigi te pesela tuaibao.
- ¹¹ Tiali goli, ena king da, te eno wiegi yai pemene
 te nage Godiba yaibao.
 Te bidi dabego nogo guni sisu muyu,
 tama nago nogi weyu, tama augwa
 po däü wabo bidi dabe,
 te augwaligo nage wali pabo bidi dabe,

augwa te wiegi yai pemene mu emainao.
 Tiali goli, nago te tibo po wabo bidi dabego
 pedauwali pania somainu yaibao.

64

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo aga tonalumainu yali

¹ O God, eno sęgę te genuai elalubao.

Nago eno gedu haluasa po wabo odao.

Ena te boi bidi dabede wi ebao.

Nago ena tau sobaso da,

te ena augwaligo ela muainu ebaso,

te usu me egobeo.

² Te dwai sę ebo bidi dabego te

ena ela muabo sunumi gegebaø,

tama augwali sisinama, te elainu ebao.

Tama te nago ena seselalubaso da,

teda augwaligo enaba te dwai sę me egobeo.

³ Te bidi dabego po te mu poa pelama,

tama te bainat hwągo ena togobo tiwai ebao.

Te augwaligo dwai pogo enaba ponama wali,

te bidigo enesigiba ene nanama,

te bidi usu sabo tiwai gilama ebo dao.

⁴ Augwali te geme duala selama,

tama te wiegi yai bidiba enego enani.

Augwaligo te gagamua siyu, te wi me isiąma,

tama augwaligo polo eneyu ebo dao.

⁵ Augwaligo augwa digi dąu waliyu,

tama te dwai kolesaga ebo dao.

Augwaligo te gasa bidi tola somainu yabo

te bono gagą muabo po miani.

Tama augwa te tama homu yali,
 “Te mena bidi me deligo te da me sugobeo,”
 wai.

⁶ Augwaligo te dwai kolesaga meba
 yabo po mia selama, tama augwa te po
 wai.

“Dago yabo te dwai kolesaga me deli
 te homugo koneanio, tama te dago yainu
 ebo sę
 te bidi me deli gegeyu,
 koneainu ebaso, usu egobeo,” te po wai.

Dago te bidi dabego haligade elalubo
 homu kolesaga te koneabo usu egobeo,
 te geme mu dualalubao.

⁷ Tiali goli, te Godigo augwali
 te agai enego enebaso da, tama polo mu
 tama,
 te genuai keni pedelaibao.

⁸ Augwaligo te gasa bidi dolabo po wai,
 tama tibaso, te Godigo augwali dolaibao.

Te augwali subo bidi dabego
 te augwaliba te augwaligo dwai gisugu mu mayu,
 tama tobolu peme yaibao.

⁹ Te tigidali we bidigo Godiba wi yaibao.

Tama augwaligo Godigo
 te yali sę dabede po mimi peyu,
 tama tede sesemane homu kone palaibao.

¹⁰ Te tigidali doloba pai we bidi augwaligo
 te Genuai Bidigo yali sęde
 wiegi yai pemene yaibao,
 tama augwali agaba pelama,
 te dwai sęde geme wi duala sigi paibao.

Tama te tigidali doloba pai we bidi augwaligo
te Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.

65

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Augwa wiegi yai pemene elama, te Godiba usu
da weyu, gedu haluasa po wai*

¹ O God, da te Saionba pelama,
tama nago nogi ugwaba saibao.

Te kolesaga ebo te usu mu yaibao.

Tama dago te po dą̄u waliyu,
te polobadu yaiba wali sę̄ tigidali usu nama
yaibao.

² Nago dago gedu haluasa po wabo odobo dao.
Tama tibaso, da tigidali we bidi te nageba asobao.

³ Dago te dena yali dwai sęde homu
kone palu tama tiali.

Te dena dwai sę̄go da aiyaba mu elaluali,
tiali goli, dago koneani, te nago dago dwai sę̄
te dagala sawaibao wabo dao.

⁴ Te nago sa munama,
tama nago pą̄ba odasa pabo bidi
dabe, augwa te wiegi yai pemene emainao.

Te tigidali wiegi yai sę̄ yabo kolesaga
nago dabolo te moni lotu be tempelde,
te nago wiegi yai tedali bede mawai,
tego da mu usu naibao.

⁵ God, nago naga te nago da
te boi hwibode ma selama,
tama da bugagia bidibo dao.

Nago dago gedu haluasa po wabo odao.

Te nago da ma sainu yali s̄e te s̄e mu yai.

Te dade te digibulu mu

te tigidali t̄o habude bidibo bage dabe,
tama te augwa pesageba sabolainu,
te tamu ąj nogeali,
augwaligo konealubo homu nageba
dą̄u mu wabo dao.

6 Te nago bomogo te bulu du dabe pedalumainu
elama,

tama augwali te augwa pesagede elalubao.

Nago bomo te genuai mu dao.

7 Nago naga te tamu ąj moni dini ebo,
te wę kulukulu wabo me isimainu ilibo dao,
tama nago te bidi dabego
hw̄ibo me togolobo dao.

8 Te tigidali t̄ode bidibo we bidi dabego
nago te ebo s̄e dabe sulama,
tama tigidali te nagede wi ebao.

Te giliga pedalubo badu, me te giliga dega
sigilubo badu
bidibo we bidi augwaligo
te nago ebo s̄e tigidalide homu kone palama,
tama augwaligo te wiegi yai homu pemene
elama,
te nageba i wabo dao.

9 Nago te tulubage tagala palu,
te tama tebogo naga nago te t̄o bugagia
tonalubao.

Tama nago te t̄o ili hauwa pedalumainu ilama,
tama te nai bugagia holobao.

God, nago te wę dabe tigidali badu muai
elalubao,
tama augwali te me sula sabeo.

Tego te nai hauwa pedalumainu ilama,
tama te we bidi dabego sobao.

Te sę nago digi ebo dao.

10 Nago te tulubage hauwa
te tigidali giba tulumainu elama,
tama wę te tq̄ tomode elalubao.

Węgo te tq̄ nagame ilibaso,
tama nai bugagia holobo dao.

11 Nago wiegi yai sę daba eyu,
tama nago te nai hauwa pedalumainu yai.

Te nage gasa me deli pobaso me,
nago tede me te nai wiegi yai hauwa
pedalumainu ebo dao.

12 Te tigidali bulu pesagede te bulmakau me
sipsip dabego tuabo nosa te paganaluali.

Tama te dwasianu bulu du dabede
te gigo pagawai elalubao.

13 Te sipsip hauwa mu te nosa elalubo
pesagede mu paganalubao.

Te bulu dabe odogo tomode te wit nai mu
paganalubao.

Tama tigidali nai te wiegi yai pemene ebo dao.

66

*Augwaligo te wiegi yai pemene elama, tama
Godiba usu da po weyu, balia po wai*

1 Te tigidali tq̄de we bidi,
dago wiegi yai pemene elama,
tama bomonama i weyu,
tama Godigo nogi uwabasaao.

2 Te balia po weyu,
te agai genuai nogide po pusao.

- Te agai genuai nogi te ugwaba mu sao.
- ³ Dago te tama po Godiba wainao,
 “Te nago ebo sę tigidali te wiegi yai mu ebao.
Te nago bomo genuai ugwanu mu igulai
 elalubao,
tama nago boi bidi dabe te wi mu elama,
tama augwali te nago gesabidiba pibia
 sagaselama,
 te kidu sugunagasobo dao.”
- Te tobage po wainao.
- ⁴ Te tqde we bidi tigidaligo nageba lotu waibao.
Augwa te balia po weyu, nago nogi ugwaba sabo
dao.
- ⁵ Dage aselama, te Godigo yali sę suiəo.
Te genuai genuai sę dabe agai
 te we bidi dabe tomode yai dao.
- ⁶ Agai te tamu ąjigo pesage
 te wa pai pedalumainu ilama,
 tama dago wąj nōq dabe tedu pelayu,
 tama te wę nogegi pai.
- Tede te augwaligo Godiba wiegi yai
 homu pemene yai dao. *
- ⁷ Agai te genuai bomo elalu, tama aga te king
 sesemane
 bidada peyu, bidada pobao.
Tama agai te we bidi hani tigidaligo
 ebo sę tigidali te bugagia subao.
Tama tiyu, te meba hanigo te Godide hagoma
 yabuo.
- ⁸ Dage tigidali hani, dagego

* **66:6:** Sai 14:21; Jos 3:14-17

- te dena God nogi ugwaba sião.
 Dagego te God nogi ugwaba sabo,
 tama te we bidi dabego odaibao.
- ⁹ Agai da tonalubaso,
 tama da te bidibo ula dali bidibao,
 tama agai da te dwai sègèba
 tululumainu me sula tagalubeo.
- ¹⁰ God, nago da usu siyu, te bidi dabego
 te wiegi yai kapa silva te siago ulama,
 tama te hogomu kakali sela sàbo tiwai ebo
 dao.
- ¹¹ Nago da te bono gagago tola selama,
 tama nago genuai sègè daba muani.
- ¹² Nago te boi bidi dabego da mu agala somainu
 ilali.
 Tama da te sia dobadi te sia dabo
 tomodu bilali tiwai eyu,
 tama te asobo wè tomodu pabo yali.
 Tiali goli, megì nago da te wiegi yai
 pesageba odasa aselama, bidibao.
- ¹³⁻¹⁴ Polobadu te sègè enaba pedalubaso,
 tama eno nageba po dàù weyu,
 te siaba tigidali ulama, domainu ebo ofa
 mawaiba po wai.
- Eno te dàù walali po me konealuyu,
 tama tialima, eno te ofa dabe nageba selasa
 asaibao.
- Te eno nago tempel beba te hasa dabe sela
 aselama,
 te siaba ulumainu yaibao.
- ¹⁵ Te eno te nisali kibu hasa dabe te altade ulama,
 tama eno nageba te ofa mawaibao.
 Awe, eno te omai sipsip dabe ulama,

tama nago te ofago te denami ebo
te wiegi yai odaibao.

Tama eno te omai bulmakaugo,
me te omai memego te ofa yaibao.

16 Dage te God dologode bidibo
we bidi dabe, dage aselama, te eno po
odagasião.

Te eno dagebolo te tigidali sę po
te Godigo ena tau selama, yali sę po waibao.

17 Polobadu te eno agaba i weyu,
te ena tau sao olama,
tama eno aga nogi ugwaba sabo
balia po wainu sisi ilali.

18 Tiali goli, eno homugo te eno dwai
sę ebo kolesaga te olo nai tiwai da
wagi sogo da, teda Genuai Bidigo
te eno gedu haluasa po wabo
te me odogi menigi dao.

19 Tiali goli, Godigo eno wabo po odalio.

Mu tama, agai eno gedu haluasa po wali odai
dao.

20 Eno God nogi ugwaba sobao.

Magi baso meni, agai eno gedu haluasa po
te tudiba me musiąwai,
tama agai te enade godolo mu
sesemane ebo te me dagala sabeo.

67

*Te Godiba wiegi yai pemene eyu, wabo tęabi po
e dao*

¹ God, nago te olo tau sabo

wiegi yai kolesaga dabolo elama,
tama daba te wiegi yai sę yao.

Nago daba homu kone palama, tama da tau sao.

² Tama tiyu, te tigidali we bidigo
nago kolesaga te konemainu elama,
tama tigidali hanigo te nago
augwali ma saiba weyu,
te augwaligo konemainao.

³ God, eno homugo te tigidali bagego
nageba wiegi yai pemene elama,
tama nago nogi ugwbaba somainu yao.

⁴ Tigidali hani we bidi te bugai haliga elama,
tama wiegi yai pemene ebo tęabi emainu
yao,
magi baso meni, te nago tigidali
we bidigo kolesaga te doloba pai
po tų ebogo dagalaibao,
tama nago te we bidi hani dabe
te wiegi yai sunumidu bugagia
bilimainu dodolobo dao.

⁵ God, eno homugo te tigidali bagego
te nageba wiegi yai pemene elama,
tama nago nogi ugwbaba somainu yai dao.

⁶ Te wiegi yai nai hauwa dago tqde pedelilio.
God, aga te dago God, agai
te dabolo wiegi yai sę bugagia mu yai.

⁷ Mu tama, Godigo te wiegi yai sę dabolo bugagia
yai.

Te tigidali tqde we bidite aga dologode bidaluao.

68

*Te Israel dabe augwali te Godigo tau sobaso,
wiegi yai pemene yali*

¹ God te polo asomainu elama,
tama aga boi bidi dabe
selā sāmainu yai.

Te Godiba boi bidi ebo bidi dabe,
augwali te agade wi pabo dao.

² Waligo te hano sela sābo dao,
te tama tiwai gilama naga Godigo
te boi bidi dabe sela sāyu tiaibao.

Siago te kandel ili posolo ilibaso,
tama ili te wę tiwai pedelaibao.

Te tama tiwai naga te dwai sę ebo we bidi dabe
te augwali God gedude dolaibao.

³ Tiali goli, te doloba pai bidi dabe da,
te wiegi yai pemene elama,
tama augwa te God gedude
bugai haliga yaibao.

Augwa te wiegi yai pemene umabo mu yaibao.

⁴ Dago te Godigo nogi ugwaba sabo tęabi po wao.
Aga te pō dabede dugulasa, tama pabo dao.

Agai sunumi dodolao.

Aga nogi te Genuai Bidi dao.

Dago aga gedude wiegi yai pemene yao.

⁵ God te aga gasa wiegi yai bede bidiyu,
tama agai te aga aya ida isai
wai puluba dabe tonalubao.

Tama agai te wilawe we dabe, te agai tau sabo
dao.

⁶ Agai te bidi me we agaduba deli

bidibaso, te be menama,
 tama augwa tede bugagia bidimainu ebo
 dao.

Tama agai te kalabus bidi dabe
 augwa te kalabus silimainu elama,
 tama augwa pesagede te bugagia bidimainu
 ebo dao.

Tiali goli, te sę hagoma ebo bidi dabe,
 teda dwai pesageba mu bidigi paibao.

7 God, polobadu te naga
 we bidi dabede nage poligi sulama,
 tama nago augwali odasa asiyu,
 tama nage te magi nai meni yai
 te tq wa pai bulude bilali.

8 Te sogo te tq geq elama,
 tama tulubage genuai aiyaba tulali,
 magi baso meni, God, nage asalio.

Mu tama, te da Israel dabego God nage asobaso,
 tama te Sainai bulu du geq
 umabo mu yai dao.*

9 God, nago te moni tulubage te
 naga tqba tulumainu elama,
 tama nago te e tq dwali te
 wiegi yai ma pedalumainu ilai dao.

10 Te naga we bidi augwali bidabo pesage
 te tqde nigelama, bidai.

Nage te wiegi yai mu,
 tama te nago te magi nai doado bage
 meni yai bidi dabe te nai mayu yai dao.

11 Genuai Bidigo te aga we bidi dabeba po mawai,

* **68:8:** Sai 19:18

tama we hauwago te po pusugi pai.

¹² Te po e tama wali, "Te king dabe dali
te tigidali ami dabe me, tigidali te wi palio,"
po wai.

Tama te augwa bidali pesagede bidali we dabego
te augwa bidi dabego hwijyu sali
doado bage te dobayalio.

¹³ Te we dabe te silvago, me golgo
te gasagi yai au mu elama,
tama augwa te tonani te gasa
wiegi yai ba sawi yai tiwai yali,
tama aga te silvago ula tiwai yali,
tama aga bogo te golgo gegemani ebo tiwai
ebao.

Tiali goli, magi baso bidi meba
te sipsipgo obo tomode bidibawe?

¹⁴ Te Tigidali Bomo Elalubo Godigo
agai te king dabe te Salmon bulude
selā sānama, wi pelawali sogo,
teda agai te talua ge ais tulubage
te bulu duba tulumainu yai dao.

¹⁵ Te Basango bulu du te moni bage mu dao.
Aga te sau pado hauwa mu elalubao.

¹⁶ Nage te sau pado hauwa dalubo bulu du da,
magi baso nago te God aga
dugulaluainu ebo bulu du sulama,
tama nago homugo
te olo nai tiwai da homu ebawe?

Genuai Bidi da, te bulu dude
bidada pidu, bidada paibao.

¹⁷ Genuai Bidi te hwibō bomai hauwa

tausen karisde dugawali ami bidi dabe dali
asaibao.

Aga te Sainai bulu duba aselama,
tama aga te gasa wiegi yai be mu
tomoba bula sagasaibao.

18 God te ugwanu mu yai bulu duba holama,
tama agai te kalabus bidi hauwa sela pai.

Agai te hagoma ebo bidi dabego
te aga dali hwjani bagego nogode
te haniani wiegi yai nai sela peyu, aga dali
pali.

God, Genuai Bidi, te bulu dude bidaibao. *

19 Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

Tigidali side agai dago sęgę tololo dao.

God deligo naga da ma siyu ebo dao.

20 Dena Godigo digi te da tau siyu,
tama da bugagia bidibao.

God, dena Genuai Bidigo,
te da tau sobaso, tama da me isibeo.

21 Mu tama, Godigo te aga boi bidi dabe mu
dolaibao,
te dwai kolesaga sesemane wali pabo
bidi dabe te tama tiaibao.

22 Genuai Bidigo te tama po wali,
“Te eno dagego boi bidi dabe te Basande
selama, ma odasa asaibao,” wali.

“Tagalao te tamu ai dologode mu bidibo,
tede eno augwali ma odasa asaibao,” wai
dao.

23 “Te dagego duga boi bidi dabeba

* **68:18:** Ef 4:8

te dwai dene mobaso,
 tama dage bugai haliga yagameo.
 Tama duga yowi dabego te boi bidi
 dabego kaneme te homu usu nama
 wali peyu, te kaneme tuaibao.”

²⁴ God, me eno king, tigidali we bidigo suali,
 nago te hwibode ugaba ela holama,
 tama nage wiegi yai pemene dali asobo suali.

Tigidaligo nage te naga gasa tedali
 wiegi yai be tomoba soabo suai.

²⁵ Te təabi wabo bidi dabe augwali poligi soali,
 tama te musik elibo bidi dabe
 augwali nosali asali,
 tama te dwasianu habidi elibo gesi
 wegi ogwa we dabe, augwali te tomodu
 palio.

²⁶ Augwaligo təabi po te tama tiwai po wai,
 “Da Godigo we bidi, da sisinanio,
 tialima, dago te Godigo nogi ugwaba sao,” po
 wai.

“Da te Israel hani dabe, dago te Genuai Bidi nogi
 ugwaba sao,” wai dao.

²⁷ Te Benjamingo dwasianu hani dabe
 augwali polasa pai.

Tama te Juda tobolu bidi dabe dali,
 te Juda we bidi dabe dali,
 augwali te Benjamin wali pai.

Tama te Sebulungo tobolu bidi dabe me,
 te Naptaligo tobolu bidi dabe me,
 te augwali nosali pali.

²⁸ God, nago te naga bomo dabolo ola mao.

Polobadu nago te bomogo naga da tau sai dao.

29 Te king dabe nageba te wiegi yai
 olo maiyabo nai presen dabe seselama,
 tama nageba menama,
 te nago moni lotu be tempel
 te Jerusalemba mawai dao.

30 Nage te naga tempel bede bidiyu,
 tama nago te Isipba wado ilao,
 te uni hasa te wę pude bidibo tiwai ebao.

Nago te we bidi hani dabe wado ilama,
 augwali te omai kibu bulmakau
 te augwa wai puluba dabe dali bidibo tiwai
 ebao.

Te augwaliba wado iliyu,
 te augwaligo nageba kidu sugunama,
 tama augwa silva dabe te nageba momainao.

Nago te hwjabo homu ebo we bidi dabe
 te sela sayu, ela gudulao,

tama augwa wi tedela pomainao.

31 Te Isip kingo te polalubo bidi dabe
 te Jerusalemba tagala palama,
 te nago po odomainu yaibao.

Tama te Itiopia dabego nogo ugwaba siyu,
 tama nageba gedu haluasa po waibao.

32 Dage te gasa hani we bidi dabe,
 dagego te tęabi po dabe te Godiba weyu,
 te aga nogi ugwaba sao.

33 Agai te dagalude bilibao,
 tama te dagalu polobadu digi elaluai.

Odao. Godigo te be kulukulu wabogo
 i bomonama mu wabo dao.

34 Dage tigidali we bidigo te Godigo
 genuai bomode po haninama pusao.

Aga te Israel dabego king dao.
 Dago agai genuai bomo te dagalude subo dao.
³⁵ Te Israelgo God te aga wiegi yai tedali bede
 bidibao,
 tama dago te Godide wi yao.
 Agai te aga we bidi dabeba te genuai bomo
 mobao.
 Te God nogi ugwaba sao.

69

*Bidigo te Godiba hanalu, aga tau somainogo
 yali*

¹ God, ena tau sao.
 Wę te pedelama, te eno dogoniba usu igulalio.
² Ena te genuai aji pu tomoba hoa sigiluai.
 Te ena doligiluabo madi te tq dili yai me elalubeo.
 Ena te wę ge bo delama,
 te aiyanu mu igulai madi bilibao,
 tama te ge bo dali węgo
 ena mesegelainu mu ebo dao.
³ God, eno nageba te i wedu wedu gebo sę
 edubadi,
 tama eno bomo te silalio.
 Tama eno dogoni wa pelama,
 tama eno gedu dene yai,
 magi baso meni, eno te sesabi elama
 gana nago ena tau sabo tonaluai.
⁴ Te enaba odolali boi bidi ebo
 bidi dabe, augwali te hauwa umabo mu dao,
 te eno toboli nisigo namba
 te augwalide usu isławai.
 Te boi bidi dabego enaba dwai sę yainu yali,

tama augwaligo te ebo kolesaga pagede tibo
po wali.

Te bidi dabego bomo mu elama,
te ena ela muabo homu yali.

Eno te augwaligo nai doado bage me deli
te eno wi me sabe, tiali goli augwaligo
te po hauwa enaba kisilama wali.

Tama tialima, eno ena doado bage digi
te augwaliba mawai.*

⁵ God, nago ena koneanio, ena te kolesaga
geda mubo bidi naga dao.

Te eno dwai sę yali dabe
te nago gedude geme me duala sabeo.

⁶ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo
Elalubo God da, nago eno te kolesaga meba
emainogo eyu,

te konealubo homu dąu wali
bidi dabe hale somainu elamu.

Te da Israelgo God, nago eno te
kolesaga meba emainu eyu da,
te bidi dabego te nageba lotu po wabo
we bidi dabeba te po dwai omainogo elamu
dao.

⁷ Eno nage wali pobaso,
tama te bidi dabego posobo po enaba weyu,
tama augwaligo ena hale emainu ebo dao.

⁸ Te eno ama dede augwaligo ena
te gasa hani bidi tonobo tiwai yai.

Tama ena hani we wai sibigo ena
te augwaligo digibulu bidi tonobo
tiwai gilama yai dao.

* **69:4:** Tib 35:19; Jon 15:25

- ⁹ Eno te nago tedali wiegi yai be te godolo mu elama,
 tama eno te be wiegi yai bugagia elalumainu, te sę bomo ebao.
 Te bidi dabego nageba wabo dwai po,
 tama te po enaba me boaga sobao. *
- ¹⁰ Eno te nai me habu seliyu elama,
 tama te kolesaga ebogo te nago gedude ena digi
 te ena aiyaba elalubao.
- Tiali goli, te we bidi dabego enaba po dwai wai.
- ¹¹ Eno te homu dene ebo ugwa gudali,
 tiali goli, te bidi dabego enaba dwai po weyu,
 tama posobo po enaba wai dao.
- ¹² Te bidi dabe sunumiba sisinama,
 tama enade po miani.
 Tama te wain wę tulama, te gęq ebo bidi dabego
 te balia mebade te dwai po enaba weyu yali.
- ¹³ Tiali digi tagalao, eno te nage
 Genuai Bidiba gedu haluasa po waibao.
 God, te me sogo deli nago digi te sa muani sogo,
 nago te eno gedu haluasa po wali wei ponao.
 Nago tama tiaibao, te magi baso meni,
 nago te ena godolo mu elama,
 tama nago ena ma sabo po dąq walali,
 tama nago tibo po me wagobeo. Mu menio.
- ¹⁴ Nago ena te wę pude ma sobaso da,
 teda ena te tomoba hoa selama,
 tama tede me hagagobeo.
- Nago ena tonalubaso, te boi bidi dabego
 ena me dologobeo,
 tama te pu aiyanu igulali węgo

* **69:9:** Jon 2:17; Rom 15:3

te ena me mesegeligobeo.

15 Nago ena te ge bo dali węgo somainu me elamuo.

Tama nago ena te wę ge bo aiyanu igulali
węde hagamainu me elama,
te isibo gę pagego ena elalumainu me elamu elao.

16 Genuai Bidi, sesemane sogo
nago ena godolo mu ebo tama te wiegi yai
mu da,
tama tiyu, te nago eno gedu haluasa
po wali wei ponao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
umabo mu enaba eba wida,
teda nago ena tau sagasao.

17 Ena naga sę bidi da,
tama tiyu, nago enade geme me duala selamu.

Eno sęgę genuai elalubao,
tama tiyu, nago asesa polo tama
te eno gedu haluasa po wali wei ponao.

18 Nage ena pąba aselama, tama ena ma sagasao.

Nago ena te ena boi bidi dabego nogode ma sao.

19 Te bidi dabego enaba po dwai wabo
te nago koneanio.

Tama augwaligo te ena hale emainu eyu,
tama ena nogi aiyaba elalubo me,
te nago koneai dao.

20 Te po dwai wabogo eno homu kolesaga
dolama,
tama ena haliga sęgę umabo mu elalumainu
yai.

Tama eno bomo meniyu, me elalubeo.

Eno homugo te bidi mebago
 ena homu dene yaiba homu yali,
 tiali goli me deli meni yai.

Tama eno homugo te bidi mebago
 te enabolo te haliga dą̄ walobo wiegi
 yai po
 meba mayu, waiba homu yali,
 tiali goli, te menio.

²¹ Te eno nasi ebo sogo,
 augwaligo te dwai marasin ena mani.
 Te ena dogoni wa pobaso,
 tama augwaligo te ha ebo ą̄j nogi
 viniga naga ena mayu yai dao.*

²² Tialima, nosali augwali
 te genuai nai tuboba sisinani sogo,
 eno homugo tego augwali dolomainu yao.
 Tama augwaligo te ofa me nai dabe sesebaso da,
 teda tego te augwali tulaluama,
 hagamainu emainao.

²³ Te augwali gedu hulia somainu elama,
 te augwaligo ma tonono yainu ebaso,
 te usu munu ma egobeo.
 Te augwali tudi dili dolobaso da,
 te augwali bomo elama dolalubaso,
 te usu me egobeo.*

²⁴ Nago augwaliba te wado umabo mu eyu,
 tama augwaliba dwai dene mao.
 Tama nago haliga sę̄bę̄go te augwali selama,
 tama augwali hagamainu yao.

* **69:21:** Mat 27:48; Mak 15:36; Jon 19:28-29
69:23: Rom 11:9-10

- 25 Te augwali bidalubo pesage te olo elalumainu
elama,
tama nago augwali me deli te bede
bidibo ula dali bidimainu me elamuo. *
- 26 Te bidi mebabolo nago hasiabolo
te augwa yali dwai sę wei ponani bidi dabe,
te dwai sę ebo bidi dabego
augwaliba dwai dene mabo sę idubao.
Nago te bidi meba tigiwali togolama,
te augwaliba dene mani bidi dabe,
tama te dwai sę ebo bidi dabego posobo po
weyu,
tama augwaliba sęgę mayu ebo dao.
- 27 Nago te dwai sę ebo bidi dabego dwai sęde
te homu kone ebo me gegeda paligio.
Tama nago te naga hani tomoba asomainu me
igio.
- 28 Nago augwali nogi
te bidabo ula elalubo bukude
elalubo nogi sela sayaو.
- Tama nago te augwali nogi te
doloba pai we bidi dabego nogi dali
elalumainu me elamu dao.*
- 29 Tiali goli, ena te genuai sęgę me dene tolali.
God, nago ena ma selama, tama ena usu ma ilao.
- 30 Te eno tęabi weyu, tama God nogi uwaba sai,
tama te eno agaba usu da po weyu,
tama agai genuai nogide po hanilama pu-
saibao.
- 31 Tama Genuai Bidigo te kolesaga wei mu ebao.
Agai te bulmakaugo ofa ebo te wei eyu, godolo
me ebeo.

* **69:25:** Tpi 1:20 * **69:28:** Sai 32:32; Ped 3:5; 13:8; 17:8

32 Te sęge tolali we bidi dabe augwaligo te sulama,
tama wiegi yai pemene yaibao.

Tama te Godiba lotu wabo we bidi dabe,
augwaligo te bomo ma saibao.

33 Genuai Bidigo te doado bage
soq pabo we bidi dabego
gedu haluasa po wabo odali,
tama agai te aga we bidi dabe te kalabuside
bidibo bage
te homu kone ebo me tagalugobeo.

34 Dagalu dali, tq dali, tamu ąi,
me te tamu węde elalubo tigidali
sugę dabe, dage tigidaligo te God nogi ug-
waba sao.

35 Magi baso meni, Godigo te Saion
we bidi dabe te boi bidi dabego
nogode ma dobola selama,
tama agai te Juda dabego taun ma nigaibao.

Agai tama tiyu, tama te Godigo
hani bage augwa te taunde bugagia
bidiyu,
tama te tq tigidali somainu yaibao.

36 Te Godigo sę bidi dabego wai te noq dabego
te tq te augwaligo saibao,
tama te God godolo mu elama,
wei ebo we bidi dabe da,
teda augwali te tqde sesemane sogo
bidada peyu, bidada paibao.

70

Devitgo te balia po aseai. Te Godigo olo tau sali wiegi yai kolesaga yalide, te augwaligo homu kone ma palubo sogo da, teda augwaligo te balia wai dao.

Bidigo te Godigo aga tau somainu gedu halu-aso po wali

¹ God, nago ena ma sao.

Genuai Bidi, nage polo aselama,
ena tau sagasao.

² Bidi mebago ena ela muainu ebao.

Tama tialima, nago augwali homu puna palama,
tama augwali aiyaba mu elaluao.

Tama bidi mebago eno segede wiegi yai pemene yali.

Nago augwali ibaba ma kilasa pomainu elama,
tama dwai hale somainu yao.

³ Bidi mebago enaba posobo po wali.

Tialima, nago augwali mu dwai ilama,
tama augwali hale mu emainao.

⁴ Tiali digi, te nageba asobo we bidi
augwali da, augwa te bugai haliga elama,

tama nageba pemene emainu yao.

Te tigidali we bidi nago augwali ma sali,
tama te nago augwaliba yali sede

te augwaligo wei mu yai,

augwa te tiwai po omainu emainao,

“Godigo nogi ugwanu mu elalubao.”

⁵ God, eno bomo meniamma, tama ena digi
ena ma tau sabo usu isawai.

Tama tialima, nage polo enaba asao.

Genuai Bidi, nago naga nago ena tau selama,

ena ma sali bidi dao.
 Tama tialima, nago sesabi gana elama,
 me tonalugio. Polo asao.

71

Monu dabe bidigo gedu haluasa po wali

- 1 Genuai Bidi, ena nage dali bidibaso,
 tama te boi bidi dabego ena me dologobeo.
 Nago ena te augwaligo elalumainu me sula
 tagaligio.
- 2 Nage doloba pai mu da,
 tama tiyu, nago ena tau selama,
 tama ena te boi bidi dabego nogode ma sao.
 Nago eno gedu haluasa po wabo odama,
 tama ena ma sao.
- 3 Nage te bomai obo tiwai elalu,
 tama te bomai be tiwai elalubaso,
 teda ena te tomoba aselama,
 tama nago ena tonalubao, magi baso meni,
 ena te nageba naga aselama, te ena duala sai.
 Nago naga ena bugagia tonalubaso,
 tama ena bugagia bidibao.
- 4 Ena God, nago ena te
 dwai bidi dabego nogode ma sao.
 Augwaligo bomo mu eyu,
 tama augwaligo kolesaga dwai mu ebao.
- 5 Genuai Bidi, eno konealubo homu
 nageba naga muani.
 Polobadu ena gesi ogwa bidide digi,
 te nageba konealubo homu dąu wali,
 tama eno konealubo homu dąu ola asali,
 megiba usu nagasobao.

⁶ Sesemane sogo ena nago nogode naga bidiyu
bilali.

Idago ena ame nabode,
te nago ena tonalua asali,
te megiba usu nagasobao.

Tama tialima, te eno sesemane sogo
nago nogi ugwaba saibao.

⁷ Te we bidi hauwago ena sulama,
tama eno ebo se dabede
te augwali homu hauwa dogia pai.

Tiali goli, te eno bomogo me ebeo. Menio.

Nago naga te ena tonalubo bomo mu ebo dao.

⁸ Te tigidali sogo te eno nago nogi ugwaba siyu,
tama nago genuai nogi
te we bidi dabeba hanilama, pusubo
dao.

⁹ Megi da, ena monu dabe ebaso,
te eno bomo me menio,
tialima tiyu, nago ena tagalama tudiba
muidalio.

¹⁰ Te boi bidi dabego ena ela muainu,
tama augwali sisinama, tama po dą̄ waliyu,
ena dolaibao po wai.

¹¹ Augwa te tama po wali,
“Ae, tegoba, dago aga pobelama,
tama tola sinao,” wali.
“Te aga tau sabo bidi me deli menio.
Godigo aga tagalai dao,” wali.

¹² Tialima, God, nage enade digibulu me bidigio.
Eno God, nage polo tama aselama, ena tau
sagasao.

¹³ Te enaba po kisilama wabo bidi dabe,

nago augwali elaluama, tama augwali mu
silao.

Augwaligo ena dolainu yali,
tialima, nago augwaligo homu
kolesaga puna palama,
tama augwali hale dwai mu emainu yao.

¹⁴ Tiali goli, eno sesemane konealubo
homu nageba dąu olalu,
tama eno nago ena tau sabo tonalubao.

Te eno nago nogi ugwaba mu saibao.

¹⁵ Te eno te we bidi augwaliba
te nago doloba pai kolesaga ebo po te pu-
saibao.

Eno te nago ebo sę page tigidali
te bugagia konesiąbadi digi,
tiali goli tagalao, te tigidali side eno
te augwaliba weyu,
te nago ena ma sali po waibao.

¹⁶ God, Genuai Bidi, te eno nago
genuai bomode homu kone palu,
tama te eno nago nogi ugwaba sobao.

Eno te tiwai po waibao,
“Genuai Bidi naga, aga te doloba pai dao,”
waibao.

¹⁷ God, nago ena te sogo
te dwasianude digi ola mani,
tama megi e sogoba usu nagasobao,
tama eno nago te wiegi wiegi yai
sę dabe ebo po pusudu gebo dao.

¹⁸ Megi da, ena monu dabe elama,
te ena tobolu nisi ayadeba yalio,
tiali digi God, nago ena me tagagio.

Nage ena dali bidiyu,
 tama eno nago genuai bomode po
 te nosali pedalubo we bidi dabe pu-
 saibao.

¹⁹ God, nago doloba pai kolesagago
 te tigidali badu usu nani,
 tama te tigidali we bidigo gedude
 te pepeli dilide elalubao.

Nago genuai s̄e mu yai.

Te t̄ode bidi me deli te nage tiwai me elalubeo.
 Menio. Nago tigidali mu elaluai dao.

²⁰ Nago te deli tigi poai s̄eḡe enaba tagala palali.
 Tiali digi, eno koneai,

te nago ena ma d̄aŋ walainu yai.

Te ena ḡu pageba pidali weyu,
 te nago ena ma hodolaibao.

²¹ Te nago eno nogi te genuai mu igi pomainu
 yali,
 tama nago eno haliga te dua nagame
 ma emainu yai dao.

²² Te eno gita me musik eliyu,
 te eno nago nogi ugwaba sobao.

Eno God, nago ena me tagalisiawai,
 nago po te mu naga dao,
 tama tialima, te eno nago nogi ugwaba
 sobao.

Te Israelgo God, nage tedali wiegi yai elalubao.

Te eno gita eliyu, tama t̄əabi weyu,
 nago nogi ugwaba sabo dao.

²³ Eno te musik weyu, te ena wiegi yai pemene
 elama,
 i waibao.

Te eno nageba tēabi po wabo,
 te pedauwaligo naga me wagobeo. Menio.
 Te homu kolesaga tigidaligo me, haliga daligo me
 obao,
 magi baso meni, nago ena ma sai dao.
²⁴ Tama tialima, tigidali sogo te eno te we bidi
 dabeba
 te nago doloba pai kolesagade po
 hanilama pusaibao.
 Magi baso meni, te bidi dabego ena dolainu usu
 sali,
 tiali goli, nago augwali aiyaba elaluama,
 tama augwali hale mu ilali.

72

*Bidigo gedu haluasa po weyu, Godigo te king
 tau somainu wali*

- ¹ God, nago te king doloba pai kolesaga
 bugagia ola mao.
- Tama agai te we bidi dabe
 po tūde bugagia dagalumainao.
- Nago po tū te doloba pai naga ebo dao,
 tama nago te king tau sobaso da,
 teda agai me te doloba pai po tū
 emainao.
- ² Tama agai te nago we bidi dabe me,
 te dwai bidi dabe me,
 te doloba pai kolesagago tonaluiba.
- ³ Nago te wiegi yai sē hauwa
 te augwaligo sēde pedalumainu yao.
- Tama nago te we bidi dabego
 te doloba pai kolesaga sesemane sogo
 emainu yao.

4 Kingo te dwai bidi dabego sęgę bugagia
dodolama,
tama agai te doado bage sqa pabo
bidi dabe tau somainu yao.

Tama agai te gasa bidi dabeba
te dwai sę yainu ebo bidi dabe elalumainu
yao.

5 Te giliga me polua ula elalubadi,
te naga we bidi dabego nageba lotu po
omainu yao.

6 Nago te king wiegi yai bidi pedalumainu ilao,
teda agai kolesaga wiegi yai eyu,
te tulubage te gi nasi dabeba tulama,
tama te nai wiegi yai pedalubo tiwai emainu
yao.

7 Tama aga bidibo sogo te bidi dabego
te doloba pai kolesaga naga wali po-
mainu yao.

Tama te wiegi yai nai hauwa te tigidali sogo
te polua pedelama elalubo sogo te ped-
alumainu yao.

8 Aga te king bidiyu, tama te tamu ai pąbadu
bidalubo
tigidali we bidi me,
te tamu aji digibulu badu bidalubo
we bidi me, te tonaluuibao.

Tama agai tq dąi te wę Yufretisde gagalasa
palama,
te tigidali bulu tq pedaiba usu nigi paibao. *

9 Te masigi kemi tq yai bulude

* **72:8:** Sek 9:10

bidalubo hani bage dabe,
 teda augwali te king dologode bidaibao.
 Tama aga boi bidi dabe te tqba dolo pigulaibao.
 10 Te Spen king, me te tamu ąj tomo
 bulu ailan king dabego, teda augwaligo
 agaba
 te wiegi yai nai presen dabe mawaibao.
 Tama te Arebia king me, Itiopia kingo me,
 teda augwaligo agaba takis mawaibao.
 11 Tigidali kingo agaba kidu sugunaibao.
 Tama tigidali hani we bidigo te agai sę yaibao.

 12 Agai te magi nai meni yai bidi
 dabego agaba i obaso,
 te agai augwali tau sabo dao.
 Tama te we bidi dabe
 te doado bage sqä pelama,
 tama te tau sabo menibaso da,
 teda aga digi te augwali tau saibao.
 13 Agai te bomo meni yai we bidi dabe
 te dwai bidibo, te agai augwali homu dene
 ebo dao.
 Tama te magi doado bage meni yai
 we bidi dabe agai augwali ma sabo dao.
 14 Te dwai sę ebo bidi dabego augwali elaluama,
 tama augwali dolainu eboso da,
 agai augwali ma siyu ebo dao.
 Agai augwali godolo elama,
 wei eboso te tiwai eyu ebo dao.

 15 Eno homugo te king te sesabi
 gana elama, bidimainu yao.
 Te Arebia dabego agaba te gol momainao.

Tama te we bidi dabego Godiba
 gedu haluasa po weyu, te Godigo aga sese-
 mane
 tau somainu yao, tama Godigo agaba
 te wiegi yai sę agaba emainao po wai.

¹⁶ Te yuyu me wit hauwa te we bidi
 dabego gide pedalumainu yao,
 te Lebanononde pedalubo usu tiwai.

Tama te we bidi dabe
 te taunde hauwa pedalumainu yao,
 te nosa hauwa te tigidali pedaide
 pedalubo tiwai emainao.

¹⁷ Tama te bidi hani bagego
 te kingo nogi homu kone me gegeda palu
 tagaligio,
 tama agai genuai te sesabi gana elama,
 te giliga nanalubo sogo usu nama
 elalumainu yaibao.

Tama tigidali hani we bidigo aga nogi ugwaba
 sao.

Tama augwa te Godiba hanalu,
 te augwali wiegi yai homu ilibo nai
 momainu yao wao,
 te agai te king wiegi yai homu ilali tiwai emainu
 yao.

¹⁸ Te God nogi ugwaba sao,
 te Israel dabe augwa Genuai Bidi dao.

Agaduba deligo naga te wiegi yai sę dabe ebo
 dao.

¹⁹ Te agai wiegi yai nogi te sesemane sesemane
 sogo
 ugwaba sao.

Te agai Genuai nogigo te tigidali to badu usu nai
da.

Te mu tama dao.

²⁰ Te Jesigo ogwa, Devitgo wali
te gedu haluasa po dabe
te megi eba tama siminagasobao.

Buku 3

73

(Tib 73-89)

*Godigo te dwai se ebo bidi dabeba dwai dene
mawai*

¹ Godigo te Israel dabeba
wiegi yai mu yai.

Godigo te wiegi yai haliga elalubo
we bidi dabeba te wiegi yai se mu ebo dao.

² Tiali goli, pade ena te dwai segeba tulaluainu
yali.

Ena te saga pasega muyu,
tama ena tagalainu ebo tiwai yali.

³ Magi baso meni, eno suali, te dwai se ebo bidi
dabe
te moni bidi pedalubaso,
tama eno te hagoma ebo bidi dabego
nai dabede pesa yali.

⁴ Augwali te augwa tigide te dene me sisawani.
Augwali te bomai bidi dabe,
tama augwa tigi te wiegi yai naga elalubao.

⁵ Augwali te sege meba tolisiayu,
te gasa bidi dabego sege tolobo tiwai me ebo
meni.

Te gasa bidi dabe augwali te haniani sęgę tolali,
 tiali goli te tobage sę augwaliba me pedal-
 isiąbo.

6 Tama augwali te odolali hagoma elama,
 tama augwa tigi pemene dogia pabo dao.

Tama augwaligo gasa olo bidi dabe elama,
 tama aga doliyu ebo dao.

7 Te augwa haligade homugo,
 augwa yainu homu ebo
 te haniani dwai kolesaga augwaligo
 ebaso, te pedelali.

8 Augwaligo te posobo po gasa bidi dabeba weyu,
 tama augwaligo te bidiba
 te dwai sę yabo po wabo dao.

Augwa te hagoma mu eyu,
 tama augwa te gasa we bidi dabe
 dolabo sunumi gegebo po mia sabo dao.

9 Augwaligo po dwai
 te dagalude bidibo Godiba wabo dao.

Tama augwa digi te augwa nogi ugwaba selama,
 tama augwaligo te we bidi dabede bomo eyu,
 te augwaligo homu wali pao po weyu ebo
 dao.

10 Tama te Godigo we bidi dabego
 te hagoma ebo bidi dabego po wei elama,
 tama augwaligo te poba homu kę̄ai.

11 Te dwai sę ebo bidi dabego te tiwai po wabo,
 "Godigo te dago ebo sę
 te mena tama me konegobeo," wai.

"Te Ugwade Mu Bidibo Godigo te dago ebo
 kolesaga
 te gegelama hanilama
 sunumi me elalubeo," wabo dao.

- 12** Te dwai sę ebo bidi dabego te tama tibo dao.
 Augwaligo doado bage te hauwa elaluali,
 tiali goli augwaligo umabo mu sabo sę ebo
 dao.
- 13** Ena bugagia tonalubaso,
 tama eno haliga te wiegi yai elaluali,
 tama eno te dwai sę meba me ebeo.
 Te tiali sę te odolali hagawaibao, agawe?
- 14** Magi baso meni, te giligade me hulide
 God, nago dene enaba mani, tama tigidali kiga-
 mude
 nago te dene enabolo mawai.
- 15** Eno te bidi dwai dabego wabo po tiwai,
 te nago we bidi dabeba wagi da,
 teda eno augwali tibo po ola mayu,
 te augwali homu puna palagi dao.
- 16** Eno homu hauwa elama,
 tama eno te sę page konemainu ebao,
 te dwai sę ebo bidi dabego ebo sę page.
 Tiali goli, te enade sesabo sę mu ebo dao.
- 17** God te eno usu sesa pidubadi,
 te ena nago be tomoba peyu, usu nigi
 pai.
 Ena te nago bede bidiyu,
 tama eno homu peda pelama,
 tama te dwai sę ebo bidi dabeba
 mena nai pedelabo te eno koneai dao.
- 18** Nago augwali bilabo sunumi
 te bedege mu emainu ilama,
 tama nago augwali tula mumainu elama,
 tama augwali mu dolomainu ilaibao.

- 19** Augwali te polo tama dolali.
 Tama augwali te isibo te dwai mu ebo dao.
- 20** Genuai Bidi, augwali te na ebo bidi tiwai elama,
 tama te na yali te kigamu be posobode silaibao.
 Bidigo te kigamu hodaluama,
 tama te na yali te agai homude me ma elalugobeo.
- 21** Te sogo eno homu te midigi selama,
 tama eno haligago te dwai mu yai.
- 22** Tama eno homu te pania selama,
 tama eno nago kolesaga me konesiawai.
 Eno te nago gedude kolesaga yali,
 te uni hasago homu kolesaga umuna pabo tiwai ilali.
- 23** Tiali goli, ena nage dali sesemane bidibaso,
 tama nago ena nogo tolalubo dao.
- 24** Nago ena bugagia bilimainu ebo po mawai,
 tama nosali nago ena sobaso, tama ena nage dali
 te dagalude bidaibao.
- 25** Te gasa de te dagalude bidiyu,
 tama ena tonalubo dawe?
 Te gasa bidi me meni, naga deli naga dao.
 Tialima, God, eno nage godolo mu ebao.
 Eno te tigidali tqde nai wei ebo tiwai gilama me ebeo.
- 26** Te eno tigi, me homu kolesaga,
 te bomo me elalusiąbaso da,
 teda God, nago digi nago ena dąu walao.
 Tama nage ena dali bidiyu,
 tama ena sesemane bida da peyu,

bidada pabo sogode te ena usu mu
elaluiba.

²⁷ Mu tama, te nage tudiba mubo we bidi dabe,
teda augwali mu hagawaibao.

Tama nage polobadu te wali pali bidi dabe,
tama megi te augwaligo nage tagalubaso da,
teda nago augwali dolaibao.

²⁸ Tiali goli, ena, te ena nage pade bidibaso,
tama te wiegi yai mu ebao.

God, Genuai Bidi, nago ena mu seselalubo da,
tama eno nago yali se po tigidali
hanilama, pusainu ebo dao.

74

*Bidigo te gedu haluasa po weyu, te Godigo te
Israel dabe tau somainu yai*

¹ God, magi baso nago da tudiba mubawe?

Te nago wado po sesemane
te naga we bidi daba ududa, agawe?

² Nago te naga hani bage dabolo
te homu kone ma palao.

Polobadu mu nago te naga we bidi da sa muai.

Nago da ma abelama,
tama da naga hani bidimainu yai.

Nago te Saion bulu duba homu kone ma paliyu,
te polobadu tede nage bidai dao.

³ Te dago boi bidi dabego
te dago moni lotu be tempelde
doado bage tigidali dolalio.

Te doado bage dolali elalubo, te nage aselama,
suagasao.

⁴ Te nago boi bidi dabego te tempel be selama,

tama augwali te nago tedali
 te wiegi yai pesage elalubo madi tomode
 dolalu,
 tama augwaligo win yai da olama, i wali.

⁵ Augwaligo te nago bede ni name togwali,
 te bidi dabego te buside ni togobo tiwai
 yalio.

⁶ Te ni name dabe augwa nigelama,
 tama te wiegi yai nai dabego au ilai,
 te boi bidi dabego te sigi hwq me
 sege yai hamago aluai dao.

⁷ Augwaligo te nago tedali wiegi yai be te siago
 ulali.

Augwaligo te tedali wiegi yai pesage elaluali
 dolali,
 te nago we bidi dabego nageba lotu wabo
 madi,
 te dolai.

Augwaligo aluama, tigidali mu dolai dao.

⁸ Augwaligo te da mu dolabo homu yalio.

Tama tialima, augwaligo te Godigo lotu be tigi-
 dali
 dago tqde elalubo, te siago ulai.

⁹ Te nago dabolo mani te tigidali sa muani nai,
 te augwaligo sela sawanio.

Tama dago profet meg i me bidibeo.

Te da me deligo te sege te mena sogo silabo,
 te dago me konebeo.

¹⁰ God, nisu sogo naga te boi bidi dabego dabolo
 te posobo po udumainu yaibawe?

Te augwaligo naga nogide
 te sesemane sogo po dwai omainu yaibawe?

- 11** Magi baso nago da tau sisama ebawe?
 Magi baso nage odolali naga dulalubo dawe?
- 12** Tiali goli God, polobadu mu nage dago king
 bidali,
 tama megi me nage dago king bidibao.
 Tama hauwa sogo nago da tau selama,
 tama da te hwjani digi da me dolobeo.
- 13** Te nago bomode naga,
 nago te genuai tamu aji togolama,
 tama me badu buga siyu,
 meba buga siyu elama, dolaluali.
 Tama nago te Isip we bidi dabe dolali.
 Augwali te tamu aji moni sugu tiwai yilio. *
- 14** Tama nago te genuai pukpuk dabego tobolu
 aluali,
 te Isip tobolu bidi dabe da,
 tama nago agai tigi te augwali
 te kemi tq wa pai bulude bidibo
 uni hasa dabeba menama, tama augwa
 tuai dao.*
- 15** Nago te wé dabe te tqode pedalumainu elama,
 tama te wé dabe tedu palio.
 Tama nago te genuai wé dabe
 tigidali mu sula somainu ilai dao.
- 16** Nago te be posobo me be hulibo nigali,
 tama nago te giliga me polua
 te ugwidu muai elalubao.
- 17** Tama nago te tigidali tqo daj muanio.
 Tama nago te tigidali kibu bede
 giliga nanobo sogo muyu,

* **74:13:** Sai 14:21 * **74:14:** Jop 41:1; Tib 104:26; Ais 27:1

te tulubage tulubo sogo muyu yai elalubo
dao.

¹⁸ Genuai Bidi, nago homu kone ebo me tagaligio.
Te nago boi bidi dabego te posobo po nageba
obao.

Augwali te esela pabo kolesaga
meni yai bidi tiwai eyu,
tama augwa homugo nage
te olo bage me tiwai da homu ebo dao.

¹⁹ Te nago hani bage te augwali bomo meni yai.
Tama tiyu, nago da tagalubaso,
tama te boi bidi dabego daba
te dwai sę mu elama mu dolaibao.

Te boi bidi dabego te naga we bidi dabolo
te dwai dene mabo sę ebao.

Iya, nago da homu kone me gegeda paligio.

²⁰ Te tigidali tq pedaide, te dago tqde me
te bidi dabego wabi hwị hwị pai.

Tama tialima, nago da dali te dą walali bomai
po
te homu kone ma palao.

²¹ Nago te dwai bidi dabego te gasa bidi dabe
agalamia,
tama augwali aiyaba mu elalumainu
me sula tagaligio.

Nago te magi doado meni yai te nai dabe
sqä pabo bidi dabe tau sobaso da,
teda augwaligo te nago nogi ugwaba so-
mainao.

²² God, nage aselama, te boi bidi dabe dali
po bomo elama wagasao.

Nago te hagoma ebo bidi dabego te
 tigidali sogo posobo po nageba wabo,
 te nago homugo koneao.

²³ Te nago boi bidi dabego
 te genuai po dągą ola biliyu,
 nageba po dwai weyu ebao.

Augwaligo te sesemane genuai i naga wabo dao.
 God, nago te augwaligo kolesagade
 homu kone me gegeda paligio.

75

Godigo te dwai sę ebo bidi dabe aiyaba elaluma, te wiegi yai bidi dabe tau sabo dao

¹ God, dago usu da olama,
 tama nago nogi sesemane uwgaba sabo dao.
 Tama dago nago genuai nogide po hanilama
 pusuyu,
 tama augwaliba te nago haniani
 wiegi yai sę ebo po pusubo dao.

² Godigo te tama po wali, “Eno te po tų yabo sogo
 bodolu me deli te dąj ilai elalubao.
 Tama eno po tų te dolo mu paibao.
 Te me kone tua pogobeo.

³ Tq dali tede bidalubo nai tigidali te hagawaibao.
 Tiali goli, te tq page da,
 te eno tolalu, tama bomo elalueibao.

⁴ Eno te hagoma ebo bidi dabebolo po walali,
 ‘Dagego te hagoma me igio,’ po wali.
 Tama eno te dwai sę ebo bidi dabebolo walali,
 ‘Dagego te duga nogi uwgaba me sigio,’ po wai.

⁵ ‘Dagego duga bomogo digi
 te wiegi yai pemene me igio,

tama dagego po dąqə genuai weyu,
tama ena posoyu me elamu dao,' wali."

6 Te we bidigo kolesaga dagalubo sę
te giliga asobo badu, me te giliga dega sabo
badu,
ma te not badu me, saut badu me
pedalubeo. Menio.

7 God agaduba deligo naga dago
kolesaga dagalaibao.

Agai te bidi me deli aiyaba elalu, tama te gasa
bidi
ugwaba sagoa sabo dao.

8 Genuai Bidigo te bomo yai gesi wain wę te
kap
me delide pagawai tolaluai.

Agai gea palama, tama tigidali bidi dwaigo
tulama,
tama mu siminanio.

Te tama tiwai naga te dwai sę yali we bidi dabe
te Godigo po tuba pedelama,
tama te augwali mu hagawaibao.

9 Tiali goli, eno te Jekopgo God po
te sesemane hanilama pusaibao,
tama eno agai nogide
te təqbi umabo mu udubadi geaibao.

10 Te Godigo te dwai sę ebo bidi
dabego bomo silimainu yaibao,
tiali goli, agai te doloba pai bidi dabebolo
te genuai bomo mu mawaibao.

76

Godigo te hwjani ugaba ela holali

- 1 Te Juda dabego God bugagia koneai.
Tama te Israel dabego
 agai genuai nogi uwawa salio.
- 2 Aga be te Jerusalemde elalubao.
Tama aga sesemane sogo
 te Saion bulu dude bidibo dao.
- 3 Te bulude agai te boi bidi dabego
 enesigi ene dabe me,
 te sablele delage me tologali, tama aug-
 waligo
 bainat hwq me togwai.
Godigo te hwjbo doado bage tigidali dolai dao.
- 4 God, nago genuai nogi elalu,
 tama nage te polalubo king dao.
Nage ugwanu mu elalu,
 tama nago genuai nogigo te genuai
 bulu du dabego genuai nogi aiyaba mu
 elaluai.
- 5 Te bulu du pesagede nago
 te boi bidi dabe dali hwjnama,
 tama nago augwali elaluama,
 tama nage ma begasa asai dao.
- 6 Augwaligo te augwa bomai ami dabego
 wiegi yai doado bage dagala siyu yai.
Tama meg i da, te ami dabe isailio.
Tama augwaligo te hwjani
 doado bage sabo bidi dabe meni yanio.
- 7 Te Jekopgo God, nago augwali wado ilama
 palialio.
Tama tibaso, te hos dabe dali,

te hosde dugawali bidi dabe me,
 tigidali isila silama, tama tqde te pila
 mubao.

- ⁷ Tiali goli, God, te bidi dabego nagede
 te wi umabo mu ebo dao.
 Te nago augwaliba wado po obaso da,
 teda de te nago gedude
 dolalubo sogo usu egowe?
 Te me deligo usu me egobeo.
⁸⁻⁹ Nage te dagalude bidiyu,
 tama nago te tigidali we bidi po tu ela
 mawaibao.
 Te sogo nage dolugulama,
 tama nago te bidi dabe augwaba
 te augwa po tu yabo po pusaibao,
 tama nage asiyu, te gasa bidi dabego
 dolali we bidi dabe tau sagasaibao.
 Tama tigidali we bidi wi mu eboso,
 tama po me wagobeo.
 Augwa pedauwali pania siyu naga yaibao.
¹⁰ Te bidi dabego haliga sębę yali,
 tiali goli, te tebogo te gasa bidi dabego
 nago nogi uwabala somainu ebao.
 Tama te hwibode dolisawąni bidi dabego
 te genuai lotu wabo sogode te nageba lotu
 waibao.

- ¹¹ Nago te naga Genuai Bidi
 Godiba te bomai po dą̄ walali,
 teda nago te dą̄ walali po wali pao.
 Nago tibo po me wagio.
 Dago te Genuai Bidide wi elama,

tama tiyu, te tigidali we bidigo
 te agaba wiegi yai olo maiyabo nai dabe
 selasa pao.

¹² Agai te hagoma ebo king dabe te aiyaba
 elalueibao.

Agai te tqde king dabe te wi mu ilibo dao.

77

*Godigo te bidi me deliba te sęgę ebo sogo te
 nagamea pai homu mawaibao*

¹ Eno Godiba i bomo elama obao.

Eno homugo te agai eno gedu haluasa po wabo
 odomainu ebao.

² Te sęgę ebo sogo, eno te Genuai Bidiba
 gedu haluasa po agaba weyu yali,
 tiali goli, eno te nagamea pai homu ebo me
 sabeo.

³ Eno homugo Godiba kone palama,
 tama eno haligade gela wali.

Eno homu konealubode tama
 eno haliga sęgę elaluai.

⁴ Godigo ena godege pimainu me ebeo.
 Eno haliga te sęgę mu ebaso,
 tama tiyu, eno po wabo usu me ebeo.

⁵ Eno te polobadu yali wiegi yai sogoba
 homu kone palali.
 Mu tama, eno te bidali kibu be dabe
 tede homu kone ma yilio.

⁶ Te hulide eno homu kone paludubo sę yali.
 Eno homu hauwa elama, tama enaba digi ena te
 tiwai
 hanalu wai.

⁷ “Te Genuai Bidigo ena te sesemane sogo

- tudiba muba homu ebawe?
 Te agai ena godolo homu mu
 me isiąbo homu ebo agawe?
- ⁸ Agai megi ena homu dene me ebewe?
 Te aga dąu wali po te tulalumainu eba, agawe?
- ⁹ Te Godigo homu kone gegeda paliyu,
 tama te olo tau sabo wiegi yai
 kolesaga dabolo me egobe homu eba, agawe?
- Te agai wado ebogo te olo tau sabo
 wiegi yai kolesaga te palia sali homu
 ebawe?"
- ¹⁰ Eno te tama homu eyu, tama eno te po wali,
 "Te Ugwade Mu Bidibo Godigo te ena megi me
 tau sabeo.
 Tama tialima, eno tede te haliga sęgę mu ebao,"
 wali.
- ¹¹ God, te eno nago te genuai sę dabe yaliba
 te homu kone ma palobao.
 Awe, te eno nago polobadu te haniani sę dabe
 yaliba
 te homu kone ma palubo dao.
- ¹² Te eno nago yali tigidali sęba
 ma homu kone palaibao.
 Nago te bomai sę dabe yali,
 tama eno te me homugo koneaibao.
- ¹³ God, nago kolesaga tigidali
 te tedali wiegi yai naga dao.
 Te tibo god me deligo nage dali usu me egobeo.
 Nago augwali aiyaba mu elaluai dao.
- ¹⁴ God, nagaduba deligo naga te bidi mego isawai
 bomai sę ebo dao.

- Polobadu nago genuai bomo te tigidali
we bidi haniba ola mawai dao.
- 15 Te naga bomogo digi nago
te naga we bidi dabe ma sali,
te Jekop de Josep sigo wai noq hani dabe,
te augwali si tudi badu nosali pedelali bagé
dao.
- 16 God, te polobadu te wé dabego
nage sulama, augwali wi mu yali,
tama te aiyadu mu elaluali
tamu aq me te gęq yai dao.
- 17 Genuai tulubage mu tuluyu,
tama pō bomonama kulukulu weyu,
tama te pogo be sele ula edaba asiyu, uba
peyu yai.
- 18 Nago te pō te popoge ebo wali tomode
kulukulu omainu ilali.
Te pogo be sele eyu, ula ebo
te tigidali tq pedaiba ula yali, tama tq aga
digi
te mumunu mumunu yai.
- 19 Nage wali te tamu wé tomode bilali.
Nago sunumi te genuai tamu aq tomode elaluali.
Tiali goli, dago te nago sęq pasalu me susiąbo
dao.
- 20 Nage te tonalubo bidi mu tiwai elama,
tama nage polasa pobaso,
tama te we bidi dabe nage wali pelawai.
Nago sę te Moses de Aron sibolo menama,
tama augwali sigo te augwali tonaluai dao.

- ¹ Eno hani bage dabe,
dagego eno po bugagia odao.
Dagego eno wainogo ebo poba olo bugagia muao.
- ² Eno dageba te po dabe pusainu ebao.
Eno te haniani sę dabe te polobadu geme du-
alaluali sę
me te megi e sogoba usu nagasu, te po
pusaibao,
tama eno te po dabego
page dagebolo pusaibao. *
- ³ Polobadu te wąj nǫq̄ dabego dabolo
te tiali sę dabe po wali,
tama dago odolama, tama dago te koneai
dao.
- ⁴ Dago te po te dena wai dabeba
geme me dualugobeo.
Menio, te dago te gesi tamadi ame nabo
wai dabeba te po waibao.
Te dago Godigo genuai bomogo yali sę po pu-
saibao,
tama te bomai sę dabe me agai yali,
tama te bidigo isiławai sę
te haniani bomai sę agai yai dao.
- ⁵ Godigo aga bomai po
te aga we bidi Israel dabebolo mawai.
Agai po te Jekipgo wąj nǫq̄ dabebolo menama,
te augwa wali pomainu yai.
Agai te polobadu wąj nǫq̄ dabebolo te tama po
wai,
“Dagego te duga wai dabeba te eno bomai po
tigidali
te bugagia ma mao,” po wai.

* **78:2:** Mat 13:35

- 6 Tama tialima, te nosali pedalubo hani wai
dabego
te nosali augwa me ola mayu,
tama te hanigo te augwa wai dabeba
te po omainao, te po wai.
- 7 Te augwa te tiwai eyu da, teda te hani dabego
me te
Godiba konealubo homu dą̄u waibao,
tama agai te yali sę dabe
te augwaligo homu kone gegeda
pidali weyu, te tiwai yao.
Tama te augwa agai bomai po tigidali wali
pomainu yao.
- 8 Tiyu, augwali te augwa wą̄i nōq dabe
tobage tiwai pedelabuo.
Te wą̄i nōq dabego te hagoma eyu,
tama Godigo po sela sənana,
tama augwa konealubo homu agaba
dą̄u mu me wasiąwai,
tama augwaligo te agai po sesemane wali me
pabeo.
- 9 Polobadu te Efraim dabego hwjani,
te enesigi enego te hwjai.
Tiali goli, te sogo te wą̄bi hodolama hwjbaso,
tama augwali wi pai dao.
- 10 Augwaligo te Godigo dą̄u walali
bomai po wali pisąyu,
tama augwaligo agai bomai po
wali pabo homu isiąwai dao.
- 11 Augwaligo te agai yali sę dabe
te homu kone gegeda pali,
tama te bidigo isiąwai bomai sę
agai te augwali gedude yai,

- te me augwaligo gegeda pali.
- 12** Te wąj nǭu dabego gedude Godigo
 bomai sę̄ me deli te Soan bulu,
 te Isip tǭ pedaide, yai dao. *
- 13** Godigo te tamu ąj togolama,
 tama tamu ąj te me badu buga siyu,
 me badu buga siyu elama, dolaluali,
 tama agai te Israel dabe tomodu
 odasa palio. *
- 14** Te giligade aga te pǭdu polasa pali,
 tama hulide aga te sia ulade
 te augwali asobodu polasa pai. *
- 15** Agai te masigi tǭ bulude
 te masigiba elama,
 tama te wę̄ aiyadu pedalumainu
 elama, te augwaligo tuali.
- 16** Agai te masigide wę̄ pedalumainu
 elama, tama wę̄ te busidu soabo
 genuai wę̄ tiwai soali. *
- 17** Tiali goli, augwaligo te Ugwade Mu Bidibo
 Godiba
 dwai sę̄ yali,
 tama augwali te kemi tǭ bulude
 bidiyu, agaba hagoma yario.
- 18** Augwaligo God usu siyu, te tiwai yai.
 Augwaligo i bomonama agaba weyu,
 te augwaligo wei ebo nai agai momainu yai.
- 19** Augwaligo te tiwai posobo po Godiba wali,
 “Godigo dabolo te tǭ wa pai bulude

* **78:12:** Sai 7:8-12:32 * **78:13:** Sai 14:21-22 * **78:14:** Sai
 13:21-22 * **78:16:** Sai 17:1-7; Nam 20:2-13

te nai hauwa mabo usu yaiba, agawe?

²⁰ Mu tama, hasiabolo agai
te genuai masigiba elibaso, tama te wę
pedelali.

Tiali goli, magi ebawe?

Agai dabolo te bret meba me
te tubo mi magowe?" wali.

²¹ Tialima, Genuai Bidigo augwaligo po odolama,
tama agai wado po wali.

Agai te Jekopgo hani dabebe te sia tula palali.
Tama agai wado po te genuai mu pedelalio.

²² Magi baso meni, augwaligo konealubo
homu agaba musiąwai.

Tama te agai augwali tau selama,
te bugagia bidimainu yaibao,
tede augwaligo agaba konealubo
homu dąu me wabeeo.

²³ Tiali goli, tagalao, agai te ugwdudu elalubo
dagaluba

po olama, tama te dagalu dalaluai dao.

²⁴ Tialima, agai te nai mana tagala palama,
tulalubosi,

te augwaligo selama, tuali.

Agai te dagalude nai te we bidi dabe augwaliba
mawai dao. *

²⁵ Tama tialima, augwa te enselgo nai salio.

Godigo te nai hauwa mu augwaliba menama,
tama augwali usu mu yai.

²⁶ Tama nosali agai te giliga
pedalubo badu te wali hodolali,
tama agai bomogo naga,

* ^{78:24:} Jon 6:31

agai te saut badu wali hodolali.

27 Tama agai te ba sibi hauwa mu
te tq hogomu tiwai me,
te nabis wę sande te kemi tiwai,
te augwali tomoba tulalumainu yai dao.

28 Godigo te ba dabe te augwa
bidalubo pesage tomoba tulalumainu ilali,
tama augwaligo ugwa be bagua salio.

29 Tama tialima,
te we bidi dabego tulama,
tama augwa mu pąqana peyu, tabia palio.
Te we bidi dabego sainu te gela wali nai,
te Godigo augwali manio.

30 Augwa te nai tutubo sę yai.

Mu tama, augwa te nai tula silisabantu,

31 tama Godigo augwaliba wado po weyu,
tama te bomai bidi dabe ela muani,
te Israel wiegi yai ogwa bidi dabe dao.*

32 Godigo te bidigo isiąwai
te tobage bomai sę dabe yali,
tiali goli, te we bidi dabego
te dwai sę umabo mu idu geyu,
tama augwaligo konealubo homu
agaba dąu me wabeo.

33 Tialima, polo tama mu, te agai augwali dola
silalio,
te pedauwalide mobo pedelama,
te polo pela silibo tiwai yalio.

Agai augwali polo tama mu dolama,
tama augwali isai dao.

* **78:31:** Sai 16:2-15; Nam 11:4-23, 31-35

- 34 Te Godigo meba ela mubo sogo,
 te gasa bage ge neyu, augwa homu
 begelama,
 tama agaba ma begasa aselama,
 tama agaba gedu haluasa po bomonama
 walio.
- 35 Te megi da, augwaligo homugo ma koneama,
 God te augwa tonalubo bidi dao homu yai.
 Te Ugwadu Mu Bidibo Godigo agai
 te augwali tau sabo bidi dao.
- 36 Tiali goli, augwa tibo po olama,
 tama agaba te odolali pedauwalide
 aqi soabo tiwai elama, daganobo po walio.
- 37 Augwaligo agai po wali me pabe,
 tama augwaligo te aga dali dą̄u walali
 bomai po bolama, togalio. *
- 38 Tiali goli, Godigo te olo tau mabo
 wiegi yai kolesaga augwaliba elama,
 tama augwaligo te dwai sęgę sela sawanı,
 tama agai augwali me dolobeo.
 Hauwa sogo te agai wado yali, te palia selama
 elalu,
 tama augwaliba haliga sębę me ebeo.
- 39 Agai te tama tiwai homu augwaliba yai.
 Augwali te we bidi naga tama tiwai,
 augwali te wali aselama pabo tiwai ebao.
- 40 Hauwa sogo augwa hagoma eyu, agai po sela
 są̄yu,
 te bidi meni yai tqi wa pai bulude bidiyu tiali.
 Tama hauwa augwaligo aga haliga sęgę ilali.

* 78:37: Tpi 8:21

- 41** Te Israel dabego God
 te tedali gasa wiegi yai mu dao.
 Tiali goli, hauwa sogo augwaligo aga usu sabo sę
 eyu,
 tama agai wado yabo sę ilali.
- 42** Augwaligo te agai genuai bomo
 teba homu konesiąwai,
 tama agai augwali te boi bidi dabego
 nogode ma sali, te sogoba augwaligo homu
 kone me palobeo.
- 43** Te sogo agai te bidigo isiławai bomai sę dabe
 te Soan bulude yali, te Isip tq pedaide dao.
- 44** Godigo te wę dabede te kaneme
 pedalumainu elama,
 tama te Isip dabego tuainu yali usu me ebeo. *
- 45** Tama agai te bolia hauwa,
 me te gedeli hauwa te augwaliba tagala
 palai.
 Tama te bolia dabego augwali gąķ kela tuyu yali,
 tama te gedeli dabego
 te Isip bagego gide nai dabe
 hauwa dolali.*
- 46** Tama Godigo te suma digi me,
 kauwa bidi dabe me,
 te kuli mano dabe dali tagala palama,
 tama augwaligo te augwa gide nai dabe
 tula silai.*
- 47** Agai te talua ge tulubage tagala palama,
 tama tego te augwaligo wain ni dabe dolali.
 Tama agai te talua ge tulubagego te augwaligo ni
 kaya

* **78:44:** Sai 7:17-21 * **78:45:** Sai 8:1-6, 20-24 * **78:46:** Sai 10:12-15

dolomainu yai dao.

48 Agai te genuai tulubage,
te talua ge tulubage, tagala palama,
tama augwaligo bulmakau dabe ela muai
dao.*

49 Agai augwaliba te wado umabo mu
udubadi udubadi genama,

tama augwaliba te dene mu mawai.

Tama agai te ensel bidi meba tagala palama,
te augwali doligi pali,
tama augwali te sęgę genuai mu salio.

50 Agai augwaliba haliga sębę elama,
tama agai augwali me gogolobeo. Menio.

Agai te genuai gasi tagala palama,
tama augwali isila palio.

51 Agai te Isip hani tigidaligo te gomunai ogwa
dabe
ela muna silali. *

52 Tama agai te sipsip tonalubo bidi tiwai elama,
tama aga polasa peyu tama,
aga we bidi dabe tonaluali.

Tama te tq wa pai bulude agai augwaliba
te sunumi ola mawai. *

53 Agai augwali odasa peyu,
tama augwali bugagia bidali,
tama tiyu, augwali wi me ebeo.

Tiali goli, te tamu qigo augwa
boi bidi dabe mesega salio. *

54 Agai augwali te aga tqoba digi odasa asali.

* **78:48:** Sai 9:22-25 * **78:51:** Sai 12:29 * **78:52:** Sai 13:17-22

* **78:53:** Sai 14:26-28

Te bulu du te pesage te aga digi bomogo sali bulu
daoo.*

55 Agai te gasa hani dabe te aga hani dabe asobo
si,

te augwali sela sawani.

Tama agai te tq te Israel hani dabeba doba yali.

Tama agai augwali te augwa ugwa be dabede
bugagia bidimainu yai dao. *

56 Tiali goli, te Israel dabego
te Ugwadu Mu Bidibo God usu selama,
tama agaba hagoma yai.

Augwaligo agai bomai po
wali me pisawai. *

57 Augwa hagoma elama, agai po sela sawani,
te augwa wq nq dabego
te polobadu yali tiwai yalio.

Augwali te gagea pai enesigi
te enebo dolo pisabo tiwai yai dao.

58 Augwaligo te tibo godigo alta dabe nigali,
tama te tebogo te Godigo wado po omainu
ilali.

Augwaligo te tibo god dabe nigilama ebaso,
tama Godigo augwaliba dwai haliga yai dao.

59 Godigo augwaligo te tebo kolesaga sulama,
tama agai augwaliba haliga sbeb dwai mu
yai,
tama tibaso agai te Israel dabe tudiba mu
muonio.

60 Tama agai te aga Silode elaluali ugwa be
tagalario.

* **78:54:** Sai 15:17; Jos 3:14-17

* **78:55:** Jos 11:16-23

* **78:56:**

Tob 2:11-15

Te bede aga te we bidi dabe tomode bidali.*

- 61 Tama agai te boi bidi dabego
 te dą̄ walali bomai po muani halobage,
 te bokis kontrak, sela pomainu ilali.
 Te bokis halobagede augwaligo
 te agai bomo me ula suali. *
- 62 Agai te aga we bidi dabeba wado po olama,
 tama te boi bidi dabego
 augwali ela mumainogo yai dao.

- 63 Te gesi ogwa bidi dabe
 te genuai boi hwjani madi isali,
 tama te gesi ogwa we wegi dabe
 te augwali sabo bidi dabe meni yai dao.

- 64 Te boi bidi dabego te pris dabe ela mubaso,
 tama augwa we dabego
 te augwalide homu dene eyu,
 tama gela wainu ebo te usu ebeo.

- 65 Tialima, megı da, Genuai Bidi hodaluali,
 te bidi betde pilama hodalubo
 tiwai gilama yali, tama te bomai bidigo
 te wain wę hauwa tulama, tama te i hai
 ola bilibo
 tiwai gilama yali.

- 66 Tama agai te boi bidi dabe dali hwjnama,
 tama augwa asaliba ma pobeasa pali.

- Agai augwali aiyaba mu elalubaso,
 tama augwali hale dwai mu yali,
 tama augwaligo ma hwiabo usu ebeo.

- 67 Tiali goli, agai te Josepgo
 wą̄i nǭu hani bage te wei isiawai,
 tama agai te Efraimgo hani bage

* **78:60:** Jos 18:1; Jer 7:12-14; 26:6 * **78:61:** 1 Sml 4:4-22

- te sa me mubeo. Menio.
- 68** Agai te Juda hani bage dali,
 te Saion bulu dali sa muani, te bulu du te
 agai
 wei mu ebo bulu dao.
- 69** Agai te aga genuai tempel be te bulu dude
 nigali,
 te aga dagalude elalubo be tiwai.
 Tama agai te tempel be sesemanne
 te bomo dali elalumainu yali,
 te e tq dili däq elalubo tiwai gilama emainu
 yai dao.
- 70** Godigo Devit sa muani,
 te aga së bidi, tama aga selama,
 te genuai sipsip dabe tonalubo së me,
 te sipsip wai dabe
 tonalubo së emainu sa muai dao.
- 71** Tama Godigo aga
 te Israel king bidi mubaso bidali,
 tama aga te Godigo we bidi
 tonalubo bidi bidai dao.*
- 72** Devitgo te aga sëba naga homu kone palama,
 tama augwali bugagia tonaluai.
 Tama aga te augwaligo
 wiegi yai polalubo bidi bidai dao.

79

*Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te
 Godigo augwali tau somainu yalio*

¹ God, te gasa hani dabe dago tqba asalio,

* **78:71:** 1 Sml 16:11-12; 2 Sml 7:8; 1 Sto 17:7

tama augwaligo te naga we bidi dabe
da dali hwjani ebao.

Augwaligo te nago tedali wiegi yai be dwai ilama,
tama meda mu pedelali.

Tama augwaligo te Jerusalem
dwai mu ilama, dolalio. *

² Augwaligo te we bidi dabe ela muyu,
tama nago s̄e bidi dabe me ela tagalali,
tama te ba dabe dali, te uni hasa dabe daligo
te augwaligo tigi tualio.

³ Te boi bidi dabego nago we bidi dabe ela
munama,
tama augwaligo kaneme gelama, tama te w̄
tiwai
te Jerusalem tomodu pai.

Tama augwaligo tigi dabe
pubulabo bidi deli me bidibeo.

⁴ Te da p̄ade bidalubo we bidi hani dabe,
augwa te posobo po weyu, te gisugu weyu,
tama te po dwai dabolo wali.

⁵ Genuai Bidio, nisu naga sogo nago dade
wado po wabo me elalu, elaibawe?

Te nago wado po wabo
te sesemane elaluabo homu eba, agawe?

Te nago wado ebo me elalu,
tama te sia bogoli elalubo tiwai eyu,
tama me sula sogobe da, agawe?

⁶ Te nageba lotu po wasiabo we bidi dabeba
nago te wado po wao,
te we bidi dabe augwaligo
te nage tudiba mubo dao.

* **79:1:** 2 Kin 25:8-10; 2 Sto 36:17-19; Jer 52:12-14

⁷ Magi baso meni, te hani dabe
augwaligo te nago hani we bidi dabe ela
muani,
tama augwaligo te nago tq mu dolai dao.

⁸ Tiyu, nago daba te dago waj nq̄u dabego
dwai kolesaga yalide te dabolo dene
maidalio.

Megi da, nago te olo tau mabo
wiegi yai kolesaga dabolo yao, magi baso
meni,
te dago konealubo homu te bomo kimi meni
yanio.

⁹ God, nage te da ma sabo God dao.

Nago te naga genuai nogi sabode
koneama, te da tau sao.

Nago da ma siyu, tama dago dwai s̄ęgę tigidali
te sel a sayao,

tama dago te nago nogi uwababa saibao.

¹⁰ Magi baso te gasa hani dabego
dabolo te tiwai hanalu,

“Te dagego God mena bidibo?” waibawe?

Dago nago te gasa hani dabeba te
dago kaneme gelali wei ponoyu,
te dene mabo dago suabo
homu ebao, magi baso meni,
augwaligo te nago s̄ę bidi dabe ela muai dao.

¹¹ Nago te kalabuside bidibo bidi
dabego gela wabo odao.

Tama te nago genuai bomogo, nago te bidi dabe
te boi bidi dabego po weyu,

te isimainao po wali bidi dabe, augwali
ma sao.

¹² Te boi bidi dabego nageba te dwai po wali.
Tama tialima, Genuai Bidi, nago

te augwaligo yali dwai kolesaga
te nogo a naga olama,

me badu si sogo te wei ponao.

¹³ Nago te tama tibaso da,
teda da naga we bidi dabe,
da te nago sipsip wai tiwai yaibao,
teda dago nageba te usu da weyu,
gedu haluasa po sesemane sesemane sogo
waibao.

Tama te nosali nosali pedalubo wai noq̄u dabego,
teda augwaligo me te nago nogi ugwaba
saibao.

80

*Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te
Godigo augwali tau selama, ma dolalumainu yali*

¹ Te Israel dabe tonalubo bidi, nago te naga
sipsip dabe da bilibo dodolobo dao.

Te dago gela wabo odao.

Nage te ensel dabe daide

ugwadu king bidibo dao. *

² Nago te Efraim dabe, me Benjamin dabe,
me te Manase hani bage augwali homu dene
yao.

Nago te homu dene ebo

te pepeli diliba hanilama, pedalumainu ilao.

Te nago genuai bomo dabolo ola mayu,
tama aselama, da tau sagasobaso da,

* **80:1:** Sai 25:22

teda da me dolgobeo.

³ God, nago da selasa, te nagaba ma pao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo eyu, tama da tau sobaso da,
teda da munu me hagagobeo.

⁴ Genuai Bidi, nage

te Tigidali Bomo Elalubo God dao,
nisu naga sogo digi te nago
naga we bidi dabego gedu haluasa po wa-
bode te
wado po me nago elalu odaibawe?

⁵ Nago da te gela mu udumainu elama,
tama dena gedu ąi te tubo nai,
me te genuai tubo ąi tiwai ebao.

⁶ Nago te gasa hani we bidi dabe
te da pąba asomainu ilama,
te augwaligo dago tq sainu hwıba.

Tama te boi bidi dabego dabolo
te posobo po weyu, gisugu mayu, ebo dao.

⁷ Te Tigidali Bomo Elalubo God,
nago da edaba ma sao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo eyu, tama da tau sobaso da,
te da me hagagobeo.

⁸ Polobadu nago te ni wain deli te Isipdu selasa
asali.

Tama nago gasa hani dabe te tqde sela sənama,
tama nago te ni wain te augwaligo tqde bulai
dao.

⁹ Nago aga tq delide peda selama, tama nago
bulalio.

Aga holama, tama aga sele te aiyanu mu dulalio,
 tama aga genuai mu holama,
 tama te tigidali tq pedai mesega sai dao.

¹⁰ Tama te ni wain nologogo te tigidali bulu du
 me,
 tama te moni dobo dwai ni sida dabe
 mesegelai dao.

¹¹ Te aga nologo pali, te genuai tamu aq
 Mediterenian si, te daq igi pelama,
 tama giliga asobo badu me pali,
 te we Yufretisba usu nigi pai dao.

¹² Tiali goli, magi baso nago
 te wain gi bagulali obo dabe alualiwé?
 Megi da, te sunumidu soabo we bidi dabe
 augwaligo te wain gi du dabe wi saibao.

¹³ Tama te uni kibu dabego agayu,
 tama te uni hasa dabego tubo dao.

¹⁴ Te Tigidali Bomo Elalubo God,
 nago daba homu kone ma palao.
 Nage te dagalude bidiyu, tama nago daba aiya
 tonaluao.

Tama nage aselama, da tau sagasao,
 da naga nago ni wain tiwai dao.

¹⁵ Nago da tau sagasao, naga digi nago
 te naga bomogo da bulali.

Da te gesi ni wain tiwai nago
 te bomonama mu pedalumainu yai dao.

¹⁶ Te dago boi bidi dabego togolama,
 tama siaba ulalio.

Te nago augwaliba wado eyu, tama augwali mu
 dolao.

¹⁷ Tiali goli, nago da we bidi dabe tau sao,

nago te naga da weyu, sa munama,
 tama da tonalubao.
 Nago da genuai pedalumainu elama, tama bomo
 ilali.
¹⁸ Nago tama tibaso da,
 teda dago nage ma tagalugobeo.
 Nago da bugagia bidimainu eyu, tau sobaso da,
 tama te nageba gedu haluasa po weyu,
 tama nago nogi ugwaba saibao.
¹⁹ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God
 dao,
 nago da te nagaba ma sao.
 Nago te olo tau mabo
 wiegi yai kolesaga dabolo eyu,
 te da tau sao, te da me hagagobeo.

81

Te genuai side wabo təqbi po me deli e dao

- ¹ Te wiegi yai pemene elama, te Godiba i wao,
 te da tau seselalubo bidi dao.
- ² Te Jekopgo God nogi ugwaba sabo təqbi po wao.
- ³ Te biugel bu wabo te genuai side
 te gesi polua nanama,
 tama te polua genuai pedalubo
 sogode, te biugel bu waiyəo. *
- ⁴ Te da Israel dabego bomo yai po elaluai.
- ⁵ Te Jekopgo Godigo te bomo yai po dabolo mawai
 dao.
- ⁵ Te polobadu Godigo te Isip dabe dali hw̄igi pali
 sogō,

* **81:3:** Nam 10:10

agai te bomo yai po da Israel dabeba mawai dao.

6 Eno te bidi me deligo dogonide
po odolama, tama te dego dogoni te eno
konesiawai.

Agai te tama po wali, “Eno te dagego nagede
elaluali
sègè tigidali tega sàwanio,” wali.

“Tama eno dagego te sè ebo basket dabe
te tòba mumainu yai dao.

7 Te dagede genuai sègè elalubaso,
tama enaba i wabo sogo, eno dage tau
selama,
tama dage bugagia bidai.

Ena te geme dulalubo pesagede
te po kulukulu wabo tomode ena
bidibao,
tama eno dagego gedu haluasa po wabo
odali.

Polobadu dage te Meriba wè ulu pedalubode
bidibadi,
tama eno dage usu sai dao.” *

8 “Eno we bidi dabeo, eno dageba
te bomai po mawainu ebao.

Mu tama, te Israel dabe, eno homugo
te dagego eno po odomainu homu ebao.

9 Dagego te gasa hani dabego tibo god wali me
pigio.

Tama dagego gasa godiba lotu me wagimio.

Dagego ena deliba naga lotu waiyao.*

* **81:7:** Sai 17:7; Nam 20:13 * **81:9:** Sai 20:2-3; Bom 5:6-7

10 Ena naga ena Genuai Bidi da, ena dagego God
da.

Ena digi dage selama, te Isip taga soyu asai.
Dagego pedauwali a olalubadi,
tama eno te dage pedauwaliba nai
muaibao," walio.

11 "Tiali goli, eno we bidi dabego
te eno po me odisawai.

Mu tama, te Israel dabego eno po wali
homu me isiqwai dao.

12 Tama tibaso, eno te augwa
hagoma ebo kolesagade
wali bilimainu sula tagalali,
tama augwa te mena augwa homugo ela
palio.

13 Eno wei mu eboso, tama eno hani bage
augwaligo te eno po odomainu homu
yali.

Tama eno homugo te Israel dabego
te eno homu sesemane
wali pomainu homu ebao.

14 Te augwaligo tama tibaso da,
teda polo tama eno te augwaligo
boi bidi dabe doligi da.

Te eno boi bidi dabe augwali dali hwjnama,
tama augwali aiyaba mu elalualigi da.

15 Te ena wei homu isiqabo we bidi augwali,
teda augwali wi mu dwai elama,
tama enaba kidu sugunagasaibao.

Tama eno augwaliba te sesemane sogo dene
magi dao.

16 Tiali goli, eno wiegi yai nai mu

dageba maiyabo homu eyu,
 tama dage te buside elalubo tubo nai
 te hani menama, tama dagego haliga
 te pagana peyu igi da,” wali.

82

God te polalubo king dao

- 1 God te dagalude genuai kaunsel miting
 po mibo polalubo bidi bidibao.
 Te tobolu bidi dabe sisinama,
 tama God agai homude elalubo po pusubo
 dao.
- 2 Agai te tama po wali,
 “Dagego te tibo po tu eyu,
 te po me bugagia dodolobeo.
 Tama dagego te bidi dwai dabe
 te po tude tau sabo se eyu yali.
 Te tobage dwai kolesaga ebo tagaliqo.
- 3 Dagego te magi nai meni yai bidi dabe,
 me te tiana wai dabe tau sao.
 Tama te sege toloyu, bugagia bidisabo bidi dabe,
 dagego augwali bugagia wiegi yai ilao.
- 4 Tama te dwai bidiyu,
 te doado bage soqai pai bidibo we bidi dabe,
 dagego augwali te dwai bidi dabego
 nogode ma dobola sao,” po wai.
- 5 “Dagego kolesaga me konebeo,
 tama dage kolesaga me konesiqyu,
 tama umuna pai mu dao.
 Dage te hulide biliyu, tama te we bidi dabego
 doloba pai kolesaga wali me pabeo.

⁶ Eno te po wali, ‘Dage tigidali deli deli te god dao.

Dage te Ugwanu Mu Bidibo
Godigo wai dao.’ *

⁷ Tiali goli, dage te isibo bidi dabe
tobage tiwai gilama, te dage me isaibao.
Te dagego bidibo ula te silaibao,
te kingo wai dabe te bidali ula tagalu,
te isibo tiwai gilama te silaibao.”

⁸ God, nage aselama, tama te tqde we bidi tigidali
tonaluagasao.

Te tigidali bage te naga hani naga dao.

83

*Bidigo gedu haluasa po obaso da, teda Godigo
te Israel dabego boi bidi tigidali silaibao*

¹ God, nago pedauwali me pania sigio.
Nage odolali me dualalugio.
God, nage odolali me bidigio.

² Suao. Te nago boi bidi dabego te hwjbaio.
Augwa te nage wei me isiqyu,
te nageba hagoma ebo dao.

³ Augwa te geme duala selama,
tama nago we bidi dabeba
te dwai sę yabo po mia salio.

Nago te we bidi dabe
augwali bugagia tonaluali,
tiali goli, te boi bidi dabego
augwali dolabo po mia sai dao.

⁴ Augwa te po wai, “Ae, tegobao.

* **82:6:** Jon 10:34

Dago te Israel dabe mu silinao,
 teda te we bidi dabego te augwaliba
 homu kone munu me ma egobeo," wali.
 5 Augwa te deli homu elama, te sę yilio.
 Tama augwa te nage elaluainu,
 te hai namu dali ola sai dao.
 6 Augwali te hani dabego te tiwai yainu yali,
 te augwali Idom dabe me, Ismael dabe
 me,
 tama te Moap dabe me, te Hakri dabe me
 dao.
 7 Tama te Gebal dabe me,
 te Amon dabe, tama te Amalek dabe me dao.
 Te hani bage dabe, augwali te augwali
 te Filistia badu, me Tair badu bidali.
 8 Siria me te augwali dali sisinani.
 Te bomai hani augwali te Lotgo hani tau salio.

9 Nago te tobage tiwai kolesaga te augwaliba yao,
 te polobadu nago te Midian dabeba yali
 tiwai,
 me te Sisera, me Jabin dabe,
 te genuai wę Kisonde yali tiwai yao.*
 10 Te sogo nago augwali te Endor bulude dolama,
 tama augwa tigi te tqde munaluama,
 tama damua pai dao.
 11 Nago te augwa ami dabego kepten
 bidi dabebolo te dwai dene mao,
 te polobadu nago te Orep de Sep side
 yali tiwai gilama yilio.
 Nago te augwaligo tobolu bidi dabe aiyaba
 elaluao,

* **83:9:** Tob 4:6-22; 7:1-23

te nago te Seba de Salmuna side yali
tiwai gilama yalio. *

¹² Te bidi dabe augwaligo te tama po wai,
“Dago Godigo te tq̄ sobaso da,
teda te dena tq̄ mu naga tama pedelaibao,”
wali.

¹³ Eno God, nago augwali te tq̄ hogomu tiwai
sela s̄ayu, tedela palao.

Augwali sela s̄ayao, te waligo te wit bo sela s̄ayu,
tedela palubo tiwai yao.

¹⁴ Siago te kala dobaso, tama te kala elalubo bulu
dude
te sia genuai dabo dao.

¹⁵ Te tiwai naga gilama,
nago te genuai tulubage tagala palama,
tama te hani bage te pobeasa pobaso,
te augwali wi paibao.

Tama nago te bomai wali mu augwaliba
tagala palubaso, te augwali wi yaibao.

¹⁶ Genuai Bidi, nago augwali aiyaba mu
elalubaso,
tama augwali hale dwai mu eyu,

tama augwaligo nage wali pabo homu yaibao.

¹⁷ Eno homugo te nago augwali elalubaso,
tama augwali te sesemane wi dwai mu
yaibao.

Nago augwali hale ilama, tama augwali ela
muao.

¹⁸ Eno homugo nago te tiwai yao homu ebao,
teda augwa mu konemainu ebao,
nagaduba deli naga, nage te Genuai Bidi,

* **83:11:** Tob 7:25; 8:12

tama nage te Ugwade Mu Bidibo God da,
tama nago te tigidali tq tonalubo dao.

84

Bidigo te Godigo be wei mu yali

- 1 Te Tigidali Bomo Elalubo God, eno nago be
wei mu ebao.
- 2 Ena tede bidabo homu wei mu ebao.
Te eno homu kolesaga tigidaligo
te nago be wei mu ebao.
Te tigigo, me homu tigidaligo, eno te
wiegi yai pemene ebo tēabi po nageba obao,
God te bidabo ula elalubo God dao.
- 3 Genuai Bidi Te Tigidali Bomo Elalubao,
nage te king, me eno God dao.
Te dwasianu ba dabe te nago alta pāde be
sēnama,
tama augwaligo
te augwa wai dabe tonalubo dao.
- 4 Te nago bede bidalubo we bidi dabe
augwa te bugai homu mu elama bidibo
dao,
tama sesemane sogo augwa te tēabi po weyu,
tama nago nogi ugwaba sabo dao.
- 5 Te we bidi dabe augwa te nagede bomo selama,
tama te Saion bulu duba pabo homu wei
elama,
augwa te sesemane pemene yabo homu ebo
dao.
- 6 Augwa pelayu, te wa pai bulu odogo pesageba
dulama,
tama te bulude te wę ulu hauwa
pedalubo pesage elalubao.

Tama te kigamu tulubage tulama, tama te dedageba
te węgo pagąbo dao.

⁷ Te bidi dabe bilama, te bomo yai pedelaibao.
Te augwali pelama, te Saionba sabolama,
tama te God bidibo sueibao.

Aga te tigidali tibo godide
te ugwidu elalubo God dao.

⁸ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God,
te eno gedu haluasa po wabo odao.

Nage te Jekopgo God,
te olo bugagia munama, eno po odao.

⁹ God, nago dago kingba wiegi yai sę yao.

Naga digi aga sa mubaso, tama aga te king
bidibao.

¹⁰ Te ena deli sogo naga
te nago tempel bede bidibaso da,
tego te 1,000 sogo te gasa bulude bidibo
te aiyaba mu elaluai.

Ena te ena Godigo be sunumide
dolaluabo homu wei mu ebao.

Tiali goli, ena te dwai bidi dabego
bede bidabo hagela homu ebo dao.

¹¹ Genuai Bidi, te da seselalubo bidi,
te dago genuai nogi elalubo king dao.

Agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo
eyu,
tama daba genuai nogi mayu yali.

Agai te bugagia dolasa bilibo we bidi dabede
te mena nai me deli me dąę me ela sogobeo.

¹² Godigo Te Tigidali Bomo Elalubao,

te nageba konealubo homu dąu wabo we
 bidi dabe,
 augwa te wiegi yai pemene
 sesemane emainu yagameo!

85

*Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga
 hani tonalumainu yai*

¹ Genuai Bidi, nago naga tōba
 wiegi yai yali.

Nago da Israel dabe ma tau selama,
 tama da bugagia mu bidibao.

² Nago naga we bidi dago dwai sęgę dagala
 sęnana,
 tama dago yali sęgę sela sawai dao.

³ Polobadu nago daba wado yali,
 tiali goli, megi nago wado po ma wabeo.

Mu tama, nago daba haliga sębę yali,
 tiali goli megi da, menio wali.

⁴ God, nago da ma selama, megi da, nago da te
 nagaba
 odasa ma pao.

Ya, nago dabolo wado ma igio.

⁵ Magi yaliwe, te nago dabolo sesemane
 wado iduaibawe?

Te nago wado po me sia sogobe da, agawe?

⁶ Nago dago bidibo ula ma dąu walao,
 te nago we bidi dago te wiegi yai pemene
 elama,

tama nago nogi ugwaba saibao.

⁷ Genuai Bidi, nago dabolo te nago
 da sesemane wei ebo ola mao,

tama da ma selama, te da bugagia bidaibao.

⁸ Eno te Genuai Bidi Godigo
pusubo poba olo muani.

Agai te wiegi yai nagame yai homu,
me te da bugagia bidabo po wali,
te dago polobadu yali dwai kolesagaba
da ma begasa pisabaso da te tama
tiaibao wali.

⁹ Mu tama, agai te agaba lotu weyu,
agai homu wali pabo we bidi dabe
ma sainu te sisi yalio.

Tama agai da ma selama, tama aga digi da dali
dago
tode bidaibao.

¹⁰ Te sogo da, te we bidi dabego
te gasa bage wei mu elama,
tama wiegi yai kolesaga augwaliba yaibao.

Tama augwa dolasa bidiyu,
tama haliga nagame elama,
tama hodobo bugagia bidaibao.

¹¹ Te tote te we bidi dabego
te Genuai Bidi wali mu paibao,
tama te dagalude Godigo augwali
doloba pai pedalumainu ilaibao.

¹² Genuai Bidigo te da bugagia
bidimainu tau saibao, tama dago ebo se
dabe
te wiegi yai pedelaibao.

Tama dago tote te nai hauwa walaibao.

¹³ Genuai Bidigo te we bidigo doloba pai kolesaga
wali pomainu elama,

tama te tebogo te aga asabo sunumi dodol-
ubo dao.

86

Te Devitgo aşəani gedu haluasa po me deli dao.

*Godigo aga tau somainogo, bidigo te gedu
haluasa po wali*

¹ Genuai Bidi, ena bomo meniam,
tama ena digi ena tau sabo usu ebeo.

Tama tialima, eno homugo nago
eno gedu haluasa po wabo odolama,
te ena tau sao.

² Nago ena ma siyu, tama ena me isigobeo,
magi baso meni, ena nage wali asai.

Nage da, te eno God dao.

Ena naga sə bidi da, tama eno konealubo
homu nageba muai,
tama tiyu, nago ena tau sao.

³ Naga digi nage eno God dao.

Ya, nago ena homu dene eyu,
tau mabo kolesaga enaba yao.

Tigidali sogo, giligade me hulide,
eno gedu haluasa po nageba wabo dao.

⁴ Genuai Bidi, nago eno haliga
wiegi yai pemene mu ilao, te naga sə bidi
dao.

Magi baso meni, eno gedu haluasa po
nageba naga wabo dao.

⁵ Genuai Bidi, nago
te wiegi yai sə mu elama,
tama nago eno dwai səgə sela səbo dao.

Nago te nageba gedu haluasa po wabo

* 86:9; Ped 15:4

kolesaga te ena bugagia ola mao,
 tama eno te nago mu po wali sesemane
 paibao.

Te ena bugagia ola mayu,
 te eno nageba naga konealu, tama eno
 nago se
 sesemane sogo yaibao.

¹² God, eno Genuai Bidi, eno te usu da wabo
 te eno homu sesego nageba mobao.

Tama eno nago genuai nogi
 te sesemane bidada pabo sogo ugwaba
 saibao.

¹³ Magi baso meni, nago sesemane sogo
 ena wei mu ebo dao.

Nago ena te isabode ma dobola selama,
 tama ena te isibo bidi dabego pesageba
 pabeo.

¹⁴ God, megi te hagoma ebo bidi dabe meba
 aselama,
 tama ena dali hwjainu ebao.

Te dwai se ebo bidi dabego te bidi hasi homu
 dene eyu,

tau sabo kolesaga eyu, me sogobeo,
 tama augwali sisinama, ena ela muainu yali.

Augwaligo te nago po wali me pisawai,
 augwaligo te sela savy naga ebo dao.

¹⁵ Tiali goli, Genuai Bidi, nagede
 te homu dene ebo,
 me olo tau mabo wiegi yai kolesaga
 paganalubao, tama nage da, te bobobage
 guni yai bidi dao.

Nago da wei mu eyu,

tama nago homugo da dali kę̄ mu pai dao.
¹⁶ Nage enaba ma aselama,
 ena homu dene eyu, tau sao.
 Ena bomo mao, tama ena ma sao, magi baso
 meni,
 eno nago sę̄ ebo te ena idago yali tiwai ebo dao.
¹⁷ Genuai Bidi, eno homugo
 te nago ena wei ebo da homu ebo
 te nago enabolo ola mao.
 Tama te boi bidi dabego suyu, te nago ena tau
 siyu,
 te dą̄u walobo te augwa konemainu yao.
 Tama augwa ebo kolesagade te augwa
 hale mu somainu yao.

87

Augwaligo Jerusalemde wiegi yai pemene yali

¹ Godigo aga taun te aga bulu dude digi nigali.
² Genuai Bidigo Israelde gasa tigidali
 elalubo bulu te wei homu yali,
 tiali goli agai te Jerusalem te wei mu yai dao.
³ Te Godigo taunde we bidi dabego, odao.
 Godigo te wiegi wiegi yai sę̄ dageba ebo dao.
⁴ Godigo te tama po wali,
 “Te eno ena po wali pabo hani bage
 augwali nedebō sogo da, teda eno te Isip me
 Babilon
 te augwali dali nedaibao.
 Tama eno te Filistia, me Tair,
 me Itiopia bulu dabeba te tama po waibao,
 augwali me te Jerusalem bage dao, waibao.
⁵ Te eno Jerusalemba te tama po waibao,
 ‘Te bulu te tigidali hani we bidigo bulu da.’

“Tama te Ugwadu Mu Bidibo God,
 aga digi te Jerusalem dodolama,
 tama bomai mu elaluabao.
⁶ Te Genuai Bidigo te gasa hani
 we bidi dabe augwaligo nogi aşenama,
 tama augwali sisinama, tama augwali dali
 nedeyu,
 te Jerusalem we bidi dali nedaibao.
⁷ Tama te Jerusalemde bidali we bidi dabe,
 te augwaligo təabi weyu, wiegi yai pemene
 yaibao.

Tama augwa te tama po waibao,
 “Jerusalem da, te nago dolo mu tama,
 tama nage te wiegi yai kolesaga
 tigidali ebo page mu dao,” waibao.

88

*Bidigo te Godiba i weyu, te aga tau somainu
 yai.*

- ¹ God, Genuai Bidi, nago ena tau sabo da.
 Te giligade eno nageba i weyu,
 te ena nago tau somainu yai,
 tama hulide me eno nageba
 gedu haluasa po wabo dao.
² Nago eno gedu haluasa po wabo odao.
 Te nago ena tau somainu, eno nageba i wabo
 odao.
³ Te sęgę hauwa enaba pedalubaso,
 tama te tebogo naga ena pąde isabo homu
 ebao.
⁴ Ena te gasa bidi dabe isainu ebo tiwai gilama
 yai.
 Te eno boomo tigidali mu silalio.

- 5** Augwa ena tagalubaso,
 tama ena te isali bidi dabe dali bidibao.
 Ena te gasa bidigo ela muai bidi tiwai gilama,
 tama te gü pagede munaluai.
 Ena te bidi dabe nago te homu kone mu
 gegeda palubo bidi dabe tiwai gilama yali,
 tama te nago augwali munu ma tau sisabo tiwai
 yai dao.
- 6** Nago ena te aiyanu mu yai dedage pageba
 şanama,
 tama ena te be hulia sai mude,
 te aiyatdu dologode mu bidai.
- 7** Nago haliga sębęgo ena mu elaluama,
 tama te moni tamu aji dinigo
 ena mu mesegelibo tiwai yai dao.
- 8** Nago te ena abagi dabego ena tudi ola momainu
 ilali.
 Nago ena te dwai mu pedalumainu elama,
 tama augwaligo enade wi mu yai.
 Tego ena kalabus ilama,
 tama eno pedelabo usu meni yai dao.
- 9** Ena dene tolu, tama eno gedu dolama,
 tama eno bugagia suabo usu isawai.
- Tama tigidali sogo eno gedu haluasa po nageba
 weyu,
 te nago ena tau somainu yali.
- 10** Nago te isali bidi dabe tau sabo
 bomai sę ebo da, agawe?
 Te isali bidi dabe ma hodaluama,
 tama nago nogi ugwbaba saibawe?
- 11** Te gü pagede te isali bidi dabego nage dali po
 miyu,
 te nago augwali sesemane wei mu

ebo da po wabo da, agawe?

Te dolabo bulude augwaligo nageba po weyu,
te nago augwali bugagia tonaluai
dao po wabo dawe?

¹² Te gụ pagede bidibo bidi dabego
te nago bomai sę ebo subo dawe?

Tama te dolabo pesagede bidalubo bidi dabe,
augwaligo nago te wiegi yai kolesaga
subo da, agawe?

¹³ Genuai Bidi, eno nageba i wabo,
te nago ena tau somainu ebao.

Te tigidali sogo kigamu eno
gedu haluasa po wabo dao.

¹⁴ Tiali goli, Genuai Bidi, magi baso
ena nago tudiba mubawe?

Magi baso nage enade geme duala sobawe?

¹⁵ Te ena gesi ogwa bidide digi
gagalasa, te e sogoba megi usu nagasobao,
ena te sęgę tolu, tama pąde ena isainu ebao.

Nago enaba te dene mabogo
te ena nogo sęgę dili kimi isalio.

¹⁶ Genuai Bidi, nago haliga sębęgo ena mesegelali.

Nago ena dodolagia mu elama,
tama ena mu dolai dao.

¹⁷ Nago enaba te tiwai te giligade me hulide dali
yai,

tama te bidi dabego ena te tigidali pedai
badu

pobeasa bilali, te wę ge bo deyu,
te tọ tigidaliba mesega sabo tiwai yai dao.

¹⁸ Nago te eno wiegi yai abagi dabego
ena tagalumainu ilali.

Te be hulia sabo naga te eno abagi bidalio.

89

Etan te Sera hani bidi me deligo aşəani balia po
me deli dao. [1 Kin 4:31]

*Te augwa bidibo bulu tq pedaibate sęgę ped-
alubo sogo te balia po me deli wali*

¹ Genuai Bidi, nago da sesemane sogo godolo
homu ebo dao,
tama te kolesaga ebode eno e balia udaibao.
Mu tama, te nosali ame nabo bagego konemainu
eyu,
te eno nago po te me hasegelibo meni da po
olama,
te po hanilama pusaibao.

² Eno koneani, nago da sesemane
bidada pabo sogo wei homu ebo koneani.
Awe, te nago mu po te me hasegeligobeo,
te dagalu bomo elalubo tiwai gilama elalu-
aibao.

³ Nago te tama po wali,
“Eno te bidi me deli sa muai da,” wali,
“tama eno dąu wabo po me deli
aga dali wai dao,” po wai.

“Eno ena sę bidi Devitba po dąu walario,” po wai.

⁴ “Tama eno te po wali,
‘Te king dabe nago hanide naga pedelaibao,’
wali.

‘Mu tama, sesemane sogo eno te nago hani bidi
me deli
te king bidi mudaibao,’ te po wai.”

Nago te po wai dao. *

* **89:4:** 2 Sml 7:12-16; 1 Sto 17:11-14; Tib 132:11; Tpi 2:30

5 Genuai Bidi, te ensel dabego
 te nago ebo wiegi yai sę dabe balia po wabo
 dao,
 tama augwaligo te nago nogi ugwaba sabo
 dao.

Me te dagalude konealubo homu dąu wai
 mobo bidi dabego
 te nageba balia po weyu,
 tama nago po wali mu pabo dao.

6 Genuai Bidi, te dagalude
 nage tiwai tobage me deli me elalubeo.

Te ensel me te nage tobage tiwai deli me menio.

7 Te ensel dabe augwa polalubo dabe
 te po miting ebo sogo augwali
 te nagede wi ebo dao.

Tama te nage bagualubo gasa ensel tigidali,
 augwali te nagede wi mu ebo dao.

8 Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God
 dao,
 te me deligo nago te genuai bomo tiwai me
 elalubeo.

Nago naga po sesemane sogo wali peyu yaibao.

Nago po me hasegelama eyu, me egobeo.

9 Nago te bomai tamu ąi tonalubao.

Te ąi dini hogodobo sogo, nago aiyaba elalubaso,
 tama memenege me eyu me egobeo.

10 Nago te Isip dabego genuai bomo togolama,
 tigidali mu dolalio.

Tama nago nogogo genuai bomogo,
 nago naga boi bidi dabe aiyaba elalualio.

11 Dagalu me tő te nago naga dao.

Nago tō nigali, te tōde tigidali nai me bugagia
nigali.

¹² Nago te not badu, me saut badu dali, te nigai.
Te Tabor bulu du, me Hermon bulu du sigo
te wiegi yai pemene eyu, nageba balia po
obao.

¹³ Iya, tegoba. Nago boomo genuai mu elalubao.
Nago boomo te umabo mu dao.

¹⁴ Nage te king bidiyu, tama nago te we bidi dabe
doloba pai kolesagade tonalubao.
Tama nago po tū dolo naga ebao.

Nago te tigidali we bidi wei mu elama,
tama nago naga po sesemane wali peyu yali,
tama nago po hasegelama eyu, me egobeo.

Te tobage kolesaga ebo da,
te nago naga we bidi tonalubo sē page mu
dao.

¹⁵ Te we bidi dabego nageba
balia weyu, lotu po weyu yali,
tama nago te olo tau mabo
wiegi yai kolesagade biliyu,
te augwa te ulade bilibo tiwai ebao,
te augwa wiegi yai pemene emainao.

¹⁶ Augwaligo te nago wiegi yai
kolesaga augwaliba ebo te homu kone palu,
tama tigidali sogo giligade me hulide
augwa te wiegi yai pemene eyu,
tama nago nogi ugwaba sabo dao.

¹⁷ Magi baso meni, nage naga
te nagede dago boomo elalubasso,
tama dago wiegi yai pemene nageba ebao.

Nago te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo
elama,
tama da te hwjbone tau selama,
te boi bidi aiyaba elaluai dao.

18 Awe, nago digi te da seselalubo bidi sa muai.
Nage te da Israelgo Tedali Wiegi Yai God,
nago te dena king dabolo mawai dao.

Godigo Devitba po dą̄u walali

- 19** Te ugwidu sogo polobadu,
nago te nage wali pabo bidi dabe
muba te na menama,
tama nago augwaliba te tama po wali,
“Eno te polaluabo ami bidi me deli sa munama,
tama eno agaba te kingo hat madi muai.
Eno aga te we bidi dabe tomode selama,
tama aga te king munama bidai.
- 20** Eno Devit nigilalio, ena sę̄ bidi da,
tama eno aga te dagego king
pedalumainu yai dao. *
- 21** Tama tiyu, eno bomo te aga dali sesemane
bidaibao.
Mu tama, eno bomogo aga tau saibao.
- 22** Te aga boi bidi dabego te hwjbone
aga aiyaba elaluyu, mone mao me wagobeo,
tama te dwai sę̄ ebo bidi dabego aga me
elalugobeo.
- 23** Te ena digi eno agai boi bidi dabe agala selama,
tama te aga wei isią̄bo bidi dabe ela muyu
yaibao.
- 24** Te eno aga wei mu elama,

* **89:20:** 1 Sml 13:14; 16:12; Tpi 13:22

tama ena aga dali sesemane sogo bididu-aibao.

Te aga boi bidi dabe dali hwibo sogo,
te eno agai tigidali sogo augwali
aiyaba elalumainu ilaibao.

²⁵ Te eno elama, tama agai tonalubo tq
te genuai tamu ąj Mediterenian
tedu gagalasa peyu, te wę Yufretis
elalubo madiba usu nigi paibao.

²⁶ Tama agai enabolo te tama po waibao,
'Nage Aya me eno God dao.

Nago ena tonalu, tama ena sesemane tau sabo
dao.'

²⁷ Tialima, te eno polalubo gomunai wai aga
munama,
tama aga te polalubo king pedelama,
te tigidali tqde king aiyaba elalueibao. *

²⁸ Te eno sesemane sogo aga wei mu iduaibao.

Tama eno te po dąu wabo kontrak aga dali elama,
tama te dąu walali po kontrak
te sesemane elalua peyu,
elalua paibao po wai dao.

²⁹ Sesemane sogo te aga hani bidi me deli
te king pedalu, ela piduaibao wali.

Tama aga hani king me deligo
te Israel dabe sesemane tonaluibao,
te dagalu ugwidu sesemane elalubo
tiwai gilama yaibao."

³⁰ "Tiali goli, te agai wąi nōq hani dabego
te eno bomai po sela sānama,

* **89:27:** Ped 1:5

tama augwaligo eno kolesaga wali me
pisäma,

³¹ tama augwaligo eno po tudiba munama,
tama augwaligo eno bomai po wali me
pisäbaso da,

³² teda eno augwaligo dwai sëba homu kone
paliyu,
tama augwaliba te dene mawaibao.

Tama eno te augwa yali dwai sëde homu kone
palu,
te augwali keloago elaiba wai.

³³ Tiali goli, te sogo me te Devit
te eno wei mu elaludaibao.

Tama eno aga me tagalogobeo, tama eno agade
te däü walali po mu me tagalogobeo.

³⁴ Tama eno aga dali te däü walali bomai po
te kontrak me tagalisiäma,
tama eno te ena po deli me
hasegeliyu me egobeo. Mu menio.”

³⁵ “Eno däü walubo po te deli sogo naga weyu,
tama eno ena digi tedali wiegi yai
nogi nogilama weyu, te po däü walali,
tama te sesemane sogo me
elalua pidu, elalua paibao.

Eno te tama wai.

Eno te tibo po Devitba me wagobeo wai.

³⁶ Te aga hani wäi noq dabe me sia sisäma,
te sesemane me elaludaibao wai.

Tama aga hanigo te we bidi dabe
sesabi elama, mu tonalu,
te giliga me elalubo tiwai gilama yaibao.

³⁷ Te augwali sesemane elaludu,

te polua dagalude elalubo tiwai eyu,
 tama te we bidi dabeba te eno po mu da weyu,
 te ola mawaibao," wali.

Te boi bidi dabego te king te hwiyu, aiyaba elalubaso, agai te gela wali

38 Genuai Bidi, nago te po Devit dali
 polobadu dąu walai goli,
 megi nago te sa muani kingba nago wado po
 wali.

Nago aga tagalama, aga tudiba muani.

39 Nago te naga sę bidi dali dąu walali
 te kontrak po togwali.

Nago agai te kingo tobolude mubo madi
 te tqba sənana, tama meda yali.

40 Nago agai taun bagulali obo dabe togolama,
 tama agai te ami bidi dabego
 bomai be dabe te dolalio.

41 Te pądu soabo bage tigidaligo
 te agai doado bage dabe wi sabo dao.

Tama te abagi dabego agaba posobo po wabo
 dao.

42 Nago aga te boi bidi dabego elalumainu ilali,
 tama nago augwali deliba sisinama,
 te dili bubo sę emainu yai.

43 Nago agai ami bidi dabego
 te hwıbo nai dabe usu isəbo sę ilali,
 tama nago aga te hwıbo side aiyaba elalumainu
 ilalio.

44 Nago aga elaluama, tama aga te king ma
 bidibeo,

tama agai te we bidi munu ma tonalubeo.
 Tialima, agai genuai nogi dali, bomo dali si
 sililio.

45 Nago aga monu dabe polo tama pedalumainu
ebaso,
tama hale genuai mugo aga mesegelatio.

*Agai te gedu haluasa po weyu, te Godigo
augwali tau somainu yai*

46 Genuai Bidi, nisu naga sogo
te nage dualaludaibawe?

Te sesemane sogo usu nama da, agawe?
Nisu naga sogo te nago haliga sębę
te sia posolo mu ebo tiwai elaluabawe?

47 Genuai Bidi, iya, nago
te pęwadage sogo naga bidabo bidiba
homu kone palao.

Nago da nigali, tiali goli da te isaibao.

Nago odolali da nigali da, agawe?

48 De mu te sesemane bidada pidu, bidada
pelama,
tama te me isigobe dawe?

De te bomo elama bididu,
te aga gę pageba me pogobewe?

Te mena bidi deli me tegobeo, mu menio.

49 Genuai Bidi, magi yaliwe?
Nago megi da, da wei me ebe da, agawe?
Te nago Devit dali te dą̄ walali pode menagi
yaibawe?

50 Genuai Bidi, nago naga sę bidi,
ena homu kone palao.

Te bidi dabego enaba posobo po obao.

Eno te gasa hani dabego
te kęnę po wabo sęgę tolobo dao.

51 Genuai Bidi, te nago boi bidi dabego

enaba po dwai wali, te naga sa muai king
daao.
Te ena tigidaliba pabode te augwaligo
dwai po enaba weyu ebo dao.

⁵² Dago te Genuai Bidigo nogi
te sesemane bidada pabo sogo ugwaba sao.
Te mu tama dao.

Buku 4

90

(Tib 90-106)

Godigo po, me bidigo po wai

¹ Genuai Bidi, sesemane sogo nage te dago be
mu tiwai dao.

Te waij noq̄ dabe nage dali bidali,
tama meḡi da me te tiwai bidibo dao.

² Te sesemane bidada peyu, bidada pabo sogo,
nage te God bidibao,
te polobadu me bidali, nosali me bidaibao.
Tigidali bulu du pedalisabadi,
tama nago te tq̄de nai tigidali nigisabadi,
tiali goli, nage God bidai dao.

³ Nago te we bidi dabe isimainu elama,
tama augwali te tq̄ ma pedalumainu ebo da.
Tama nago te tama po wali,
“Dage tq̄de we bidi, dage isilama,
tama te tq̄ ma gagawaibao,” wai dao.

⁴ Nago homu kone palu,
tama te kibu be 1,000 daj̄ yabo homu
te deli sogo bubugade tiwai naga elama,

- tama te polo tama pela silaibao, te pilama
hodalu,
te do bidali sogo tiwai gagawaibao.
Awe, te kibu be 1,000 te hulide pewadage sogo
naga
tiwai ebo dao. *
- ⁵ Nago te bidi dabe sela sabo, te wę asiyu, bidi
selama,
tama augwali isibo tiwai yaibao.
Augwali te pewadage sogo bidiyu,
te naa tiwai naga ebao.
Augwali te gesi nosa te kigamu pedalubo tiwai
elama,
⁶ tama te genuai holama, tama duduli pedelai.
Tiali goli, te piode te sasia pelama, tulalubo dao.
- ⁷ Nago dade wado elalubaso, tama nago da
dolobo dao.
Nago dade haliga sębę ebaso, tama da wi mu ebo
dao.
⁸ Nago dago dwai kolesaga tigidali subo da.
Tama dago geme dualama ebo sęgę tigidali,
te nago pepeli diliba hanilama,
munama, tama nago sualio.
- ⁹ Nago wado ebogo te da tqde bidibo
bodolu pewadage ilali.
Mu tama, te dago bidibo sogo polo silali,
te dago mobo deli sogo naga sabo tiwai ebo
dao.
¹⁰ Da bidibo kibu be te 70 usu naga bidaibao.
Tama dago bomo elalubaso,
da te kibu be 80 usu naga bidaibao.

* **90:4:** 2 Pi 3:8

Tiali goli, te tigidali kibu bede da te sę dene naga
eyu,
tama sęgę naga gegaibao.
Te tigidali kibu be polo silama,
tama da me pela silaibao.

11 Dego te nago wado ebo genuai bomo
te bugagia konebawe?

Tama nago augwaliba te wado ebo homu ebode
genuai wi te we bidi augwaliba pedalubo te
koneaniwe?

12 Nago da bugagia ola mobaso,
te dago koneaibao,
da te tőde sesabi elama me bidigobeo.

Tama tiyu, dago wiegi yai kolesaga koneama
elaluaibao.

13 Genuai Bidi, nisu naga nago haliga
sębę ebo me elaludaibawe?

Nago naga sę bidi da homu dene yao.

14 Nago da sesemane sogo wei yali,
tama tego te tigidali sogo kigamu
te da pagąnumainu yao.

Tama tiyu, te tigidali sogo da
te bidibo ula dali bidiyu,
dago homu wiegi yai pemene elama,
te bugai haliga yaibao.

15 Hasiabolo nago daba sęgę mawai.

Tialima, megı da, nago da
te wiegi yai pemene yabo usu nao,
te sogo dabe da te sęgę tolali.

Mu tama, hauwa kibu bede
te da dwai bidali, tama nago da
te wiegi yai pemene ilibo

te tigidali kibu bede dwai bidali
usu nama, tama tiwai yao.

¹⁶ Nago te naga bomai sę dabe
te naga sę bidi dabolo ola mao.

Nago te wiegi wiegi yai bomo
te dago nosali pedalubo wąi nōu dabebolo
ola mao.

¹⁷ Genuai Bidi, nage dago God da, dago homugo
te nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga
dabolo eyu,

tama da wiegi yai bugagia ilao.

Tama dago ebo sę tigidali te wiegi yai ped-
alumainu ilao.

Mu tama, nago te dago ebo sę tigidali dąu
walama,
tama te bugagia elalumainao.

91

God te da tonalubo bidi dao

¹ Bidi te Ugwade Mu Bidibo Godiba pelama,
te agai aga tonalumainu yali,
aga te Tigidali Bomo Elalubo God pade
bidiyu,
tama agai aga mesegalubo dao.

² Te bidigo te tama po Genuai Bidiba waibao,
“Nago ena bagualu, tama nago
ena bugagia seselalubo dao.

Nage eno God dao.

Eno konealubo homu nageba muai dao.”

³ Mu tama, te Godigo nage bugagia tonalu,
tama te gema dualalubo naigo
nage me dologobeo.

Tama agai nage bagualubaso,

tama te dwai gasi dabego nageba me so-gobeo.

⁴ Te agai nage bugagia mesegalu,
te kakarukgo aga wai dabe
te bogogo mesega sabo tiwai yaibao.

Nage te bugagia Genuai Bidigo bogo
dologode dualaluaibao,
tama agai nage tonalubao.

Agai nage tonaluabo po te tibo po me wagobeo.

Tama tiyu, nage Genuai Bidi dali bidiyu,
te bidi aga te hwjbo sabelede
duala sabo tiwai ebo dao.

⁵ Nago te magi nai me deli nageba
te hulide pedelaiba homu eyu, wi me egobeo.

Tama te giligade nage te magi nai me delide wi eyu,
te nage dolabo nai me deli te polo
pedelabo homu wi me elamu dao.

⁶ Tama te genuai gasi nageba te hulide
pedelabo te wi me igio,
tama te giliga tomode me te dwai nai
nageba pedaliyu,
tama nage dolainu me egobeo.

⁷ Te 1,000 bidi nage pąde isibaso me,
tama te 10,000 bidi nago
dolo nogo badu isibaso,
te tagalao, te dwai nai nage pąba me asogobeo.

⁸ Te naga digi te Godigo te dwai sę ebo bidi dabe
augwa yali sęde wei ponobo te nago suaibao.

⁹ Nage te Godiba pelama,

- te dwai nai dabede geme duala sao,
 tama te Ugwadu Mu Bidibo Godigo
 te nage mu seselalubo bidi dao.
- ¹⁰ Tama tiyu, te dwai nai nageba me pedalu-gobeo.
 Tama genuai gasi te nago be paba me asogobeo.
- ¹¹ Te Genuai Bidigo aga ensel dabeba
 te nage menaba pabo madi tigidali badu
 te nage tonalubo se mawaibao. *
- ¹² Tama te ensel dabego nogogo nage tolalu,
 tama tiyu, te masigigo nago sagade
 me dologobeo. *
- ¹³ Te nago laion me hasamani agayu,
 tama te gesi ogwa bidi laion,
 me genuai hasamani dwai mu me
 agayu, yaibao. *
- ¹⁴ Godigo te tama po wali,
 "Te eno te ena wei mu ebo bidi dabe
 augwali ma saibao,
 tama te eno te ena mu koneani
 bidi dabe seselalubo dao.
- ¹⁵ Te augwaligo enaba gedu haluasa po wabo
 sogo,
 te eno augwaligo wabo po odaibao.
 Tama te segé augwaliba pedalubaso da,
 te ena augwali dali bidaibao.
- Tama eno augwali ma selama, tama augwaliba
 te genuai nogi mawaibao.
- ¹⁶ Te augwaligo bidabo ula
 te ibanu gana bobage kidilama,

* **91:11:** Mat 4:6; Luk 4:10 * **91:12:** Luk 4:11 * **91:13:** Luk 10:19

te augwa gasa ugwidu me daganobo tiwai
yaibao.

Tama eno augwali ma selama,
tama augwali ena dali bidaibao," wali.

92

Te God nogi ugwaba sabo təqbi po dao

- 1 Genuai Bidi, nage Ugwidu Mu Bidibo God
da, te eno nageba usu da wabo te wiegi yai
da,
tama te nago nogi ugwaba sabo təqbi dabe
waibao.
- 2 Tama te tigidali kigamude te eno nageba
te nago ena wei ebo po hanilama
wabo, te wiegi yai eba,
tama tigidali sogo hulide te nago ena bugagia
tonalubo da po hanilama, nageba
waibao.
- 3 Eno te wiegi yai musik te gitade weyu,
te nage nogi ugwaba saibao.
- 4 Eno te nago bomai şeba homu kone palama,
tama ena bugai haliga mu elama,
tama eno te wiegi yai homu
pemene ebo təqbi ebo dao.
- 5 Genuai Bidi, nago te genuai şe mu ebo dao.
Nago homu kolesaga te genuai mu elalubao.
- 6 Te homu kolesaga meni yai bidi, te umawai
bidigo,
te tama şe ebo dabe me koneainu
ebaso, usu me egobeo.
- 7 Te dwai bidi dabe te wiegi yai nosa
tiwai ma pedaliyu,
tama te dwai kolesaga ebo bidi dabego

te doado bage hauwa selama,
 tama augwa bugagia bidaibao,
 tiali goli, nago augwali mu dolaibao.

⁸ Magi baso meni, Genuai Bidi,
 naga digi te sesemane king
 bidada peyu, bidada paibao.

⁹ Dago koneai, te nageba boi bidi
 ebo bidi dabe te augwali isaibao,
 tama nago te dwai sę ebo bidi dabe
 aiyaba elaluibaibao.

¹⁰ Nago enaba genuai bomo mawai,
 te uni bulmakau omaigo bomo tiwai mawai.
 Nago enaba wiegi yai sę ebaso,
 tama ena wiegi yai pemene mu ebo dao.

¹¹ Eno te ena boi bidi dabe dolobo sulama,
 tama eno te dwai bidi dabego gela wabo
 odali.

¹² Te doloba pai kolesaga ebo we
 bidi dabe te wiegi yai pedalu,
 te nigo wiegi yai du walubo tiwai yaibao,
 tama te genuai holama,
 te Lebanononde te wiegi yai ni
 sida dabe tiwai yaibao.

¹³ Augwali te Genuai Bidigo bede
 bulai ni dabe tiwai yaibao.
 Augwali te dena Godigo be tomode
 te wiegi yai mu pedalubo tiwai dao.

¹⁴ Te augwali monu dabe pedalubo sogo,
 te augwa nai du me waludaibao.
 Augwali te bomo elalu, tama augwali me sasia
 pabeo.

Te augwa yabe te ni yabe gesi sogo
elalubo tiwai sesemane elaluabao.
¹⁵ Te kolesaga augwaligo te we bidi
augwaliba ola mabo dao,
Genuai Bidi te mu doloba pai dao.
Agai te ena seselalubo bomo elalu,
tama agade dwai s̄e ebo me elalubeo.
Mu menio.

93

God te king bidi bidibao

¹ Genuai Bidi king bidibao.
Agai genuai nogi mu elalubao,
tama genuai bomo me elalubo.
Agai e tō te aga bidibo pesagede bomo elama,
mu elalumainu yai dao.
² Genuai Bidi, te tigidali nai me
pedalisabantadi, nage bidali.
Nage sesemane bidada peyu, bidada pali,
tama nage te king sesemane
bidada peyu, bidada pabo dao.
³ Genuai Bidi, tamu aī ge bo dali aiyanu mu
igulali,
te kulukulu umabo mu waibao.
Te bomonama, mu kulukulu wabo dao.
⁴ Genuai Bidi, te nago genuai bomogo
nago te dagalude tigidali nai tonalubao.
Te tamu aīgo kulukulu wabo bomo
te dwasianu naga ebao.
Tiali goli, nago bomo te genuai mu elalubao.
Te tamu aī dini peda peyu, te nambisde
bomonama kulukulu wabo,
tiali goli, te aī dini dabego bomo

te nago bomo dali tiwai si me usugobeo.
 5 Te nago tigidali bomai po te sesemane
 elalua peyu, elalua pobao.
 Mu tama, Genuai Bidi, te nago tempel be
 te tedali wiegi yai sesemane elalubo dao.

94

*Godigo dwai sę ebo bidi tigidali aiyaba elalu-
 ama, dwagi yai bidi tigidali tau saibao*

- 1 Genuai Bidi, nage da
 te dwai sę ebo we bidi augwaliba wei ponobo
 God dao.
 Megi nago sębę ebo augwaligo sumainogo wase-
 lao.
 2 Nage hogodama, nago po tuba tigidali
 we bidi pedelaibao.
 Megi nage aselama, hagoma eyu dwai sę ebo bidi
 augwaligo ebo kolesaga wei ponao.
 3 Nisu naga sogo dwai sę ebo bidi
 augwaligo ebo kolesagade dwagi yai homu
 egowe?
 Genuai Bidi, augwaligo bidabo sogo
 nisu naga elalubawe?
 4 Nisu naga sogo elaluai dwai sę ebo bidi dabe
 augwaligo dwai kolesaga ebo dali dwagi yai
 homu
 te dwai sę dali yaibawe?
 5 Genuai bidi, augwaligo nago we bidi
 aiyaba elaluama,
 tama genuai sege augwalibolo mabo dao.
 6 Augwaligo te wilawe we dabe, augwali ela
 muyu,

tama te tiana wai dabe me ela muyu,
 tama gasa bulu we bidi dago tqde bidibadi,
 augwaligo ela muyu ebo dao.

- ⁷ Tama augwaligo te po wabo,
 "Genuai Bidi agai da subo menio.
 Israel bidigo God, agai dago
 te se ebo agai tede homu palobo menio,"
 augwaligo te po wabo dao.

- ⁸ Dage eno we bidi, magi baso dagego gegeda
 pobawe?
 Dage kolesaga meni yai, nisu sogo dagego
 koneabawe?
⁹ Godigo dago olo nigai. Tama agai odogobewe?
 Tama God agai dago gedu me nigai.
 Tialima, aga digi tonolo bilibo meniwe?
¹⁰ Agai te tigidali tqde bidibo bidi hani tonalubo
 dao.
 Tialima, agai augwali dodolobo meniwe?
 Tama aga tigidali we bidigo po ola mabo bidi.
 Agai konebewe?
¹¹ Genuai Bidi agai tigidali we bidigo homu
 koneai.
 Agai koneai, augwaligo homu kolesaga
 te olo magi nai me tiwai yaibao. *

- ¹² Genuai Bidi, nago te bidi me deli
 dodolomainu eyu, nago bomo yai po
 te bidi ola mayu da, te bidi aga dwagi yai
 homu emainao.
¹³ Nago te se ebo aga olo bidimainogo tiwai,
 tama segego aga gegeidali weyu,

* **94:11:** 1 Ko 3:20

tama te dwai bidi dabe isilama, gụ pageba
paboba
usu nigi pabo dao.

¹⁴ Magi basowe, Genuai Bidigo
aga we bidi augwali tagalobo menio.
Mu tama, aga sa muani we bidi augwali
tudiba me mugubeo.

¹⁵ Tama nosali bidi dabego po tu ebode,
augwaligo sę dolo naga yaibao,
tama dwagi yai doloba pai bidi
augwaligo usu dao po weyu,
te kolesaga wali paibao.

¹⁶ Niwai bidigo ena tau selama,
tama te dwai sę ebo bidi aiyaba elaluabawe?
Niwai bidigo ena tau selama,
te dwai sę ebo bidi sela sawaibawe?

¹⁷ God agai ena tau sigi menigi sogo da,
ena polobadu isai gụ pagede
polo pila mugi dao.

¹⁸ Eno te homu yai, “Eno sęgä kikila peyu,
ena tula muaibao,” wai.
Tiali goli, menio.

Genuai Bidi nago ena godolo mu eyu,
tama nago ena nogo tola selama,
ena te dwai sęgę ebo digi tulalubeo.

¹⁹ Tama eno homu sęgę yali sogo
tama eno homu nai hauwa dali yai,
nago eno homu dwagi yai eyu,
tama nagame elama bidai,
tama eno homu dwagi yai emainogo yai.

²⁰ Te bomo yai po mubo bidi dabe

- augwaligo te we bidibolo
augwaligo dwai sę emainao wai.
Nago te tobage dwai sę ebo tobolu bidi
dabe dali abagi homu ebo menio.
- ²¹ Augwaligo dwagi yai sę ebo bidi
dwai sęgo aga dolainogo sisinama, po mibo
dao,
tama augwaligo dwai sę isawai bidi
dabe dali po tų ebo dao, augwali elain-
ogo tiwai.
- ²² Tiali goli, Genuai Bidi agai
bomo mu elama, ena tau sai.
Ena agaba pelama, eno God agai
ena bugagia tonalubo dao.
- ²³ Augwaligo dwai kolesaga hauwa mu yai,
tama agai augwaligo dwai sę yali wei bege-
laibao.
Genuai Bidi dago God, megi agai
augwali tigidali dolaibao.

95

Te God nogi ugwbaba sabo balia po dao

- ¹ Dage asiəo. Dago te Genuai Bidi nogi
ugwbaba sabo balia po wainao.
Dago te bomai Godigo da ma sali, te homu
koneama,
tama dena balia weyu,
tama agaba wiegi yai pemene yao.
- ² Da te aga pąba pelama, tama agaba usu da po
wao.
Dago te wiegi yai pemene ebo balia po meba
weyu,
tama agai nogi ugwbaba sinao.

³ Magi baso meni, Genuai Bidi aga te bomai God dao.

Aga te bomai king,
tama te tigidali tibo god daide
aga ugwanu daide bidibao.

⁴ Agai te tigidali bulu tq pedai tonalubao,
te aiyaba odogo gulali bulu tigidali,
me te ugwanu igiluali bulu du tigidali,
te agai naga tonalubo dao.

⁵ Aga digi te tq, me tamu aj nigilama,
tama tialima, agai augwali tonalubao.

⁶ Dage asiao, dago tobolu basi gulama,
tama agaba lotu wainao.

Genuai Bidigo da nigai.

Tialima, da aga paba pelama, tama kidu sugu-nao.

⁷ Aga digi dago God dao.

Aga digi da we bidi te sipsip wai tiwai tonalubao,
tama agai da nai mobao.

Te e sogo megi tama dagego agai pedauwalide po odião.

⁸ Genuai Bidigo te po wai,
“Dagego te duga haliga bomonama däu ola
sigimio,
te polobadu duga wäi noq dabego
te bulu Meriba me Masa,
te tq wa pai bulude yali homu tiwai
igimio,” po wai. *

⁹ “Te bulude augwaligo ena usu sali.

Augwaligo te eno ebo tigidali bomai se suali,
tiali goli, augwaligo ena usu sai dao.*

* **95:8:** Hib 3:15; 4:7 * **95:9:** Sai 17:1-7; Nam 20:2-13

¹⁰ Eno te hani we bidide dwai haliga iduali,
te kibu be bidi sese siba usu nai.
Tama tibaso, eno te po wali, augwa hagoma mu
yali.
Augwaligo te eno wali pabo homu me isiawai.
¹¹ Tama tialima, te ena haliga səbə elama,
tama augwaliba te tama po dəq̄ weyu wali,
'Mu tama, dage te bulu tomoba me pogobeo,
eno te dage toma nomainu mawainu yali
buluba me pogobeo,' po wai dao," wali.*

96

God te polalubo king, tama agai tigidali we bidi tonalubao

¹ Dagego gesi balia Genuai Bidiba waiyəo.
Dage tigidali tqede we bidigo
te Genuai Bidiba balia po waiyəo.
² Genuai Bidiba balia wao.
Agai nogi ugwaba sao. Agai da ma sai.
Te tigidali side dago te po te we bidi dabeba pusa
maiəo.
³ Dagego agai genuai nogide po
te tigidali tqe pedai kantride bidibo
we bidi hani dabe pusiaq̄o.
Te tigidali we bidiba te agai
genuai wiegi yai sə dabe yali po pusa mao.
⁴ Genuai Bidigo te genuai nogi elalubao.
Dago agai nogi ugwanu mu sidu geao.
Da te tibo god dabe wi me igio.
Dago te Genuai Bidide naga wi yao.
⁵ Magi baso meni, te gassa hani

* **95:11:** Nam 14:20-23; Bom 1:34-36; 12:9-10; Hib 3:7-11; 4:3, 5

we bidi dabego tibo god dabe
te augwali tibo god naga dao.

Tiali goli, Genuai Bidigo te dagalu dali,
te ugwidu elalubo nai tigidali nigai dao.

⁶ Genuai Bidi te genuai nogi elalu, te king
bidibao.

Te aga tedali wiegi yai tempel bede
te tigidali doado bagego te agai bomo däi
ilama,
tama aga gasa sawi yai au te elalubao.

⁷ Dage tigidali tqde bidibo hani we bidi,
dagego agai genuai nogi me bomo te ugwaba
sao.

⁸ Dagego Genuai Bidigo genuai nogi ugwaba sao.
Te ofa yabo nai me deli selasa,
te agai tempel be tomoba pao.

⁹ Dage tigidali we bidi te tedali wiegi yai bidiyu,
tama Genuai Bidiba lotu waiyao,
tama dage agade noma siqo.*

¹⁰ Dagego te tigidali we bidi haniba te tama po
waiyao,

“Genuai Bidi te king bidibao,” wao.

“Agai te tq däq walama, tama te tq bugagia
bidiyu,
tama te mumunu me egobeo.

Nosali te Genuai Bidigo po tq eyu,
tama tigidali bidi dolo dagalaibao.”

Te po wao.

¹¹ Dagalu, me tq, dage pemene yao.

Tamu aq, nage dali, te nage tomode bidibo tigidali
nai,

* **96:9:** Tib 29:1-2

dagego kidagalo weyu, i hae waiyao.
¹² Tigidali gi me, dage dali te dagede
 elalubo nai tigidali, dage wiegi yai pemene
 mu iyao.
 Tama te Godigo gedude, te buside tigidali nigo
 augwa te wiegi yai pemene ebo balia waibao.
¹³ Magi baso meni, Genuai Bidi te aselama,
 te tigidali tq tonaluagasaibao.
 Agai te tigidali tqode we bidi
 te doloba pai kolesagade tonaluabao.
 Tama agai augwali te mu pogo naga dagalaibao.

97

God polalubo king dao

¹ Genuai Bidi king bidibao!
 Tq, nage pemene yao.
 Tama te tamu aq tomode elalubo bulu
 ailan dabe, dage bugai haliga iyao.
² Te pq dabe me hulia sabogo aga mesengelebo
 dao,
 tama agai te we bidi dabe te
 doloba pai kolesagade tonalubao.
³ Sia te aga pabodu polasa peyu,
 tama aga te pobeasa biliduali
 boi bidi dabe ulaibao.
⁴ Agai te be selego ula pedalumainu
 ilama, tama te tq ula ilibao.
 Togo sulama, tama noma sabo dao.
⁵ God te tigidali tqo Genuai Bidi dao.
 Aga asobaso, tama te bulu du dabe
 te wq tiwai pedelaibao.
⁶ Te ugwidu elalubo dagalugo te agai
 doloba pai kolesaga po pusuyu,

tama tigidali hani we bidigo agai
te boma pai ula subo dao.

- ⁷ Te tibo god dabeba lotu weyu,
te nogi uwaba sabo we bidi dabe,
augwali te hale dwai mu saibao.
Genuai Bidigo te tibo god wabo nai
tigidali aiyaba elalubo dao.
- ⁸ Te Saion we bidi tigidali,
me te Juda taun we bidi dabe,
augwa te bugai haliga elama,
tama nago po tude wiegi yai pemene yaibao.
- ⁹ Genuai Bidi, nage te Tigidali Bomo Elalubo God,
nago te tigidali tq pedai tonalubao.
Nago genuai nogi elalu,
tama nago tigidali tibo god aiyaba elaluai
dao.
- ¹⁰ Genuai Bidigo te dwai kolesaga
wei isabo we bidi dabe augwali
te agai wei homu mu ebao.
Agai te aga we bidi dabe bugagia tonalu,
tama augwali te dwai bidi dabego
nogode ma sabo dao.
- ¹¹ Godigo te doloba pai we bidi dabeba ula mayu,
tama augwali homu pemene ilibo dao.
- ¹² Dage doloba pai we bidi,
te Genuai Bidigo ebo se dabede pemene yao.
Te homu kone palama, tama agaba usu da weyu,
aga te tedali wiegi yai da wao.

- ¹ Dago gesi balia Genuai Bidiba wao.
 Agai te haniani wiegi yai sę yai.
 Te agai genuai bomogo,
 tama aga tedali wiegi yai kolesagade naga,
 agai te
 hwịbo boi bidigo bomo aiyaba elaluai.
- ² Genuai Bidi agai te hwịnama,
 te boi bidi aiyaba elaluali po pusali,
 tama agai augwali ma dobola sabo bomo
 te aga hani we bidi dabeba ola mawai,
 te agai Israel dabe ma sali sogo tialio.
- ³ Agai te aga dą walali pode homu konealuai,
 tama agai te Israel dabe homu dene eyu,
 tama augwali me tagalubeo.
 Tigidali bulu te tigidali we bidigo sualio.
 Te dena Godigo te boi bidigo bomo
 aiyaba elaluama, tama da ma sai dao.
- ⁴ Dage tőde we bidi dabe i hae weyu,
 Genuai Bidiba pemene yao.
 Te bugai haliga ebo tęabi hodolama weyu,
 tama agai nogi ugwbaba sao.
- ⁵ Te gita eliyu, tama te tęabi dabe weyu,
 te Genuai Bidi nogi ugwbaba sao.
 Te gitago wiegi yai musik mu waiyao.
- ⁶ Te biugel me ona eliyu, me bu weyu,
 tama i weyu, te wiegi yai pemene
 Genuai Bidiba yao, aga te king dao.
- ⁷ Tama tamu ąj, nage dali te nagede elalubo
 tigidali
 sugų me, dagego te tęabi waiyao.
⁸ Te genuai soabo ąj dabe, dagego te nogo eliyao.

Tama te bulu du dabe, dagego təabi weyu,
te Genuai Bidi gedude pemene yao.

⁹ Magi baso meni, aga te tigidali bulu
tq tonaluainu asobao.

Tama aga te king bidu, tama tigidali we bidi
te doloba pai kolesagade tonaluyu,
te po tq ebo dolo naga yaibao.

99

God te polalubo king dao

¹ Genuai Bidi king bidibao.

Te we bidi dabe wi elama, noma sai.

Aga te sia kingde te ensel dabe daide dugu-lalubaso,

tama te tq mali ebo dao. *

² Te Saionde Genuai Bidigo

te genuai bomo mu elalubao,

tama agai te tigidali tqde bidibo

hani bage tonalubao.

³ Tigidali we bidigo aga te polalubo king
te genuai nogi elalubo homu koneabao.

Tama augwa aga genuai nogi

ugwaba somainu yaibao.

Aga te tedali wiegi yai mu dao.

⁴ Bomai king, nago te doloba pai kolesaga wei
ebo dao.

Nago da Israel we bidi dabeba

te doloba pai me wiegi yai kolesaga menama,
tama dago wali pali.

Tama nago dago te gasa we bidi dabe

* **99:1:** Sai 25:22

te doloba pai kolesagade dagalumainu ilali.

⁵ Dagego te Genuai Bidigo nogi
ugwaba siqo, aga te dena God dao.

Dage paba pelama, tama agaba lotu waiyao.
Aga te tedali wiegi yai mu dao.

⁶ Moses dali Aron si te Genuai Bidigo pris bidali,
tama Samuel me augwalide te
Godiba lotu wali bidi me deli dao.
Augwa te Genuai Bidiba gedu haluasa po obaso,
tama agai augwaligo gedu haluasa
po wabo odai dao.

⁷ Aga te genuai dagalu pode bidama,
tama augwaliba te bomai po mani.
Tama te Godigo augwaliba mani bomai
po tigidali te augwaligo wali pai dao. *

⁸ God, dago Genuai Bidi, nago te naga we bidi
augwaligo gedu haluasa po odali.
Nago augwaliba ola mawai, naga digi nage te
God,
tama nago te augwaligo seqe sela sabo dao,
tiali goli, nago te augwa ebo
dwai sede te dene mayu yai dao.

⁹ Te dena Genuai Bidi Godigo nogi ugwaba sao.
Tama aga bulu dude te agaba lotu wao.
God, dena Genuai Bidi, aga
te tedali wiegi yai mu bidibo dao.

* ^{99:7:} Sai 33:9

100

Godigo nogi uwababa sabo təqbi me deli dao

- ¹ Tigidali tqode we bidi,
dagego God dali dwagi yai homu elama,
təqbi wao.
- ² Dagego dwagi yai homu Genuai Bidi
dali eyu, lotu po waiyao.
Dagego dwagi yai homu ebo təqbi weyu,
tama aga pageba pao.
- ³ Dagego Genuai Bidi homugo konebo tagaligio,
aga deli te God mu dao.
Aga deligo da nigai, tama da aga we bidi dao.
Da agai we bidi, da agai te kibu sipsip tiwai dao.
- ⁴ Da agai dwagi yai be tomoba pelama,
agabolo puba hwi po olama, gedu haluasa po
weyu,
aga nogi uwababa sao.
Dago aga dali usu da olama, gedu haluasa po
weyu,
tama agabolo genuai nogi mao.
- ⁵ Genuai Bidigo dwagi yai kolesaga naga ebo dao.
Sesemane sogo agai da godolo mu ebo dao.
Agai sesemane bidada pabo sogo mu po wabo
wali pabo dao. *

101

Kingo dəqə walali po dao

- ¹ Genuai Bidi, eno te nage
wali mu pabo kolesaga,

* **100:5:** 1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 106:1; 107:1;
118:1; 136:1; Jer 33:11

me te doloba pai kolesagade təäbi po obao.
 Genuai Bidi, eno nageba homu kone palama,
 tama eno te təäbi po obao.

² Te eno doloba pai kolesaga naga wali paibao.
 Genuai Bidi, mena sogo nago ena tau sagasaiwabe?

Eno te doloba pai kolesaga naga ena bede ebo
 dao.

³ Eno te dwai sə ebo kolesagade
 usu da me wagobeo. Mu menio.

Eno te God tudiba mubo bidi dabego
 kolesaga wei me egobeo.

Ena augwali dali me bilihobeo.

⁴ Eno te tibo po wabo kolesaga me wali pogobeo.
 Tama eno te dwai sə ebo kolesaga
 dabeba homu kone me palogobeo.

⁵ Te eno te gasa bidi dabeba
 posobo po wabo bidi dolaibao.

Tama eno te hagoma ebo bidi dabe
 bidimainu me sula tagalogobeo.

⁶ Te eno te God wei elama, te wali pabo bidi dabe
 augwali naga te eno genuai wiegi yai bede
 ena dali bidimainu yaibao.

Tama te wiegi yai kolesaga sesemane ebo bidi
 dabe,
 te bidi dabe naga te eno sə emainu yaibao.

⁷ Te tibo po wabo bidi dabe,
 augwali te eno genuai bede me bidigobeo.
 Tama te tibo po wabo bidi dabe ena dali

bidimainu me egobeo. Mu menio.
⁸ Tigidali side eno te dwai sę ebo bidi
 te dago bulu tő pedaide dolaibao.
 Eno te dwai sę ebo bidi dabe sela sęyu,
 tama augwali te Genuai Bidigo
 taunde bidimainu me egobeo.

102

Te sęgę tolobo gesi bidigo gedu haluasa po wali

¹ Genuai Bidi, eno gedu haluasa po wabo
 odao.
 Eno nageba i wabo, te nago ena tau somainu
 ebao.

Eno i wabo odao.

² Te ena sęgę genuai tolobo sogo,
 nage enade geme me duala sigio.

Eno gedu haluasa po odao.

Tama eno nageba i wabo sogo, nago eno i polo
 odolama,
 tama ena tau sao.

³ Te eno bidibo ula te sia hano tiwai dao,
 te dwasianu sogo naga elaluama,
 tama pela silaibao.

Tama eno tigi posolo mu dao,
 te genuai siago ulubo posolo tiwai ebo dao.

⁴ Godigo ena elalubo,
 te bidigo wa pai nosa agabo tiwai yali.

Tama eno haligago te nai tuabo wei me ebeo.

⁵ Ena dene ebaso, tama eno i dwagilama mu wai.
 Tama eno tigi te me nisibeo, ena mu nomona
 salio.

⁶ Ena te wa pai bulude te ba kemodage

bidibo tiwai bidibo,
 tama te hulide bilibo ba me deli
 te tolabo pesagede bidibo tiwai eyu,
 tama te bidi mu meni yai pesagede mu
 bidibao.

⁷ Ena te betde piali, tiali goli eno gedu pedaluali.
 Iya, enaduba deli te ba me deli te be pedu daide
 ugwapu dulalubo tiwai ebao.

⁸ Te giligade, me hulide, te boi bidi dabego enaba
 dwai po wabo.

Augwaligo posobo po enaba weyu, tama ena nogi
 weyu,
 te ena dolobo sego gegebo sogo te dwai
 po wabo.

⁹⁻¹⁰ Nago wado po genuai enade elalubaso,
 tama ena te sia keli naga tudu,
 tama gedu aji gela guga te kapba tulaluama,
 tama eno tuyu ebo dao.

Nago ena selama, tama ena meba me
 te pobele bage sabo tiwai yalio.

¹¹ Eno bidibo ula te pewadage sogo naga bidibao,
 te giliga pio dega sabo tiwai yali.

Ena te nosa wa pai tiwai yai dao.

¹² Tiali goli, Genuai Bidi,
 nage sesemane sogo king bidibao.

Te nosali pedalubo hani we bidi tigidaligo
 te augwaligo nage koneaibao.

¹³ Megi da, nage aselama, tama nago te olo tau
 sabo
 wiegi yai kolesaga te Saion taunba ya-
 gasu,
 tama aga tau sao.

Te nago aga homu dene yabo sogo te pedelalio.

Megi naga tama, te tiwai sę ebo sogo dao.

¹⁴ Te Saion taun dolali,
tiali goli te nago we bidi dabego aga wei mu
ebao.

Megi da, aga dolali, tiali goli augwaligo aga homu
dene
mu yai dao.

¹⁵ Tigidali hani bage te Genuai Bidide wi elama,
tama aga dologode bidibao.

Tama tigidali tqde king dabe,
te augwali agai bomode wi yaibao.

¹⁶ Nosali, Godigo te Saion taun ma nigibo sogo,
agai te aga bomo te we bidi dabeba ola
mawaibao.

¹⁷ Tama agai te aga we bidi dabego
gedu haluasa po odaibao,
te polobadu agai augwali tagalama,
te augwali odolali bidali.

Te agai augwaligo gedu haluasa po wabo
te tudiba ma mugobeo.

¹⁸ Te sę Genuai Bidigo yali,
dago te bukude aşenama muao,
te nosali pedalubo te wąj noq dabe
augwaligo konemainu yao.

Nosali te idago augwali ame nabo side,
teda augwaligo me te Genuai Bidigo
yali sę po odolama,
tama augwaligo me te aga nogi
ugwaba somainu yai dao.

¹⁹ Dago te tama po aşeaibao:
Genuai Bidi te ugwidu aga tedali

wiegi yai pesagede bidibao, tama aiyaba tonalubao.
 Aga te dagalude bidiyu, tama te tqba aiya tonalubo dao.

²⁰ Agai te kalabus bidi dabe augwa tolali sęgęde gela wabo odali.

Tama agai te po tų silama tama augwa te kalabus silali bidi dabe tau siyu, te augwali me isidali weyu yalio.

²¹ Tama tibaso te Jerusalemde te we bidi dabego te Genuai Bidigo nogide po pusama, tama augwaligo agaba usu da po waibao.

²² Augwaligo te tama tiaibao, te we bidi hani dali, te augwa king dabe dali, te Jerusalemba sisinama, te Genuai Bidiba lotu wabo sogo te tama tiaibao.

²³ Ena gesi ogwa bidide digi, tama Genuai Bidigo eno bomo dolali.

Ena te eno bidibo ula sesabi elama, bidimainu ebeo.

Aga ena bidabo sogo bodolu togwai dao.

²⁴ Eno God, nage sesemane bidada peyu, bidada pobao.

Nago megi ena me tagaligio.

Ena monu dabe me ebeo, ena gesi bidi tigi me elalubao.

²⁵ Polobadu mu nago te tq nigali.

Tama naga nogogo digi nago te dagalu nigiyu, tama ug Wade elalubo nai tigidali nigai dao.

²⁶ Te tigidali nai te hagawaibao.

Tiali goli, nage te sesemane bidaibao.

Te augwali te poloba ugwa

- badia pabo tiwai pedelama, te dolaibao.
 Tama nago augwali hasegelama,
 te bidigo ugwa hasegelibo tiwai yaibao,
 tama augwali pela siliyu, tama me elalu-
 gobeo.
- ²⁷ Tiali goli, nage da, me bididubadi,
 tama nage me isigobeo. *
- ²⁸ Tama nago dago wai dabe tonalu,
 tama augwali bugagia bidaibao.
 Tama nago te augwa wāj nōq nosali
 pedalubo hani dabe selama,
 tama augwali te nage dali sesemane
 bidada pomainu yaibao.

103

Godigo da godolo mu yai

- ¹ Eno Genuai Bidigo nogi ugwbaba saibao.
 Ao, eno tigi me homu kolesaga tomode
 elalubo nai tigidaligo
 Genuai Bidigo dwagi yai nogi ugwbaba sainogo
 ebo dao.
- ² Eno Genuai Bidigo nogi ugwbaba siyu,
 tama agai dwagi yai sē ena dali ebo
 te eno homugo tagalogobeo.
- ³ Agai eno dwai sē ebo tigidali sela sāwai,
 tama eno gasi ebo tigidali usu yai.
- ⁴ Genuai Bidigo ena ma sai, tama ena isibeo.
 Agai olo ena tau sabo dwagi yai homu eyu,
 ena hobede mu ebo dao.
- ⁵ Tigidali sogo ena tqde bidibo Genuai Bidi agai

* **102:27:** Hib 1:10-12

dwagi yai nai ena mabo usu mu ebo dao.
 Agai tama tiyu, ena gesi ma pedaliyu,
 tama te ba kemodagego bomo tiwai
 elalubo ena bidibao.

6 Genuai Bidigo dwagi yai sę we bidi
 augwali gasa dwai bidi dabego
 dwai sę dologode bidibadi tau sabo dao.

Tama agai augwali ma hodolama,
 augwali bugagia bidibo dao.

7 Polobadu Moses dali agai yabo te sę po wai.
 Tama agai Israel we bidigo
 te agai bomo yai sę ebo sumainu yai.

8 Genuai Bidi agai dwagi yai homu eyu,
 da hobede mu elama, olo tau sabo dao. *

Agai sębę polo isäma, tama agai
 da sesemane godolo mu ebo dao.

9 Agai da dali odolali olo wado po me wabo
 menio.

Tama agai sębę ebo hauwa sogo elalubo menio.

10 Dago dwai sę ebode da dene sabo digi,
 agai te dago yali dwai sę usu nama
 dene dabolo mabo menio.

Dago dwai kolesaga hauwa yai,
 tama agai genuai sęgę dabolo
 wei begelaibao homu yai,
 tialima agai te sę ebo menio.

11 Aga dali wi ebo we bidi,
 agai augwali godolo mu ebo dao.

Agai genuai godolo ebo homu augwali dali ebao,
 te dagadu digibulu ugwaba mu

* **103:8:** Jer 5:11

elaluyu, tq aiyadu mu elalubo tiwai dao.

¹² Giliga pedalobo dali,
te giliga iba dega sigi pabo dali,
te si pade elalubo menio.

Te digibulu mu elalubao.

Te tiwai Godigo dago dwai s̄ ebo
aga digibulu bidiyu, te dwai s̄ selasab̄o
dao.

¹³ Ayago aga wai dabe hobede ebo dao.

Tiwai Genuai Bidigo aga dali wi ebo
we bidi augwali hobede ebo dao.

¹⁴ Agai koneai, agai da tq selama nigai,
tama agai homugo da te tq hogomu ebo tiwai
dao
homu ebao.

¹⁵ Da we bidi bidibo ula pewadage mu, te nosa
tiwai.

Da pewadage sogo bidilama,
da te plaua nosa du walama, isibo tiwai
yaibao.

¹⁶ Wali asu, te plaua memenege elama, tulalubo
dao,

tama bidi dabego te plaua elalubo ma subeo.

¹⁷ Tialima, Genuai Bidi agai nogi
ugwaba sabo we bidi augwali
sesemane bidada pabo sogo agai godolo mu
ebo dao.

Tama aga te dwagi yai aga wai
dabe augwali nosali pedalobo te dwagi yai
yaibao.

¹⁸ Tama augwaligo Genuai Bidigo
dāu olama muani po wali peyu,
tama augwaligo agai te bomo yai po
tigidali wali pai pobaso da,

agai augwali dwagi yai we bidi nogi nogi
yaibao.

¹⁹ Genuai Bidi dagalude tuni bidi bidiyu,
tama aga tigidali nai tonalubo bidi dao.

²⁰ Dage tigidali Genuai Bidigo ensel mobo bidi,
dagego genuai bomo elalubao.

Dagego agai po wali pabo bage,
dagego olo agai po wabo digi bugagia mubo
dao.

Tialima, dagego Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

²¹ Dage Genuai Bidigo s̄e bidi, dage dagalude
bidiyu,
agai homu wali pabo bage,
dagego agai nogi ugwaba sao.

²² Dagego koneao, tigidali nai Genuai Bidigo
nigai,
tama tigidali tqde elalubo,
tama aga dagego tuni bidi bidibao,
dagego Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Tama eno me agai nogi ugwaba saibao.

104

*Godigo tigidali nai nigibaso, dago aga nogi
ugwaba sao*

¹ Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.

Genuai Bidi, nage eno God,
nage ugwadu mu dao.

Nage genuai polalubo tuni bidi,
nago nogi genuai mu yai.

² Nage naga ulago digi ma mesengelebo dao,

- te bidigo aga tigi ugwago mesegelabo tiwai
ebo dao.
- Tama nago dagalu dali, tigidali hø munama elalubao,
te bidigo ugwa be sènama,
tama baklain bonogo kekelama
dàq̄ elalubo tiwai yai.
- ³ Tama nago be aq̄ daide ugwidu sèawai.
Dagalu pø te nago dulalubo nai karis tiwai,
tama waligo nage selasa pabo dao.
- ⁴ Nago te wali tagala palama,
tama waligo nago po sela pabo dao.
- Tama nago te be selego ula ebo
te nago sè bidi pedalobo dao. *
- ⁵ Nago te tq̄ aga bulude munama elalubao,
tama tq̄go bomo mu elalubo dao.
Aga memenege me egobe. Menio.
- ⁶ Nago tamu aq̄ muani, te tq̄ mesegelai elalubao.
Tama aq̄igo tigidali bulu du mesegelai.
- ⁷ Tialima, nosali nago tamu aq̄ dali po
bomo elama wai, tama aga wi pai.
Awe, tamu aq̄igo odali, nago i bomo elama wai,
tama aga bomonama mu pai.
- ⁸ Tama peyu, tamu aq̄igo tigidali bulu du
tagalama,
tama aga tq̄ odogo dwagi yai digi pai.
Nago tamu aq̄ tede bidaowai,
tama megiaq̄ tede bidibø dao.
- ⁹ Nago däj̄ muai,
tama tamu aq̄igo te däj̄ muani bolobeo.
Tama tamu aq̄igo tigidali tq̄ ma halugobeo.

* **104:4:** Hib 1:7

- 10 Nago te ąj ulu bulu du odogo yai digi
 tomode asomainogo pedelao wai,
 tama nago te ąj dwagi yai digi dolo pomain-
 ogo yai.
- 11 Bulude bidibo uni hasa dabe,
 augwaligo te ąj tumainogo yai,
 tama te uni donki dabe augwaligo me te ąj
 tuyu,
 tama augwali dogoni wa pogobeo.
- 12 Ba dabe augwaligo pibo be te ąj sesegede
 elalubo nide be sę yai, tama augwali ni
 nologode
 dulaluyu, augwa po wabo dao.
- 13 Nage bulu ugwide bidiyu, nago tulubage bulu
 duba
 tulumainogo tagala palobo dao.
 Tama tiyu, nago te tqde elalubo nai
 tigidali dali dwagi yai sę ebo dao.
- 14 Nago te kibu bulmakaugo tuabo nosa
 dabe pedalao wai, tama nai dabe meba
 da
 we bidigo bulama, sela tuabo nai me
 pedelai.
- 15 Tama dago bono ni du wain wai
 bulama, wain ąj tuyu, dago homu dwagi
 yai
 emainogo tiwai.
 Tama dago te ni oliv wel ąj selama,
 dago gesabidide pilama, tama gesabi ula
 emainogo yagameo.
 Tama dago te wit ge bulama,

dago tigi dąu omainogo tubo nai bret nigibo
dao.

¹⁶ Tulubage tuluyu, Lebanon tede elalubo sida ni
dabe
augwaligo ąj genuai sabo dao.

Te ni sida Genuai Bidigo ni mu dao, polobadu aga
bulai.

¹⁷ Ba dabe augwaligo te ni sidade be sę ebo dao.
Tialima, dogoni bobobage yai bago be gasa nide
sębo dao.

¹⁸ Uni meme dabe, augwali te genuai
bulu dude bilibo dao,
tama hasa kesebe me, hoiyu me,
augwali te genuai masigi dedagede
geme bidibo dao.

¹⁹ Nago polua nigai, tama agai
tigidali kibu be koneabo dąi ela pabo dao.

Tama giliga aga aiyaba dulabo sogo
koneama, dulubo dao.

²⁰ Nago be huliao wabo dao,
tama hulide uni hasa dabe bilibo dao.

²¹ Gesi laion dabe augwaligo tuabo hasa dabe
gegeyu,
i bomonama ebo dao.

Augwaligo hasa Godigo augwali momainogo
gegebo dao.

²² Tama giliga asobode, augwa bidibo
dedageba ma pabo dao.

²³ Tama bidi dabe hodaluama, augwali sęba pabo
dao,
tama augwali sę idubadi,
giliga iba dega sigi pabo dao.

- 24 Genuai Bidi, nago nai hauwa nigai!
 Nago genuai homu kolesagago koneama,
 te nai tigidali nigai.
 Nago nigali nai tigidali tqode mu pagawai.
- 25 Tamu ąj genuai mu yai,
 tama genuai sųgų, me dwasianu sųgų,
 me gasa nai meba hauwa te tamu ąjide
 bidibao.
 Dago nedebu usu egobeo.
- 26 Tama tamu ąjide sip geba dabe augwali uga
 soayu,
 eda soayu elama, bilibo dao.*
 Tama polobadu nago nigali genuai sųgų,
 augwali me te tamu ąj tomode biliyu,
 posoga palu ela bilibo dao.
- 27 Tigidali sųgų augwali nage tonalubo dao,
 augwali nasi ebode nago nai momainogo ebo
 dao.
- 28 Nago nai augwali mobaso,
 te nai augwaligo tubo dao.
 Nago naga augwali nai mabo dao,
 tama augwaligo haliga pagawai.
- 29 Nago augwali tudiba mubaso, augwali wi ebo
 dao.
 Tama nago augwaligo mobo sela sawani da,
 te augwali isilama, tq tiwai ma gagawaibao.
- 30 Nago mobo augwali mobaso,
 augwaligo bidibo ula sabo dao.
 Nago tigidali nai tqode gesi ma pedelabo dao.
- 31 Eno homugo Genuai Bidigo genuai
 nogi dali, ula dali, sesemane

* **104:26:** Jop 41:1; Tib 74:14; Ais 27:1

sogo bidada peyu, bidada pao.
 Tama Genuai Bidigo aga nigali nai
 tigidali dali dwagi yai homu yagameo.

³² Agai tqba tonalubaso,
 te tq memenege eyu, mali ebo dao.
 Agai te bulu duba nogo mubaso,
 te bulu dude sia hano ebo dao.

³³ Eno bidibo ula elalubo te sogo,
 eno Genuai Bidi dali tqabi yaibao.
 Eno Godigo nogi ugwaba selama,
 tqabi eyu, ena isiboba usu nigi paibao.
³⁴ Agai ena dwagi yai homu ilai,
 tama eno homugo agai eno tqabi ebo
 godolo emainogo ebao.

³⁵ Genuai Bidi, nago te dwai se ebo
 we bidi tigidali dolao.
 Eno homugo dwai se ebo bidi dabe
 augwali mu haga yabo homu yai.
 Eno Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao.
 Genuai Bidi agai nogi ugwaba mu saibao.

105

God dali aga we bidi augwaligo te po wali

¹ Dago Genuai Bidi dali usu da weyu,
 tama agai genuai nogi elalubo po
 hania pusao.

Dago tigidali tqde we bidi dali
 agai genuai se yali po pusao.

² Dago tqabi po agabolo weyu,
 tama aga nogi ugwaba sao.

Tama agai dwagi dwagi yai se yali hania pusao.

3 Da Genuai Bidi aga hani,
tama dago aga dali dwagi yai homu yao.

Genuai Bidi wali pabo we bidi,
augwaligo homu dwagi yai mu yao.

4 Da Genuai Bidi agai tau somainogo pinao.

Tama da sesemane sogo aga dali pade bidainogo.

5-6 Dage Abrahamgo wai dabe,
aga Genuai Bidigo se bidi,
dage Jekop agai wai dabe nosali pedelai,
te bidi Godigo dai muani bidi,
dagego homugo agai polobadu gasagi yai bomo
yai

genuai se yali koneyu,
tama agai te dwai se ebo bidi dabe
augwali dene mabo,
te kolesaga dagego homugo koneao.

7 Genuai Bidi aga dago God dao.

Agai bomo yai po te tigidali tode
we bidibolo mabo po dao.

8 Agai daq olama muani,
te po sesemane sogo elaluabao.

Tama agai po me elaluama, nosali pedalobo bidi
hanigo
te po odaibao.

9 Polobadu agai Abraham dali
te po augwali si daq wai, tama
agai te daq wali po Aisak po wai. *

10 Genuai Bidigo Israel hani dali po daq wai,
tama te daq wali po sesemane sogo

* **105:9:** Gag 12:7; 17:8; 26:3

- me elaluyu, bidada paibao.
 Agai te däü wali po Jekopgo hani dali
 däü wali, te po siligobeo.
- 11** Agai Jekop dali te po wai,
 "Nage eno te Kenan tq mawaibao," wai,
 "tama te tq naga tq, te naga hani dali." *
- 12** Godigo we bidi augwali dwasianu hani,
 tama augwali gasa bulu we bidi te tqde
 bidibo tiwai.
- 13** Augwali bugagia duabe, augwali dodolama
 biliyu,
 gasa bulude bilama, gasa buluba peyu yai.
 Augwali dwasianu sogo tuni bidi me deligo tqde
 bidai,
 tama augwaligo te tq tagalama,
 gasa tuni bidi mego tqba bidigi pai.
- 14** Tialima, Genuai Bidigo augwali gasa bidi
 dabego
 augwali me dolomainogo ebeo.
 Tama agai tuni bidi meba dali wado po weyu,
 augwali dali dwai se me igio wai.
- 15** Agai te po wali, "Eno te we bidi augwali däi
 muai,
 augwaligo eno se emainogo.
 Dagego dwai se augwali dali me elamo dao," wai.
 "Tama dagego eno po pusubo bidi
 augwali dologio. Mu menio," wai. *
- 16** Genuai Bidigo augwaligo tqde nasi emainao
 wai,

* **105:11:** Gag 28:13 * **105:15:** Gag 20:3-7

- tama augwaligo nai tigidali agai sela s̄awai.*
 17 Tialima, agai Josep
 aga polasa pomainogo tagala palai.
 Tama aga te Isip bulude bidigi pai.
 Augwaligo Josep te olo mu s̄e ebo bidi
 abelebo tiwai yai. *
- 18 Augwaligo te sen aga s̄ağade d̄aụ olama k̄eai,
 tama aga s̄ağä dene yai.
 Tama augwaligo te genuai ain aga dogonide d̄aụ
 wai.
- 19 Tama te tiwai me bidaluai, tama agai pusali po
 te mu pedalobo suainogo yai.
 Genuai Bidigo po augwalibolo ola mayu,
 te Josepgo po mu dao wai. *
- 20 Tialima, Isip tuni bidi agai bidi me deli tagala
 palai,
 Josep kalabuside bidali tagalama,
 buluba asomainogo tiwai.
 Awe, te gasa tuni bidi hani tonalubo bidi
 agai Josep kalabus yali silama, tagalai. *
- 21 Tama tuni bidi agai Josep agai
 gavman tobolu bidi bidaو wai.
 Tama Josep aga te Isip gavman polalubo bidi
 bidai.*
- 22 Agai te tuni bidigo s̄e ebo ofisa
 bidi dabe augwali agai tonalubo s̄e yai,
 tama agai bomogo te tuni bidi
 homu kolesaga ola mabo bidi
 dabe agai augwali ola mawai.

* **105:16:** Gag 41:53-57 * **105:17:** Gag 37:28; 45:5 * **105:19:**
 Gag 39:20-40:23 * **105:20:** Gag 41:14 * **105:21:** Gag 41:39-41

23 Nosali Jekop te Isip buluba bidigi pai.*

24 Tama nosali Genuai Bidigo aga we bidi tau
selama,
augwaligo wai dabe hauwa ame nai.
Tama agai augwaligo bomogo
boi bidi dabego bomo aiyaba elalumainogo
yai.

25 Agai te Isip bidi dabego agai
we bidi dali boi bidi emainogo yai,
tama augwaligo tibo s̄e agai s̄e bidi dali yai. *

26 Nosali Genuai Bidigo Moses,
agai s̄e bidi d̄ai munama bidai,
te Aron me agai s̄e bidi muani,
tama augwali si Isip te buluba tagala palai.*

27 Augwali sigo Godigo bomo yai s̄e yai,
tama augwali sigo gasagi yai
bomo yai s̄e Isip bulude yai.

28 Tama Godigo augwaligo t̄o
be hulia siyu, mesega sai,
tialima, Isip bidi dabego agai po sela s̄awai.*

29 Agai augwaligo āi tigidali kaneme emainogo
begelai,
tama tigidali te āide bidali
suḡu tigidali ela silai. *

30 Tama gedeli dabe hauwa pedelama,
augwaligo t̄o p̄agana sai,
tama genuai tuni bidigo be tomode
me p̄agana sai. *

* **105:23:** Gag 46:6; 47:11 * **105:25:** Sai 1:7-14 * **105:26:**

Sai 3:1-4:17 * **105:28:** Sai 10:21-23 * **105:29:** Sai 7:17-21

* **105:30:** Sai 8:1-6

- 31 Godigo po olama, tama bolia me,
 dina me, hauwa pedelama,
 tigidali tq, me bulu dabe tigidali mu
 pągąna sai. *
- 32 Agai te tulubage mu augwaligo tqba tagala
 palobeo.
 Agai te tulubage te talua ge tiwai yai, te tqba
 tulaluai,
 tama te be sele hauwa ula yai.
- 33 Agai augwaligo te bono ni du wain me,
 ni kaya me, dolai,
 tama tigidali ni dabe mu dola silai. *
- 34 Agai po obadi, te kuli mano dabe pedelai,
 te hauwa mu pedelai, dago nedebu usu
 egobeo wai.
- 35 Te kuli mano dabe augwaligo
 tigidali nai yabe tula silai,
 tama augwaligo te bulali nai yabe me
 tigidali mu silai. *
- 36 Tama Godigo Isip hanigo
 gomunai ogwa wai dabe tigidali ela muai. *
- 37 Nosali agai Israel bidi hani augwali
 Isip bulu tagalama, augwali odasa pai.
 Augwaligo silva, me gol, te me sela pai.
 Tigidali Israel we bidi bugagia bidai, me deli
 dolobeo.
- 38 Isip hani augwali Israel hani dali wi yai.
 Tama Isip hani augwaligo suali,
 Israel bidi hani augwali paibaso,

* **105:31:** Sai 8:16-17, 20-24 * **105:33:** Sai 9:22-25 * **105:35:**
 Sai 10:12-15 * **105:36:** Sai 12:29

- tama augwali dwagi yai homu yai. *
- ³⁹ Godigo pō hauwa ugxadu munama,
aga hani bidi haluai.
- Tama hulide agai genuai sia ula munama,
augwali te ulade bidai. *
- ⁴⁰ Augwaligo agabolo nai po hanaluai,
tama agai ba dabe augwalibolo mawai,
tama te ba augwali sela tuai.
- Agai dagalude giguai nai bret augwali mawai,
tama augwali te nai tulama,
haliga mu pagawai. *
- ⁴¹ Agai aji masigide pedela wai.
- Tama genuai aji te masigide pedelama,
tama te aji masigi kemi wa pai digi te aji pai,
te genuai aji bulude asobo tiwai yai.*
- ⁴² Agai homugo te polobadu
aga se bidi Abraham dali daq̄ wali bomo yai
po
homude me konealuai.
- ⁴³ Tama tiyu, agai we bidi augwali agai
te Isip buludu odasa pai.
- Tama augwaligo t̄abi ela peyu,
dwagi yai homu dali pai.
- Te we bidi augwali aga digi daq̄ muyu
sa muai, augwaligo i weyu,
dwagi yai homu elama, augwali pai.
- ⁴⁴ Gasa we bidi augwaligo tq̄ agai
augwalibolo te tq̄ mayu,
tama augwaligo te tq̄ode elaluali

* **105:38:** Sai 12:33-36 * **105:39:** Sai 13:21-22 * **105:40:** Sai
16:2-15 * **105:41:** Sai 17:1-7; Nam 20:2-13

gi dabe me sai. *

⁴⁵ Agai tama tiwai, te Israel hani
augwaligo agai tigidali bomo yai
po wali pomainogo tiwai.

Tama Genuai Bidi agai nogi ugwaba sao.

106

*Godigo wiegi yai kolesaga aga we bidiba yali
(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5;
107:1; 118:1; 136:1; Jer 33:11)*

¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Dago agaba usu da waiyao,
magi baso meni agai
te wiegi yai kolesaga sesemane ebo dao,
tama agai da sesemane bidata peyu,
bidada pabo wei mu ebo dao.

² Dego te agai genuai se dabe yali po pusaibawe?
Tama dego agai te wiegi yai kolesaga
yalide te agai nogi ugwaba saibawe?

³ Te agai po wali peyu,
te doloba pai kolesaga ebo bidi dabe
augwa te pemene yao.

⁴ Genuai Bidi, nago te naga we bidi
dabe tau sabo sogo,
nago ena me homugo koneao.

Tama nago augwali ma sabo sogo,
nago te ena me ma sao.

⁵ Eno te nago hani bage te bugagia dugulama,
tama te wiegi yai nai dabe sabo suabo homu
yai,
tama eno augwali dali wiegi yai

* **105:44:** Jos 11:16-23

pemene yabo homu yali.
 Dago te pemene yaibao, magi baso meni,
 da te nago hani bidibao.

6 Dago te dwai sę yalio,
 te polobadu dago wąi nōq̄ dabego
 yali tiwai sę yalio.

Dago te dwai sę haniani yai.

7 Te Isipde te wąi nōq̄ dabego
 te nago yali genuai sę dabe
 te bugagia me konesiąwai.

Nago augwali hauwa sogo tau sali,
 te nago augwali wei mu ebo homu
 te augwaligo koneai.

Tiali goli, augwa te homu tagalu,
 tama augwali te nosa elaluali
 tamu ąjba sabolali sogo,
 augwa te nage Tigidali Bomo
 Elalubo Godiba hagoma yai dao. *

8 Tiali goli, Genuai Bidigo te aga genuai bomo
 augwaliba ola mawainu yali.

Tama tiyu, agai augwali ma selama,
 tama augwali me dolobeo,
 te agai augwaliba dąq̄ walali po
 tiwai gilama yali.

9 Agai te nosa elaluali tamu ąjba po bomonama
 obaso,

 tama tamu ąj te wa pai tq̄ tiwai pedelali.

Tama agai te we bidi dabe peyu,
 tama augwa te tamu ąj nogegi pali,

* **106:7:** Sai 14:10-12

te bidi te wa pai tōdu pabo tiwai ąq yai
dao.

10 Agai augwali te augwa boi bidi
dabego nogode ma sali.

Agai augwali tāu selama,
tama te boi bidi dabego augwali me dolobeo.

11 Tiali goli, te węgo te boi bidi dabe mesega
selama,
tama augwali isai dao.

Tama me deli te bidibo ula me elalubeo.

12 Genuai Bidigo tama tibaso,
tama aga we bidi dabe augwaligo augwa
te agai dąu walali poba homu kęq pelama,
tama augwa tęabi wabode
te agai nogi ugwaba sabo po walio.*

13 Tiali goli, polo tama mu, te augwaligo
Genuai Bidigo yali sę dabede
homu kone ebo tagalalio.

Tama augwaligo te Godigo po bolo hasia me
sabeeo.

Augwaligo yali sę dabe te augwa
homugo digi nigelama yalio.

14 Te masigi tō wa pai bulude,
augwaligo haliga te tuabo naiba homu hogo-
dalu,
tama augwaligo te God usu sai dao.

15 Augwaligo Godiba te nai po
hanalubaso, tama agai augwaliba
mawai, tiali goli, agai te genuai gasi
augwaliba

* **106:12:** Sai 14:21-31; 15:1-21

pedalumainu ilalio. *

- 16** Augwali te wa pai bulu pesagede
 bidalu, tama bidi mebago
te Moses de Aron sigo ebo sède
 pesa homu yilio, te bidi si
te Genuai Bidigo sè yali sè bidi si dao.
- 17** Tialima, genuai dedage
 te tqode pedelama,
tama Datan dali, Abiram,
 me te augwa si hani dabe dali,
augwali te dedageba tulaluama,
tama te tqo pania selama,
tama augwali mesega sai dao.
- 18** Tama augwali wali pali bidi dabeba te sia
 tulaluama,
tama te siago te dwai sè yali we bidi
 dabe ulai dao. *
- 19** Augwali te bulu du Horepde bidalu,
 tama augwa te bulmakau me deli te golgo
 nigilama,
 tama augwa te tibo godiba lotu wai dao.
- 20** Augwaligo te nosa tubo bulmakau
 piksa selama, tama augwa teba lotu wali.
Te kolesagago augwaligo
 te Godigo genuai nogi aiyaba elalubo sè yali.
- 21** Godigo te Isipde bomai sè mu elama,
 tama te Israel dabe te Isip dabego
 nogode ma dobola sali.
Tiali goli te Israel dabego te tiali sè

* **106:15:** Nam 11:4-34 * **106:18:** Nam 16:1-35

te homu kone me palubeo.

- ²² Godigo te genuai polalubo bomai
 sę dabe te Isipde yali,
 tama te nosa yai tamu ajide
 te agai gasagi yai sę mu yalio,
 tama te we bidi dabe dwai noma mu sai dao.

- ²³ Tialima, me sogo nosali
 Godigo te aga we bidi augwali dolaibao po
 wali.

Tiali goli, Moses, te Godigo dąj
 muani sę bidi, aga te God geduba doligi
 pelama,
 tama agai te Israel dabe tau siyu,
 tama Godigo haliga sębę yali togolama pani-
 baso,
 tama Godigo augwali me dolobeo. *

- ²⁴ Tama nosali augwaligo te wiegi yai
 tq wei isiąwai, magi baso meni,
 augwaligo te Godigo dąj walali poba
 homu kęą pabeo.

- ²⁵ Augwali te ugwa bede bidalu,
 tama Godiba wado po weyu yai,
 tama augwaligo te Genuai Bidigo po wali me
 pabeo.

- ²⁶ Tialima, Godigo bomai po augwaliba
 mayu, tama augwali te tq wa pai
 masigi tq bulude isaibao po walio. *

- ²⁷ Tama agai te nosali pedalubo
 wąj nǫų dabe ela gudulama sela savy,

* **106:23:** Sai 32:1-14 * **106:26:** Nam 14:1-35

te augwali gasa hani dabe tomoba bidigi
 pelama,
 tama augwali te gasa bulu tq pedaide
 isaibao, te po wai dao. *

- ²⁸ Nosali augwaligo te bulu Peorde
 te tibo god Bal dabeba lotu wai dao,
 tama augwa te bidibo ula elalusiąbo
 te god dabeba ofa mabo nai dabe tuai dao.
- ²⁹ Te kolesagade te Genuai Bidigo
 augwaliba wado yabo sę ilibaso,
 tama agai te dwai genuai gasi augwaliba
 tagala palai dao.
- ³⁰ Tiali goli, Finias hogodalu,
 tama te dwai sę ebo bidi dabeba
 te dwai dene mobaso, tama te genuai
 gasi silalio.
- ³¹ Tama megi sogoba usu nagasu dago
 agai te doloba pai kolesaga yali homu kone
 palubao,
 tama nosali nosali me, tigidali we bidigo
 te tiwai homu emainu ebo dao. *
- ³² Te Israel dabego te Godigo wado
 te Meriba węde yabo sę ilali,
 tama Moses te augwaligo yali sęde sęge salio.
- ³³ Augwaligo te Moses haliga dwai mu yabo sę
 ebaso,
 tama te agai te dolo isąbo po wai. *
- ³⁴ Te Genuai Bidigo augwalibolo

* **106:27:** Prs 26:33 * **106:31:** Nam 25:1-13 * **106:33:** Nam 20:2-13

te gasa hani dabe tigidali ela muao po wali.
 Tiali goli, augwaligo te bage tigidali me
 ela mubeo. Menio.

³⁵ Te Israel dabego te Godigo po
 odisawani hani bagede we sali,
 tama augwaligo ebo dwai kolesaga wali
 palio.

³⁶ Tama augwa te tibo godiba lotu obaso,
 tama tego te Godigo augwa
 dolomainu ilai dao. *

³⁷ Augwaligo te augwa wai ogwa me,
 wegi me, ela munama,
 te tibo god dabeba ofa yai dao. *

³⁸ Augwaligo te augwa ogwa me
 wegi dabe digi elalio.

Te wai dabego te magi dwai se me isiqwani,
 tiali goli, augwa te augwali elama,
 tama augwali te Kenan tibo god dabeba
 ofa tiwai elama mawai.

Tama tialima, augwaligo kanemego
 te tq meda pedelai dao. *

³⁹ Te kolesagago augwali te God
 gedude meda yai pedelalio,
 tama augwaligo te God tudiba munama,
 tama augwaligo aga wali me pabeo.

⁴⁰ Tialima, Genuai Bidigo aga we bidi dabeba
 te wado mu elama,
 tama agai augwali wei ma ebeo.

⁴¹ Tama agai augwali tagalama,
 te gasa hanigo augwali tonalumainu yali.

* **106:36:** Tob 2:1-3; 3:5-6 * **106:37:** 2 Kin 17:17 * **106:38:**
 Nam 35:33

- Tama tiyu, augwali te boi bidi dabego dologode
bidiyu,
tama te boi bidi dabego nogode bidai dao.
- ⁴² Te boi bidi dabego augwaliba sęgę hauwa
menama,
tama augwali te augwaligo bomo
dologode mu bidalio.
- ⁴³ Te hauwa sogo mu Genuai Bidigo
te aga hani bage tau sali,
tiali goli, augwa digi te augwa homu wali ma
peyū,
tama augwa hagoma elama, tama agai po
sela sęyū,
tama augwa te dwai sę ebo kolesaga
tomoba mu palio.
- ⁴⁴ Tiali goli, augwa te Genuai Bidiba
i weyu, gedu haluasa po wabo sogo,
agai te augwaligo gedu haluasa po
odolama,
tama augwali te dwai bidibo te homu dene
yalio.
- ⁴⁵ Agai augwali homu dene mu elama,
tama aga dąu walali poba homu kone ma
palali.
- Tama aga homu ma hasegelalio.
- ⁴⁶ Agai te Israel dabe kalabus yali
boi bidi dabego homu hodolobaso,
tama augwaligo te Israel dabe
homu dene yalio. *
- ⁴⁷ God, dena Genuai Bidi, nago da te
gasa hani dabego nogode ma sao.
- Tama nago da te dena tqba ma odasa asao.

* **106:46:** Tob 2:14-18

Tama tiyu, dago nageba homu kone paliyu,
 te nage tedali wiegi yai mu da, te homu elama,
 tama dago nago nogi ugwaba siyu,
 tama nageba te usu da weyu,
 te wiegi yai pemene dali mabo dao po
 wagameo.

⁴⁸ Dago te Genuai Bidigo nogi
 ugwaba sao, te da Israel dabego God,
 megi, me tigidali sogo nosali.

Tama tigidali we bidigo te po waiyao, "Mu dao,"
 wao.

Genuai Bidi nogi ugwaba sao po wao. *

Buku 5

107

(Tib 107-150)

*Dago Godigo te wiegi yai kolesagade pemene
 yao*

*(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5;
 106:1; 118:1; 136:1; Jer 33:11)*

¹ Dago Genuai Bidiba puba hwi po wao.

Magi baso meni, agai daba
 te wiegi yai mu eba.

Sesemane sesemane sogo agai da wei mu ebo
 dao.

² Dage tigidali we bidi, Genuai Bidigo dage
 te boi bidi dabego nogode ma sali,
 dage dali, ena me, dago te Genuai Bidi
 nogi ugwaba sinao.

³ Agai dage we bidi dabe te gasa bulu tq badu,

* **106:48:** 1 Sto 16:35-36

te giliga pedalubo badu, ma giliga dega sabo
badu,

me te not badu, ma saut badu, te ma sai dao.

⁴ Meba te genuai bulu te kemi tq
wa pai bulude bilaluai dao.

Te augwali bidigi pabo madi
te taunba pabo sunumi me deli te me subeo.

⁵ Augwali te nasi mu elama, tama te wę nogonego
siyu,
tama augwa homugo te augwali dolaiba
homu yai.

⁶ Augwali te tiwai dwai bidibaso,
teda augwa te Genuai Bidiba i obaso,
tama agai wiegi yai sę mu eyu,
te augwali tau sai dao.

⁷ Agai augwali pabo dodolama,
tama augwali odasa peyu, tama augwali te
taun me
deliba pedelama, te augwali tede bidai.

⁸ Tialima, augwaligo te Genuai Bidiba
usu da mu waiyao, te sesemane agai
augwali
homu dene mu elama,
tama agai augwali tau sabo sę wiegi yai mu
yalio.

⁹ Agai te wę nogonego dogoni wa sali
we bidi dabeba te wę mayu,
tama augwa te wę tulama mu usu yali.

Tama agai te nai hauwa te nasi ebo bidi dabeba
menama,
tama augwa te dwagi yai nai tulama,
tama augwa tabi pagana pali.

- 10** Meba te be hulia sai madi,
te kalabus be tomode bidali.
Te bidi dabego augwali te sengo kalabus elama,
tama augwaliba te sęgę mawai.
- 11** Magi baso meni, augwaligo
te Tigidali Bomo Elalubo Godigo pode
hagoma eyu,
tama augwaligo agai po sela sęyu ebaso,
te augwali kalabus eyu, sęgę mawai dao.
- 12** Augwali te tigi dene sę mu elama,
tama augwa bomo tigidali sia sai.
Tama augwali te tǫba degasa dulama,
tama augwali tau sabo bidi meni yani.
- 13** Augwali te tiwai dwai bidibaso,
teda augwa te Genuai Bidiba i obaso,
tama agai augwali tau selama,
tama augwalide elaluali te sęgę dagala
sawani.
- 14** Genuai Bidigo augwali selama,
tama augwali te hulia saide bidali tagalu,
tama agai augwaligo te sen togolama,
tama augwali te kalabus ma elalubeo.
- 15** Tialima, augwa te usu da mu te Genuai Bidi
wao.
Sesemane sogo agai augwali homu dene mu
elama,
tama agai wiegi yai sę mu eyu, augwali tau
silio.
- 16** Agai augwaligo te brasgo nigali sunumi dabe
aluali,
tama te kalabus be bagulali obo
ain ba aluama, togogo pai dao.
- 17** Meba te augwa yali dwai kolesagade gasi sali.

- Augwa te dwai sę hauwa ebaso,
 tama tialigo augwa te sęgę tolai dao.
- 18** Augwa te nai tubo hagela yai,
 tama tiyu, augwa pąde isainu yali.
- 19** Augwa te tiwai dwai bidiyu,
 tialima augwa te Genuai Bidiba i obaso,
 tama agai augwalide te sęgę dagala sęy
 yalio.
- 20** Aga digi po obaso, tama augwa tigi usu ma
 ilama,
 tama augwali te gụ pagede ma dobola sai
 dao.
- 21** Tialima, augwaligo te Genuai Bidiba
 usu da mu waiyao,
 sesemane sogo agai augwali homu dene mu
 elama,
 tama agai augwali tau selama,
 te wiegi yai sę mu yai dao.
- 22** Augwa te agaba usu da wabo ofa emainu yao.
 Tama augwa te pemene ebo tęabi po weyu,
 tama te we bidi dabeba
 te agai wiegi yai sę yali po pusao.
- 23** Bidi meba te moni geba sipde boskru sę eyu,
 tama augwali te genuai tamu ajdu
 te tigidali buluba tedelama pobao,
 tama te walu selasa pabo bisnis sę
 te bidi dabede ebo dao.
- 24** Te boskru dabego te Genuai Bidigo
 ebo sę dabe subao.
- Augwaligo agai te genuai tamu ajde
 wiegi yai sę ebo subo dao.
- 25** Genuai Bidigo po weyu,

tama agai te genuai boma pai wali te nai
 hodolama,
 tama tego te moni dobo dwai biksi hodolubo
 dao.

26 Te sip dabe uwaba mu holama,
 tama aiyaba mu dulu ebao.

Tama tiyu, te boskru dabego te augwali
 dolaiiba homu elama,
 tama augwa wi dwai ebo dao.

27 Augwali te sipde umuna sai biliyu,
 te bomai wę tuai bidi tiwai ebao,
 tama augwaligo te sip tau siyu,
 te magi sę me deli ebaso, te usugobeo.

28 Augwali te tiwai dwai bididubaso,
 teda augwa te Genuai Bidiba i olama,
 tama agai augwali tau selama, tama aug-
 walide
 te sęgę dagala sawaibao.

29 Agai te moni wali me biksi silimainu elama,
 tama te tamu ąj ma hogodalugobeo.

30 Augwaligo te tamu ąj dua digi bidibo sulama,
 tama augwa wiegi yai pemene mu elama,
 tama Genuai Bidigo augwali odasa pelama,
 te taun sesege, te augwa painu yali
 madiba, sabalubo dao.

31 Tialima, augwa te Genuai Bidiba
 usu da wao, sesemane sogo
 agai augwali wei mu ebao,
 tama agai augwali tau siyu,
 wiegi yai sę mu ebo dao.

32 Te augwali Godigo we bidi dali
 sisinibo sogo, augwaligo
 te agai genuai nogide po pusa mao.

Augwali te tobolu bidi dabe dali
 sisinama, tama augwaligo agai nogi
 augwa tomode ugwaba somainao.

- 33 Genuai Bidigo te genuai wę
 te mu sula somainu elama,
 tama te tqdu pedalubo wę tigidali
 sula somainu ebo dao.
- 34 Te ili elalubo togo te tamu elalubo tq
 pedalumainu elama,
 tama tede te magi nai deli me pedalisiawai.
 Magi baso meni, te badu bidi dabego
 te dwai kolesaga ebaso,
 tama Genuai Bidigo te tama tiwai sę ebo dao.
- 35 Genuai Bidigo te tq wa pai bulude
 te wę hauwa pedalumainu elama,
 tama te wa pai bulude wę hauwa elalumainu
 yalio.
- 36 Tama agai te tubo nai meni yai
 bidi dabe tede bidimainu ilama, augwali
 tede
 bidalu,
 tama augwa te taun nigilama,
 tama augwa tede bidali.
- 37 Augwa te nai dabe, me te ni wain dabe bulama,
 tama augwa te nai me wain hauwa salio.
- 38 Genuai Bidigo te aga we bidi dabeba
 wiegi yai sę ela mani.
 Tama tiyu, augwa te wai hauwa ame neyu,
 tama agai te bulmakau dabe me
 hauwa pedalumainu ilalio.
- 39 Te boi bidi dabego augwali te hwjyu,

aiyaba elaluama,
 te augwali hale emainu ebo sogo,
 tama augwali aiyaba mu elaluama,
 tama augwaliba dene mawai.

⁴⁰ Genuai Bidigo te boi bidi dabego
 tobolu bidi dabe te olo nai tiwai naga
 pedalumainu elama,
 tama agai augwali te wa pai bulude
 te sunumi meni yai madi bilalumainu
 yalio.

⁴¹ Tiali goli, te magi doado bagé
 meni yai bidi dabe te dwai bidibaso,
 agai augwali tau sali.

Tama agai te augwaligo wai dabe
 te hauwa te sipsip dabe tiwai pedalumainu
 yai.

⁴² Te doloba pai we bidi dabego te sulama,
 tama augwa bugai haliga yalio.

Tiali goli, te dwai bidi dabego po meni yani.
 Augwa pedauwali pania siyu naga yalio.

⁴³ Tialima, dage te wiegi yai homu
 elalubo we bidi dagego
 te sę tigidali bugagia homu kone palao.

Tama dagego te Genuai Bidiba po hanilama
 pusuyu,
 te sesemane sogo da wei mu ebo da po
 waiyao.

108

*Bidigo te gedu haluasa po obaso, te Godigo aga
 we bidi tau saibao*

¹ God, eno homu te sisi ilama, dodolali
 elalubao.

- Megi da, te eno tə̄abi weyu,
 tama nago nogi ugwaba saibao.
- Ena me pigobeo, te ena hogodama tama tiaibao.
- ² Eno te gita me eliyu, tama musik waibao.
- Te kigamu mu te eno tə̄abi waibao.
- ³ Genuai Bidi, te eno nageba usu da wabo po
 te gasa hani dabe tomode waibao.
- Te eno nago nogi te augwali tomode ugwaba
 saibao.
- ⁴ Te sesemane sogo nago da wei mu ebao.
- Te nago wei ebo homu te genuai mu dao.
- Tama nago te nago po sesemane wali pabo dao.
- ⁵ God, te dagalude nago te genuai bomo elalubo
 nago te tigidali we bidiba ola mao,
 tama tigidali bulude te tigidali we bidigo
 nago genuai nogi konemainu yao.
- ⁶ Nago da wei mu eyu,
 tama nago dago gedu haluasa po wabo
 odolama,
 tama nago genuai bomogo nago da ma
 selama,
 tama da bugagia bidimainu yao.
- ⁷ God te aga tedali wiegi yai bede bidiyu, te po
 wai,
 “Eno te hwiani aiyaba elalubaso,
 tama ena te pemene elama,
 tama te Sekem dobayu, tama te Sukot bulu
 odogo
 te ena we bidi dabeba dobawaibao.
- ⁸ Gileat dali Manase, te eno dao.

Efraim te eno kapago nigai tobolu madi tiwai
gagawali.
 Tama Juda te king bidigo wiegi yai dono tiwai
dao.
⁹ Tiali goli, Moap te eno wé paubo
dis pou gagawai tiwai,
tama Idom te eno su mubo pesage tiwai dao.
 Tama ena pemene elama,
tama eno te Filistia dabe aiyaba elaluali i
waibao.”

¹⁰ God, dego ena augwaligo te bomonama bagu-lali
te taun tomoba odasa pogowe?
 Tama dego ena te Idomba odasa pogowe?
¹¹ God, nago da tudiba muani da, agawe?
 Te nago dago ami dabe te tau sogobe da
homu ebo da, agawe?
¹² Te dago boi bidi dabe dali hwjbo tau sao,
 magi baso meni, te bidi dabego naga da
tau me sogobeo.
¹³ Te Godigo da tau sobaso da,
teda dago te hwjbo ugaba ela holaibao.
 Tama aga digi te boi bidi dabe aiyaba elaluabao.

109

Te sègè elalubo bidigo i walio

¹ God, eno nago nogi uwaba sabo da.
 Iya, nago eno gedu haluasa po wabo
odoyu, tama wei ponao.
² Magi baso meni, te dwai bidi dabego,
me te tibo po wabo bidi dabego
enaba boi bidi eyu,

- tama gasa we bidibolo enade tibo po obao.
- ³ Augwaligo po dwai mu enade wali,
 tiali goli augwaligo po te odolali walio.
 Te po page menio.
- ⁴ Eno augwali wei elama,
 tama eno gedu haluasa po weyu, augwali tau
 sali,
 tiali goli augwaligo ena wei me ebeo.
- ⁵ Eno wiegi yai kolesaga augwaliba yali,
 tiali goli, augwaligo dwai kolesaga
 enaba wei ponani.
- Eno augwali wei mu yali, tiali goli, augwaligo ena
 wei homu meni yai.
- ⁶ Te bidi dwai me deli nigelama, te agai eno boi
 bidigo
 po te po tude dagalumainu emainao.
 Te aga boi bidi me deligo digi aga po tu ela
 momainao.
- ⁷ Te po tu odobo bidigo te bidigo
 dwai se yali hanila palama,
 tama aga te kalabusiba tagala palao.
 Tama agai te bidigo gedu haluasa
 po wali me te sege da homu yaibao.
- ⁸ Eno homugo te aga polo tama isimainu homu
 elama,
 tama gasa bidigo te agai se yali
 pesage somainu yao po wai. *
- ⁹ Tama eno homugo aga isimainu elama,
 tama aga wai dabego aya meniama,
 tama aga wego te bidi me te meni emainu
 yao.

* **109:8:** Tpi 1:20

- 10 Tama eno homugo te aga wai dabego be
meniyu,
tama augwa dwai mu bidimainu yao, wali.
Augwaligo te augwa bidibo bede te tologa pali
bede
megi bidibadi te ela gudulama, sela şamainu
yao.
- 11 Te boi bidigo te bidi mebade negeli elalubaso
da,
eno homugo te bidi dabe aselama,
tama te bidi dabego te agai tq
dagala sagasomainu yao,
te tigidali doado bage agai te bidigo abeli-
mainu
şę yali nai tigidali te somainu yao.
- 12 Eno homugo te bidi me deligo agaba
te olo tau sabo wiegi yai kolesaga
me egobe, homu yai.
Tama te me deligo te aga aya meni yai wai dabe
homu dene me egobe, homu ebao.
- 13 Eno homugo te agai wai dabe isimainu homu
ebao,
tama te nosali pedalubo hani dabego
te bidigo nogide homu kone me ısiqyu me
egobeo.
- 14 Eno homugo Genuai Bidigo te dwai kolesaga
te aga hani wąj nöq dabego yali şeba
homu kone palumainu ebao.
Tama agai te aga idago sęge sela şamainu
me egobe homu ebo dao.
- 15 Genuai Bidigo te augwa yali
dwai şeba me konealudubaso,
tama te we bidi dabego aga haniba

te homu kone isiāmainu yao.

Eno te homu ebao.

- 16** Te bidigo te gasa bidiba olo tau sabo
wiegi yai kolesaga yabo homu isiāwani.
Agai te magi doado bage meni yai bidi dabe,
me te doado bage sqä pai bidi dabe,
me te bomo meni yai bidi dabeba boi bidi
eyu,
tama te bidi dabe haliga sęgę ilama,
tama agai augwali ela muyu yai dao.

- 17** Polobadu agai te gasa bidi dolomainu
dwai po wainu yali,
teda megi da, aga digi te dolomainao.
Agai te gasa bidi dabeba
te wiegi yai sę yabo po te Godiba me
hanalube,
teda agai me te wiegi yai mabo sę me
selamuo.

- 18** Agai te gasa bidi dolabo po wabo
te sę dene tiwai me ebeo,
te bidigo ugwa name te tigide bebo
te sę dene me ebo menio.

- Eno homugo te agai te i ola mabo po
te aga tigi tomoba pomainao, te wę tiwai
yao,
tama aga dili tomoba pabo
te wel tiwai gilama emainao.

- 19** Tama aga te pogo aga te ugwago
mesege sabo tiwai elama,
tama aga haliga te kukulu gudubo
tiwai elalumainao.

- 20** Eno homugo te Genuai Bidigo ena po tų ebo
bidiba

te tiwai dene momainu yaibao,
 magi baso meni, augwaligo te dwai po enaba
 walio.

21 Tiali goli, Genuai Bidi, eno God,
 eno homugo nago ena tau somainu homu
 ebao,
 te nago po daq̄ wali gilama yao.

Nage wiegi yai mu eyu, tama nago ena sesemane
 wei homu elama,
 tama tiyu, nago ena ma sao.

22 Ena dwai bidi mu bidiyu, tama ena odolali
 bidibao,
 tama ena dwai dene mu ebao.

23 Ena te pabo tiwai eyu, te eno noma te giligade
 subo
 tiwai elama, tama te giliga dega sigilubo
 sogo,
 te pio ebode silabao.

Ena te tqde bidalubo nai tiwai te
 waligo selasa pabo tiwai ebo dao.

24 Ena te nai habu selama,
 tama eno kidu te bomo meni yai.

Ena te nomona selama, tama eno dili tigidali
 te kimi mu isalio.

25 Te we bidi dabego ena sulama,
 tama enaba posobo po wabo dao.

Tama augwa tobolu bebegelu, tama ena gisugu
 mobao.*

26 Genuai Bidi, eno God,
 nago ena sesemane wei mu ebao.

Nago ena tau selama, tama ena ma sao.

27 Te boi bidi dabego konemainu elama,

* **109:25:** Mat 27:39; Mak 15:29

nago naga nago ena tau selama,
tama ena ma sabo dao.

- ²⁸ Augwa te po weyu, te Godigo ena dolaibao po
wali,
tiali goli nago enabolo wiegi yai sę yaibao.
Eno homugo te enaba dwai sę ebo bidi dabe
aiyaba
elalumai homu yai, tama ena naga sę
bidigo,
eno bugai haliga yaibao.
- ²⁹ Eno homugo te eno boi bidi dabe
te genuai hale somainu yaibao,
tama augwali te hale dwai mu ebo
te we bidi dabego sumainu yao.

³⁰ Tiali goli, eno genuai po dąqə weyu,
te Genuai Bidiba puba hwi po waibao.
Te we bidi dabego lotu weyu sisinibo madi,
teda eno nago nogi ugwaba saibao.

³¹ Magi baso meni, agai te magi
nai meni yai bidi dabe tau selama,
tonalu ebao,
te bidi dabego augwali po tų eyu,
tama te augwali isimaina obaso, te usu me
egobeo.

110

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Genuai Bidi dali, te aga sa muani king dali side
po wali*
(Mat 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Tpi 2:34-
35; 1 Ko 15:25; Ef 1:20-22; Kol 3:1; Hib 1:13; 8:1;
10:12-13)

- 1** Yawe Genuai Bidigo eno genuai bidiba te
tama po wali,
“Nago eno dolo nogode dugulalu, te nago boi bidi
dabe
te eno nage dologoba mubo sogoba usu
naibao.”
- 2** Yawe Genuai Bidi te Saionde bidiyu,
tama agai nago te bulu hauwa tonalumainu
nigilama, tama agai te po waibao,
“Nago naga boi bidi dabe tonaluao,” waibao.
- 3** Te nago te boi bidi dabe dali hwjainu ebo sogo,
te naga hani bidi dabego usu da,
pinao po weyu, te nage dali pelama,
tama nage tau somainu yaibao,
tama dage te Godigo bulu duba ugwaba
holaibao.
Tigidali sogo hulide tulubage wę segeni te nosade
pedalu,
tama te nosago gesi bomo siyu ebo dao.
Tama nage me nage te tigidali sogo bomo saibao.
- 4** Yawe Genuai Bidigo nageba po
dąu waliyu, te tiwai wali,
“Nage te pris sesemane bidada peyu,
bidada pagameo,” wali.
“Nage te pris Melkisedek tobage tiwai dao.”
Genuai Bidigo te mu po naga weyu,
tama agai te aga po me
hasegeligobeo.*
- 5** King bidi, Yawe Genuai Bidi nage dali dolalu,
te dąu walainu yaibao.

* **110:4:** Hib 5:6; 6:20; 7:17, 21

Te aga haliga sębę ebo sogo
 agai te king dabe dali hwınama,
 te agai hwıbo te ugwaba ela holama,
 tama augwali aiyaba mu elaluabao.

⁶ Agai te we bidi hani dabego
 dwai sę yali wei ponama,
 tama te hwıbo pesagede agai
 te bidi hauwa ela muaibao.

Agai te tigidali tq pedai badu te king
 dabe aiyaba elaluyu, agawaibao.

⁷ Agai te sunumi pąde elalubo
 te dwasianu qı gamiade elalubo wę tuaibao.
 Tama tialima, aga te bomo selama,
 tama te hwıbo ugwaba ela holaibao.

11

Dago te Genuai Bidi nogi ugwaba sao wali

¹ Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

Eno wei ebo homu te bomo elalubao,
 tama tiyu, eno agaba usu da
 po wabo genuai mayu,

te aga we bidi tigidali sisinibo madi tiaibao.

² Genuai Bidigo te polalubo sę dabe mu ebo dao.

Te we bidi dabego te Genuai Bidigo
 ebo sę te wei mu yali, augwaligo te sę
 dabe
 te bugagia koneainu homu yalio.

³ Tigidali sę agai ebo te aga genuai nogi
 pedalumainu yai, tama te wiegi yai mu
 yali.

Te agai doloba pai kolesaga te sesemane elalua
 pidu,
 elalua pabo dao.

⁴ Genuai Bidigo te we bidigo homu hodolama,
 te augwaligo agai ebo wiegi yai
 sę dabe te sesemane sogo
 homu konealumainu yai.

Sesemane sogo Genuai Bidigo te olo
 tau sabo wiegi yai kolesaga eyu,
 tama da homu dene eyu, tau sabo dao.

⁵ Agai te agade wi ebo we bidi dabe
 tubo nai mabo dao.

Agai te aga hani bage dali dąu walali pode
 te homu kone gegeda peyu me egobeo.

⁶ Agai te meba hanigo tq
 te aga hani we bidi dabeba mawai.

Tama tiyu, te kolesagade agai te aga bomo
 te aga te augwaliba ola mawai dao.

⁷ Agai kolesaga te mu elalu, te dolo mu elalubao.
 Dago te agai bomai po tigidaliba
 homu kęą pelama, wali pobaso, te usu dao.

⁸ Te Godigo bomai po sesemane elalubao.
 Godigo te wiegi yai doloba pai kolesaga naga
 elama,
 tama te bomai po dodolama, elalubo dao.

⁹ Agai aga we bidi augwali ma abelali.
 Tama agai augwali dali te bomai po me deli dąu
 walali,

tama te dąu walali bomai po te
 sesemane elalua peyu, elalua pobao.

Genuai Bidi aga te tedali wiegi yai da,
 tama agai te tigidali bomo elalubao.

¹⁰ Te bidi te kolesaga koneai bidi
 pedelainogo eyu da, aga te Godide wi yao.

Agai te wiegi yai homu kolesaga
 te agaba homu mubo we bidiba mabo dao.
 Dago aga nogi sesemane bidata pabo sogo ug-
 waba sao.*

112

*Dwagi yai we bidi augwaligo homu pemene ebo
 dao*

¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Genuai Bidi dali wi eyu,
 agai bomo yai po wali pabo bidi,
 agai dwagi yai homu yaibao.

² Agai wai dabego genuai nogi
 augwali we bidi tomode elaluabao.

Godigo te dwagi yai bidigo hani dali dwagi yai sę
 yaibao.

³ Agai we wai augwaligo mone dali nai hauwa
 siyu,
 tama augwali bugagia sesemane sogo
 bidaibao.

⁴ Hulia sai elaluai, tialima ula pedelama,
 dwagi yai bidi dabe augwali te ulago tau
 sabo dao.

Dwagi yai bidigo gasa we bidi dali dwagi yai sę
 eyu,
 augwali bugagia olo tau sabo homu elama,
 dolo bugagia bilibo dao.

⁵ Dwagi yai kolesaga ebo bidi aga dali
 gasa bidigo nai negeli aga dali somainogo
 ebo,
 tama aga masigi sabo sę bisnis ebo

* **111:10:** Jop 28:28; Prs 1:7; 9:10

tigidali bugagia dolo pabo,
te bidigo homu dwagi yai yao.

6 Dwagi yai bidi aga tula mugobeo,
tama we bidi augwaligo homugo
aga gegeda pogobeo.

7 Agai te sęgę pedelabo po odolama,
aga wi homu me egobeo.

Agai Genuai Bidi dali konealubo po
bomo elama, dąu wabo dao.

8 Agai te magi nai dabe dali wi eyu,
moni homu me ebo menio.

Tama agai koneai, te boi dabe augwali
hwıbo digi hagabo dao.

9 Agai nai hauwa nai meni yai bidi dabe
augwali mabo dao.

Agai dwagi yai kolesaga sesemane sogo ebo dao.
Tama agai genuai nogi agai bulude elaluabao,

tama augwaligo aga nogi uwawa saibao.*

10 Dwai sę ebo bidi dabe, augwaligo te sę ebo
sulama,
wado po wabo dao.

Augwaligo te dwagi yai bidi dali dwai homu ebo
dao,

tama nosali augwali mu dolobo dao.

Tama augwaligo te dwagi yai nai
sainogo tonaluali nai mu sogobeo.

113

*Te Godigo wiegi yai sę augwaliba ebaso, te
augwa wiegi yai pemene yai*

* **112:9:** 2 Ko 9:9

- ¹ Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Dage Genuai Bidigo sę bidigo,
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ² Da tigidaligo te wiegi yai pemene
 te Genuai Bidigo nogide yao,
 megi, me tigidali bidada pabo sogo
 nosali, te tama tiao.
- ³ Te giliga pedalubo badu,
 me giliga dega sigulubo badu,
 teba usu nigi peyu, da tigidali we bidigo te
 Genuai
 Bidi nogi ugwa sao.
- ⁴ Genuai Bidigo te tigidali hani bage tonalubao.
 Te aga genuai nogigo te tigidali
 dagalude nai aiyaba elaluai dao.
- ⁵ Dago God Genuai Bidi tiwai bidi me deli
 elalubeo.
 Aga te ugwidu mu bidibao.
- ⁶ Agai te dagalu me tq dali suainu, aiyaba
 tonalubao.
- ⁷ Agai te magi nai meni yai bidi dabe tau sobaso,
 tama augwali dwai me ma bidibeo.
 Augwali bugagia naga bidibao.
- Agai te doado bage sqä pali bidi dabe tau selama,
 tama augwa usu nama sabo dao.
- ⁸ Agai te aga bage tobolu bidi
 dabe dali munama, bidibo dao.
- ⁹ Tama agai te wai ame nisqbo we
 dabeba bugai sę elama,
 tama augwa te wai hauwa ame nomainu
 ebaso,
 tama te we dabe augwa pemene mu ebo dao.

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

114

Pasovago təqbi po e dao

¹ Polobadu Israel dabego te Isip tagalama
pelawalio.

Te Jekopgo hani dabego te gasa hani
dabego bulu taga soai dao. *

² Te augwaligo tama tiali sogo,
te Juda te Genuai Bidigo
tedali gasagi yai hani bage pedaliyu,
te Israel dabe me tama tiali.

³ Te nosa elalubo tamu ąj agai
te tonono elama, tama wi palio,
tama te wę Jordan dolalu,
tama te wę ma soabeo. *

⁴ Te genuai bulu du dabe
te meme sasa mano pelabo tiwai eyu,
tama te dwasianu bulu du dabe
te sipsip dabe sasa mano pelabo tiwai yalio.

⁵ Tamu ąj, magi nai pedalubaso, nage wi paliwe?
Jordan wę, magi baso tama nage ma soabewe?

⁶ Te bulu du dabe, magi baso dage te meme sasa
mano
pelabo tiwai ebawe?

Te dwasianu bulu du dabe, magi baso dage
te sipsip sasa mano pelabo tiwai ebawe?

⁷ Tq, megı da Genuai Bidi asobaso,
tama nage mumunu yao.

* ^{114:1:} Sai 12:51 * ^{114:3:} Sai 14:21; Jos 3:16

Te Jekopgo God asalio, tama nage mumunu yao.

⁸ Agai te masigigo ulu wę pedalumainu ilali,
tama te bulu du masigigo
te genuai soabo wę pedalubo dao.*

115

God deli naga te God mu dao

¹ Genuai Bidi, sesemane sogo nago da wei
mu ebo da, tama nago da me
tagalubo menio.

Tama tialima, dago nago genuai nogi
naga uwawa saibao.

Dago digi dena nogi uwawa me sogobeo.

² Magi baso te gasa hani dabego dabolo
te tiwai po hanalu obawe,

“Te duga God menade bidibawé?”

³ Dago God te dagalude bidibao.

Te agai magi sę me deli yabo homu ebaso da,
teda agai te sę eyu naga ebo dao.

⁴ Te gasa hani dabego te augwa tibo god dabe
te gol me silvago nigali.

Te bidi dabego naga te augwali nigibo dao.

⁵ Te tibo god dabe pedauwali elalubao,
tiali goli augwaligo po obaso, usu me egobeo.

Augwaligo gedu elalubo,
tiali goli augwa tonono bilibaso, usu me
egobeo.

⁶ Augwa olo elalubao, tiali goli augwa po me
odogobeo.

Augwa guni elalubo, tiali goli augwa

* **114:8:** Sai 17:1-7; Nam 20:2-13

te nai denami odogobeo.

⁷ Augwa nogo elalubao, tiali goli augwa
te nai me tola sogobeo.

Tama augwa sãgã me elalubo,
tiali goli augwali me biligobeo.
Tama augwaligo te i me deli weyu,
ma gela deli me wagobeo.

⁸ Eno homugo te bidi dabego te tibo god nigibaso,
augwali te augwa tibo god tobage tiwai nigali
god
dabe pedelaibao. *

Tama te tibo god dabeba homu këä pabo we bidi
dabe,
augwali me te tiwai pedelaibao.

⁹ Dage Israel we bidi, dagego konealubo homu
te duga Genuai Bidiba muiäo.

Agai dage tau siyu, tama dage tonalubo dao.

¹⁰ Dage te Godigo pris te Arongo hani,
dagego homu te Genuai Bidiba këä pao.

Agai dage tau siyu, tama dage tonalubo dao.

¹¹ Dage te Genuai Bidide wi ebo
we bidi, dagego konealubo homu agaba däü
wao.

Agaduba deligo naga dage tau selama,
tama dage tonalubo dao.

¹² Genuai Bidigo te sesemane sogo
dade homu kone paliyu,
tama agai da wiegi yai bugagia ilaibao.

Agai te Israel dabe bugagia wiegi yai ilama, tama
te Godigo pris haniba tama tiaibao.

* **115:8:** Tib 135:15-18; Ped 9:20

- 13 Genuai Bidigo te agade wi ebo we
 bidi bugagia wiegi yai ilaibao,
 te nogi yai we bidi, me te nogi
 meni yai we bidi dabeba,
 te tama tiwai s̄e yaibao. *
- 14 Eno homugo te Genuai Bidigo
 dageba te wai hauwa momainu homu yai,
 tama te duga wāj nōq nosali pedalubo
 haniba me,
 te tama temainu yaibao.
- 15 Genuai Bidigo te dagalu de tq si pedalumainu
 ilali,
 tama eno homugo agai te wiegi yai s̄e ebo
 kolesaga
 dageba emainao.
- 16 Dagalu te Godigo pesage naga elalubao,
 tama agai te tq da we bidiba mawai dao.
- 17 Te isibo bidi dabe
 te augwa isali bidi dabego pesageba pobao,
 augwaligo te Genuai Bidigo nogi
 ugwaba me sogobeo.
- 18 Tiali goli, da bidibo bagego digi,
 teda te Genuai Bidiba usu da po wabo,
 te megi me nosali waiyāo.
 Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

116

*Godigo te bidi me deli ma sobaso, tama aga te
 Godiba usu da wali*

- ¹ Genuai Bidigo eno i wabo odobo dao.
 Tama tibaso, eno aga wei mu ebao.

* **115:13:** Ped 11:18; 19:5

Mu tama, agai eno gedu haluasa po
wabo odobo dao.

² Agai eno i wabo tigidali odali.

Tama tialima, tigidali sogo ena
bidibo ula dali bidibo sogo
te eno agaba gedu haluasa po waibao.

³ Isibogo te bonogo ena kębo tiwai yali.

Eno te isibo bidi dabego pesageba homu kone
ebode,

tama tego ena wi mu ilama,
tama ena gasa homu tedali mu yai dao.

⁴ Tama tibaso, eno Genuai Bidiba i olama,
tama eno te tama po wali,

“Genuai Bidi, eno i wabo te nago ena somainu
ebao,
tiyu ena isidalio,” wali.

⁵ Genuai Bidigo te olo tau sabo
wiegi yai kolesaga elama,
tama dabolo wiegi yai sę ebao.

Te dena God agai da homu dene eyu, tau sabo
dao.

⁶ Genuai Bidigo te bidi dabe
augwa digi augwa tau sabo usu isabó
bidi dabe seselalubo dao.

Polobadu gasa bidi augwaligo ena dolainu ebadi,
tama agai ena ma dobola sai dao.

⁷ Megi da, eno homu dua digi ma tegalubao,
magi baso meni, Genuai Bidigo enaba
wiegi yai sę mu yilio.

⁸ Genuai Bidi, nago ena ma selama, tama me
isigobeo.

Nago eno gedu gela gua wa palama,

tama nago ena tonalubaso, tama ena me
tulalubeo.

⁹ Tama ena te Genuai Bidi dali te tigidali sogo
ena te tqde bidibo bilaibao.

¹⁰ Eno tama po wabo sogo,
te eno homu Godiba kę̄ pali,
“Te genuai sę̄gę̄go mu ena mesegelatio.” *

¹¹ Tama ena wi eyu, eno te po wabo sogo,
“Eno konealubo homu te mena bidi me
deliba me mugobeo,”
te sogo me eno konealubo homu te Godiba
muano.

¹² Genuai Bidigo enaba wiegi yai sę̄ mu yilio.
Tama tialima, eno magi nai agaba mawaibawe?

¹³ Te eno kap wain wę̄ me deli te Genuai Bidi
selasa paibao, te Godigo ena ma salio
weyu,
te dą̄i ebo ofa tiwai dao.

Eno te tama tiyu, te Genuai Bidigo ena ma salide
te puba hwi wabo tiwai dao.

¹⁴ Te aga we bidi tigidali sisinibo madi
te eno po dą̄u wali gilama te tama tiwai
yaibao.

¹⁵ Te Godigo we bidi dabe aga gedude
te usu mu elaluali.
Tama me deli isibaso da, te aga magi homu me
ebe,

te olo nai da homu ebeo.

¹⁶ Genuai Bidi, ena naga sę̄ bidi dao.
Eno nago sę̄ ebao, te polobadu idago yali tiwai.
Nago ena te kę̄lualali bono pisigma şanama,
tama ena magi naigo me dą̄u wasiąma,

* **116:10:** 2 Ko 4:13

- te olo wiegi yai pedelama bidibao.
- ¹⁷ Te eno nageba usu da wabo ofa eyu,
tama eno nageba gedu haluasa po waibao po
wali.
- ¹⁸ Polobadu eno po nageba dą̄ walali,
tama megi da, eno te sę̄
nago we bidi tigidali gedude yaibao.
- ¹⁹ Genuai Bidi, eno te tama sę̄
te Jerusalemde, te nago tempel be
tomode, te sę̄ yaibao.

Dago te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

117

Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao

- ¹ Dage tigidali tőde bidibo hani bage,
te Genuai Bidi nogi ugwaba sao.

Awe, dage tigidali we bidi, aga nogi ugwanu sao.*

- ² Agai bomonama, da sesemane godolo mu ebao.

Agai te aga po sesemane wali peyu,
tama agai da me tagalogobeo.

Te Genuai Bidigo nogi ugwanu sao.

118

Te Godigo augwali tau salide te gedu haluasa po weyu, usu da po walio

(1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5;
106:1; 107:1; 136:1; Jer 33:11)

- ¹ Dago te Genuai Bidiba usu da wao,
agai dabolo wiegi yai sę̄ yai.

Sesemane bidada peyu, bidada pabo sogo
agai da godolo mu ebo dao.

* **117:1:** Rom 15:11

- ² Da Israel dabego te tama po waiqo,
“Agai da sesemane bidada pabo sogo godolo mu
ebao.”
- ³ Te Godigo pris dabego me te tiwai po wao,
“Agai da sesemane bidada pabo sogo
godolo mu ebo dao,” po waiyao.
- ⁴ Te Genuai Bidide wi ebo we bidi tigidali,
augwaligo
te tiwai po waiyao, “Agai da sesemane
bidada peyu,
bidada pabo sogo godolo mu ebo da,”
waiyao.
- ⁵ Eno sęqe genuai elalubaso, tama eno Genuai
Bidiba
gedu haluasa po wali,
tama agai eno te wabo po odolama,
tama te sęqe dagala sawani.
- ⁶ Genuai Bidi ena dali bidibaso, tama ena wi me
egobeo.
Te bidi dabego enaba magi sę deli me
yainu usu egobeo. *
- ⁷ Genuai Bidigo digi ena tau sabo dao.
Tama te Genuai Bidigo te boi bidi dabe elaluama,
tama augwali dolobo te eno suaibao.
- ⁸ Te dago konealubo homu te Genuai Bidiba
muani,
te wiegi yai da, tama dago te olo bidi
dabeba
te konealubo me usugobeo.
- ⁹ Te dago konealubo te Genuai Bidiba
mubaso, te wiegi yai ebao,

* **118:6:** Hib 13:6

tama dago te konealubo homu te king
dabeba,
me te tobolu bidi dabeba muyu, me usugobe
dao.

- ¹⁰ Te boi bidi hauwago ena bagua sali,
tiali goli, te Genuai Bidigo bomogo
eno augwali sililio.
- ¹¹ Augwaligo ena te tigidali badu bagua sali,
tiali goli, te Genuai Bidigo bomode
eno augwali ela sililio.
- ¹² Augwaligo ena te bulude elalua pabo
hauwa nai tiwai bagua sali.
Tiali goli, augwali te kala sia polo
sula sabo tiwai eyu, isalio.
Te Genuai Bidigo bomode eno augwali ela sililio.
- ¹³ Augwaligo ena dali bomonama mu hwjani,
tama ena hagawainu yali.
Tiali goli, Genuai Bidigo ena tau salio.
- ¹⁴ Genuai Bidigo ena bomai mu pedalumainu
ililio.
Agai digi ena tau siyu, ma dobola sai dao.*

- ¹⁵ Te Godigo we bidi dabe te augwa ugwa be
tomode
i wabo odao.
Augwa te po obao,
“Te Genuai Bidigo bomogo naga te tiwai ebo
dao,” wali.
- ¹⁶ “Genuai Bidigo genuai bomogo da tau selama,
tama dago te boi bidi dabego bomo
aiyaba elaluai dao,” wali.
- ¹⁷ Ena me isisabadi tegobeo.

* **118:14:** Sai 15:2; Ais 12:2

Menio, te ena bidibo ula elalu,
 tama eno te Genuai Bidigo yali sę po dabe
 pusaibao.

¹⁸ Eno dwai sę ebaso,
 Genuai Bidigo enaba te dene mabo sę mu yali,
 tiali goli,
 agai ena isimainu me ebeo.

¹⁹ Te tempel be sunumi dabe dalao,
 tama ena te tomoba pelama,
 tama Genuai Bidigo nogi ugwaba saibao.

²⁰ Te e da te Genuai Bidigo sunumi dao.
 Te doloba pai we bidi dabe naga
 te tomoba pabo usu yaibao.

²¹ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa
 po wabo odolama, tama nago ena tau
 selama,
 te ena bugagia bidibao.

Tama tiyu, eno nago nogi ugwaba sobao.

²² Te masigi te kamda dabego te dwai da homu
 elama,
 tama augwaligo sela sawanı, te masigi da
 te be daga dą̄ elalu, polalubo masigi pede-
 lali.*

²³ Genuai Bidigo digi te tiwai elama,
 tama dago suali, te wiegi yai mu yai dao.*

²⁴ Genuai Bidigo te wiegi yai side dabolo mawai.
 Dago wiegi yai pemene elama,
 tama agaba bugai haliga yao.

²⁵ Genuai Bidi, dago nageba hanalu, te da ma sao.

* **118:22:** Luk 20:17; Tpi 4:11; 1 Pi 2:7 * **118:23:** Mat 21:42;
 Mak 12:10-11

Nago da tau sobaso, tama dago ebo sę
tigidali te wiegi yai pedelaibao.*

26 Godigo te Genuai Bidigo nogide
asali bidiba wiegi yai sę emainao.
Dago aga nogi te Genuai Bidigo lotu be
tempelde uwabasaao.*
27 Genuai Bidi naga aga te God mu dao.
Agai da bugagia tonalubao.
Te ni nologo dabe tulama,
tama peyu, te alta sai bagua sigi pao.

28 Nage eno God da weyu,
tama eno nageba puba hwi waibao. Nage
eno God,
tama te eno nage nogi uwabasaibao.
29 Dagego Genuai Bidiba usu da po wao.
Agai daba wiegi yai sę yai.
Agai da wei mu elama, tama dabolo te olo tau
sabo
wiegi yai kolesaga sesemane idubo dao.

119

Godigo boho yai po te dwagi yai mu po dao

1 Niwai bidi dabe augwaligo magi sę me
isiąma, bugagia biliyu,
tama augwaligo Genuai Bidigo
oda mabo boho yai po wali pali bidi, aug-
waligo
homu dwagi yai yaibao.

* **118:25:** Mat 21:9; Mak 11:9; Jon 12:13 * **118:26:** Mat 21:9;
23:39; Mak 11:9; Luk 13:35; 19:38; Jon 12:13

- ² Homu si isiąwai bidi dabe, augwali Godigo po tigidali
wali pabo bidi dabe, augwaligo homu dwagi yai yao.
- ³ Mu tama, te bidi dabe augwaligo dwai kolesaga wali pabo menio.
Augwaligo Genuai Bidigo bilibo kolesaga tiwai wali bilibo dao.
- ⁴ Genuai Bidi, nago bomo yai po tigidali dabolo mayu,
tama nago te po wai, da dua bugagia bidiyu,
nago bomo yai po wali pabo dolo tama yao.
- ⁵ Eno homugo godolo mu elama,
bomo eyu, nago po tigidali wali painogo ebo dao.
- ⁶ Tama tiyu, eno hale homu me isąwai, magi basowe,
eno homugo nago bomo yai po naga konealuai.
- ⁷ Eno nago da dagalabo doloba pai kolesaga tigidali
konea sainu idubadi, eno homu dolo elaluyu,
tama eno nago nogi ugwaba sainogo ebo dao.
- ⁸ Eno nago bomo yai po tigidali wali pabo homu eba.
- Tama nago ena tagaligio.

Godigo bomo yai po wali pabo bidi po

- ⁹ Mena tama tiyu, gesi bidigo dwagi yai kolesaga dali biligowe?
Agai nago po wali peyu da,
aga magi sę me isiąma, dwagi yai bidaibao.
- ¹⁰ Eno homu deli naga elalubao.

Tama eno homugo nago sę yainogo ebo dao.

Eno nago bomo yai po wali pabo

tagalidali weyu, nago ena tau sao.

11 Eno nago po eno homude munama,
tama eno konealuai.

Magi baso meni, eno nage dali dwai sę idali weyu
tibao.

12 Genuai Bidi, eno nage nogi uwababa sobao.

Nago dwagi yai bomo yai po ena ola mao.

13 Nago bomo yai po tigidali dabolo pusa mabo
po,
eno te we bidi augwaliba te po nedama,
tama te po augwa homude dąu omainogo
tiaibao.

14 Te eno nago po wali pabo homu
ebogo te mone hauwa saibao
homu ebo aiyaba elalubo dao.

15 Eno homugo nago eno
te sę emainogo ebo homu eno kone palobo
dao,
tama nago dabolo mabo
te po eno bugagia osola subo dao.

16 Nago bomo yai po eno godolo mu ebao.

Tama eno homugo te po gegeda peyu, tagalo-
gobeo.

*Godigo bomo yai po dali dwagi yai homu ebo
bidi po*

17 Naga sę bidi ena bugagia bidimainogo,
nago dwagi yai sę ena dali emai homu ebao.

Tama ena bidibo ula dali bidiyu,
nago po eno wali paio.

18 Nago eno homu dwagi yai iliyu,

tama nago dwagi dwagi yai bomo yai po
 tigidali
 eno bugagia koneaibao.

19 Ena hauwa sogo e tqde bidigobeo.

Tama nago te bomo yai po ena dali dualigio.

20 Eno homugo eno te nago tigidali dwagi yai
 kolesaga

dolo wali pabo homu eba,

tama tede eno moni nasi tiwai elalubao.

21 Nago te dwai se ebo bidi augwali dali
 wado ebo dao.

Tama te bidi dabe augwaligo

nago bomo yai po tudiba muyu,

tama augwa homu kolesaga wali pai,
 tebo bidi dabe augwali hagawaibao.

22 Augwaligo ena dali posobo po weyu,
 tama dwai po me weyu yai.

Magi basowe, nago bomo yai po eno wali peyu,
 dwagi yai kolesaga eboso,

augwaligo dwai po ena dali wabo dao.

Augwaligo ena dali te tiwai po ma waidalio,
 nago augwaligo te po wabo sula tagaligio.

23 Tobolu bidi augwaligo po miyu,
 ena elabo tu gegebo dao.

Tiali digi, ena nago se bidi,

te eno homugo sesemane sogo

nago dwagi yai bomo yai po koneaibao.

24 Eno sagaq geselebo po nago
 enabolo mabo, te pode eno homu godolo mu
 eba.

Nago po ena sesemane sogo eno
 konemainogo ola mabo dao.

Godigo po bomo elama wali pabo bidi po

- 25** Augwaligo ena dolama, tqba aiyaba elaluai.
 Nago ena hodolama, bomo ma mawai,
 te nago wali po wali pelama tiwai.
- 26** Eno tigidali kolesaga te po eno nage dali obadi,
 tama nago eno po wei ponai.
 Nago tigidali bomo yai po ola mawai.
- 27** Nago ena ola mayu,
 nago bomo yai po wali pao weyu,
 tama eno nago tigidali dwagi
 dwagi yai homugo koneaibao.
- 28** Tialima, eno homude sęgę mu ebadi.
 Nago te wali po wali peyu, ena bomo mabo dao.
- 29** Nago ena tonaluali da, te nago tų eno tagalo-
 gobeo.
 Nago dwagi yai kolesaga ena dali
 nago dwagi yai po ena ola mawai.
- 30** Eno homugo nage mu wali paibao wai.
 Sesemane sogo nago dwagi yai po eno
 homugo konebo dao.
- 31** Genuai Bidi, nago enabolo mabo po
 te eno wali pabo dao.
 Te nago magi sę me ena dali ebode,
 ena te sęde hale mąidali homu ebo dao.
- 32** Eno nago po polo wali painogo yaibao,
 magi basowe, nago dwagi yai
 kolesaga meba enabolo momainogo
 eno te homu ebo dao.
- Bidigo Godigo kolesaga momainogo hanalubo
 bidi po*
- 33** Genuai Bidi, nago dwagi yai po ena
 bugagia ola mayu,
 tama tigidali sogo eno te po wali paio.

34 Nago te dwagi yai po enabolo
hania bugagia ola mayu da, te eno wali
paibao.

Eno homugo ena hodolobaso da,
te eno te dwagi yai po tigidali wali paibao.

35 Nago eno sãgãgo bilibo tû dodoliyu,
tama eno nago dwagi yai po
wabo wali bilainogo yai, magi basowe,
eno te dwagi yai po godolo mu ebo dao.

36 Nago eno homu hodoloyu da,
te eno nago po wali pabo homu yaibao.

Tama eno homugo te mena gasa bidigo
nai dabe suyu, homu hodolidalio.

37 Nago ena tau selama, te dwai së ebo tudiba
muuibao.

Nago ena dwagi yai bugagia ilao,
te nago ena dali wali po wali pao.

38 Nago te bidi nage dali wi ebo bidi
augwalibolo te po mabo dao.

Tialima, naga së bidi, ena dali, nago tiwai yao.

39 Eno te dwai po wabo dali wi eboso da,
nago ena tau sali da, te pogo ena aiyaba
elalugobeo.

40 Eno homugo nago po tigidali wali painogo ebo
dao.

Nage dwagi yai mu, tama nago bidibo ula
ena mawai dao.

Godigo bozo yai po dãq wabo bidi po

41 Genuai Bidi, nago ena ola mani,
nago ena godolo mu eyu, nago ena ma sai.

Polobadu nago po weyu, tama tiaiba wai dao.

42 Nago ena tau siyu, te dwai bidi dabego ena dali

wabo po wei ponomainogo yai, magi ba-
sowe,
eno nago po koneama dą̄ wabo dao.

43 Nago ena bomo mayu da,
te nago mu po tigidali sogo eno pusainogo
yaibao,
magi basowe, eno nago doloba pai po
koneama dą̄ wai.

44 Te nage dwagi yai po eno
sesemane bidada pabo sogo wali paibao.

45 Eno usu selama, nago po wali painogo yai,
tama te badi te dwai kolesgago ena dą̄
wagobeo.

46 Nago po te eno tuni bidi augwali dali waibao.
Eno te sę ebo ena hale me egobeo.

47 Eno dwagi yai dali nago po wali painogo yai.
Magi basowe, eno te dwagi yai po godolo mu ebo
dao.

48 Eno homugo nago po dwagi yai eyu,
tama eno godolo mu ebao.

Tama sesemane sogo eno homugo
te nago dwagi yai po eno koneaibao.

Godigo po bidigo dą̄ wabo te nai mu dao

49 Nago te naga sę bidi enabolo hasia mani,
te dą̄ walali po nago ma koneao.

Te tiali eno te pode konealubo po dą̄ wai dao.

50 Ena te homu sęgę ebo sogo
te eno homu nagame yai,

magi basowe, nago wali po wali peyu,
ena bidibo ula mawai.

51 Dwai kolesaga ebo bidi
augwaligo dwai po ena dali dwai posobo po
wai,

tama augwaligo ena dali te po obadi,
 eno nago dwagi yai po tudiba mubo menio.

52 Genuai Bidi, nago polobadu enabolo mani
 te po eno homugo koneyu yai,
 tama te pogo ena bomo mabo dao.

53 Eno suali, dwai bidi dabego
 nago dwagi yai po bolai,
 tama eno augwali dali wado po wabo dao.

54 Ena eno bulu digibulu bidiyu,
 tama eno nago dwagi yai po koneama,
 te eno təabi po wabo dao.

55 Genuai Bidi, hulide eno homugo nage koneyu,
 tama nago dwagi yai po eno wali pabo dao.

56 Eno nago dwagi yai po tigidali wali painogo
 eyu,
 tama tego ena homu dwagi yai ilibo dao.

*Bidigo te Godigo bomai po wali pabo kolesaga
 godolo mu ebo dao*

57 Genuai Bidi, nage mu nage enade usu yaibao.
 Eno nagebolo po dəu olama weyu, tama wai,
 eno nago bomai po tigidali wali paibao.

58 Eno nage bomonama hanalubao,
 nago ena homu dene eyu tau sao,
 magi baso meni, nago po dəu weyu tama wai.

59 Eno te ena bilibo kolesagade homugo kone
 palama,
 tama megi da, eno po nage dali dəu weyu,
 tama ena nago po wali paibao.

60 Eno tonalugobeo.

Eno polo nago bomai po wali paibao.

61 Te dwai bidigo usu sabo homugo ena paliyu,

tama ena augwaligo kolesagaba oda sainogo
ebao,
tiali digi eno nago bomai po tagalobeo.

62 Te hulide mu ena hodaluama,
nago nogi uwabawa siyu,
te me badu doloba pai po nago po tu
ilibode wali tiai.

63 Ena te nago sę ebo bidi dabe dali biliyu,
te nago bomo yai po wali bilibo bage
te eno abagi dabe dao.

64 Genuai Bidi, nago te tqde we bidi
tigidali godolo mu ebao.

Nago tigidali bomo yai po enabolo ola mao.

Godigo bomo yai pogo da tau sabo sę elalubao

65 Genuai Bidi, nago wiegi yai kolesaga
naga sę bidi, enabolo yai dao.

Nago naga dąu wali po wali mu pabo dao.

66 Nago bomo yai po tigidalide eno
homu dąu mu obaso,
tama tiyu, nago wiegi yai kolesaga
te ola mabo sę ena dali yao.

67 Nago dene me enaba wasiabantadi digi,
te eno nago sunumi wali asobeo.

Tiali goli, megı da, eno nago po wali pabo dao.

68 Nago wiegi yai mu eyu,
tama nago olo mu tau sabo kolesaga enade
ebao.

Nago bomo yai po ena bugagia ola maduao.

69 Te dwai hagoma ebo bidi dabego
tibo po hauwa enade
te gasa we bidibolo weyu ebao.

Tiali goli, eno gasa homu me isayu,

te eno nago bomai po naga tigidali wali pabo
da.

⁷⁰ Te bidi dabe augwaligo
wiegi yai homu kolesaga me elalubeo.

Tiali goli, eno te nago bomo yai po
godolo homu mu ebo dao.

⁷¹ Te wiegi yai mu da, te nago dene
mabo sę enabolo yali.

Te tiali sęgo nago bomo yai po wali pomainogo
ena bugagia ola mawai dao.

⁷² Eno te mone godolo homu me egobeo,
te eno nago bomo yai po godolo ebo
tiwai gilama me egobeo.

Godigo bomo yai po te doloba pai mu elalubao

⁷³ Nago digi nago ena nigali,
tama nago ena bugagia tonalubao.

Nago wiegi yai homu kolesaga enaba mao,
te eno nago bomo yai po tigidali bugagia
konea sabo
sę emainogo yao.

⁷⁴ Te we bidi augwali nagede wi eyu,
nage dologode bidibo bage,
te augwaligo ena sulama, homu pemene
yaibao,

magi baso meni,
eno nago dąu wali pode homu dąu wabo dao.

⁷⁵ Genuai Bidio, eno koneani,
nago bomo yai po tigidali te dolo naga mu
elalubao.

Nago eno ebo kolesaga deli naga dodolabo homu
eyu,
tama nago enabolo sęgę mawai dao.

⁷⁶ Nago dąu wabo po walio,

te nago sesemane sogo ena godolo eyu,
te naga sę bidi ena haliga dą̄ walabo po wai.

Tialima, megi da, eno homugo nago
tama sę emainogo homu ebao.

77 Nago ena megi hobede eyu da,
 te ena bidabo ula saibao,
magi baso meni, eno nago bomo yai po godolo
 mu ebao.

78 Te hagoma ebo bidi dabe augwaligo
 tibo po weyu, ena olo po tų̄ ilaibao.
Augwa te ebo kolesagade hale mu ebo sę ilao.
Tiali digi ena, te eno sesemane sogo nago bomo
 yai po
 homu konealueibao.

79 Mena bidi dabe te nagede wi eyu,
 tama te bidi dabego nago bomo yai po
 koneyu, te
 augwali enaba asomainao.

80 Te eno homugo nago ena tau sobaso,
 te nago bomo yai po tigidali eno wali peyu,
 tama ena te ena ebo kolesagade
 hale sabo sę me egobeo.

*Te bidigo Godigo ena ma dobola somainogo
gedu haluasa po wali*

81 Nago ena ma sogowe weyu tonalu,
 te ena haliga sęgę mu ebao,
 tama eno bomo tigidali silibao.

Tiali goli, eno nago pode konealubo
 homu dą̄ wai mu elalubo dao.

82 Eno te nago dą̄ wali po mu usu nugowe weyu,
 nage tonalubadi, te eno gedu
 magane eyu, hagela mu ebao.

Tama eno te po weyu,

“Nisu sogo nago eno haliga dua digi nagame
iligowe?” eno te po wabo dao.

⁸³ Ena te kibu meme wale te augwaligo wain ại
bulama,

te dobaso, badia pai səbo tiwai yali.

Tiali digi te eno nago bomo yai po
te eno homude gegeda pabo menio.

⁸⁴ Nisu naga sogo eno tonalueibawe?

Nisu sogo mu enabolo te dwai dene mabo bidi
dabeba

nago augwaliba dene magowe?

⁸⁵ Te dwai hagoma ebo bidi dabego
te nago bomo yai po wali pabo meni.

Augwaligo geme dualubo kolesaga
me badu eyu, te ena tola sainu ebao.

⁸⁶ Da we bidigo nago bomo yai po
tigidali dąu wabo homu ebao.

Tama nago po te tulalugobeo.

Te bidi dabe augwaligo tibo po dabego ena
dolobao.

Tama tibaso, nago ena tau somainu homu ebao.

⁸⁷ Pಡde tama te augwaligo ena ela mueinu yai.

Tiali goli, te eno nago bomo yai po
tagala homu me ebeo.

⁸⁸ Nago ena bugagia tonalubao, magi baso meni,
nago sesemane sogo ena godolo homu ebao.

Tama tibaso, eno nago bomo yai po
tigidali wali mu pabo dao.

*Godigo bomo yai pode konealubo homu dąu
wabo bidi dao*

⁸⁹ Genuai Bidi, nago po da,
sesemane sogo elalua pidu elalua paibao.

Te nago bidibo bulude nago pogo bomo

munu me siligobeo.

90 Nago sesemane sogo naga wali po wali pidu
bidibao.

Nago e tq naga gesabidi badu munama elalubao,
tama elalubo tiwai tama elalu,
te ibaba me kila sesa me pabeo.

91 Naga digi nago po wali gilama
te tigidali nai sibi te polobadu elalua asali,
megi e sogoba usu nagaselama,
megi me elalubao.

Magi baso meni, tigidali nai sibigo nago se naga
ebao.

92 Te eno nago bomo yai po godolo menigi sogo
da,
teda nago enaba dene mabo se eboso, te isigi
dao.

93 Eno nago bomo yai po me tagalogobeo,
magi baso meni, eno te po dabe wali pobaso,
te nago ena bidabo ula mobaso ena bidibao.

94 Ena naga nai mu tama, tama tiyu,
nago ena ma sao.

Sesemane sogo eno nago po wali pabo homu
ebao.

95 Te dwai se ebo bidi dabe geme duala sagase-
lama,
ena ela mueinu ebao.

Tiali goli, eno nago bomo yai po tigidali
konealubaso,
te tama se eno homu si me egobeo.

96 Eno meg i koneobao, te mena nai
te wiegi yai deli mu me elalubeo.

Tialima, te nago po te mu polalubao,
tama tego te tigidali nai usu elama,
te tigidali side elalua pidu, elalueibao.

Godigo bomo yai po godolo mu ebo bidi po

- 97 Eno nago bomo yai po godolo mu ebao!
 Eno tede homu kone palobo sę
 te siade me hulide ebo dao.
- 98 Nago bomo yai po ena dali sesemane sogo
 elalu,
 tama te konebo homu kolesaga enabolo
 mabo dao.
- Tama tebo sęgo te ena kolesaga
 koneai bidi mu tiwai elama,
 tama eno te ena boi bidi dabe
 koneani homu kolesaga aiyaba elaluai
 dao.
- 99 Te sesemane sogo eno nago mu poba
 naga homu kone palobo dao,
 tama tiyu, eno wiegi yai homu kolesaga mu
 selama,
 tama eno ena po ola mabo tisa bidi
 aiyaba elaluai dao.
- 100 Tama eno koneani kolesagago
 te monu dabego koneani kolesaga te aiyaba
 elaluali,
 magi baso meni, eno nago doloba pai
 bomo yai po wali mu pobaso, tebo dao.
- 101 Ena dwai kolesaga wali pabo
 homu eyu, iba kila sabo dao, magi baso
 meni,
 eno homugo nago po naga wali pabo homu
 ebo dao.
- 102 Naga digi nago po dabe ena ola mani.
 Tama tiyu, eno te po me tagalobo menio.
- 103 Te bunu ge nai hani eno
 pedauwalide tubo pusu yaibao,

tiali goli, nago po pusu ebo te umagi mu
yaibao.

- 104** Nago bomai pogo enabolo
te wiegi yai homu kolesaga mawaibao,
tama tialima, eno te dwai kolesaga tigidali
ebo
te eno homu hagela mu ebao.

Godigo bomai pode bidi ula sabo po wai

- 105** Nago po te lam sole ula tiwai eyu,
te ena tau sobaso, dolo paibao,
tama te ula tiwai eyu, ena sunumi ola mabo
dao.

- 106** Eno po dąu weyu, te eno nago doloba pai po
tigidali wali paibao po walio.

Tialima, eno te tiwai tama yaibao.

Eno tibo po me wagobeo.

- 107** Genuai Bidio, odao.
Genuai dene mugo ena mesegelali.

Nago ena te bidibo ula elalumainogo
te nago po dąu tiwai gilama yao.

- 108** Genuai Bidio, eno gedu haluasa
po weyu, te nageba puba hwi obao.

Nago eno puba hwi wali po selama,
tama ena nago po bugagia ola magameo.

- 109** Sesemane sogo eno ena bidibo ula
tagalabo sisi elalubao.

Tiali goli, eno nago bomai po
homu kone ebo me tagalobeo.

- 110** Te dwai bidi dabego ena tola sabo
bono gaga po diliginama, dalubao.

Tiali goli, eno nago po me tagalobeo.

111 Eno nago po sesemane sogo totalua pidubo dao.

Tama te pogo eno haliga pemene ilibo dao.

112 Eno po dąu weyu, te eno nago bomo yai po tigidali wali pidubadi,
te ena isibo sogoba usu naibao po wai dao.

Godigo bomo yai pogo da bugagia bidimainogo ilibo dao

113 Nage wali paibao weyu,
tibo po wabo bidi dabe te eno godolo me egobeo,
tiali goli, eno nago bomo yai po
wali pabo homu eyu, godolo ebao.

114 Nage naga tama ena seselalubo bidi elalubao,
te eno bomai obo elalubo tiwai dao.

Eno nago dąu wali pode konealubo
homu dąu wai elalubao.

115 Dage dwai sęgę sabo we bidigo ena tagalao.

Eno ena Godigo bomai po wali painogo homu
ebo dao.

116 Genuai Bidi, nago po dąu weyu,
te nago ena dąu walama,
te ena bidibo ula elalueibao po wali,
tama eno nago dąu wali pode homu konealuyu
bidali.

Nago te bomo enabolo mao,
tiyu eno konealubo homu odolali tagalidilio.

117 Ena nogo tolalubaso, te ena bugagia bidaibao.

Tama sesemane sogo eno olo
nago poba bugagia munama elalu,
te eno wali paibao.

118 Te nago bomo yai po wali pisama

- tagalobo we bidi tigidali te nago tudiba
mubo dao.
Te augwaligo tibo po wabo dabe te odolali
waibao.
- 119** Nago homugo te dwai sę ebo
we bidi dabe te pobelebage tiwai
naga homu ebo dao,
tama tibaso, eno nago po godolo mu ebo dao.
- 120** Ena nagede wi mu elama, tama ena didibili
ebao.
Eno nago po tų ebode homu kone palama,
te wi ebo dao.

Godigo boho yai po wali pabo bidi po

- 121** Eno te wiegi yai doloba pai kolesaga ebao.
Eno homugo nago ena tagaligi homu ebao,
tiyu te boi bidi dabego enaba dwai sę idalio.
- 122** Eno homugo te nago naga sę bidi
ena tau sabo bomai po dąu omainogo homu
ebao.
Te nago te dwai hagoma ebo bidi dabego
enabolo te sęgę momai hagede sula tagaligo.
- 123** Te nago ena te dwai bidi dabego
nogode ma dobola sogowe weyu,
te nageba tonalu tonalu ebao,
te nago polobadu tama tiabo po dąu wai dao.
Tiali goli, ena tonalubadi digi,
te ena dwai dene mu ebo dao.
- 124** Eno homugo nago ena godolo ebo
kolesaga wali peyu, te nago mu po te
bugagia
ola magameo.
- 125** Ena nago sę bidi da, tibaso enabolo wiegi yai
homu kolesaga mobaso da,

te eno nago po page koneaibao.

¹²⁶ Te we bidi dabe augwaligo nago
bomo yai po bolobao.

Tama tibaso, megi da te nago dene
augwaliba mabo sogo dao.

¹²⁷ Eno nago bomo yai po godolo mu ebao.

Eno te polalubo nai te mone gol
eno godolo homu elalubeo,
tialima te eno nago po godolo homu ebo dao.

¹²⁸ Tama tiyu, eno nago po tigidali wali pobao.

Eno homugo te gasa sunumi dabego
te nago sunumi ela soabo
te eno homugo hagela homu mu ebao.

Godigo sunumi wali pabo homu ebo bidi po

¹²⁹ Nago po te wiegi yai mu elalubao.

Tama tiyu, eno homu si isiqyu,
eno te po tigidali wali pabo dao.

¹³⁰ Te bidi me deligo gassa bidi
tau siyu, te nago po page konemainogo
tibaso da,
teda aga haligaba ula mabo te saibao.

Tama te pogo te homu kolesaga
bugagia konesiawani bidibolo
te homu kolesaga mabo dao.

¹³¹ Eno nago bomo yai po homu godolo mu ebao,
tama eno haliga umagia hogodaluyu,
wali pabo homu ebao.

¹³² Nage aselama, te nago homu
dene eyu, tau sabo kolesaga enabolo yao.

Te nage godolo homu ebo we bidi
tigidaliba te tiwai se nago ebo dao.

¹³³ Te nago tonalubaso da,

- teda ena te dwai sęgęba tulalugobeo,
te nago tama tiabo sę po polobadu dąw wai.
Te dwai kolesagago ena aiyaba elalu
idali weyu, te nago tona tagaligo.
- ¹³⁴ Te ena aiyaba elalubo sę bidi dabego,
te ena augwaligo dolidali dabego,
te nago ena ma sao.
- Tama tiwai sę augwaligo enaba isąbaso,
te eno nago po wali paibao.
- ¹³⁵ Eno homugo te nage ena pąba bidagaselama,
te nago bomo yai po tigidali enabolo ola
mayu,
te ena bugagia wiegi yai ilao.
- ¹³⁶ Eno gela hauwa weyu,
tama eno gedu ąi gela gigua umagi mu
yaibao,
magi baso meni, te bidi dabe augwaligo
nago bomo yai po wali pisąbaso,
te ena gela wabo dao.

Godigo bomai po te dolo elalubao

- ¹³⁷ Genuai Bidi, nage doloba pai mu tama
elalubao,
tama nago bomo yai po tigidali
te doloba pai mu naga elalubo dao.
- ¹³⁸ Nago dabolo mani bomo yai po
tigidali doloba pai elalu,
tama wiegi yai naga elalubo dao.
- ¹³⁹ Te eno boi bidi dabe augwaligo
nago pode homu kone palobo sę me ebo
menio.
- Tama tibaso, eno haliga te isi dabo posolo tiwai
ebo dao.
- ¹⁴⁰ Nago po dąw wabo te mu po naga waibao,

- te eno usu sela suai dao.
 Tama ena, nago sē bidigo, eno homugo nago te
 tiwai
 dāu wabo po godolo homu naga ebo dao.
- 141** Ena olo bidi da, te bidi dabe
 augwaligo enabolo posobo po obadi,
 tiali goli, te eno nago ola mabo po
 homu kone palobo me tagalogobeo.
- 142** Te nago doloba pai kolesaga
 sesemane sogo elalua pidu bidaibao,
 tama sesemane sogo nago bomai po te mu naga
 dao.
- 143** Te sēgē hauwa enaba pedelai,
 tiali goli, eno nago bomo yai pode
 homu pemene yaibao.
- 144** Nago po doloba pai sesemane sogo elalubao.
 Nago ena tau sobaso da, teda eno te po page
 koneama,
 tama ena te bidabo ula dali bidaibao.
- Bidigo te Godigo aga ma somainogo gedu
 haluasa po wali*
- 145** Genuai Bidi, eno gedu haluasa po
 bomonama mu nageba obao.
 Eno gedu haluasa po odao,
 tialima te eno nago po tigidali wali paibao.
- 146** Megi eno nageba i obao.
 Ena ma dobola sao, tama tibaso da,
 te eno nago bomo yai po tigidali wali paibao.
- 147** Te be posisābadi digi,
 te eno nageba gedu haluasa po weyu,
 ena tau sao po obao.
 Eno nago dāu wali poba homu dāu wagasai
 elalubo dao.

- 148 Te hulide ena godege me pigobeo.
 Eno sesemane sogo nago poba naga
 homu kone elalubo dao.
- 149 Genuai Bidio, nago sesemane sogo
 ena godolo ebaso,
 tama nago eno gedu haluasa po wabo odao.
 Nago ena homu dene eyu, tau sao.
- Tama tiyu,
 nago ena bugagia tonalubaso da,
 te ena bidibo ula dali bidaibao.
- 150 Te dwai homu elalubo bidi dabego
 te ena dolabo homu eyu, te augwali paba
 asobao.
- Augwaligo nago bomo yai po wali pabo
 homu munu me ebeo.
- 151 Tiali goli, Genuai Bidi, nage ena pade bidibao,
 tama nago hasegelesiabo bomo yai po
 tigidali te mu po naga elalubao.
- 152 Te bidada asali sogo polobadu mu
 eno nago po konea salio.
- Nago te wali pogo te sesemane sogo
 bidada pabo po wai dao.
- Bidigo te Godigo aga tau somainogo i wai dao*
- 153 Nago suali, ena te genuai segé elalubo,
 tama tialima, nago te segé sela sáyao.
- Eno nago bomo yai po homu kone me
 gegeda palobo menio.
- 154 Ena tau siyu, ena ma selama,
 te ena bidabo ula mao,
 te nago tama tiabo po däü wai dao, te tiwai
 yao.
- 155 Te dwai kolesaga ebo bidi dabego
 nago doloba pai po wali pisabaso,

tama tiyu te nago augwali ma sogobeo po
wali.

- 156 Tiali goli, Genuai Bidio, nago olo tau mabo
wiegi yai kolesaga te genuai mu elalubao.
Nago ena ma sabo po dą̄ walai elalubao,
tialima, eno homugo nago te sę̄
megini tama yao homu ebao.
- 157 Bidi hauwago ena dolobo sę̄ eyu,
te enaba boi bidi ebao, tiali goli,
eno nago wiegi yai mu bomai po me tagalo-
gobeo.
- 158 Te bidi dabego konealubo homu dą̄ wali
te eno suali sela są̄baso,
te eno augwaliba wado po wabo dao,
magi baso meni, augwaligo nago po
wali pisą̄baso tebo dao.
- 159 Nago ena subao,
eno nago ola mabo po godolo mu ebao.
Nago ena godolo ebo kolesaga me hasegelegobeo,
tama tiyu nago ena ma sao.
- 160 Nago bomo yai po page da,
te mu po naga tama elalubao.
Tama nago doloba pai bomo yai po
tigidali te sesemane sogo elalua pidu,
elalua pabo dao.

*Bidigo godolo homu eyu, Godigo bomo yai po
wali mu pabo bidi po*

- 161 Te tobolu bidi dabego enabolo dwai sę̄ ebo,
tama augwaligo te tiwai sę̄ kolesaga page
menio.
Tiali goli, eno nago poba homu
kone palobo sę̄ elalubao.

162 Eno te nago däụ wali pode homu däụ weyu,
 wiegi yai pemene homu umagi mu ebao,
 te bidi me deligo te gol mone hauwa sobaso,
 pemene ebo tiwai ebao.

163 Eno te tibo po wabo kolesaga
 hagela homu mu eyu,
 tama tede eno haliga dwai ebo dao.

Me ma, eno te nago po godolo homu mu ebo dao.

164 Te nogo a naga olama, me badu si wabo side,
 tigidali sogo eno nageba puba hwi weyu,
 te nago po tüde ebo doloba pai po
 naga obaso, tebo dao.

165 Te we bidi augwaligo nago
 bomo yai po godolo mu eyu,
 tama augwali bugagia mu bidibao,
 te magi nai me deligo augwali
 tulaluabo sę me ilibeo.

166 Genuai Bidio, te nago ena ma sogowe weyu,
 te nage eno tonaluyu,
 te nago po weyu, nago enabolo yao
 wali kolesaga eno ebao.

167 Eno nago bomai po dabe wai pabo dao.
 Eno te bomo yai po dabe wali pabo
 homu godolo ebo dao.

168 Eno nago bomai po dabe tigidali,
 me te nago po tigidali me wali pabo dao,
 tama eno tama tebo kolesaga tigidali nago
 subo dao.

*Bidigo gedu haluasa po weyu, te Godigo aga
 tau somainu yali*

169 Genuai Bidi, eno nageba
 i wabo odama, te ena tau sao.

- Te wiegi yai homu kolesaga enaba mao,
 te nago polobadu enabolo po
 dą̄u wali tiwai gilama yao.
- ¹⁷⁰ Eno gedu haluasa po waboba olo muao,
 tama nago polobadu po wali gilama ena ma
 sao.
- ¹⁷¹ Te nago tigidali bomo yai po enaba
 bugagia ola mobaso,
 tama te eno nago nogi sesemane
 sogo ugaba mu saibao.
- ¹⁷² Te eno nago bomo yai po
 nogi ugaba sabo balia po waibao,
 magi baso meni, te nago bomo yai po tigidali
 te doloba pai naga elalubo dao.
- ¹⁷³ Eno nago bomo yai po tigidali wali paibao,
 tama tiyu, nago ena sesemane sogo
 tau sabo sisi elaluao.
- ¹⁷⁴ Genuai Bidi, eno haligago nagede gela obao,
 te nago ena ma sao.
 Nago bomo yai pogo ena homu pemene ilibo dao.
- ¹⁷⁵ Eno te nago nogi ugwaba somainogo,
 nago enaba te bidabo ula mao.
 Eno homugo te nago pogo ena
 tau somainogo homu ebaso.
- ¹⁷⁶ Eno te sunumi tagalama olo bilibao,
 te kibu sipsip wai hagabo tiwai ebao.
 Tama tibaso, nago ena naga sę bidi gegagasao.
 Magi baso meni, eno nago bomo yai po homu
 kone palobo, me gegeda pabo meni dao.

120

*Bidigo te Godigo aga tau somainu, gedu halu-
 asa po wai*

- ¹ Te sęge enaba pedalubo sogo, eno te
Genuai Bidiba
i wali, tama agai eno gedu haluasa
po odoyu, tama wei ponani.
- ² Eno gedu haluasa po te tiwai wali,
“Genuai Bidi, ena tau sao.
Tiyu, te tibo po wabo bidi dabego
ena dolidalio,” wali.
- ³ Dage tibo po wabo bidi dabe da,
Godigo mena sę dageba egowe?
Agai dageba te magi dene mawaibawe?
- ⁴ Te agai dage te ami bidi dabego
poa pai enego enaibao,
tama posolai sia te dage tigiba gea palaibao.
- ⁵ Ena dage tomode dwai dugulalu,
tama te ena te bulu Mesek,
me te Kedar dabe tomode
dwai dugulualu tobage tiwai ebao.
- ⁶ Ena te gasa we bidi dabe dali bugagia
wei elama dugulalu,
te sesabi elama dugulaluama bidabo tiwai
ebeo.
- ⁷ Te eno augwali bugagia dugaya
wabo sogo, augwaligo hwjainu naga yai dao.

121

Genuai Bidi te da tonalubo bidi dao

- ¹ Eno te bulu du dabeba tonono ebao.
Tiali goli, ena tau sabo bidi menadu
pedelaibawe?
- ² Menio. Genuai Bidigo dagalu dali, tq dali nigali,
agai deligo naga ena tau sabo dao.

- ³ Te agai nage tulalumainu me egobeo.
 Te agai nage tonalu,
 tama aga me pigobeo.
- ⁴ Bugagia odao.
 Agai te Israel dabe tonalubo dao,
 tama aga dwasianu me pibeo. Mu
 menio.
- ⁵ Genuai Bidi agai te nage tonalubo bidi dao.
 Aga te nage pade dolalu, tama nage tonalubo
 dao.
- ⁶ Te giliga sesani te nago tigide me egobeo,
 tama te hulide te poluago nage me dolo-
 gobeo.
- ⁷ Genuai Bidigo te nage tonalu,
 tama te dwai naigo nage dolidali weyu
 tiaibao.
 Agai nage tonaluaibao.
- ⁸ Te nago be taga pabo sogo,
 te Genuai Bidigo nage tonaluaibao.
 Tama te nago ma asobo sogo me, te agai nage
 tonalubao,
 tama megí me, te tigidali sogo
 nosali bidibode me, te tiaibao.

122

*Te Jerusalemba wiegi yai pemene eyu wabo
 təqabi po dao*

- ¹ Augwaligo enabolo walali, “Iya, tegoba,
 da te Genuai Bidigo beba pinao.”
 Augwaligo te tiwai po obaso,
 te ena bugai haliga mu yilio.
² Tialima, megí da, da sabolama,

tama te Jerusalem bagulali obo tomode
dolalubao.

³ Augwaligo te Jerusalem ma nigilama,
tama te wiegi yai mu dodolama elalubao.

⁴ Te Israel hani dabe teba aselama,
te Genuai Bidiba puba hwi po wagasobo dao,
te polobadu agai augwaliba wali po
tiwai gilama ebo dao.

⁵ Te pesagede te po tū ebo be elalubao,
tama Israel king dabego te we bidigo
po tū odolama, tama po dodoliyu ebo
dao.

⁶ Dagego te gedu haluasa po waiyao,
te Jerusalem dabe bugagia dugulalumainogo
yao.

Dagego te tiwai gedu haluasa po waiyao,
“Te Jerusalem wei ebo we bidi dabe
augwa bugagia bidimainao.

⁷ Te Jerusalem obo tomode bidibo
we bidi dabe augwa te bugagia dugulalu,
te hwibo menia somainao.

Tama king dali, te tobolu bidi dabe me,
te bugagia dugulalumainao,” wao.

⁸ Eno te abagi me hai namu homu koneama,
tama eno te tiwai po Jerusalemba obao,
“Eno homugo naga te bugagia bidiyu,
tama te hwibo meni yaibao.”

⁹ Eno te dena Genuai Bidi, Godigo beba
homu kone paliyu,
tama eno te gedu haluasa po obao,
te nago tigidali nai te bugagia mu ped-
alumainao.

123

*Bidigo homugo te Godigo agade homu dene
eyu, tau somainogo eyu, gedu haluasa po wai*

- ¹ Genuai Bidi, nage te dagalude king
 bidibaso,
 tama eno konealubo homu nageba muani.
- ² Te sę ebo bidigo te aga tonalubo bidiba homu
 muyu,
 tama te sę ebo wego me
 te aga tonalubo weba homu muaibao.
Te tiwai naga gilama,
 dago konealubo homu me nageba muyu,
Genuai Bidi, te dago God dao,
 te nago olo tau sabo wiegi yai kolesaga
 dabolo ebaso, te usu dao.
- ³ Genuai Bidio, nago te homu dene eyu,
 olo tau sabo kolesaga daba yao, magi baso
 meni,
 te we bidi dabego daba te dwai sę
 hauwa sogo ilibo dao.
- ⁴ Te sesabi elama bidibo sogo,
 te mone bisnis sę ebo bidigo
 dabolo te posobo po wali,
 tama te hagoma ebo bidi dabego
 da aiyaba elalubo dao.

124

Godigo te aga we bidi tau sabo dao

- ¹ "Te Genuai Bidigo da me
 tau sigi menigi sogo da, teda magi igi dawe?"
Te Israel dabego te hanalubo wei ponao.

2-3 "Polobadu te bidi dabego dabolo haliga səbə
elama,
tama augwaligo da dali hwjani.

Tama Genuai Bidigo da tau sigi menigi sogo da,
te boi bidi dabego augwa haliga
səbego da mu doligi dao.

⁴ Te da węgo bomogo sabo tiwai elama hagagi da,
tama te węgo da mesegelibo tiwai igi dao.

⁵ Tama te wę bomo yai asiyu, da sigibaso,
tama da isigi dao.

Tiali goli, me tebeo menio."

⁶ Dago Genuai Bidiba usu da mu wao.

Agai te boi bidi dabego da silimainu me ebeo.

⁷ Dago augwali tagalali,
te ba te bidi me deligo muani wade tola sali
te tagalubo tiwai elama, tama bola pali.

Te wa alua pelama, tama da tede ma dąu me
elalubeo.

⁸ Te dagalu dali, tq dali nigali Genuai Bidigo, aga
digi
te da tau sabo dao.

125

Godigo aga we bidi dabe bugagia dugu-lalumainu yali

¹ Te Genuai Bidiba homu
kę̄ pali we bidi dabe,
augwali te Saion bulu du tiwai dao.

Te bulu du mumunu me isiąma,
tama aga page dąu mu elalubao.

² Te Jerusalem bagualu elalubo
bulu du dabe, te tiwai naga megı,

me nosali tigidali sogo telaluaibao,
te Genuai Bidigo aga we bidi bagualubo dao.

³ Te dwai bidi dabego te Godigo we bidi dabego
tq te sesemane me tonaludugobeo.

Te tiwai augwaligo igi sogo da,
teda te Godigo we bidigo me
te dwai kolesaga eba homu igi da.

⁴ Genuai Bidi, nago wiegi yai kolesaga
te wiegi yai we bidiba yao,
te naga bomai po wali pabo we bidi dabe
dao.

⁵ Tiali goli, nago te augwa digi augwa
dwai kolesaga wali pabo we bidiba
te dwai dene mabo sogo da,
teda nago kolesaga tagalubo
we bidi tigidaliba nago te dene mao.

126

*Te Israel dabego gedu haluasa po weyu, te
Godigo augwali tau somainu yai*

¹ Te Genuai Bidigo da te Saionba
ma odasa asali sogo,
dago homugo te dago olo nadé ebo tiwai
homu yai.

² Tama dago gisugu kisu selama mu wali,
tama dago pemene umabo mu ebo tēabi
wali.

Tama te Genuai Bidigo po konesiābo
bidi dabego te tiwai po wali,
“Genuai Bidigo te genuai sē mu ebogo
te Israel dabe tau sabo dao,” wali.

³ Mu dao, Genuai Bidigo

- te genuai sę mu da tau siyu yai dao.
 Tama tibaso, da bugai haliga mu ebo dao.
- ⁴ Genuai Bidi, nago da tigidali dena
 tǫba ma odasa asao.
 Te tama tiali, te buside wę gamia soabo
 te wa pomainu ebo tiwai bolo yali,
 tiali goli, nago te tulubage tulumainu
 elama, tama wę te ąj gamiade pagamainu
 yao.
- ⁵ Te gela wabo sę eyu, te nai bulali bidi dabe,
 te augwa wiegi yai pemene elama,
 te inayu tau yali nai nosali saibao.
- ⁶ Mu tama dao. Te gela weyu, te nai wai sela
 pelama,
 bulugi pali bidi dabe, nosali augwa te
 wiegi yai
 pemene ebo tęabi weyu,
 tama te tau yali nai dabe selama,
 asaibao.

127

*Godigo wiegi yai sę augwaliba ebaso, tama
 augwaligo agai nogi ugwaba salio*

- ¹ Te Genuai Bidigo te be me deli sę igi
 menigi sogo
 da, te kamda dabego sę odolali igi dao.
 Te Genuai Bidigo taun me deli tonalugi menigi
 sogo da,
 teda te tonalubo bidi dabe augwali
 te odolali tonalugi dao.
- ² Da te kigamu digi mu hodaluama,
 tama sę dene ela pidubadi,
 te be hulia saboba usu nani,

te mone me nai dabe sabo sę eyu tebao.
 Tiali goli, teyu, te da odolali sę dene yabuo.
 Magi baso meni, Godigo te aga
 wei ebo we bidi dabeba
 te toma nabo sogo mabo dao.

- ³ Godigo dabolo dwagi yai sę eyu,
 tama te wai dabe te wiegi yai nai
 mu tiwai mabo dao.
 Te wiegi yai nai dabe mu dago te Godide sabo
 dao.
- ⁴ Te gesi bidigo wai ogwa te ami bidi me deligo
 nogode
 te enesigi ene tolalubo tiwai ebao.
- ⁵ Te wai ogwa hauwa elalubo bidi,
 aga te wiegi yai pemene yao.
 Te agai te aga boi bidi dabe dali
 te po tų ebo pesagede te po tų ebo sogo,
 te augwaligo aga tau saibao.
 Tama aga te po tүde hagamainu me egobeo.

128

*Godigo te aga po wali pabo we bidiba wiegi yai
 sę bugagia ebo dao*

- ¹ Te Genuai Bidide wi elama, tama agai
 po wali pabo we bidi dabe,
 augwali te wiegi yai pemene ebo dao.
- ² Tama te naga yali sęde te mone selama,
 te nago sqa pali doado bage abelibaso, te usu
 yaibao.
 Tama nago ebo sę tigidali te wiegi yai
 pedelama, tama nage pemene yaibao.

³ Te nago we da,
te wain bonogo te nai hauwa walubo tiwai
yaibao.

Tama nago wai dabego te nago nai tuabo
tebol sai bagua selama,

te gesi ni oliv dugo bagua sabo tiwai yaibao.

⁴ Mu tama, te Genuai Bidigo po wali pabo bidi
da,
te aga te tiwai wiegi yai nai sabo dao.

⁵ Genuai Bidi te Saionde bidibao, eno homugo
agai
te nage wiegi yai sę ilaibao.

Me eno homugo te tigidali sogo nage te tqode
bidibo sogo
te nago te Jerusalemde tigidali nai te bugagia
mu
pedalubo suaibao.

⁶ Eno homugo nage sesabi elama,
bidimainu homu elama, te nago naga wai
nqę dabe
sumainu ebo dao.

Te Israel dabe bugagia dugulalumainu elama,
tama te hwjbo menia somainu yao.

129

*Te Israel dabego Godiba gedu haluasa po
olama, te augwa boi bidi dabe dolomainu yali*

¹ Israel, nago dabolo te boi bidi dabego
nage dwai mu ilibę sę ebo po pusali,
te nage gesi bidide gagalasa,
megiba te usu nagasobao.

² Nago te tiwai po wali, “Te boi bidi dabego enaba dwai sę mu yali,
te ena gesi ogwa bidide gagalasa,
megiba usu nagasobao.

Tiali goli, augwaligo ena aiyaba me elalubeo,” po wai.

³ “Augwaligo ena dodolagia mu elama,
tama elali bigo ena tigiwali tudi badu tog-wali.

Augwaligo te bobobage keni hauwa
te gide wę gamia tiwai pedalumainu ilali.

⁴ Tiali goli, Genuai Bidi te doloba pai mu da,
tama agai ena tau selama,
tama ena te dwai bidi dabego nogode tagalama,
tama ena te olo sę ebo bidi ma bidibeo,” wali.

⁵ Eno homugo dago te Saionba boi bidi
ebo bidi aiyaba elalumainu homu yai,
tama augwali pobeasa te augwa buluba ma pao.

⁶ Te tialima, augwali te be daide
ugwadu pedalubo nosa tiwai ebao.

Augwaligo te nosa togosiąbadi, tama polo sasia pabo dao.

⁷ Te bidi me deligo te nosa me sisinama,
tama dunama, tama me tolasa pabeo.

⁸ Tama te we bidi dabe augwali pąba pobaso,
te augwaligo te tama po me wagobeo,
“Te dago homugo Genuai Bidigo nage wiegi yai sę yaibao.

Te Genuai Bidigo nogide, dago dagebolo
te tobage wiegi yai po mobao,”
augwaligo te tobage po wagobeo.

130

*Bidigo gedu haluasa po Godiba weyu, te aga
tau somainu yali*

- 1 Genuai Bidi, ena haliga sęgę dwai mu
ebaso, tama eno nageba i obao.
- 2 Genuai Bidi, eno gela wabo odao.
Te nago ena tau sao olama, te eno nageba i wabo
odao.
- 3 Te nago dago yali dwai sę tigidali nedebaso da,
teda dego nago te po tü ebo uwababa
ela holobo usu egowe?
- 4 Tiali goli, nago dago dwai sęde sali sęgę sela
sąbo da,
tama tiyu, dago nagede noma siyu, wi ebo
dao.
- 5 Eno homugo te Genuai Bidigo
ena tau somainu homu elama,
tama eno aga tonalubao.
Tama eno konealubo homu agai poba dąu mu
wabo dao.
- 6 Eno te Genuai Bidi tonalu, tama eno homugo
te agai ena tau somainu homu mu ebao.
Tama tego te be posobo tonalubo bidi
dabego wei ebo homu te aiyaba elalubao.
Te bagego hulide te taun bugagia tonalubo sę ebo
dao,
tama augwaligo homugo te be posobo
polo asao homu ebo dao.

- ⁷ Da Israel dabe, dago konealubo homu
te Genuai Bidiba muiyao, magi baso
meni,
agai da sesemane wei mu idubao.
Tama sesemane sogo te agai da tau sabo homu
eyu,
te da dolidali olama tebo dao.
⁸ Agai aga we bidi dabe te ma saibao, te da Israel,
tama dago yali dwai sède sali sège
tigidali sela sawaibao. *

131

*Bidigo te konealubo po däq olama, Godiba
gedu haluasa po wali*

- ¹ Genuai Bidi, eno te hagoma yali kolesaga
tagalama, tama eno te ena digi te nogi
ugwaba me sabeo.
Eno te genuai nai dabede homu kone me isiąma,
tama te eno konesiąwai nai dabede
me eno homu kone me ebo menio.
² Tiali goli, ena te bugagia duagulama,
tama ena homu dua tegaluai.
Ena te wai bög aga idago nogode digi
pagealubo tiwai elalubao.
Tama tiwai naga, eno haliga me te dua digi
elalubao.
³ Te Israel dabe, dagego konealubo
homu Genuai Bidiba muiyao,
migi me, tigidali sogo nosali me, te tama
tiao.

* **130:8:** Mat 1:21; Tai 2:14

132

*Te Godigo wiegi yai tedali bede te augwa wiegi
yai pemene yali*

- ¹ Genuai Bidi, nago te Devit homu kone
ebo me tagaligio,
tama te tigidali sęgę agai bugagia tolali,
te homu kone tagaligio.
- ² Te Israelgo Bomai God, nago te Devitgo nageba
te dąę walali po meba koneao.
- ³ Agai te tama po wali, “Ena te beba me pisęma,
tama ena te betba me pigi pogobeo,” wali.
- ⁴ “Ena toma neyu, tama me pila mudugobeo.
- ⁵ Hasiabolo eno te Genuai Bidigo
pesage me deli nigabao, te Israelgo Bomai
God,
te aga bidimainu yabo pesage nigilaibao.
Tama nosali te ena toma naibao,” wai.
- ⁶ Te Betlehemde dago te Genuai Bidigo
Dąę Wali Bomai Po Munalubo Halobage po odali.
Tama dago te Kirię Jearim tqđe elalubo gege-
lama suai.
- ⁷ Tama dago te po wai, “Iya, tegoba,
da te Genuai Bidigo beba pinao,” wali.
“Dago te aga sia king paba
lotu wagi pinao,” wai dao.
- ⁸ Genuai Bidi, nage te naga toma nabo
pesageba dulao,
tama te Dąę Wali Bomai Po Munalubo
Halobage
nage dali selasa asao.
Te nago genuai bomo dąę ilali te dao.

- Tama nage aselama,
 tama tede bidada peyu, bidada pao.
- ⁹ Te nago naga pris dabe tau selama,
 tama augwaligo te doloba pai kolesaga naga
 tigidali sogo emainao.
- Tama naga we bidi dabe augwa
 wiegi yai pemene elama, i omainao.
- ¹⁰ Genuai Bidi, nago te naga sę bidi Devitba
 te bomai po me deli dą̄ walali elalubao.
- Tama tiyu, nago te naga sa muani king
 te tudiba me mugio. *
- ¹¹ Polobadu nago Devitba bomai po me
 deli dą̄ walali,
 tama nago te naga po me hasegeligobeo.
- Nago te tama po wai, “Te eno nago ogwa me deli
 te king pedalumainu yaibao,” wali,
 “tama agai te nage hasegelaibao. *
- ¹² Te nago ogwa dabego eno
 dą̄ wali po kontrak wali peyu,
 tama eno augwaliba mani bomai po
 tigidali wali pobaso da,
 teda nago wą̄i nō̄u dabego
 te augwa ogwa dabe augwali me te king
 pedelaibao,
 te tigidali sogo tama tede piduaibao,” wali.
- ¹³ Genuai Bidigo te Saion sa muanio,
 tama aga tede sesemane bidainu yai.
- ¹⁴ Agai te po wali, “Te ena te taunde

* **132:10:** 2 Sto 6:41-42 * **132:11:** 2 Sml 7:12-16; 1 Sto 17:11-14;
 Tib 89:3-4; Tpi 2:30

sesemane bidada peyu, bidada paibao,"
wali.

"Eno te pesage te ena king bidabo madi sa muai
dao.

¹⁵ Eno te Saionba usu nama nai mayu,
tama te we bidi dabe te nai me soq pogobeo.
Tama eno te magi nai meni yai bidi dabe nai
menama,
tama augwa mu pagawaibao.

¹⁶ Eno te Saion pris dabeba se menama,
eno te tqode we bidi ma sabo po te pusumainu
ebao.

Tama te Saion we bidi dabe augwa təabi weyu,
tama pemene elama, tama i omainu yaibao.

¹⁷ Te eno te Devitgo hanide bidi me deli selama,
tama aga te bulude king pedalumainu elama,
tama aga hani te sede me hagagobeo. *

¹⁸ Te eno agai boi bidi dabe
te dwai hale mu somainu ilaibao,
tiali goli, te agai tonalubo we bidi dabe da,
te augwali wiegi yai pedelama,
tama bomo elalu bidaibao," po wai dao.

133

*Augwaligo te ama wei ebo kolesagade pemene
yali*

¹ Te Godigo we bidi dabe deliba bugagia
dugulalu, tama te deli haliga elama,
te ama dabe tiwai mu elama bidiyu ebaso da,
te wiegi yai mu dao, tama augwa bugai
haliga elama
bidimainu yao.

* **132:17:** 1 Kin 11:36

- ² Te kolesaga te oliv ni dugo
 te wiegi yai wel tiwai eba,
 augwaligo te Arongo toboluba gelama,
 tama te naboge tobolu nisiba dulama,
 tama aga bobage gudali ugwa sabiba usu
 nugulali.
- ³ Te deli haliga ebo kolesaga te hulide genuai wę
 segeni
 te Hermon bulu duba,
 me te Saion bulu du dabeba tulalubo tiwai
 eba.
 Te bulude Genuai Bidigo te bidi dabe
 bugagia mu te deli haliga elama, bidimainu
 ebo dao.
 Agai augwaliba te bugagia mu bidada peyu,
 bidada pabo ula augwaliba mawaiba.

134

Dago te God nogi ugwaba sao

- ¹ Dage Genuai Bidigo sę bidi tigidali,
 te agai tedali wiegi yai tempel bede
 te hulide sę ebo da, dagego agai nogi ugwaba
 siąo.
- ² Dagego te tempel be tomode
 gedu haluasa po bomo elama weyu,
 tama Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ³ Genuai Bidigo te dagalu me tq nigali,
 tama te Saionde bidiyu, eno homugo agai
 dage dali
 wiegi yai sę emainao.

135

*Te Genuai Bidiba wiegi yai pemene eyu, wabo
tęqbi po dao*

- ¹ Genuai Bidi nogi uwawa sao.
Te Genuai Bidigo sę bidi dabe,
dagego aga nogi uwawa sao.
- ² Dage te Genuai Bidigo be tomode dolalubao,
te dena Godigo tedali wiegi yai tempel be
dao.
- ³ Aga nogi te uwawa sao, magi baso meni,
agai wiegi yai sę daba eba.
- ⁴ Agai te olo tau sabo wiegi yai kolesaga dabolo
eba,
tama tiyu, dago te tęqbi dabe weyu,
agai nogi uwawa siąo.
- ⁵ Genuai Bidigo Jekop te aga mu da weyu, te sa
muani,
tama tialima, te Israel dabe
te Godigo hani mu gagawai dao.
- ⁶ Eno koneani, Genuai Bidigo nogi
te genuai mu elalubao,
tama aga te tibo god tigidali daide
ugwadu aga bidibao.
- ⁷ Genuai Bidigo mena sę te dagalude
me, te tőde me, te tamu węde me,
te tamu wę pagede yabo homu ebaso da,
teda agai te sę ebo dao.
- ⁸ Agai te tulubage tulubo pō
te tigidali tő badu pedalumainu elama,
tama be sele te tulubage dali
pedalumainu ebo dao, tama te wali
hodolama,

te tedela palobo dao.

- ⁸ Te Isip tq pedai kantride agai
 te Isip dabego gomunai ogwa dabe ela
 mubadi,
 te augwa kibu bulmakau omai dabe me ela
 silali.
- ⁹ Tama te Isipde agai te bidigo me
 isiqawai bomai se dabe
 te kingba me, aga ofisa dabeba dali,
 te dene mawai dao.
- ¹⁰ Genuai Bidigo te bulu tq pedai hauwa dolama,
 tama te bomai king meba ela muai dao.
- ¹¹ Agai te Sihon elali, te Amor dabego king,
 tama Ok, te Basan bulu king da,
 tama te Kenan tq king tigidali ela silai dao.
- ¹² Tama agai te king dabego tq
 te aga hani bageba mani,
 te Israel dabebolo mawai dao.
- ¹³ Genuai Bidi, sesemane sogo
 te we bidi dabego te nage koneama,
 te naga digi nage te God da homu yaibao.
 Tama te nosali pedalubo hani dabe,
 augwaligo me te nage homu konealuabao.
- ¹⁴ Tama Genuai Bidigo te seselalubo
 kolesaga te aga we bidi dabeba eyu,
 tama aga te se bidi dabeba homu dene
 yaibao.
- ¹⁵ Te gasa hani dabe augwaligo
 te augwa tibo god dabe te silva me golgo
 nigali.

Te bidi dabe augwa nogogo digi
te tibo god dabe nigai.

16 Te tibo god dabe augwa pedauwali elalubao,
tiali goli augwa po wabo usu meni yai.

Tama augwa gedu elalubao,
tiali goli augwa nai dabe me subeo.

17 Tama augwa olo elalubao,
tiali goli augwa po wabo me odosiawai,
tama augwa mobo sabo usu meni yai.

18 Eno homugo te tibo god nigibo bidi dabego
tama augwa homu te nai dabeba
mubaso, augwa te tibo god dabe
tobage tiwai pedelaibao. *

19 Dage Israel we bidi dabe,
te Genuai Bidi nogi ugwaba siəo.

Dage Genuai Bidigo pris dabe,
te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

20 Te Livai hani dabe, te Genuai Bidigo
nogi ugwaba siəo.

Dage te Genuai Bidide wi eyu
aga dologode bidibo we bidi dabe,
te aga nogi ugwaba sao.

21 Te Saionde bidalubo we bidi dabe,
te Jerusalem, te Genuai Bidigo pesage mu da,
te agai nogi ugwanu sao.

Genuai Bidigo nogi ugwanu mu sao.

* **135:18:** Tib 115:4-8; Ped 9:20

136

*Te Godiba usu da wabo təabi po dao
 (1 Sto 16:34; 2 Sto 5:13; 7:3; Esr 3:11; Tib 100:5;
 106:1; 107:1; 118:1; Jer 33:11)*

- 1 Dago Genuai Bidiba usu da wao, magi
 baso meni, agai dabolo wiegi yai sę yai.
 Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu
 ebao.
- 2 Dago Genuai Bidiba usu da waiyao.
 Agai te tigidali tibo god aiyaba elaluai.
 Sesemane sesemane sogo agai da wei mu ebo
 dao.
- 3 Dago usu da po te Genuai Bidiba wao.
 Agai te tqode genuai bidi tigidali aiyaba elaluali.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu
 ebao.
- 4 Agaduba deligo te genuai sę
 te bidigo me isiąwai bomai sę dabe ebo dao.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo
 dao.
- 5 Te aga koneani kolesagade digi agai
 te dagalu nigilama,
 te ugxadu elalubo nai dabe me nigilio.
 Sesemane bidada pabo agai da wei mu ebao. *
- 6 Agai te tqo ugxadu munama,
 tama te wę dabe aiyadu elalubao.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo
 wei mu ebo dao. *
- 7 Agai te giliga me, polua me, nigali.
 Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu ebo
 dao.
- 8 Agai te be posobo sogo te ulade

* 136:5: Gag 1:1 * 136:6: Gag 1:2

te giligago tonalumainu ilali.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebao.
⁹ Agai te polua me hq dabego te be hulia sabo sogode
 tonalumainu ilali.*
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo dao.
¹⁰ Agai te Isip dabego gomunai ogwa dabe ela muani.
 Te sesemane bidada pabo sogo agai
 da wei mu ebo dao.*
¹¹ Agai te Israel dabe odasa peyu,
 tama augwaligo te Isip taga palio.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo
 wei mu ebo dao.*
¹² Te agai genuai bomogo digi,
 agai augwali odasa palio.
 Sesemane bidada pabo sogo agai da wei mu ebo
 dao.
¹³ Agai te nosa elaluali tamu aj
 te si badu peda somainu bugulali.
 Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu ebo
 dao.
¹⁴ Aga polasa peyu,
 tama aga we bidi dabe odasa peyu,
 tama augwali te tamu aj nogealio.
 Agai te sesemane bidada pabo sogo da wei mu
 ebo dao.
¹⁵ Agai te Fero me, aga ami bidi dabe dali,
 te wę tulama tama isimainu ililio.
 Agai sesemane bidada pabo sogo

* **136:9:** Gag 1:16 * **136:10:** Sai 12:29 * **136:11:** Sai 12:51

- *
- da wei mu edubao.
- ¹⁶ Te aga we bidi dabede aga
te wa pai bulude polasa palio.
Agai da sesemane bidada pabo sogo wei mu
ebao.
- ¹⁷ Agai te bomai king dabe ela muani.
Agai da sesemane sogo wei mu eyu, tama tialio.
- ¹⁸ Tama agai te genuai nogi elalubo
king dabe ela muai.
Agai da bidada pabo sogo sesemane wei mu eyu,
tiali.
- ¹⁹ Agai te Sihon ela muai,
te Amor dabego king dao.
Te sesemane bidada pabo sogo agai
da wei mu ebo dao.*
- ²⁰ Tama agai te Ok elali, te Basan bulu king bidi
dao.
Te agai sesemane bidada pabo sogo
da wei mu ebo dao.*
- ²¹ Tama agai te king dabego tq
te aga we bidi dabeba mawai.
Te agai sesemane bidada pabo sogo da wei mu
ebo dao.
- ²² Agai te tq te Israel dabeba mawai,
te aga se bidi dabeba mawai dao.
Agai te bidada pabo sogo sesemane te
da wei mu ebo dao.
- ²³ Te boi bidi dabego da aiyaba elalubo sogo,
agai dade homu kone me elaludalio.
Te agai bidada pabo sogo sesemane da wei mu
ebo dao.

* **136:15:** Sai 14:21-29

* **136:19:** Nam 21:21-30

* **136:20:**

Nam 21:31-35

²⁴ Tama agai da te boi bidi dabego nogode ma
salio.

Agai te bidada pabo sogo sesemane
da wei mu idubo dao.

²⁵ Agai te tigidali we bidiba nai mayu,
tama te tigidali kibu hasa dabe me nai mabo
dao.

Agai te bidada pabo sogo sesemane
te da wei mu ebo dao.

²⁶ Tama tialima, dago te dagalude bidibo Godiba
te usu da po waiyao.

Te sesemane bidada pabo sogo agai
da wei mu ebo dao.

137

*Te Israel dabe gasa bulude bidalu, te augwa
page bulu hagede gela wali*

¹ Da te Babilon dabego wę sesegede bidalu,
tama dago te Saionba homu kone palubao.

Tama tiyu, da gela udubao.

² Dago dena gita dabe te pade elalubo
ni nologode walama, elaluali.

³ Tama da te kalabus yali bidi dabego te tama po
wali,

“Dago homugo te dagego da bugai haliga yabo
tęabi meba omainu homu ebao,” wali.

“Te Saion tęabi me deli waiyao,” po walio.

⁴ Tiali goli, magi baso dago te Genuai Bidiba tęabi
te dago bulude wabo ąq te mena bulude
waibawe?

Te usu mu me egobeo.

⁵ Jerusalem, te eno nageba homu kone isiüyü da,

teda eno te gita ma elainu ebaso, te usu me
egobeo.

⁶ Jerusalem, te eno nageba homu kone me isiayu,
tama te eno polalubo pemene ebo
homu nageba sa munama, bidisabaso
da,
teda eno dogoni dolobaso,
tama eno təabi ma wainu ebaso, usu me
egobeo.

⁷ Genuai Bidi, nago te Idom dabego
yali kolesaga homugo ma kone palao,
te augwa hwijani sogo te Jerusalem sai.

Augwa te wali po ma homude koneao.
Augwaligo te tama po wali,
“Te Jerusalemde tigidali be me te tigidali aluama,
tama tigidali dolao,” po wai dao.

⁸ Babilon, odao. Te nage dolaibao.
Te nago dabolo yali dwai sə wei ponobo bidi da,
te bidi aga pemene yagameo. *

⁹ Te bidigo te nago dwasianu wai puluba dabe
selama,
tama augwali te masigiba aiya sənana
tama augwali mu dolagameo.

138

Bidigo Godiba puba hwi po wali

¹ Genuai Bidi, te eno haliga tigidali mugo
nageba usu da obao.
Te tigidali tibo godigo gedude
te eno nago nogi ugwaba sabo təabi po obao.

* **137:8:** Ped 18:6

² Eno te nago tedali wiegi yai tempel
 bego gedude kidu sugunama,
 tama nago nogi ugwaba sobao.

Magi baso meni,
 nago ena sesemane sogo godolo mu elama,
 tama nago ena bugagia tonalubo dao.
Nago dabolo ola manio,
 nage dali, te nago po dali, te mu polalubo
 dao.

³ Te eno nageba i wabo sogo,
 nago eno gedu haluasa po wabo odolama,
 tama nago naga bomo digi enaba menama,
 tama ena bomo mu elalu bidalio.

⁴ Te tigidali tode kingo nago dą̄ walali po odola
 silama,
 tama tiyu, augwa te nago nogi ugwaba
 saibao.

⁵ Tama augwaligo te nago yali sę dabede
 te augwa tę̄abi po weyu,
 tama nago genuai nogide te tę̄abi po me
 waibao.

⁶ Genuai Bidi, nage te ugwidu mu bidiyu,
 tama nage polalubao,
tiali goli, nago te hagoma homu isiabo
 we bidi dabeba homu kone ebao.
Tama te hagoma ebo bidi dabe me
 te nagede geme me duala sogobeo.

⁷ Te sę̄ge hauwa enaba pedalubo sogo,
 nago ena tonalubaso, tama ena bugagia
 bidibao.

Te boi bidi dabego enaba wado ebo dao,
 tiali goli, nago augwali dali hwı̄yu elama,

tama nago bomogo naga nago ena ma sabo
da.

⁸ Genuai Bidi, eno koneani,
te nago enabolo po dą̄ walali
gilama te tigidali sę yaibao.

Tama nago ena te sesemane
bidada pabo sogo godolo mu ebo dao.

Eno homugo nago te hodolali sę tigidali
silimainu homu ebao.

139

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Godigo da mu konea pelama, tama da bugagia
mu tonalubao*

¹ Genuai Bidi, nago eno homu osola sulama,
tama nago ena mu konea pai dao.

² Nago te eno ebo sę tigidali mu konea pali.
Nage digibulu bidibao,
tiali goli nago eno homu kolesaga
tigidali konea pai dao.

³ Nago ena te sę ebadi,
me te godege pibo sogo, te subo dao.

Nago eno kolesaga tigidali koneanio.

⁴ Tama eno te po me deli wainu ebaso da,
nago te po polo koneanio.

⁵ Nago ena tigidali mu bagua selama,
tama te nago bomogo te nago ena tonalubo
da.

⁶ Nago te koneani homu kolesaga
te ena daide ugwanu mu elalu,
tama eno homu kolesaga te aiyaba elaluai
da.

- ⁷ Te ena menaba peyu, tama eno
 te nago hoboludu ogwa wai taga pogowe?
 Tama ena menaba wi pelama,
 te nagede geme duala sigi paibawe?
 Woo, te duala sigi pabo bulu menio.
- ⁸ Ma, te ena dagaluba uwabawa holama, bidainu
 ebaso,
 nage te dagalude bidibao.
 Ma, ena te isali bidi dabego pesageba bidigi
 pobaso da,
 nage te bulude me bidibao.
- ⁹ Te ena te giliga pedalubo badu
 te digibulu bola pigi sogo da,
 ma ena te giliga dega sigilubo badu
 digibulu bidigi peyu da,
- ¹⁰ teda nage te pesagede me bidiyu,
 te ena bilibode te saqā dodolu,
 tama te ena tau sigi dao.
- ¹¹ Tama eno te po weyu,
 “Te hulia sabogo ena geme duala sao,” po obaso,
 “tama te giliga ulago ena bagua selama,
 te hulia somainu yao,”
- ¹² tiali goli, tagalao, te nago gedude te be hulia
 sabo
 te be mu hulia sabo tiwai egobeo.
 Tama hulide te ula mu eyu,
 te giliga ula tiwai yaibao.
 Be hulibo, me be posobo, te nago gedude
 te deli tigi tiwai naga dao.
- ¹³ Nago eno tigi pedai tigidali badu nigali.
 Nago ena tigidali te idago haliga tomode nigai
 dao.

- 14** Ena nagede wi ebaso,
 tama eno nago nogi ugwaba sobao.
 Tigidali nai nago nigali, tede eno midigi sabo dao,
 te tedali gasagi yai mu elama,
 tama te wiegi yai sawi yai mu dao.
 Nago te ena mu bugagia koneama,
 tama ena mu konebao.
- 15** Te ena idago haliga tomode
 geme dua dua pedalubo sogo,
 nago te eno tigi dili ununama,
 te deliba dą̄ wabo te nago tigidali suai dao.
- 16** Ena te haga piligai wai idago
 haligade bidibadi digi, nago ena suai.
 Ena te tqde pedalisiąbadi,
 tiali goli, nago te naga bukude aşeanı
 te nago homugo te tigidali sogo ena
 te tqde sesabi elama, bidabo bodolu
 aşeanı dao.
- 17** God, te eno nago homu kolesaga
 tigidali koneabo te ena kone tı̄a pobao.
 Iya, tegobao. Nago homu kolesaga
 te dwasianu me menio.
- 18** Te augwali eno nedebaso da, teda nambago
 te nabisde wę kemi masigi sane
 te aiyaba mu elaluabao.
 Te ena pilama, hodalubo sogo
 te ena nage dali me bidibao.
- 19** God, eno homugo nago te dwai sę ebo bidi dabe
 ela mumainu homu ebao.
 Tama eno homugo te hwjbo bidi dabego
 ena tagalumainu homu ebo dao.
- 20** Te bidi dabego te nageba po dwai wali.

Tama augwaligo te haniani dwai po
nago nogide wabo dao.

²¹ Genuai Bidi, eno te nage
wei homu isiąbo bidi dabe
augwali te eno wei homu me ebeo.

Tama eno te nageba hagoma homu ebo bidi
dabede
te dwai haliga mu ebo dao.

²² Mu tama, eno haliga augwalide pania selama,
tama eno te bidi dabe wei mu me ebeo.

Eno augwali te ena boi bidi dabe subo tiwai ebao.

²³ God, eno homugo nago ena bugagia dagala
sulama,
tama nago te enade elalubo
homu kolesaga tigidali koneao.

Ena usu siyu, tama nago te eno homu kolesaga
tigidali bugagia koneao.

²⁴ Nago ena bugagia dagalao,
tiyu te tibo homu meba enade elalu idilio.
Tama nago ena te bidada pabo ula sabo sun-
umidu
odasa pao.

140

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Bidigo te Godiba gedu haluasa po weyu, te aga
bugagia tonalumainu yai*

¹ Genuai Bidi, nago ena te dwai sę ebo
bidi dabego nogode ma sao.
Awe, te dwai hwibo bidi dabego
enaba boi bidi me idali weyu, nago ena tau
sao.

² Te sesemane sogo augwaligo dwai
kolesaga yabo homu ebo dao.

Tama te sę edelama, sesemane sogo
augwaligo te we bidi dabe tomode
konila po hodolama, wabo dao.

³ Te augwaligo po wabo te hasamanigo
kele poa pai tiwai mu elama,
tama augwaligo pedauwalide te bidi
dolabo po te hasamanigo dwai
nabi tiwai elalubo dao.*

⁴ Genuai Bidi, nago ena bugagia tonaluao.

Tama tiyu, te dwai sę ebo bidi dabego
bomogo ena aiyaba elaluainu ebaso, usu me
egobeo.

Nago ena bobogela selama,
tama te hwıabo bidi dabego ena dolabo po
miani,
te augwaligo te tama me tegobeo.

⁵ Te hagoma ebo bidi dabego
te ena tola somainu ebo
bono gagą munama, elalubao.

Te bono gagą augwa te bomai kedoago nigai,
augwaligo te ena bilibo sunumide
gebelama, te ena te hasa tiwai gilama
sainu yali.

⁶ Eno Genuai Bidiba te tama po walali,
“Nage eno God dao,” obao.

Genuai Bidi, nago ena homu dene eyu, tau sao.
Eno i wabo odao.

⁷ Genuai Bidi, eno God da,

* **140:3:** Rom 3:13

- nage te ena ma sali bomai bidi dao.
 Te polobadu dago te boi bidi dabe dali
 hwjani sogo, nago ena bugagia tonaluai
 dao,
 bidigo sabelego aga tigi seselalubo tiwai
 gilama yali.
- ⁸ Genuai Bidi, nago te dwai sę ebo bidi
 dabeba te augwaligo sainu ebo nai
 dabe munu me magio.
 Tama augwali hagoma idali weyu,
 nago augwaligo te dwai sę yainu
 po mia sali sę emainu me elamu dao.
- ⁹ Nago te eno boi bidi dabego
 te ena aiyaba elalumainu me igio.
 Augwaligo te ena silabo wado po wali.
 Tiali goli, augwaligo enaba
 te yainu yali sę, nago augwaba digi
 ma pedalumainu ilao.
- ¹⁰ Awe, te nago augwaliba
 te dabo sia tulalumainu ilao.
 Tama nago augwali te genuai tq
 dedageba aiya sənama,
 tama augwa edaba ma holainu ebo
 te usu me egobeo.
- ¹¹ Te gasa bidi odolali po tų ilibo bidi dabe,
 nago augwaligo te po tude gasa bidi aiyaba
 elalumainu me elamuo.
 Tama eno homugo te dwai nai te hwjbo
 bidi dabeba pedelama,
 tama bomonama eyu, augwali mu
 silimainu homu ebao.

- 12 Genuai Bidi, eno te tama koneani,
 nago te nai meni yai bidi dabe
 te po tü ebode tau siyu,
 tama te magi doado bage sqä pali
 bidi dabe tau sabo dao,
 te bidi dabego augwaliba
 dwai së ebo sogo tama tibo dao.
- 13 Mu tama, te doloba pai we bidi
 dabego te nago nogi uwaba siyu,
 tama te augwali nage dali sesemane bidada
 paibao.

141

Te Devitgo aşeani balia po me deli dao.

Bidi me deligo gedu haluasa po hulide walio

- ¹ Genuai Bidi, megı eno nageba gedu
 haluasa po obao.
 Eno homugo nago ena polo tama
 tau somainu homu ebao.
 Eno nageba i obao, tama eno homugo nago
 eno gedu haluasa po odomainu homu ebo
 dao.
- ² Eno homugo nago eno gedu haluasa
 po wabo te nageba denami ebo nai
 hano asobo tiwai emainao.
 Awe, te eno nogo si uwaba siyu,
 nagebolo gedu haluasa po wabo si,
 eno homugo te ebo te nago gedude
 te piode mabo ofa tiwai emainao. *
- ³ Genuai Bidi, nago eno pedauwali bugagia
 tonaluao,
 tama eno po wabo me bugagia tonaluao.

* **141:2:** Ped 5:8

- ⁴ Ena te dwai kolesaga ebo tomoba
 pidali weyu, nago ena hageao.
 Tama nago ena te dwai sę ebo bidi dabe
 dali deliba sisinama,
 tama te dwai sę meba emainu me elamu.
 Ena te augwali te moni nai daa tuboba pelama,
 te augwali dali deliba dugamainu me
 idali weyu, nago ena togolao.
- ⁵ Wiegi yai bidigo te ena homu dene elama,
 tama ena sesanobo sę eyu, te enaba wado
 ilaiobao.
 Awe, usu dao, po menio, te kolesaga ebogo agai
 ena tau sabo dao.
 Tiali goli, eno te dwai sę ebo bidi dabe
 dali abagi me wagobeo.
 Magi baso meni, te sesemane sogo eno
 te augwa ebo dwai kolesaga tagalomainu,
 te gedu haluasa po wabo dao.
- ⁶ Te bidi mebago te dwai sę ebo bidi
 dabego tobolu bidi dabe selama,
 tama augwali te bobobage sauba sawaibao.
 Te augwali te tiwai dolobo sogo da,
 teda te dwai sę ebo bidi dabe augwaligo
 koneama,
 te eno polobadu wali po te mu po da waibao.
- ⁷ Tama augwaligo te bidi dabe
 augwaligo dili te gü pageba sawaibao,
 te bidigo te ni dage kakali miminama,
 te sasabo tiwai gilama yaibao.
- ⁸ Tiali goli, Tigidali Nai Tonalubo God,
 Genuai Bidi, eno konealubo homu

nageba beagasalio.

Nago ena bugagia tonaluao, nago ena isimainu
me igio.

⁹ Te ena te dwai sę ebo tomoba painu eyu,
te dwai bidi dabego ena kegebo dao,
bidigo te bulu hasa sabo kę geme
dualama mubo tiwai ebo dao.

Tiali goli, nago ena bobogela selama,
te kę dabede ena dą̄ me wagobeo.

¹⁰ Meni. Nago te dwai sę ebo bidi dabe
te augwa muani kęde digi te augwa
ma tola somainu mu yao.

Tiali goli, ena menio.

Ena te augwali bugagia ela soayu,
tama te magi nai me deligo ena me dolo-
gobeo.

142

Te Devit aga te Solde wi pelama, tama ola be
tomode geme dualali sogo, te sogo agai e gedu
haluasa po wabo balia po aşəani. [1 Sml 22:1;
24:3]

*Bidi me deligo te Godigo aga tau somainu, gedu
haluasa po wali*

¹ Eno te Genuai Bidiba bomonama i weyu,
te agai ena tau somainu ebao.

Eno agaba te hanalubo sę bomonama weyu,
te agai
homu dene eyu,
ena tau somainu ebao.

² Eno agaba te enade elalubo
te homu dogia pabo homu tigidali,
me te enaba pedalubo tigidali sęgę po walali.

- ³ Te eno haliga sęgę mu ebo sogo,
 tama eno homugo ena dolaiba homu yai, te
 eno
 pabo tū te nago koneanio.
- Te eno sunumide te bidi dabego
 ena tola sabo bono gaga geme dualama,
 elalubao.
- ⁴ Eno ena pąde tonono bilali,
 tiali goli, te ena tau sabo bidi me
 elalubo te eno me subeo.
- Ena menaba wi pogowe?
- Te enade homu kone palobo bidi meni.
- ⁵ Tama tialima, Genuai Bidi, eno i nageba weyu,
 te nago ena tau somainu ebao.
- Nage naga te ena tonalubo bidi dao.
- Te ena bidibo ula elalubo sogo digi
 eno homugo te nagaduba deli naga
 te ena dali bidimainu homu ebo dao.
- ⁶ Te nago ena tau somainu, te eno nageba i wabo
 odao.
- Magi baso meni, eno haliga te sęgę mu ebao.
- Te enaba dwai sę yainu ebo bidi dabe
 augwaligo te bomo mu ebaso,
 tama eno augwali aiyaba elaluainu
 ebo usu egobeo.
- Tama tiyu, nago ena
 te augwaligo nogode ma dobola sao.
- ⁷ Awe, nago ena te segede ma selama,
 tama ena te bugagia bidimainu yao.
- Tama tiyu, te doloba pai we bidi dabe
 sisinibo pesagede te eno nago nogi ugwaba
 saibao.
- Magi baso meni, nago enaba wiegi yai sę ebo dao.

143

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

*Bidi me deligo te Godiba gedu haluasa po weyu,
aga tau somainu yai*

¹ Genuai Bidi, eno homugo nago te eno
gedu haluasa po wabo odomainu homu
ebao.

Te eno gela waboba nago olo muao.

Nage doloba pelama, tama nago sesemane sogo
mu po wabo da,

iya, nago eno gedu haluasa po wabo odao,
tau sao.

² Te nago po tude te ena naga sə bidi me
dagaligio.

Magi baso meni, te mena bidi me deligo
te nago gedude magi dwai sə me ebeo.*

³ Te eno boi bidigo te ena pobeasa bilama,
tama ena aiyaba mu elalualio.

Agai ena te be hulia sai pesageba kalabus elama,
tama ena polobadu isai bidi tiwai gana yalio.

⁴ Tama tialima, eno homu kolesaga te dolobasso,
tama eno haliga te səgə mu elalubadi geani.

⁵ Megi da, eno te polobadu pedelali nai
dabebeba homu kone ma ebao.

Tama eno te nago yali sə dabe,
me te nago wiegi yai sə dabebeba
te eno homu kone ma ebao.

⁶ Eno nogo si ugwaba siyu,
gedu haluasa po nageba weyu,
tama eno homu noma ogwa waigo
te nage wei mu elama,

* **143:2:** Rom 3:20; Gal 2:16

te bidigo dogoni wa selama,
 tama aga te wę nogone mu ebo tiwai ebao.
⁷ Genuai Bidi, nago eno gedu haluasa po polo
 odao.
 Magi baso meni, te eno konealubo homu te
 dolali.
 Nage enade geme me duala sigio, tiyu ena
 isilama,
 te ena isali bidi dabego pesageba pidalio.
⁸ Eno konealubo homu nageba muani.
 Tialima, eno homugo te tigidali sogo
 kigamu nago eno homu
 te nago ena godolo ebo kolesagade
 ma homu kone palomainu ilao.
 Eno gedu haluasa po nageba naga wabo dao.
 Tama tiyu, nago enaba te sunumi
 ola mobaso, te eno wali paibao.
⁹ Genuai Bidi, ena nageba asiyu,
 te nago ena tonalumainu ebao.
 Nago ena te eno boi bidi dabego nogode ma sao.
¹⁰ Nage eno God da,
 eno homugo te nago ena bugagia
 ola momainu homu eyu,
 te eno nago homu wali pabo homu ebao.
 Eno homugo te nago homu mobo bidigo
 ena bugagia wiegi yai ilemainu homu elama,
 tama ena te wiegi yai sunumiba pabo
 dodolumainu ebo dao.
¹¹ Genuai Bidi, nago ena ma sao,
 te nago po dąu walali tiwai gilama yao.
 Nage doloba pai bidi mu da,
 tama tiyu te nago nogi aiyaba pidali weyu,
 te tigidali sęgę enaba pedalubode

te nago ena ma sao.

¹² Nago ena tigidali sogo wei mu ebo dao,
tama te kolesaga ebo sia sogobeo.

Tama nago te boi bidi dabe,
me te ena dolabo bidi dabe ela muao,
magi baso meni, ena te nago sę bidi bidibaso,
te tama tiao.

144

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

Te Godigo aga te tau selama, te boi bidi aiyaba elalubaso, te kingo usu da po wali

¹ Eno te God nogi ugwaba sobao.

Agai ena bomo elama, tonalubo dao.

Agai enabolo te hwịbo kolesaga bugagia ola
mobsaso,
tama agai eno te hwịabo sisi elalumainu
yalio.

² Agai te ena godolo ebo God da, tama ena
sesemane
bobegelalubo dao.

Tama aga te geme duala sabo pesage
elalu, te ena ma sali.

Eno konealubo homu agaba kęq pobasso,
tama agai ena bugagia bidimainu ebo dao.

Agai te Israel hani isławai we bidi dabe aiyaba
elaluama,
ena dologoba munama, bidibo dao.

³ Genuai Bidi, da we bidi te magi nai da weyu,
tama nago dade homu kone ebawe?

Da te olo bage tiwai, tialima magi baso

- tama nago dade homu wei ebo dawe?*
- 4** Da te pedauwalide mobo
 deli sogo naga te pedalubo tiwai ebao.
 Da te pewadage sogo naga bidibao,
 te giligade noma pedelama,
 tama te polo hagabo tiwai ebao.
- 5** Genuai Bidi, nago te dagalu
 buga s̄anama, tama dulao.
 Te nago nogo te bulu du dabeba mubaso,
 tama te hano genuai pedelaibao.
- 6** Te dagalu be sele pedalumainu elama,
 tama te boi bidi dabe sela s̄ayu, tedela palao.
 Awe, te nago ene baso, tama te augwali wi
 pomainu yao.
- 7** Nago nogo aiyaba munama,
 tama nago ena te Israel hani is̄awai
 we bidi dabego bomode ma sao,
 te bidigo nogo aiyaba munama,
 tama gasa bidi ugwaba keka selama,
 tama aga te moni w̄e gede mu bidali
 tagalobo tiwai yalio.
- 8** Te bidi dabego te mu po me wasiawai,
 augwaligo te nogo guni sisu muyu, mu po da
 weyu,
 tama tibo po dali wabo dao.
- 9** God, megi da, eno te gesi balia po nageba
 waibao.
 Te eno gita eliyu,
 tama nageba balia waibao.
- 10** Nago te Israel hanigo king dabe te hw̄ibode tau
 siyu,

* **144:3:** Jop 7:17-18; Tib 8:4

tama augwaligo te boi bidi dabe aiyaba
elalubo dao.

Tama dwai boi bidigo ena
te moni hwago elidali weyu,
nago naga s̄e bidi, ena Devit, ma sabo dao.

11 Te dwai s̄e mu ebo boi bidi dabego
nogode nago ena ma sao.

Tama ena te Israel hani is̄awai dabego nogode
ma sao.

Augwa te mu po me wasīama,
tama augwa te nogo guni sisu muyu,
te mu po da weyu, te tibo po dali wabo
dao.

12 Dago homugo te dago ogwa dabe
te gesi ogomani te augwali
te bomo yai ni dabe tiwai pedalumainu
homu eba.

Tama dago homugo te wegi dabe
te kingo te genuai be pos au ilibo
wiegi yai piksa noma tiwai pedalumainu
homu eba,
augwali sawi yai wegi dabe pedalumainao.

13 Dago homugo te gi dabede te nai
hauwa walomai homu elama,
tama te nai mubo be mu paḡamainu homu
eba.

Tama te sipsip dabego te wai dabe
umabo umabo mu ame nomainu homu ebo
dao.

14 Tama te bulmakau dabego me
te wai dabe hauwa umabo ame nenama,
tama te wai dwai me pedalisīama,
tama te me deli isiyu, me eyu egobeo.

Dago homugo te dena hanu tomode
 bidibo bidi me deligo, ma we me deligo
 me,
 te sęgę me dene te hanu tomode pedelamuo.

15 Te tiwai wiegi yai nai sabo
 we bidi hani, augwa te wiegi yai pemene yao.
 Awe, te we bidi dabego te Genuai Bidi augwa
 God da homu elama bidibo we bidi dabe,
 augwali me te wiegi yai pemene yao.

145

Te Devitgo aşəani balia po me deli dao.

God nogi ugwa sabo balia po dao

- 1 God, me eno tuni bidi,
 te eno nago genuai nogi po pusaibao.
 Tama sesemane sogo bidada peyu,
 eno nagebolo usu da po waibao.
- 2 Tigidali sogo eno nagebolo usu da po waibao.
 Tama sesemane sogo bidada peyu,
 eno nago nogi uwababa saibao.
- 3 Genuai Bidigo genuai nogi elalubo,
 tama dago agai nogi uwababa mu sidu geao.
 Agai ugwanu mu elaluyu,
 tama dago agai genuai nogi tigidali koneain-
 ogo ebo
 te usu me egobeo.
 Magi baso meni, dago homu kolesaga te habuge
 dao.
- 4 Megi bidalubo we bidi hani
 augwaligo te gasa nosali pedalubo hanibolo
 nago

- ebo sę po pusuyu,
 tama augwaligo nago nogi ugwaba saibao.
 Tama augwaligo nago genuai sę yali po miaibao.
⁵ Te bidi dabe augwaligo nago bomo elalubo po
 weyu,
 tama nage genuai tuni bidi mu da waibao.
 Tama eno digi te eno nago dwagi
 dwagi yai sę ebo da homu ebo dao.
⁶ Tama te we bidi augwaligo nago
 bomo yai sę ebo po weyu,
 te bidigo isiabo sę naga dao,
 tama eno nago genuai sę yali po pusaibao.
⁷ Te augwaligo nago wiegi yai kolesaga
 hauwa ebo po pusuyu,
 tama nago olo mu tau sabo kolesaga po
 olama,
 wiegi yai homu pemene eyu, balia po
 waibao.
⁸ Genuai Bidigo da godolo mu eyu,
 homu dene eyu, tama da olo tau sabo sę ebo
 dao.
 Agai wado po polo wasiąma,
 tama sesemane sogo agai da wei mu ebo dao.
⁹ Agai wiegi yai sę tigidali we bidi dali eyu,
 tama agai nigali nai tigidali homu dene eyu,
 dolo mu tau selama, mabo dao.
¹⁰ Genuai Bidi, nago nigali nai
 tigidaligo nago nogi ugwaba saibao.
 Tama nago we bidi
 augwaligo nagebolo usu da po waibao.
¹¹ Te augwaligo nago genuai nogi

- te nago tonalubo bulu tigidalide elalubo po
weyu,
tama nago genuai bomo elalubo po waibao.
¹² Tama tibaso, tigidali we bidi
augwaligo nago genuai sę ebo konemainogo
yaibao.
 Tama nage bomo yai tuni bidi bidibo
te augwaligo konemainogo,
tama nago nogi genuai mu dao.
¹³ Tama nage te tuni bidi bidiyu,
tama tigidali we bidi sesemane sogo
nago tonaluyu, bidada peyu, bidada
paibao.

Genuai Bidi Godigo agai aga we bidi dali dąu wali
po
wali naga pabo dao.
 Te agai me deli tagalobo menio.
 Agai wiegi yai sę naga eyu, da tau siyu ebo dao.
¹⁴ Agai te tigidali sęge elalubo we bidi,
me te gasa bidi dabego aiyaba elalubo we
bidi,
augwali tigidali agai ugwaba siyu, tau sabo
dao.
¹⁵ Tama te bidibo ula elalubo nai
tigidaligo agaba tonono ebo dao,
tama agai augwali nasi ebo sogo nai mabo
dao.
¹⁶ Awe, agai augwali usu elama,
bugagia bidimainogo tigidali nai mabo dao.
¹⁷ Godigo doloba pai kolesaga naga wali peyu,
tama agai da olo mu tau sabo kolesaga mayu,
te agai tigidali ebo sęde tebo dao.
¹⁸ Tigidali we bidigo homu agaba mu

munama, i weyu da,
teda aga augwali pade bidibo dao.

¹⁹ Te agade wi ebo we bidi, te augwali nai meni
baso,

teda agai augwali nai mabo dao.

Tama agai augwali gela wabo odolama,
te augwali ma sabo dao.

²⁰ Agai te aga godolo mu ebo we bidi
bugagia tonalubao.

Tiali goli, te dwai kolesaga ebo we bidi,
augwali dolaibao.

²¹ Te eno Genuai Bidigo nogi
sesemane sogo ugwaba saibao.

Tama tigidali nai agai nigali,
dagego aga wiegi yai olo bugagia
bidibo nogi sesemane bidata pabo
sogo ugwanu mu sao.

146

*Te da tau sabo bidi God nogi dago ugwaba
sinao*

¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

Ena digi eno te aga nogi ugwaba sabo dao.

² Te ena tqde bidibo tigidali sogo,
te eno aga nogi ugwaba saibao.

Te eno ena Godigo nogi ugwaba sabo balia po
odubadi,
te ena isiboba usu nigi paibao.

³ Te king dabego, me te tqde bidi
dabego nage me dobola sogobeo.
Tama tiyu, nago homu te nosali isabo

bage augwaliba me muidalio.

4 Te augwali isibo sogo, augwali te begelama,
te tq ma pedalubao.

Tama te sogo augwaligo te yaibao po wali se
tigidali te me egobeo.

5 Te bidi me deligo te Jekopgo Godiba
homu kę̄ pelama, te agai aga tau siyu,
te God dali kę̄ pelama,
te aga Genuai Bidi da homu eyu da,
teda aga pemene emainao.

6 Godigo te dagalu, me tq, me tamu ąi,
me te tigidali elalubo nai pedalumainu yali.

Tama sesemane sogo te Godigo
aga dą̄ walali po tigidali wali pabo dao.

7 Te boi bidi dabego dologode dwai mu bidibo
te we bidi dabe te Genuai Bidigo tau sabo
dao.

Tama agai te nai sili bidalubo we bidi
dabe nai mabo dao.

Genuai Bidigo te kalabuside bidibo
bidi dabego kalabus silimainu ebo dao.

8 Tama agai te gedu widai bagé
te ma tonono yabo usu ma elama,
tama te sę̄ę̄go augwali aiyaba elalubo bidi
dabe
te sę̄ę̄ augwalide dagala sayu ebo dao.

Genuai Bidigo te aga doloba pai
we bidi dabe wei mu ebo dao.

9 Agai te dago tqde bidibo
te gasa bulu bidi dabe tau sabo dao.

Tama agai te wilawe we dabe tau siyu,

tama te tiana wai puluba me tau sabo dao.
 Tiali goli, agai te dwai sę ebo bidi
 dabego yainogo ebo sę dabe te augwali
 homu
 kone tყ palobo dao.

¹⁰ Genuai Bidi te sesemane sogo king
 bidada peyu, bidada paibao.
 Te Saion we bidi dabe, dage Israel dabe, te duga
 God
 te sesemane king bidada peyu, bidada
 paibao.

Te Genuai Bidigo nogi ugwanu sinao.

147

Augwaligo te Tigidali Bomo Elalubo God nogi ugwaba sai

¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Te dago balia po weyu,
 tama te dena God nogi ugwaba sabo
 te wiegi yai dao.

Te agai nogi ugwaba sabo te wiegi yai
 doloba pai kolesaga dao.

² Genuai Bidigo te Jerusalem ma dodolama,
 tama te boi bidi dabego sela pelama,
 te kalabus igi pali we bidi dabe
 te ma odasa asai dao.

³ Te dwai sęgęgo te augwali homu dolama,
 te augwa dwai dene ebo we bidi dabe,
 te agai usu ma ilibo dao.

Tama agai te augwaligo keni sisjibo dao.

- ⁴ Agai augwaligo namba te hogo daj ilama,
 tama mu tama, agai te augwali
 deli deligo nogi nodigi pabo dao.
- ⁵ Te dago Genuai Bidigo nogi me
 te tigidali bomo elalubao.
 Dago agai koneani kolesaga
 te usu me siyu, daj me iligobeo.
- ⁶ Agai te augwa digi augwa haliga
 aiyaba tegaluama bidibo bidi dabego
 nogi
 ugwaba saibao,
 tiali goli, agai te dwai se ebo we bidi dabe
 augwali
 te bomonama mu agala sabo dao.
- ⁷ Puba hwi po weyu,
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sabo
 balia po dabe waiyao.
 Te dena Godiba te gita me musik wao.
- ⁸ Agai te dagalude po pedalumainu elama,
 tama te tulubage tagala palama,
 tama te bulu du dabede te nosa
 pedalumainu ebo dao.
- ⁹ Agai te tigidali kibu hasa dabeba nai mobao,
 tama te gesi tamadi dilibo ba tagadi
 dabego i wabo sogo,
 te agai augwaliba nai mabo dao.
- ¹⁰ Genuai Bidigo te bomai hos dabede,
 me te bomai ami bidi dabe
 te wiegi yai pemene me egobeo.
- ¹¹ Menio, agai te wiegi yai pemene
 te agade wi ebo we bidiba yaibao,

tama te agai da sesemane godolo ebo dao
 homu eyu,
 agaba homu kę̄ pabo we bidi
 dabede, te agai augwalide
 dwagi yai homu ebo dao.

¹² Te Jerusalem dabeo,
 te Genuai Bidigo nogi ugwanu siąo.
 Awe, dage Saion dabe, te duga God nogi ugwaba
 sao.

¹³ Agai te nago Jerusalem obo bagulali sunumi
 te dą̄ walama elalu,
 tama te naga we bidi dabeba
 te wiegi yai nai mayu ebo dao.

¹⁴ Te boi bidi dabe asidali weyu,
 agai te dagego t̄o me tonaluyu,
 tama te gide wiegi yai wit mu holomainu
 elama,
 tama dagego tulama, tama pagana pabo dao.

¹⁵ Te agai po me deli obaso da,
 teda polo tama te po te t̄oba dulubo dao.

¹⁶ Agai te talua ge tulubage hauwa
 te aiyaba tagala palama,
 tama te t̄o mesega sigulobo dao.

¹⁷ Agai te talua ge tulubage hauwa
 te wę sane kemi tiwai tagala palama,
 tama te mena bidi me deligo
 te talua ge tulubagego
 kedau te aiyaba me elaluainu eboso,
 usu me egobeo.

¹⁸ Tialima, nosali te agai po ma obaso,
 tama te ais te wę ma pedalobo dao.

Agai te wali asomainu iliyu,
tama te aisde pedelai wę pabo dao.

¹⁹ Agai aga po te Jekopba mawai.

Awe, te po dabe me, bomai po me,
agai te Israel dabeba mawai dao.

²⁰ Agai te tiwai sę te gasa hani dabeba
munu me isiąwai.

Augwaligo te aga bomo yai po dabe me kone-
siąwai.

Dago te Genuai Bidigo nogi ugwbaba sinao.

148

*Te tigidali dagalude me tqde naigo te Godigo
nogi ugwbaba somainao*

¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwbaba sao.

Dage tigidali dagalude, ugwa badu
bidibo bage, te Genuai Bidigo nogi ugwbaba
sao.

² Dage tigidali ensel,
te Genuai Bidigo nogi ugwbaba siąo.

Dage tigidali dagalude ami dabe,
te agai nogi ugwbaba siąo.

³ Giliga me polua, dage sigo me
te aga nogi ugwbaba sao.

Tama te ula mu ebo họ tigidaligo
te agai nogi ugwbaba sao.

⁴ Te ugwanu mu elalubo dagalu,
te agai nogi ugwanu sao.

Te dagalude ugwdadu elalubo węgo,
te agai nogi ugwbaba sao.

- ⁵ Te nai dabego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao,
 magi baso meni, agai digi po obaso,
 tama augwali pedelama bidibao.
- ⁶ Agai te po wali gilama tama augwa
 te bidimainu yali pesagede mu
 sesemane sogo bidibao,
 tama te agai po munu me siligobeo.
- ⁷ Dage tqde bidibo bage tigidali, dagego
 Genuai Bidigo nogi ugwaba siəo.
 Te moni dobo dwai sūgū dabe,
 me te tamu aji aiya badu mu pagede bidibo
 nai dabe,
- ⁸ tama te pqde elalubo be sele,
 tama te talua ge tulubage me,
 te pq dabe, te bomai waligo me,
 te Genuai Bidigo po wali pabo bage,
 dagego agai nogi ugwaba siəo.
- ⁹ Awe, dage genuai bulu du dabe,
 me dwasianu bulu du dabe,
 tama nai du walobo ni dabe me,
 tama te buside ni dabe,
- ¹⁰ tama te bidi dabego tonalubo kibu hasa dabe,
 me
 te bulu uni hasa dabe,
 tama te hasamani dabe, me te ba dabe, te
 dagego
 Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ¹¹ Te king dabe, me tigidali hani bage,
 tama te gavman dabe me,
 tama te tigidali gasa tobolu bidi dabe me,

- ¹² tama te gesi bidi, me gesi wegimani dabe,
 tama te monu dabe, me te wai puluba dabe,
 dage tigidaligo
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
- ¹³ Mu tama, tigidaligo
 te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Te agaduba genuai nogigo deli te tigidali we
 bidigo
 genuai nogi aiyaba mu elalubao.
 Agai genuai nogi te ugwanu mu elalu,
 te dagalu me tq aiyaba elaluai dao.
- ¹⁴ Agai te Israel dabe wei mu eyu,
 tama aga we bidibolo bomo mabo dao,
 tama tiyu, augwaligo
 agai nogi ugwaba sabo dao.
 Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

149

*Te Genuai Bidiba wiegi yai pemene ebo balia
 po wao*

- ¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
 Te gesi balia Genuai Bidiba waiyao.
 Tama te we bidi dabego aga sesemane sogo wali
 peyu,
 augwa te lotuba sisinibo sogo,
 dago agai nogi ugwaba sao.

- ² Dage Israel dabe, te Godigo dage nigalide
 te dagego bugai haliga iyao.
 Awe, te Saion we bidi dabe,
 te duga kingba wiegi yai pemene yao.
³ Dagego tqabi weyu, aga nogi ugwaba sao.
 Mu tama, te habidi dabe, me taborin,

me gita, te tama eliyu, te agai nogi ugwaba
sao.

- ⁴ Magi baso meni, Genuai Bidigo aga
we bidi dabe wei eyu,
augwalide dwagi yai homu ebo dao.
Tama agai te augwa digi te augwa nogi
aiyaba elalubo bidi dabego nogi ugwaba
siyu,
tama augwa te hwibode ugwaba ela pabo
dao.
- ⁵ Te Godigo we bidi dabe augwa te edelebaso,
te wiegi yai pemene emainao.
Tama augwa te nai tuainu sisinibo sogo,
augwa te wiegi yai pemene ebo təabi
wagameo.
- ⁶ Augwa te i weyu, tama te Godiba pemene
elama,
tama te poa pai bainat hwə mu to-
lalumainao.
- ⁷ Tama augwa te gasa hani dabe dali hwjnama,
tama augwaliba te dwai dene mu mayu,
te augwali aiyaba elalumainao.
- ⁸ Tama augwa te augwaligo king dabe,
me tobolu bidi dabe,
te augwa aingo nigali sen dabego
te kənama, elalumainao.
- ⁹ Tama augwa te hani dabeba te Godigo
wali po tiwai gilama te dene mabo sə
emainao.
Te Godigo we bidi dabego augwa te tiwai elama,
te augwa genuai nogi dali bomo dali si
saibao.
Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.

150

Godigo nogi ugwaba sao

- ¹ Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sinao.
Te Godigo nogi te aga tempel bede
ugwaba sao.
Dago te aga genuai bomo te dagalude elalubaso,
te aga nogi ugwaba mu sao.
- ² Agai te genuai sę dabe yai.
Tama tibaso, dago aga nogi ugwaba sao.
Aga te mu polalu,
tama te genuai nogi ugwadu mu elalubao.
Dago aga nogi ugwaba sao.
- ³ Te biugel bu weyu, te aga nogi ugwaba sao.
Te gita dabe me, musik me eliyu,
tama te aga nogi ugwaba sao.
- ⁴ Te tamborin eliyu, te tęabi weyu,
tama aga nogi ugwaba sao.
Te gita eliyu, tama te ona eliyu,
tama aga nogi ugwaba sao.
- ⁵ Te simbol eliyu,
tama te aga hwą ola peyu,
tama te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Te simbol bomonama weyu,
te hwą wabo genuai pedaliyu,
tama te hwą wabogo
Genuai Bidigo nogi ugwaba siąo.
- ⁶ Dage te bidibo ula elalubo tigidali nai,
dagego te Genuai Bidigo nogi ugwaba sao.
Te Genuai Bidigo nogi ugwaba sinao.

**Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini**

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362